

54

Viața noastră

Revistă cu apariție variabilă de cultură și viață a Asociației Casa de Ajutor Reciproc
a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad • Nr. 54 • Martie 2022

Revista „Viața noastră”

Revistă de cultură și viață a Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad

CUPRINS

Alexandrina PASCAL 3 <i>Nimic nu este nou sub soare (editorial)</i>	Doina TEODORU-GAVRILIU 37 <i>„Sfântă a fost Elena Cuza...”</i>	Legenda ghiocelului 62	Petruș ANDREI 103 <i>Poezii</i>
Alina Mihaela ENE 4 <i>Dacă Fecioara Maria nu s-ar fi născut</i>	Constantin CHIPER 39 <i>Ecaterina Teodorescu</i>	Cristina BĂLAN 63 <i>Cuvântul unei mame cu 7 copii: Căsnicia este mila lui Dumnezeu</i>	Dan MEREUȚĂ 104 <i>Veniți de luați lumină...!</i>
MESAJE 5 <i>cu ocazia venirii primăverii, a Zilei Femeii și a sărbătorilor Pascale</i>	Mihaela OPREA 42 <i>Hariclea Darclee - „Privighetoarea Carpaților”</i>	Marin SORESCU 67 <i>Rânduiești</i>	Lăcrămioara GRIGORCIUC 106 <i>Oul încondeiat - între fragilitate și veșnicie</i>
GÂNDURI DE PRIMĂVARĂ	Simona MIHĂILĂ 44 <i>Nathalia Dimopol</i>	Carolina BOROȘ 68 <i>Cartofii, adolescența și laptele</i>	Mihai BATOG-BUJENIȚĂ 108 <i>Confesiuni</i>
Lucia MUNTEANU 10	Eugen DEUTSCH 45 <i>Epigrame dedicate profesoarelor</i>	Liliana GOGA 69 <i>Primăvară</i>	Ion MORARU 113 <i>Hora spartă</i>
Roxana MIRON-FERARU 12	Roxana MIRON-FERARU 46 <i>Doamna Maria Marin, unul dintre profesorii de legendă ai Bârladului</i>	Ecaterina TELETIN 70 <i>Tandrețea, fericirea și limbajul florilor</i>	Florian PRICOP 116 <i>Veronica Micle - inspiratoarea</i>
Gabriela Elena AIONIȚOAI 13	Cristina TIRON	Petruș ANDREI 72 <i>54 de rubaiate (Despre femei)</i>	Cristina PĂVĂLESCU 117 <i>Ion Creangă - dramaturgul degizat în povestitor</i>
Ada Mioara TIMOFTE 14	Elena POPOIU 47 <i>Elena Monu</i>	Selecție de Cosmin Emil MIHAI 74 <i>Lirică feminină</i>	Cornelia URSU 118 <i>Aerul condiționat - o necesitate ?</i>
LEGENDA LUI DRAGOBETE 15	Carolina BOROȘ 49 <i>Oltea Rășcanu-Gramaticu - un cetățean întru onoarea târgului Bârlad</i>	Carmen FRĂȚIMAN 75 <i>Poveste</i>	Florentina Loredana DALIAN 120 <i>Mr. Metalurgie</i>
Bilanțul Asociației C.A.R.P. „Elena Cuza” - la Mărțișor 16	Hrisostom FILIPESCU 51 <i>Mama...</i>	Vasile CHELARU 76 <i>Rămas bun!</i>	Gheorghe ENĂCHESCU 120 <i>Catrene la repezeală</i>
Andreea NANU 17 <i>Legenda mărțișorului</i>	Ioan DOBRIN 52 <i>Alexandrina Pascal</i>	PRIMĂVARA... SĂRBĂTORILOR PASCALE	Daniela Tudorița TEODORU 121 <i>Sănătatea prin kinetoterapie</i>
Violeta DRĂGAN 18 <i>1 - 9 Martie, Zilele Babelor</i>	Maximilian OPAIȚ 53 <i>Lucia Munteanu</i>	Răzvan-Andrei ACOSTIOAEI 80 <i>Postul - întâlnirea cu Dumnezeu</i>	Ghiță CRISTIAN 122 <i>Octav Băncilă - pictorul țărânimii oropsite</i>
Andreia-Elena BRICIU 20 <i>Mamă, scumpă mamă !</i>	Lucia MUNTEANU 54 <i>Ecaterina Teletin</i>	Elena ACOSTIOAEI 82 <i>Rețete de post, sănătoase și gustoase</i>	Ion DOBRIN 124 <i>George Topîrceanu - rapsodia și pandemia</i>
Livia ANDREI 21 <i>Femeie - rază de soare, picătură de ploaie și fulg de nea</i>	Ion Dobrin 55 <i>Livia Andrei</i>	Alina Mihaela ENE 84 <i>Iertarea te face liber</i>	Ion DOBRIN 127 <i>Umoristice</i>
Alexandrina PASCAL 22 <i>Fiițele Evei - în evoluția milenară a existenței lor</i>	Livia Andrei 56 <i>Lina Codreanu</i>	Andrei-Nicolaie MIHAI 85 <i>Cuvânt la Învierea Domnului: Întoarcerea la Hristos</i>	Gheorghe NICULESCU 128 <i>Să rădem cu...</i>
Frosica-Anca STRATULAT 26 <i>La mulți ani femeii! - o primăvară veșnică</i>	Petruș ANDREI 57 <i>Aneta Vasilache</i>	Mihaela Raluca TĂNĂSEANU 91 <i>„Facem o transfuzie de viață prin învieră lui Hristos”</i>	Selecție de Lelia VENUS 129 <i>Femeia și primăvara în viziunea epigramistelor</i>
Ion DOBRIN 27 <i>Femeia văzută în lumea modernă și în popor</i>	Andreea RĂDUCAN, Ana-Maria VELICU 57 <i>Zăna Tămășanu</i>	Gheorghe CALCIU DUMITREASA 95 <i>Învieră Domnului - Închisoarea Aiud, anul 1980</i>	Maximilian OPAIȚ 130 <i>Epigrame</i>
Ioan IDRICEANU 28 <i>Femeia - cea mai frumoasă și specială creatură a lui Dumnezeu</i>	Adriana ȘUȘNEA 58 <i>Amalia Puflea</i>	Nicolae GREBENEA 97 <i>Sfintele Paști în inima pământului - mina Baia Sprie, anul 1954</i>	Serghei COLOȘENCO 131 <i>Rebus</i>
ȘI LA NOI NASC „OAMENI”	FEMEIA, ETERNA PRIMĂVARĂ	Marius FLUTURĂȘ 98 <i>Sărbătoarea Paștelui în România</i>	Georgică MANOLE 135 <i>Ecouri</i>
Maria MARIN 31 <i>Femei românce pe frontul științei, literaturii și războiului</i>	Gabriela GIUȘCĂ 60 <i>Femeia ortodoxă în familie, bisericească și comunitate</i>	Simona CONSTANTINESCU 100 <i>Câteva aspecte din relația Stat și Bisericească în vremea lui Cuza Vodă</i>	<i>Coperta 1: William-Adolphe Bouguereau, Admirație maternă</i>
Zăna TĂMĂȘANU 34 <i>Elena Farago - viață de roman, subiect de dramă!</i>			

Colectivul de redacție

Coordonatori:

Serghei COLOȘENCO, Petruș ANDREI,
Ion DOBRIN, Cosmin-Emil MIHAI

Consiliul Director al Asociației C.A.R.P.:

Veronel AIONIȚOAI, Vasile CHELARU, Nicolaie
MIHAI, Tincuța SIBERESCU, Veruța TĂNASE

Foto: Sorin BOCAN

Tehnoredactare: Bogdan ARTENE

Adresa redacției:

ASOCIAȚIA C.A.R. A PENSIONARILOR „Elena Cuza”
Str. Nicolae Iorga nr. 7A, cod 731182, Bârlad, jud. Vaslui,
et. 2, cam. 13, Tel.: 0235 421 340, Fax: 0235-421.341,
0235-425.933, E-mail: revista@carpbarlad.ro,
Web: www.carpbarlad.ro

Tipărit la S.C. IRIMPEX S.R.L. Bârlad
ISSN 2247 - 3580; ISSN-L = 2247 - 3580

Responsabilitatea pentru conținutul textelor aparține autorilor.

Nimic nu este nou sub soare

Prof. Alexandrina PASCAL

Orice comunicare, prin titlu, transmite un mesaj, fie direct, fie prin înțelegerea profundă a adevărului, exprimat într-o zicală. Și într-adevăr, nimic nu este nou sub soare, „toate-s vechi și nouă toate”, totdeauna a existat femeia, „EA” care de când lumea și pământul a generat în jurul ei o atmosferă de mister și fascinație.

Istoria ne vorbește despre femei care au rezolvat mari probleme de stat sau, dimpotrivă, au fost „mărul discordiei” – dacă ne gândim la Elena din Troia sau la Cleopatra.

Sărbătorind Ziua Internațională a Femeii, onorată cu cinste pe toate meridianele, ni se deschide un orizont mai larg asupra înțelegerii valorii feminine, această creație a Providenței care s-a dovedit a fi un diamant căruia, în

Antichitatea oferă confirmarea teoriei prin exemple concrete de femei-faraon, împărătese, regine sau doar favorite care țesau „intrigi de alcov” ce nu de puține ori au generat războaie sau au distrămat imperii.

Istoria studiază societatea umană care urmează „lunga timpului cărare” de milenii, perioadă pe parcursul căreia s-au schimbat orânduirile, societatea a fost guvernată de legi și concepții diferite, fapt pentru care și femeia de multe ori a avut un statut sub demnitatea ei. Pentru exemplificare nu trebuie să ne afundăm în negura timpurilor și nu este vorba doar de o țară. Să ne gândim la acea lege aberantă, care fără nici un suport susținut de logică și de rațiune, promulga interzicerea dreptului de vot pentru femei.

Motto:

*„Vreme trece, vreme vine,
Toate-s vechi și nouă toate;
Ce e rău și ce e bine
Te întreabă și socoate.”*

(Mihai Eminescu – Glossă)

evoluția lui milenară, nu totdeauna i s-a oferit posibilitatea de a-și șlefui toate fațetele, pentru a-și arăta strălucirea.

Personalitatea umană se formează în procesul educațional, deziderat care se înlăpătează în familie și în societate, dar mai ales în școală. Și generațiile umane care au traversat ultimul secol, prin educația școlară au fost îndoctrinate de ideea că femeia a fost „eliberată” doar în vremurile noi, în epoca când „Lumina vine de la Răsărit!”, expresie fluturată ca o lozincă obligatorie. Dar adevărul, cu totul altul, este cel care ni l-a dovedit viața, și anume, faptul că femeia are resurse inepuizabile, dacă viața îi dă posibilitatea să le valorifice. Cred că este greșit înțeleasă problema dacă ne referim la rolul femeii în familie și viața publică, dar ca perioadă, doar la femeia zilelor noastre, pentru că femeia a existat totdeauna în universul uman. Și dacă nu totdeauna a stat în față, istoria a dovedit că în spatele unui bărbat de succes s-a aflat mereu o femeie puternică.

Dacă ne întrebăm: „de ce?” în mod sigur răspuns logic nu există, fiindcă femeile au dovedit că în orice domeniu pot obține performanțe, indiferent dacă specificul muncii este fizic sau intelectual.

Vezi femei la volan, pe tractor, sau îngrijind cu gingășie bolnavi în saloane de spital, la manșa avionului printre nori sau în clasă, luminând mințile copiilor, sportive care fac să răsune imnul țării când obțin medalia de aur sau creatoare de frumos care mângâie ochiul și sufletul – pictorițe sau poete. Nimic din ceea ce este omeneste posibil și poate face un bărbat nu-i este imposibil unei femei. Doar că la tot ceea ce face se adaugă un plus de tandrețe și gingășie, fiindcă aceste însușiri sunt atribute specific feminine.

Argumentul suprem care demonstrează – să nu-i zicem superioritatea, ci doar importanța femeii în ceea ce înseamnă miracolul vieții – este calitatea cu care însuși Creatorul a înzestrat-o. Este menirea de a perpetua viața, de a purta în sine germenul devenirii umane și de a-l aduce

pe lume prin suferință. Iar apoi, cea de a doua minune a Creatorului, tot femeii i-a dăruit-o, este laptele matern, femeia-mamă devenind astfel izvorul vieții pe pământ.

Mergând mai departe pe firul existenței, tot femeia-mamă este cea supusă sacrificiilor pentru creșterea puiului de om...

Deci, dacă Creatorul i-a înțeles menirea și a înzestrat femeia cu atâtea daruri, se cuvine ca și semenii ei și partenerii de viață să înțeleagă că femeii i se cuvine respect și considerație. Să cugete „ce e rău și ce e bine” și respectul pentru femeie să fie înțeles ca o lege a firii.

Alt adevăr al vieții este acela că „nimic nu este întâmplător” și confirmarea o aflăm în felul cum a fost dat să se sărbătorească, ca spațiu temporar, evenimentul închinat femeii – primăvara, când totul învie și viața renaște, dar și în preajma altui eveniment de spiritualitate creștină, Sărbătorile Pascale, Sfânta Înviere a Domnului.

Și în esența acestei sărbători tot femeia a înfăptuit minunea, a zămislit pe Fiul lui Dumnezeu, prin voință Divină. Pe cel care „S-a întrupat de la Duhul Sfânt din Maria Fecioara și S-a făcut om” (Crezul). La Sfintele Paște creștinii serbează bucuria de a fi „înviat a treia zi după Scripturi. Și S-a înălțat la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui” (Crezul).

Creștinii se reculeg și bucurându-se de încă o sărbătoare, prănuiesc „Duminica Florilor”, care are ca semnificație intrarea triumfală a lui Iisus în Ierusalim, eveniment immortalizat într-o icoană veche din Galiția, datată de la începutul secolului al XV-lea.

Interpretând semnificația acestor sărbători, înțelegem că ele simbolizează triumful vieții prin voința Divinității.

Bucuroși că „vin Florile cu soare/ și soarele cu Florii”, să ne purificăm sufletul pentru a întâmpina sfintele sărbători, să omagiem femeia, în orice colț al lumii s-ar afla – și cinstesc bărbaților care cinstesc femeia!

Prof. Alina Mihaela ENE

Dacă Fecioara Maria nu s-ar fi născut

Dacă Fecioara Maria nu S-ar fi născut,
Pe Dumnezeu nu L-am fi văzut,
Nici Sfinții nu ar fi existat,
Nici Iisus Hristos nu S-ar fi întrupat.

Tu, femeie, ce ai un prunc în pântec,
Așteaptă să-l vezi în scutec,
Iar dacă acum poate ți-e rușine,
Acest copil mâine tuturor va face un bine!

Nu te grăbi să-l avortezi,
Ci în Domnul să te încrezi,
Chiar de simți că n-ai cu ce să-l crești,
De cum S-a născut Domnul să-ți amintești!

Nu S-a născut într-un palat
Ci într-un staul, la margine de sat,
Nu cu mantie S-a îmbrăcat,
Ci boii suflau să-l facă cald.

Gândește-te tu, femeie ce vrei să avortezi
Că Îngerașul tău la tine privește
Și nici nu îți imaginezi
Cât de tare se mângâie!

Domnul ți-a trimis un copilăș
Să te mângâie când necazuri vei avea!
Fă-i în brațele tale un locaș
Și Lumina de la Betleem
Cu siguranță și tu o vei vedea!

Bucurați-vă, femei ce nașteți,
Căci Maicii Domnului urmați,
Domnul astfel ne vorbește:
ORICE FEMEIE PRIN NAȘTERE SE MÂNTUIEȘTE!

MESAJE CU OCAZIA VENIRII PRIMĂVERII, A ZILEI FEMEII ȘI A SĂRBĂTORILOR PASCALE

Cu ocazia venirii primăverii, a Zilei Mamei (Femeii) și a sărbătorilor Pascale (Floriilor și Învierii Domnului), urăm tuturor membrilor, colaboratorilor și angajaților ani binecuvântați și plini de împliniri. Gândurile noastre cele mai curate și călduroase le îndreptăm de această dată mai ales femeilor din viața noastră – membre ale asociației, colege, colaboratoare. Dânsele sunt mamele, soțiile, bunicile, surorile noastre, prietene și confidente, sprijinitoarele noastre, mângâierea și puterea noastră atât în vremuri de bucurie, cât mai ales în vremuri de necaz. Ce ne-am face fără bucuria, surâsul și gingășia cu care ne înmiresmează zi de zi sufletele?

Ele ne dau neîncetat speranță și viață, ele ne-au dăruit pe noi înșine, precum ne dăruiesc neîncetat fii și fiice, întru binecuvântarea lui Dumnezeu, El Însuși găsindu-și loc în pântecele Femeii desăvârșite, Sfânta Fecioară Maria.

„Femeile sunt ca florile: toate sunt frumoase, dar fiecare în felul ei. Bărbatul trebuie să se plece să o ia – adică să-i arate eleganță, prețuire. Atunci floarea își arată și mirosul și calitățile ascunse, pentru că tu ai știut să răcolești adâncurile și ai făcut din ea ceea ce nu știa ea că este. Femeia este împărăteasă dăruitoare, dar, **tu**, bărbate, trebuie să o pui pe tron!” (Părintele Arsenie Papacioc)

Femeie, la mulți ani!

Nicolaie MIHAI

Stimate doamne, stimați domni,
Stimați membri ai Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor
„Elena Cuza” Bârlad,
Dragi bârlădeni,

Ziua de 1 martie reprezintă începutul primăverii – anotimpul iubirii, fericirii și speranței.

Primăvara aduce roua dimineților calde, adierea blândă a zefirului, parfumul plăcut al toporașilor.

Primăvara face să ne simțim biruitori, precum ghioceli care străpung pământul înghețat, pentru a scoate capul din zăpadă.

Primăvara ne invită să admirăm fluturii și grația zborului acestora, care asemeni altor vietăți renasc cu o vitalitate uimitoare.

Primăvara ne oferă cel mai minunat prilej de a exprima sentimentele de prețuire, respect, recunoștință și admirație pentru femeile din viața noastră: mame, soții, fiice, colege, prietene. Dânsele se identifică cu candoarea și puritatea primăverii. Dragostea necondiționată, sacrificiile nenumărate, grija permanentă, lacrimile vărsate, zâmbetul cald și clipele de fericire oferite, ne sunt resurse pentru a însuflă noi planuri și idealuri.

Să le umplem, așadar, brațele cu flori și inimile cu iubire!

Membrilor Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad și concetățenilor noștri, le oferim un mărtisor plin de speranță și le dorim o primăvară cu mult soare, fericire, dragoste și binecuvântări.

O primăvară fericită! La mulți ani!

Sărbătoarea Învierii Domnului Iisus Hristos este dintotdeauna așteptată cu emoție și speranță, căci reprezintă măreția sacrificiului plin de iubire și biruința asupra morții.

Cândva, această sărbătoare reprezenta un prilej pentru oameni de se întâlni cu cei dragi, în familie, când unii veneau de la sute ori chiar mii de kilometri pentru a cinsti tradițiile. Din nefericire, în ultimii ani ne-am aflat în perioade de cumpănă, de lungi și grele încercări. Totuși, am învățat că putem păstra nediminuate sentimentele de iubire, în ciuda presiunii dată de pandemie. Bunătatea și iubirea din sufletele noastre învinge restricțiile, căci Paștele nu e în vorbe, este în inimile noastre.

Președintele Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” Bârlad, Nicolae Mihai, alături de membrii Consiliului Director, doresc ca spiritul Sfintei Sărbători să ne lumineze, să alegem cu înțelepciune ce este mai bine pentru noi toți, să avem încredere în viitor, să fim solidari, generoși și buni cu semenii.

Fie ca lumina Învierii Domnului să triumfe în sufletele noastre, să ne inunde casele cu armonie și fericire, să ne înzestreze cu putere pentru a depăși toate obstacolele vieții, să fim uniți ca să construim un viitor sigur și bun.

Tuturor, Sărbători Pascale luminoase și liniștite!

**CONSILIUL DIRECTOR AL ASOCIAȚIEI CASA DE AJUTOR RECIPROC A PENSIONARILOR „ELENA CUZA”
BÂRLAD**

**Veronel
AIONIȚOAI
Consilier**

**Veruța
TĂNASE
Consilier**

**Nicolaie
MIHAI
Președinte**

**Tincuța
SIBERESCU
Consilier**

**Vasile
CHELARU
Consilier**

O primăvară frumoasă seniorilor bârlădeni

Dragi seniori,

După aproape doi ani de pandemie, care a creat într-un chip teribil una dintre cele mai urâte perioade ale istoriei noastre moderne, răsare soarele și un Zefir cald, de primăvară, înnoire și speranță bate și pe strada noastră. Într-un interviu acordat publicației „OMENIA”, domnul doctor Adrian Marinescu, directorul Institutului Național de Boli Infecțioase Matei Balș ne dă vestea cea bună și ne asigură că pandemia se apropie de sfârșit în această primăvară. Dar că, vom învăța să conviețuim cu virusul și că ne vom întoarce la o viață normală sau pseudo-normală și, mai ales, să fim atenți la provocările pe care viitorul mai mult sau mai puțin îndepărtat ni le pregătește.

Din păcate, această perioadă nefastă pentru toată lumea a lăsat urme adânci în sufletele oamenilor, a semănat neîncredere, frică și deznădejde în ziua de mâine. De aceea, haideți să ne mobilizăm și să primim cum se cuvine această primăvară curată, care se anunță ca o eliberare, ca o evadare din întuneric către lumină.

1 Martie, prima zi de primăvară, să vă aducă în suflet numai bucurie și speranță și s-o țină așa în toate zilele ce vor veni, zile însoțite ca sufletul dumneavoastră. Este o primăvară pe care o așteptăm cu nerăbdare, iar gândurile și dragostea noastră se îndreaptă către cele pe care în această lună minunată le sărbătorim, cu precădere de 8 martie. Dar nu ne-ar ajunge o lună, un an, nici măcar o viață să vă mulțumim că sunteți, voi doamnele noastre dragi, alături de noi. Vacarmul vieții cotidiene, problemele sociale și economice care ne țin prinși, departe de voi, ar trebuie să le lăsăm la ușă atunci când venim acasă. La voi găsim înțelegere, dragoste și cuvinte de mângâiere. Se spune că în spatele unui bărbat puternic stă o femeie puternică. Poate că așa este. Istoria ne-o demonstrează. Ați suferit, ați luptat și ați învins alături de noi, și pentru asta vă mulțumim și vă dorim tot ce e mai frumos pe lume. Și să vă mângâie acest răsărit de primăvară, așa cum n-a mai făcut-o de ceva vreme.

Iar alte două sărbători magice ale primăverii, Floriile și Învierea Domnului să vă umple sufletul de lumină și inimile de bucurie.

Să ne revedem sănătoși, dragi seniori, spor și belșug în tot ceea ce faceți și fie ca prospețimea primăverii să vă însoțească pretutindeni.

**Președintele Federației Naționale „OMENIA” a C.A.R.P.-urilor din România
Inginer Gheorghe CHIOARU**

„Un mit povestește cum Soarele a coborât pe Pământ în chip de fată preafrumoasă. Dar un zmeu a furat-o și a închis-o în palatul lui. Atunci păsările au încetat să cânte, copiii au uitat de joacă și veselie, și lumea întreagă a căzut în mâhnire. Văzând ce se întâmplă fără Soare, un tânăr curajos a pornit spre palatul zmeului să elibereze preafrumoasa fată.

A căutat palatul un an încheiat, iar când l-a găsit, a chemat zmeul la luptă dreaptă. Tânărul a învins creatura și a eliberat fata. Aceasta s-a ridicat înapoi pe Cer și iarăși a luminat întregul pământ.

A venit primăvara, oamenii și-au recăpătat veselia, dar tânărul luptător zăcea în palatul zmeului după luptele grele pe care le avuse. Sângele cald i s-a scurs pe zăpadă, până când l-a lăsat pe tânăr fără suflare. În locurile în care zăpada s-a topit, au răsărit ghiocii — vestitori ai primăverii.

Se zice că de atunci lumea cinstește memoria tânărului curajos legând cu o ață două flori: una albă, alta roșie. Culoarea roșie simbolizează dragostea pentru frumos și amintește de curajul tânărului, iar cea albă simbolizează ghiocelul, prima floare a primăverii.”

Aceasta este una din legendele mărtisorului. Imaginația bogată a poporului a făcut să se dea o explicație emoționantă acestui obicei, acela de a da persoanelor dragi mărtişoare. Revenirea naturii la viață, la speranță și bucurie ne aduce întotdeauna lumină în suflet.

Și, firesc, acest obicei a fost legat apoi de Ziua femeii, cea care este simbolul vieții, fertilității și familiei. Toți suntem creații ale unei MAME, căreia îi datorăm educația, dezvoltarea și formarea noastră ca oameni. De la ea am moștenit valori precum cinstea, demnitatea, iubirea și credința. Nu întâmplător, atunci când suntem într-un impas, primul cuvânt ce ne răsar pe buze este MAMA.

Omagiem ziua femeii pentru că știm că trebuie să o respectăm și să o iubim, să o susținem la bine și la greu. Ea este forța noastră, așa cum și noi suntem echilibrul ei, ei îi dedicăm cele mai frumoase cântece și mesaje, o considerăm ceea ce este : O DOAMNĂ!

Cel mai profund și mai sensibil exemplu al mamei este Fecioara Maria, cea care a adus pe lume pe fiul lui Dumnezeu, pe Iisus. Imaginea Fiului răstignit pe cruce este una dintre cele mai dureroase și profunde suferințe la care poate fi supusă o mamă. În pofida acestui fapt, Fecioara Maria nu și-a pierdut credința în Dumnezeu și a continuat să creadă în bunătatea și înțelepciunea Lui, în iubirea Lui față de oameni.

Învierea lui Iisus reprezintă o sărbătoare a biruinței vieții, a transformării răului în bine, a victoriei iubirii și speranței. Este cea mai importantă sărbătoare creștină, cea care ne umple sufletele de bucurie și care ne readuce an de an în minte cuvintele Fiului: **Eu sunt Calea, Adevărul și Viața**, cuvinte din care trebuie să înțelegem că doar prin credință și încredere în cuvântul lui Iisus vom reuși să trecem peste toate încercările pe care viața ni le oferă.

Trebuie să respectăm aceste sărbători, să le transmitem copiilor și nepoților noștri pentru a păstra vie flacăra iubirii de neam, de țară și credință!

La mulți ani, dragi femei!

Un Paște fericit tuturor!

Christos a înviat!

**Primarul Bârladului,
av. Dumitru Boroș**

Mersul obișnuit al lucrurilor în natură ne aduce din nou în prag de Mărțișor, strecurându-ne discret în suflet și în gând admirația față de minunea renașterii și speranța nestrămutată a împlinirilor.

Cu asemenea gânduri îmi reamintesc de semnificația unor zile speciale ca **1 Martie**, a tradiționalului mărțișor sau **8 Martie**, Ziua Femeii de pretutindeni, căreia umanitatea îi datorează continuitatea și perpetuarea vieții.

Mă folosesc de acest prilej pentru a vă îndemna să purtați în suflete toată energia și bucuria primăverii încât să aveți parte numai de zile senine alături de cei dragi, bucurii, împliniri sufletești și multă sănătate!

La mulți ani și o primăvară plină de speranță!

Deputat **Adrian SOLOMON**

Mai avem timp...

Iată-ne, așadar, în prag de primăvară. Parcă mai ieri ne pregăteam de sărbătorile de iarnă, făceam planuri, alergam după cadouri, repartizam „bugetul de venituri și cheltuieli” în așa fel încât să ne ajungă și după ce strângem bradul și punem globurile în cutie. Ne făceam planuri pentru anul ce bătea la ușă, speranțe și gânduri de mai bine. Pe neabăgate de seamă, anul vechi s-a încheiat și uite că am trecut deja de ianuarie, de februarie și intrăm în martie. Ne pregătim de Mărțișor, de o primăvară mai bună și mai frumoasă decât cea de anul trecut. Și, tot așa, mâine-poimâine sunt Floriile. Marea sărbătoare care vestește și care întâmpină Sfânta Sărbătoare a Învierii Domnului. Blestemata aceasta de pandemie ne-a răpit și sărbătorile și bucuriile.

Trece timpul pe lângă noi în chip indiferent, că vrem noi, ori ba. Cei doi ani de nefericită și uneori fatală conviețuire cu acest virus nenorocit ne-au înstrăinat și mai mult de semenii, de natură, de viața de dinainte. Am uitat de simpla bucurie că soarele ne încălzește cu razele sale, că a înmugurit teiul din fața blocului, că aici, colo pâlcuri de ghiocei răzlesc spre lumină, că pur și simplu cineva ne zâmbește pe stradă, fără mască. Din fericire pentru planetă, natura își urmează drumul său firesc, indiferent de piedicile pe care omul i le pune. Se apropie, iată, 1 martie, sărbătoarea primăverii și a unui nou început. Ce frumos ar fi ca la încheietura mâinii să purtăm – așa cum o făceam în vremuri mai bune la suflet și mai înțeleghătoare – un șnur împletit cu alb și roșu și nu agățată masca de protecție anticovid. Să îmbrățișăm pe cineva drag, să oferim o floare și un mărțișor fără teama de a lua sau da covid. Mai avem timp pentru așa ceva, ne mai amintim cum se face? Parcă pandemia aceasta ne-a șters și memoria. Mai suntem capabili de tandrețe? Un mărțișor pe calea literelor și un buchet de ghiocei să le oferim doamnelor din viața noastră, punctul nostru de sprijin și de mângâiere, de 8 martie. Gândiți-vă la câte greșeli facem și de fiecare dată ele, bune ca pâinea caldă, ne iartă, ne sfătuiesc și ne înțeleg. De aceea, nu doar acum în prag de primăvară, nu doar când ne aducem aminte și nu numai la

zile însemnate, ci tot timpul ar trebui, clipă de clipă să le mulțumim că există în universul nostru, al bărbaților. Mai avem timp pentru asta...? Nu găsesc acum mai potrivite versurile lui Octavian Paler din poemul **Avem timp**:

„Avem timp pentru toate. Să dormim,
să alergăm în dreapta și în stânga,
să regretăm ce-am greșit și să greșim din nou,
să-i judecăm pe alții și să ne absolvim pe noi înșine,
avem timp să citim și să scriem,
să corectăm ce-am scris, să regretăm ce-am scris,
avem timp să facem proiecte și să nu le respectăm,
avem timp să ne facem iluzii
și să răscolim prin cenușa lor mai târziu.
Avem timp pentru ambiții și boli,
să învinovățim destinul și amănuntele,
avem timp să privim norii, reclamele sau un accident
oarecare,
avem timp să ne-alungăm întrebările,
să amânăm răspunsurile,
avem timp să sfărâmăm un vis și să-l reinventăm,
avem timp să ne facem prieteni, să-i pierdem,
avem timp să primim lecții și să le uităm după-aceea,
avem timp să primim daruri și să nu le-nțelegem.
Avem timp pentru toate.
Nu e timp pentru puțină tandrețe.”

Mai avem timp? Rămâne să răspundeți la această întrebare, iar în funcție de răspuns, veți alege ce veți face cu timpul dumneavoastră.

Ionuț CRIVĂȚ

Redactor-șef al
revistei „OMENIA”
a Federației Naționale „OMENIA”
a C.A.R.P.-urilor din România

Gânduri de primăvară

Prof. Lucia MUNTEANU

Timpul, acest prieten sau neprieten al nostru, se scurge inexorabil, lăsând în sufletele noastre amintiri, bucurii, tristeți sau realizări cu care ne mândrim. Zilele, unele mai senine, altele înnourate, unele bogate, altele mai serbede, trec și ele, marcând un anotimp sau altul.

Iată, abia am ieșit de sub magia sărbătorilor de iarnă și deja simțim adieri de primăvară. Martie se apropie cu pași grăbiți și siguri, aducând cu el lumina solară, flori, multe flori, și mai ales SPERANȚĂ. Speranța să fim sănătoși, să scăpăm de „robă” pandemiei, să fim liberi să inspirăm aerul înmiresmat al „Grădinii Publice”, loc de refugiu atât pentru copii și tineri, cât mai ales pentru vârstnici.

Alături de copacii, pe care curând îi vom vedea împodobiți în veșmântul verde, dătător de viață, cântecul unic, inimitabil al privighetorii ne va reîncărca cu energie, cu bucuria de a trăi. Primăvara este anotimpul elanurilor, al descătușării energiei pozitive, este anotimpul în care semănăm și apoi sperăm la roadele bogate ale pământului, dar este și anotimpul dragostei, al iubirii față de cei de lângă noi, al iubirii față de alesul/aleasa inimii, pentru că „Dacă dragoste nu e, nimic nu e!”.

Să ne bucurăm, așadar, de încă o primăvară, să ne bucurăm de aleile însoțite și liniștite ale parcurilor, de minunatele flori de măr, de cireș, de prun, din care vor apărea fructele râvnite, să ne bucurăm de ciripitul vesel al păsărelelor.

În continuare, am adunat, pentru cititorii revistei „Viața Noastră”, câteva din versurile unor poeți cunoscuți, închinată primăverii, din care am format un „bucet” simbolic, oferindu-vi-l împreună cu urarea

La mulți ani în prag de primăvară!

„După-atâta frig și ceață
Iar s-arată soarele.
De-acum nu ne mai îngheață
Nasul și picioarele!

Cu narcisi, cu crini, cu lotuși,
Timpul cald s-apropie.
Primăvara asta totuși
Nu-i decât o copie.

.....
Pe trotuar, alături saltă
Două fete vesele...
Zău că-mi vine să-mi las altă
Toate interesele!”

George Topîrceanu – *Primăvara*

„Sus, prin crângul adormit,
A trecut în taină mare,
De cu noapte, risipind
Șiruri de mărgăritare

Din panere de argint,
Stol bălai
De îngerași
Cu alai
De toporași.
Primăvară, cui le dai?
Primăvară, cui le lași?”
George Topîrceanu – *Rapsodii de primăvară*

„Dintr-alte țări, de soare pline,
Pe unde-ați fost și voi străine,
Veniți, dragi păsări, înapoi
Veniți cu bine!
.....

Cu voi vin florile-n câmpie
Și nopțile cu poezie
Și vânturi line, calde ploi
Și veselie...”
George Coșbuc – *Vestitorii primăverii*

„În mână cu sceptru de flori,
Cu stea de lumină pe frunte,
Treci mândră cu pașii ușori
Din vale în munte.

Și lași pe-a ta urmă cântări
Miresme și aur de soare,
Și-aprinzi în adâncile zări,
Albastra splendoare.
Covoare-nflorite-mpânzești,
Și farmec și viață dai firei,
Și apele tu le trezești
Din somnu-mpietririi.”
D. Th. Neculuță – *Primăvara*

„Sosesc, scăpați și teferi din cușcile-ntristării;
Cocorii bucuriei, solia-ntâiei berzi,
Și șesurile minții, miriștile uitării
Le-mprouează iarba cu mii de gânduri verzi.”
V. Voiculescu – *Noapte de martie*

„Pe coaste ierburi spânzură nebune,
Vâlvoi de flori, salcâmi ies la uluci,
Duc tei adânci miresme în zăbune
Și-i verde viersul mierlelor prin nuci.
.....

E primăvară până-n slăvi...Și grele
De seva cerului țâșnită-n nori,
Azurul înfrunzește rândunele
Și zărilor dau muguri de cocori.”
V. Voiculescu – *Toiul primăverii*

„Cu sacu-i plin de banalități s-a prezentat
și anul ăsta zâna primăvară,
cu toate-acestea noi ne-am bucurat
de parca-ar fi venit întâia oară.”
Magda Isanos – *Toporași*

„În zori, ca poterașii, din văi șirag ies plopilor.
Ascult de la răscruce cu suflet de haiduc
Cum cucu-n codru verde mă cheamă să mă duc
S-opresc la drumul mare norocu-n Valea Popii.”
Ion Pillat – *Cucul din Valea Popii*

„Veniți: privighetoarea cântă, și liliacul e-nflorit;
Cântați: nimic din ce e nobil, suav și dulce n-a murit.
Simțirea, ca și bunătatea, deopotrivă pot să piară
Din inima îmbătrânită, din omul re ajuns o fiară,
Dar dintre flori și dintre stele nimica nu va fi clintit,
Veniți : privighetoarea cântă și liliacul e-nflorit.”
Alexandru Macedonski – *Noapte de mai*

„- Stai să te pup, zise Ghiocel.
....și Brândușa se înălță sfioasă pe vârfuri...”

Ce dar să-ți fac acum că-i primăvară?
Din nori îți cos o rochie ușoară.
Din ghiocel îți fac o cingătoare.
La gât îți pun șirag de lăcrămioare.
Te-încalț cu pantofiori de toporași.
Să fii cea mai frumoasă din oraș.
Vrei și brățări? Ba încă și cercei?
Îți fac un set complet de brebenei.
Și gata! Nu mai am, știi bine,
C-am cheltuit vreo trei poieni cu tine!
Mai vrei și pace, bucurii și sănătate?
Din astea n-am. La Dumnezeu sunt toate!
Și-atunci cu dragoste-oi ingenușea,
Rugându-mă la El să ți le dea!

Magda ISANOS

Roxana MIRON-FERARU

Gânduri pozitive la început de primăvară

Se spune că simpla venire a primăverii are puteri magice asupra omenirii – descreștește frunțile, înseninează priviri, înveselește chipuri, reînvie spirite și aduce vibrații pozitive în suflete. Citatul lui W. Earl Hall – „Știința nu s-a putut lăuda niciodată cu inventarea unui tranchilizant atât de puternic precum o zi însorită de primăvară.” este ridicat la rang de principiu în fiecare zi de martie din an. Când natura se trezește din nou la viață, oamenii sunt pregătiți pentru un nou început, noi planuri, noi speranțe. Are loc o revigorare generală a trăirilor, iar inimile fiecăruia abundă de emoții pozitive, în concordanță cu peisajul exterior.

Mai mult decât atât, un simplu tur făcut în librării, la început de primăvară, ne arată că rafturile s-au îmbogățit simțitor cu lucrări care vând gândire pozitivă la volum, cărți care promit fericire și prosperitate contagioasă înainte de a ajunge în luna mai. Nu erău să citești un adevăr pe care îl cunoaștem deja la nivel de gândire comună – faptul că deținem puterea și capacitatea de a ne influența destinul într-o manieră ne/favorabilă prin modalitatea de a gândi și de a ne raporta la activitățile prezente și viitoare. Însă, când teoriile gândirii pozitive se transformă în informație de duzină, se materializează în tot felul de secrete, puteri, magii, în pași simpli către vise imposibile, ceva nu mai pare în regulă. Avem, în această sferă, tot mai des de-a face cu produse ale unor manipulări accentuate, grosolane, un fenomen care se amplifică la început de primăvară, când apar din ce în ce mai mulți formatori de opinie care propovăduiesc cu înflăcărare legi fundamentale ale gândirii pozitive ce ne transformă viața radical, într-un timp record.

Departate de mine gândul de a plasa în derizoriu aceste publicații. Intenția mea este de a acorda o atenție mai mare "concepțiilor magice", de a spori vigilența și a "ascuți" discernământul, pentru a putea face diferența între manipulare prin metode salvatoare care ne conduc pe drumul fericirii absolute, a beatitudinii și bunăstării supreme și motivația dată de gândirea pozitivă, buna gestionare a emoțiilor, efectuată prin evaluarea lor corectă, prin acceptarea și soluționarea rațională, legitimă a dificultăților și incertitudinilor, prin ajustarea speranțelor și încrederii la propriul potențial și la contextul exterior.

Există, la nivel mondial, o veritabilă efervescență în jurul literaturii de dezvoltare personală, iar de această exaltare profită falși literați sau oameni de știință contrafăcuți care vă promit schimbări uimitoare făcute printr-un soi de incantație, prin minciună și înșelăciune. Din păcate, în categoria lucrărilor serioase de dezvoltare personală, fundamentate pe studii și experimente reale, s-au infiltrat și aceste "cărțile" bazate pe refuzul adevărului, suprimarea amintirilor neplăcute, construirea unei paralele dezirabile a realității și a unui raționament configurat strict pe mesaje magice, salvatoare

care, de cele mai multe ori, își fac apariția pe rafturile librăriilor la început de primăvară, când oamenii caută răspunsuri existențiale și încearcă să se reconecteze cu ei înșiși. E ușor să citești și să accepți idei care îți garantează că viața ta se va schimba prin simpla vibrație pozitivă pe care gândurile tale o transmit în univers; este simplu să aștepti ca universul acesta să lucreze în favoarea ta. Acceptarea și asumarea adevărului implică un nivel de maturitate mai accentuat, care nu poate fi amplificat într-o frumoasă utopie, unde conceptul de discernământ este complet anihilat. A găsi motivația necesară pentru a îndeplini scopuri bine ancorate în realitate, a ține cont de riscuri iminente, a ți le asuma într-o manieră conștientă sunt nevoi care delimitează gândirea pozitivă de minciună și auto-înșelăciune. De altfel, acești autori nou apăruiți ignoră un aspect fundamental în operele lor – sensul – nevoia de sens pe care orice raționament trebuie să se fundamenteze. Și nu mă raportează aici doar la sensul global al existenței, ci la sensul individual, ce corespunde fiecărui deziderat în parte. Iar sensul, a cărui importanță este atât de subapreciată de scriitorii aduși în discuție, nu trebuie căutat sau așteptat din univers, el trebuie atribuit de noi înșine fiecărui gest, fiecărei activități.

Fără a stigmatiza teoriile ce aparțin gândirii pozitive (cu atât mai mult cu cât am o serie de autori pe care îi citesc și apreciez), pledez pentru o schimbare gradată a percepțiilor, pentru o intensitate ponderată a emoțiilor pozitive, pentru regăsirea unui echilibru în gândire, care nu presupune a sări de la o stare la o alta total opusă; trecerile bruște de la depresie la euforie nu înseamnă echilibru, iar lipsa echilibrului în gânduri nu poate solidifica o gândire pozitivă sănătoasă pe termen lung.

Să ne orientăm, mai mult decât oricând, spre încărcarea naturală cu vibrațiile primăveratice, spre semnificația celei mai importante sărbători a creștinătății, celebrată nu întâmplător întotdeauna primăvară, spre consolidarea relației cu Divinitatea, care ar trebui să fie mai puternică după fiecare sărbătoare pascală, să dăm sens actelor și gesturilor noastre și să găsim bucurie și motivație în fiecare dintre aceste sensuri.

Vă doresc o primăvară minunată, plină de sens, de trăiri pozitive și gânduri bune!

Gabriela Elena AIONIȚOAI

Timpul primăverii...

„Vor putea tăia toate florile, însă nu vor putea opri primăvara!” (Pablo Neruda)

Primăvara este unul din cele patru anotimpuri ale zonei temperate, marcând tranziția de la iarnă spre vară. Calendaristic primăvara începe în **1 Martie**. Românii au un mod unic, aparte de a sărbători venirea primăverii prin oferirea de **Mărțișoare**.

Din punct de vedere astronomic, echinocțiul de primăvară marchează începutul primăverii. Echinocțiul de primăvară în emisfera nordică are loc pe 21 martie. În această zi, ziua și noaptea sunt egale.

Începând de la această dată, ziua începe să crească, iar noaptea scade, până pe 21 iunie, momentul solstițiului de vară.

Echinocțiul are loc de două ori pe an, cel de primăvară fiind primul în calendar. Al doilea echinocțiu este momentul când Soarele trece din emisfera cerească nordică în cea sudică, în jurul datei de 23 septembrie, reprezentând echinocțiul de primăvară în emisfera sudică și echinocțiul de toamnă în emisfera nordică.

Echinocțiul de primăvară avea o importanță majoră încă din Antichitate. Egiptenii au ținut și sărbătoarea echinocțiului de primăvară, deoarece această zi reprezenta renașterea și dominația luminii, reprezentată de zei.

Pe de altă parte, meteorologii asimilează lunile martie, aprilie, mai (în emisfera nordică), respectiv lunile septembrie, octombrie, noiembrie (în emisfera sudică) cu primăvara deoarece pe perioada acestui anotimp perioada de lumină este vizibil din ce în ce mai mare.

Primăvara este cel mai așteptat, cel mai proaspăt și cel mai iubit anotimp. Este anotimpul în care alergăm, visăm, sperăm și privim cum natura revine la viață.

Culoarea și parfumul florilor de primăvară ne aduc bucurie în suflet și zâmbete pe fețele noastre.

Florile încep să coloreze din nou pământul, fluturii zboară, albinele își încep dulcele zumzet printre flori. Gândăceii și cărăbușii dorm la soare, păsările călătoare revin în țară și cu toții ne bucurăm de darurile primite de la blânda primăvară.

Dar să nu uităm, că dincolo de revenirea naturii la viață, primăvara este mai mult decât un simplu anotimp, este o stare de spirit, este momentul unui nou început.

Fiecare primăvară, aduce cu ea începutul tuturor începuturilor, a renașterii, a culorilor, a vieții.

Frumusețea primăverii ne face să uităm supărările și neajunsurile pe care le avem, amintindu-ne că pe lângă primăvară pentru natură există și o primăvară pentru suflet.

Un proverb chinezesc spune că „*primăvara este recunoscută mai curând de plante decât de oameni*”.

Să ne amintim că forța primăverii este o forță pe care nu o întâlnești nicăieri altundeva. Totul reînvie în jurul tău și parcă spiritul ți-e mai ușor, totul este la început de drum, nemuritor, continuitor și mai viu ca oricând.

Primăvara ne redă acel sentiment de nou, de curat, de pur, de nemurire pe care doar acest anotimp îl poate transmite.

Spunea cineva că „*ziua în care Dumnezeu a creat speranța a fost probabil și cea în care a zămislit primăvara*”.

Acum este din nou timpul să zâmbim, să ne iubim, să lăsăm ca mintea să alerge și sufletul să viseze.

Acum este timpul să așternem în suflete gânduri frumoase, speranțe și să dăruim celor dragi momente de bucurie.

Acum este timpul să lăsăm sufletul să renască precum natura și să ne bucurăm de tot ce este frumos, în ciuda tuturor lucrurilor neplăcute pe care fiecare le trăim și în ciuda tuturor evenimentelor pe care le traversăm de doi ani încoace.

Natura ne învață să nu uităm de noi, precum nu uită primăvara să vină după iarnă; natura ne învață să nu renunțăm, precum frunzele care renasc în fiecare primăvară; natura ne învață curajul, precum arborii care stau verticali chiar dacă peste ei trec iernile grele; natura ne învață să sperăm, precum semințele ce încolțesc primăvara.

Nu este așa că lumea ar arăta altfel dacă ar fi îmbrăcată în acest unic anotimp?

Din păcate, neliniștile, grijile și alte obstacole cu care ne întâlnim alungă de multe ori primăvara din noi.

Însă, oricât de greu ar părea drumul nostru, trebuie să ne reamintim că noi înșine ne putem construi o primăvară, fie ea doar din amintiri și doruri...

Să nu uităm că speranța este una dintre semnificațiile primăverii și să nu o lăsăm niciodată să plece. Dacă nu avem speranță, vom rămâne fără ambiții și idealuri, departe de bucurii și împliniri, departe chiar de primăveri...

Speranța, iubirea și credința sunt la temelia primăverii, acestea toate aducându-ne liniștea și libertatea.

Să încercăm să ne regăsim în frumusețile naturii, să zâmbim mai des și să ne luăm putere din tot ce încă mai avem frumos!

Ada Mioara TIMOFTE

Din nou primăvară

„Înțelepciunea este: să iubești vinul, frumusețea și primăvara de vis. Toate acestea sunt suficiente, restul este lipsit de valoare.”

Theodore de Banville

„Vine vine primăvara/ Se așterne-n toată țara.” De fapt, în realitatea mea: „Vine, vine primăvara/ Se așterne-n toată țara/ Floicele pe câmpii/ Hai să le-adunăm copii” răsuna din 36 de piepturi, pe tot atât de multe tonalități, prima oară când am întâmpinat primăvara, în grup organizat-dezorganizat, în clasa întâi.

Noi, fetițele, ne țineam, da, chiar asta făceam, ne țineam, de șorțulețele de la uniforme în pătrățele, iar băieții își țineau mâinile la spate... teoretic... pentru că prea puțini reușeau să facă acest lucru.

Trupurile mici se mișcau, în tot atâtea direcții câte tonalități umpleau sala de clasă, oricât de multă muncă și suflet puseseră în coregrafie blândul și bunul nostru învățător, domnul Constantin Mocanu, pentru ca să își instruiască mica armată de năpârstoci.

Și mai era despre ceva, prima zi de primăvară! Era despre primele măștișoare. Motiv de mare mândrie dar, în egală măsură, și de mare suferință.

- Acela este de la Dănuț, acela de la Cristian... mie mi-a dat și Vasilică...ție nu ți-a dat!!

- Mami, mami, mie, Cătălin, nu mi-a dat măștișor!

„Ou sont les neiges d’antan?”

Unde sunt vremurile de altădată?

De fapt, se potrivește până și traducerea mot-a-mot: unde sunt zăpezile de altădată?

Astăzi nu mai avem nici zăpezi... puține măștișoare... emoțiile, nici ele nu mai sunt la fel!

Și noi, adulții și copiii noștri, copiem mesaje de pe rețelele de așa-zisă socializare și le distribuim tuturor la fel, fără să mai facem efortul să le personalizăm. Este mai eficient astfel, dar, parcă, prea impersonal.

Ne-am modernizat atât de tare, încât, martie este precedat de luna iubirii, în care Valentine’s Day (Sfântul Valentin) – importat, dar de un interesant succes - luptă cu Dragobetele nostru care, prea rar, mai pupă fetele.

Primăvara, cu toată frumusețea și misterul, cu toată puterea și vulnerabilitatea, este, din perspectiva mea, anotimpul care poate fi cel mai ușor asociat cu viața noastră, a oamenilor. Susan J. Bissonette îmi confirmă această senzație: „Un optimist este personificarea umană a primăverii.”

Fiecare avem o lună martie, în care, la naștere, suntem fragili ca ghiociei care fac tot posibilul să își scoată la lumină florile delicate.

În aprilie al vieții, descoperim lumea înconjurătoare, curioși dar și cu acel curaj caracterizat mai degrabă de inconștiență decât de experiență! Dar, fără această

magnifică naivitate, nu am fi pregătiți să cucerim Universul lunii mai, în care natura, înconjurătoare dar și umană, se pregătește să facă față provocărilor vieții.

Într-o fabuloasă zi de final de aprilie, Dumnezeu mi-a dăruit cel mai minunat copil de pe pământ, pe fiica mea Andreea-Florina, dar și o magică poveste de iubire care poate părea ficțiune.

Motive în plus pentru ca primăvara, pentru mine, să fie și mai încărcată de iubire, bucurie, lumină, recunoștință.

Cu fiecare primăvară renaște speranța unui alt început, din perspectiva lecțiilor de viață pe care alegem să le învățăm. Ador felul în care simt cum îmi mângâie sufletul afirmația lui Bern Williams: „Ziua în care Dumnezeu a creat speranța a fost probabil și cea în care a zămislit primăvara.”

Iubirea, o, Doamne, iubirea – singura bea care merită sărbătorită în fiecare clipă a vieții noastre - cuprinde toată natura, cu fauna și flora aferente și, inevitabil, cum altfel, pe noi, oamenii.

Plantele renasc, animalele și păsările ne dăruiesc bucuria de a aprecia delicatețea și frumusețea puișorilor.

Avem libertatea să ieșim și să apreciem frumusețea naturii, în toată splendoarea ei.

Până și soarele ne îmbie să renunțăm la cojoacele cu care am stat înfodoliți și să ne bucurăm de aerul proaspăt și curat.

Am folosit foarte mult cuvântul bucurie, astfel încât este momentul perfect pentru concluzia care să mă facă să par inteligentă: primăvara este anotimpul sinonim cu bucuria, iubirea necondiționată, căldura, în natură dar și în suflete, încrederea că toți merităm șansa unui nou început!

Am plusat prea mult? Este important să nu trec granița fină și delicată dintre inteligență și lipsa acesteia!

Orice vârstă am avea în cartea de identitate este imposibil ca primăvara să nu ne simțim inima cuprinsă de emoție, de senzația de îndrăgosteală... de oameni, de flori, de animale, de natură, de tot și de toate, fără să putem spune precis ce este.

De aceea, îl las pe Mark Twain să ne lămurească el: „Este febra primăverii. Acesta îi este numele. Iar atunci când te cuprinde, îți dorești – nu știi de fapt ce îți dorești, însă simți pur și simplu o durere în inimă, iar lucrul acesta ți-l dorești.”

Cu primăvară în suflet,

Ada Mioara Timofte

năpârstoc, ~oacă - smf (Fam) Epitet alintător pentru un copil; smf (Olt) Copil mezin.

Legenda lui Dragobete

Dragobete a fost fiul Dochiei, o tânără deosebit de frumoasă. Legenda spune că ar fi adormit într-o poiană, iar Duhul Muntelui s-ar fi transformat în ceață și ar fi lăsat-o însărcinată. După 9 luni de zile, s-ar fi născut Dragobete, fiul acesteia. La naștere, a avut 4 ursite: Primăvara care i-a dăruit iubirea, proștețimea florilor și tinerețea fără bătrânețe, Vara care i-a

dăruit dulceața fructelor și căldura dragostei, Toamna care i-a oferit un fluier pentru a-i înveseli pe oameni cu cântecele lui, iar cea de-a patra ursitoare, Iarna i-a dat o îmbrăcăminte albă cu scilipiri de diamante. Dragobete a ajuns să fie îndrăgit și iubit atât de femei, cât și de bărbați. Se pare că, toate darurile l-au ajutat să seducă toate tinerele care îi ieșeau în cale, motiv pentru care a devenit simbolul dragostei. Totuși, într-o zi, când deja era tânăr fecior, a întâlnit un înțelept care l-a dus în munte și l-a învățat totul despre plante și animale. În plus, în noaptea de 23 spre 24 februarie, apărea în visele băieților și îi învăța tainele iubirii. După sute de ani în care Dragobete i-ar fi învățat pe oameni să iubească, el a murit și a fost transformat într-o plantă numită „Năvalnic”, care apare primăvara devreme în poieni.

Ne primenim

Ne primenim în zi de Dragobete,
Uitând de nopți cu geamuri înghețate,
Iar sufletele noastre-s mai curate
Scăpate de a frigului pecete.

Vin alte zile, binecuvântate,
Când înfloresc, sub ochii noștri, fete
Atât de zvăpăiate și cochete
De par desprinse din povești visate.

Și vom vedea perechi pe înserate
Spunând aceleași vorbe fermecate
Pe care le-am șoptit și noi odată.

Cei ce cunosc miracolul iubirii
Dețin, pe viață, cheia fericirii
Ce de un înger alb lor le-a fost dată.

Petruș ANDREI

Ultima scrisoare

„Sfârșitul a venit fără de veste.
Ești fericită ? Văd că porți inel.
Am înțeles. Voi trage dungă peste
Nădejdea inutilă. Fă la fel.
Niciun cuvânt. Nu-mi spune că-i o formă,
Cunosc însemnătatea ei deplin.
Știu, voi aveți în viață altă normă,
Dar eu în fața normei nu mă-nchin.
Nu te mai cînt în versuri niciodată,
În drumul tău mai mult nu am să ies,
Nu-ți fac reproșuri, nu ești vinovată
Și n-am să spun că nu m-ai înțeles.
A fost desigur numai o greșală,
Putea să fie mult mai mult, nimic n-a fost.
În veșnicia mea de plictiseală
Tot nu-mi închipui că puneai un rost.
Și totuși, totuși, cîteva atingeri
Au fost de-ajuns să-mi deie ameteți.
Vedeam văzduhul fluturînd de îngeri,
Lumină-n seara mea de îndoieli.
Ireversibil s-a-ncheiat povestea
Și nici nu știu de ai să mai citești
Din întâmplare rîndurile-acestea
În care-aș vrea să fii ce nu mai ești.
N-am să strivesc eu visul sub picioare,
N-am să pătez cu vorbe ce mi-i drag,
Aș fi putut să spun „Ești ca oricare...”
Dar nu vreau în noroaie să mă bag.
De-ar fi mocirlă-n jurul tău cît hăul,
Tu vei rămîne nufărul de nea
Ce-l oglindește beat de poftă tăl,
Ce-l ține candid amintirea mea.
Vei fi acolo veșnic neîntinată
Te voi iubi mereu fără cuvînt,
Și lumea n-o să știe niciodată
De ce nu pot mai mult femei să cînt.
Acolo, sub lumină de mister,
Scăldată-n apa visurilor lină,
Vei sta iubito ca-ntr-un colț de cer
O stea de seară blîndă și senină.
Și cînd viața va fi rea cu tine,
Cînd au să te-mproaște cu noroi,
Tu fugi în lumea visului la mine,
Vom fi atunci singuri amîndoi.
Cu lacrimi voi spăla eu orice pată,
Cu versuri nemaiscrise te mîngîi,
În dulcea lor cadență legănată
Te vei simți ca-n visul tău dintîi.
Iar de va fi (cum simt mereu de-o vreme)
Să plec de-aicea de la voi curînd,
Cînd glasul tău vreodat-o să mă cheme,
Voi reveni la tine din mormînt.
Și dac-ar fi să nu se poată trece
Pe veci pecetluitele hotare
M-aș zbate-ngrozitor în țărna rece,
Plîngînd în noaptea mare, tot mai mare...”

Mihai BENIUC

BILANȚUL ASOCIAȚIEI C.A.R. PENSIONARI „ELENA CUZA” BÂRLAD - LA „MĂRȚIȘOR”

AJUTOARE RAMBURSABILE acordate în anul 2021

* BÂRLAD

În valoare de **17.268.017 Lei**
acordate unui număr de **3.111 membri**

* 28 sucursale

În valoare de **15.777.610 Lei**
acordate unui număr de **3.355 membri**

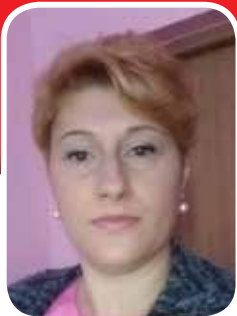
AJUTOARE NERAMBURSABILE

2021

1.478.571 Lei

17.612 BENEFICIARI

Activitatea Asociației și Raportul Consiliului Director pe anul 2021 le vom publicat detaliat în numărul următor al revistei, având în vedere faptul că anul financiar al Asociației noastre se încheie în luna aprilie.

LEGENDA MĂRȚIȘORULUI

Prof. Andreea NANU

Fie că are formă de floare, fluture, bănuț sau chipuri zâmbitoare, mărțișorul este motiv de bucurie pentru orice doamnă sau domnișoară.

Micul obiect prins într-un șnur alb cu roșu care este pus în piept de către femei la începutul lunii martie și poartă numele de mărțișor este simbolul venirii primăverii.

Tradiția asociază legenda cu Baba Dochia, o femeie care a trăit cu mulți ani în urmă. Se spune că aceasta avea o fiică vitregă pe care nu o îndrăgea.

Într-o zi de iarnă geroasă, Baba Dochia și-a trimis fiica la râu să spele o haină foarte murdară, bătrâna sperând că tânăra nu va reuși să-i scoată fața.

Pentru că nu reușea să o spele, tânăra începu să plângă cu lacrimi amare. Și cum încerca ea să frece haina murdară, a apărut un bărbat tânăr și frumos pe nume Mărțișor care a întrebat-o de ce plânge.

Fata i-a povestit tânărului ceea ce i se întâmplă, iar Mărțișor i-a spus că posedă o putere magică și i-a oferit acesteia o floare cu petale roș-albe și a îndemnat-o să mai spele încă o dată veșmântul și apoi să se ducă acasă. Când a ajuns fata acasă haina era albă ca și neaua. Bătrânei Dochia nu i-a venit să creadă că haina era curată. Când a văzut însă floarea în părul fetei, Baba Dochia a întrebat-o: „De unde ai floarea, căci este încă iarnă?”. Văzând că tânăra nu răspunde, baba a plecat chiar ea pe munte să se convingă că a venit primăvara.

Baba Dochia nu a uitat să-și ia cu ea oile, dar și nelipsitele 12 cojoace. Potrivit legendei, umblând cu oile prin pădure, baba torcea lână din furcă și găsind o para (ban vechi, de origine turcească) i-a făcut o bortă, legând-o cu un fir de lână... De atunci a apărut

obiceiul mărțișorului. Renunțând la cojoace unul câte unul, peste Dochia și oile sale a venit iarna chiar când baba a crezut că este primăvară. Un ger năprasnic a făcut ca bătrâna și oile sale să înghețe, transformându-se, conform legendei, în stane de piatră.

Rocile se pot observa și astăzi pe Muntele Ceahlău și sunt o mărturie vie a acestui mit românesc.

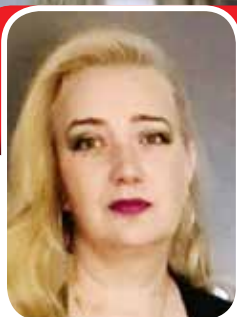
Sunt mai multe legende legate de apariția **Mărțișorului** și cu siguranță vă amintiți mai multe variante, care mai de care mai interesante, însă **în toate versiunile sale legenda mărțișorului** este strâns legată de venirea primăverii și simbolistica acestui eveniment în lumea poveștilor, a basmelor dar și în lumea reală.

Referințe:

Huzum George, *Legende populare românești*, Editura Astro, București, 2015.

Ghețoi Petru, *Legende populare pentru fiecare*, Editura Casa Poveștilor, București, 2019.

1 – 9 Martie, Zilele Babelor

Violeta DRĂGAN

Calendaristic ziua de 1 Martie marchează sosirea primăverii. Fiecare dintre cele nouă zile, în funcție de vremea pe care o aduce, dezvăluie caracterul, calitățile și defectele fiecărei femei în parte. Însă, dincolo de acest joc ce face parte din perioada sărbătorilor cu dată fixă, 1-9 martie – Babele, Babele reprezintă o tradiție pur românească simbolizată de Baba Dochia, reprezentând ultima luptă care se duce între iarnă și primăvară. După moartea „Babei Dochia” zilele încep să crească, iar vremea frumoasă triumfă. Tradiția cunoscută sub denumirea de „Zilele Babei Dochia” sau „Zilele Babelor” spune că fiecare femeie poate să își aleagă o zi, o „babă”, iar în funcție de cum va fi vremea în ziua aleasă, așa va fi tot anul pentru ea. Etnografii spun că tradiția „babelor” a apărut din mitul Babei Dochia, unul din cele mai vechi mituri din cultura românească. Baba Dochia și-ar fi luat numele de la Sfânta Muceniță Evdochia, sărbătorită de credincioșii ortodocși pe 1 martie. În perioada 1-9 martie, Dochia își împlinește destinul urcând muntele, împreună cu turma sa de oi, pentru a „muri spre renaștere”. Aspectul instabil al vremii din această perioadă ar fi cauzat de caracterul capricios al Babei Dochia. Potrivit legendelor, Baba Dochia, care era mama lui Dragobete, avea o noră pe care nu și-a dorit-o și pe care o năpăstuiă de câte ori putea. La un moment dat, pe 1 martie, a trimis-o să spele lâna și să o facă din neagră albă. Un înger trimis de Domnul Iisus Hristos i-a sărit atunci în ajutor, i-a dat o floare albă (unele legende

spun că floarea era roșie) și i-a spus să spele lâna cu ea. După ce Baba Dochia își vede nora cu lâna albă și cu o floare în mână, a decis să plece cu oile la munte fiind convinsă că a venit primăvara. Baba Dochia se îmbracă cu nouă cojoace de blană (unele variante ale legendei spun de 12 cojoace, de exemplu în Maramureș) și urcă cu oile pe munte. Pe drum îi este fie prea cald, fie prea frig, așa că ea se dezbracă pe rând de cojoace. După ce aruncă de pe ea și ultimul cojoc, din senin cerul ce întunecă, vine un ger năpraznic și o îngheață. Dumnezeu o transformă atunci în stâncă, împreună cu oile, să rămână ca amintire, legenda spune că acestea ar fi „Babele” din Munții Bucegi. Celelalte țări balcanice au în tradițiile lor legenda Babei Dochia dar „Babele din Bucegi” sunt unice.

Se spune că așa cum va fi vremea în ziua pe care ți-ai ales-o ca „Babă”, așa îți este și firea și așa va fi următorul an pentru tine. Adică, dacă vremea este frumoasă și soarele strălucește, acel om este voios și bun la suflet și îi va merge bine tot anul următor iar dacă cerul este întunecat, atunci anul ce va urma va fi unul cu supărări și ghinioane deși se spune că dacă ninge sau plouă în acea zi atunci este semn de noroc și bogăție.

În perioada 1-9 martie, fiecare femeie își are „baba” ei. Data acesteia se alege în funcție de ziua nașterii sau la întâmplare. Persoanele născute între data de 1 și 9 a unei luni au baba în ziua corespunzătoare, de exemplu: o persoană născută în 5 septembrie va avea baba în 5 martie, iar dacă s-a născut în data de 10 sau după, trebuie să adune numerele până rămâne o singură cifră – care va fi baba. În ultimele zile din luna februarie se poate alege „Baba” la întâmplare iar „Baba” aleasă îți va arăta cum îți va merge tot anul.

O tradiție din Bucovina spune că așa cum va fi în ziua Dochiei-1 martie așa va fi și vara. Dacă în zilele Babei Dochia ninge și-i furtună, atunci se zice că ea leapădă un cojoc, zilele ei se numesc cojoace. „Flăcăii își aleg, prin februarie, o zi a babei și cum va fi ziua așa va fi nevasta lui: urâtă sau frumoasă”. În zona Țepu, Tecuci o altă tradiție: „La zi de 1 martie se ursesc prieteni și rude, cele nouă babe, câte una de persoană, numindu-și zilele în care să fie fiecare ursit și cum va fi timpul (luminos, noros sau posomorât) în ziua unui ursit, tot așa îi va fi și inima tot anul”.

În ultima zi a Babelor, 9 Martie, bătrânii obișnuiesc să curețe gospodăria și ard gunoaiile cu foc adus din casă, pentru a aduce căldura și afară. Bătrânii spun deasemenea că zilele capricioase ale babelor iau sfârșit, lăsând loc zilelor calde ale moșilor, compensând prin bunătate și înțelepciune. Astfel că, odată cu 9 martie, vom putea avea

șansa să primim primăvara cum se cuvine.

Pe 9 martie, numită „Ziua Bărbaților” sau „Ziua celor 40 de sfinți/mucenici” prin cele 40 de pahare pe care trebuie să le consume în cinstea Sfinților Mucenici din cetatea Sevastei, bărbații vor fi sănătoși și feriți de boli tot anul. Pentru ca anul următor să fie mai bun, bărbații care consumă toate cele 40 de pahare trebuie să își păstreze cumpătul, această provocare nefiind lipsită însă și de riscuri. Astfel, bărbații care intră sub „vraja” băuturii vor fi urmăriți de acest viciu tot anul, căci credința lor nu este demnă de sacrificiul Sfinților Mucenici. O altă tradiție este stropitul cu vinul din pahare. Acest lucru simbolizează sângele vărsat de martiri iar bărbații stropiți vor avea putere de muncă peste an.

Ziua de 9 martie este încărcată de tradiții și superstiții urmate cu sfințenie de credincioși. Iată câteva dintre ele: în ziua mucenicilor se deschid mormintele și porțile Raiului. Acest moment este un prilej pentru săvârșirea numeroaselor ritualuri prin care oamenii din popor încearcă să alunge gerul, bătrânii rostesc descântece, copiii dansează peste foc, pământul se lovește cu bețe pentru a scoate căldura, tinerii bat tobele în sat, gospodinele gătesc în această zi colaci în forma cifrei opt, numiți în funcție de zonă sfinți sau mucenici, colacii sunt copti din aluat de cozonac, apoi unși cu miere și nucă. În zona Moldovei mucenicii au formă de opt și sunt copti din aluat de cozonac și unși cu miere și nucă, în Dobrogea se păstrează aceeași formă, dar mucenicii sunt mai mici și sunt fierți în apă cu zahăr, cu scorțișoară și nucă. În Banat femeile merg la o apă curgătoare, curată, unde întind pomeni pentru cei morți. Acestea împart mere și nuci celor prezenți. În toate zonele țării, în această zi, oamenii dau de pomană, pentru a le merge bine tot anul.

Mamă, scumpă mamă !

Prof. **Andreia-Elena BRICIU**

MOTTO:

„Mama este cel dintâi dascăl al nostru; de la dânsa începem a lua cele dintâi cunoștințe, în brațele ei începem a judeca binele din rău; în brațele ei petrecem toată pruncia și copilăria noastră; în faptele ei începem și noi a ne închipui cum trebuie a trăi în viața viitoare; într-un cuvânt, drumul pe care ni-l apucăm în această viață își are începutul în cele dintâi și fragede pasuri pe care mama ne îndreaptă și care, ghemul cuvântării și al judecății noastre, mama începe a ni-l desfășura.”

Ion Heliade Rădulescu

Luna martie este prima lună a primăverii când toată natura renaște și razele soarelui încep să ne mângâie ușor. Pură coincidență sau nu, în această lună se sărbătorește pe lângă mărțișor - simbolul primăverii și **Ziua Internațională a Femeii, a Mamei**. În data de **8 Martie**, trimitem felicitări și flori mamei, ca semn al prețuirii și al respectului că ne-a dat viață, ne-a educat și ne-a crescut așa cum a știut ea mai bine.

Ce poate fi mai frumos pe lume, mai dulce și mai blând pentru un copil, decât însăși ființa care l-a zămislit? Suflet gingaș și duios, plin de puritate și sensibilitate, mama este pieptul pe care îți sprijini capul, mâna care te binecuvântează, ochiul care stă de veghe pentru tine. Ea este consolarea la tristețe, speranța la deznădejde, forța la neputință. Și cine nu simte în ochii lui arzând o lacrimă de emoție și recunoștință, când pronunță cuvântul **mama**?

Vis tainic de lumină și tandrețe, mama întruchipează dragostea, hotărârea, inteligența, duioșia, ambiția și bunătatea. Mereu cu sufletul alături de noi, dându-ne sfaturi sau mângâindu-ne dragăstos, mama trăiește împreună cu noi tristețea deznădejdii sau extazul fericirii.

Cine nu-și amintește cu drag de ființa care i-a dat viață? **Mama**, o ființă mereu vie în sufletul nostru, este cel mai de preț dar dat de Dumnezeu pe această lume. Ea ne iubește mai mult decât orice și nimic nu o poate înlocui. Mamei îi datorăm toată dragostea și respectul nostru.

Cu toții ne dorim ca mama să rămână mereu lângă noi, să ne zâmbescă și să ne fie sprijin în viață atunci când avem nevoie. Mama este lumina vieții noastre ce nu se stinge niciodată.

Merită din plin toată afecțiunea noastră, fiind cea mai specială ființă de pe pământ.

Are cel mai dulce zâmbet și cel mai sincer suflet.

Model demn de urmat pentru bunătatea și devotamentul ei.

Ar da ani din viață pentru a-și crește copilul.

La mulți ani, mamă!

Prof. Livia ANDREI

Femeie - rază de soare, picătură de ploaie și fulg de nea

Și dintre toate anotimpurile, primăvara este cel mai așteptat și cel mai drag. Odată cu natura reînviem și noi, ne bucurăm de razele soarelui care inundă pământul, de fiecare fir de iarbă ce apare de sub zăpada netopită încă. Ghioceii sunt cei mai curajoși și răsar, uneori de sub troiene, clopoțind a primăvară.

Tot acum sărbătorim femeia.

„Femeia este al cincilea anotimp, în care natura se odihnește, amintindu-și toate florile primăverii, toate privighetorile verii, toți strugurii toamnei și toate ninsorile iernii.” (Grigore Vieru), iar Petruș Andrei spune că al cincilea anotimp este: *anotimpul cel mai drag din toate/ E cel al dragostei adevărate/ Când fiecare zi e-o sărbătoare.*

Așadar, ce legătură este între femeie și dragoste? Iată ce spunea **William Golding, scriitorul britanic deținător al Premiului Nobel:** *Orice ai da unei femei, ea îl va îmbunătăți. Dacă îi dai iubire, ea îți va da un copil. Dacă îi dai o casă, ea îți va da un cămin. Dacă-i dai alimente, ea îți va da hrană. Dacă-i dai un zâmbet, ea îți va da inima ei. Ea înmulțește și sporește tot ce i se oferă. El mai adaugă: Eu cred că femeile sunt nebune când pretind că sunt egale cu bărbații; ele sunt de departe superioare și întotdeauna au fost.*

Femeia nu este sexul slab. E cel mai nobil dintre cele două, prin puterea sa de sacrificiu, de suferință, de umilință, credință și cunoaștere. (Mahatma Gandhi)

Indiferent de vârstă, femeile ar trebui să se simtă speciale, să fie mereu „al cincilea anotimp”. Pentru ele dar și pentru cei din jur, să fie flori și păsări, să fie gânduri călătoare, să fie inspirație și respirație, să fie bunătate

și bucurie.

Omagiul bărbaților este îndreptățit. Femeile sunt cele care dau viața, care întrețin viața, care fac frumoasă viața și merită să fie iubite.

Vă puteți închipui o lume fără femei? Femeia e esența lumii. Adrian Păunescu în poezia „Cu tine” scrie: *Cu tine viața mea se luminează, Cu tine hotărâsc a obosi, Cu tine urc astenic spre amiază. Și mă sfârșesc în fiecare zi.*

Femeile luminează viața și totdeauna, Petruș Andrei ne îndeamnă:

Iubiți femeia!

Iubiți femeia! Ea înseamnă viață, Că ea vă face blidul de mâncare, V-așterne patul seara la culcare Și, față către față, vă răsfăță.

Și în Biblie găsim multe referiri la femeie: **În adevăr, nu bărbatul a fost luat din femeie, ci femeia din bărbat; și nu bărbatul a fost făcut pentru femeie, ci femeia pentru bărbat.** (1 Corinteni 11:8-9) Și, Domnul a creat femeia să-i fie un ajutor potrivit omului. După cum este scris: **Domnul Dumnezeu a zis: Nu este bine ca omul să fie singur; am să-i fac un ajutor potrivit pentru el.**

Oricât m-aș strădui să mai spun ceva despre femei nu este de ajuns. Nu este de ajuns să-i mulțumim mamei sau bunicii care ne-a crescut, nu este de ajuns să-i mulțumim tovarășei de viață care ne înseninează ziua cu zâmbetul ei matinal, nu este de ajuns să ne iubim fiicele care se gândesc la noi în fiecare clipă, să ne iubim nepoatele, aceste „zâmbete de primăvară” ce și-au făcut loc în viața și în inima noastră, nu este de ajuns să mulțumim lui Dumnezeu că a creat această ființă minunată – FEMEIA.

Dar sărbătorile primăverii nu se încheie cu Ziua Femeii, ci continuă cu Floriile, această sfântă sărbătoare a intrării Domnului Iisus în Ierusalim, vestindu-ne că doar peste o săptămână va fi Învierea Domnului, cea mai mare sărbătoare creștină de peste an. De data aceasta, în Prier ne vom bucura că Iisus a spus: *Eu sunt Învierea și Viața. Cine crede în Mine, chiar dacă ar fi murit, va trăi.*

Sărbătoarea Paștelui este explicată cel mai bine în versetele biblice despre Învierea Domnului. Potrivit acestora, nu crezi cu adevărat în Iisus dacă nu crezi în Învierea Lui. Paștele este, de fapt, ziua în care Mântuitorul a înviat pentru omenire și astfel, ne-a arătat că există viață și după moarte, viața de apoi.

Așadar, SĂ NE BUCURĂM de PRIMĂVARĂ, de SOARE, de FLORI, de FEMEI, de cei DRAGI și de ÎNVIEREA lui IISUS HRISTOS, cu gândul unui an mai bun.

BUCURAȚI-VĂ DE ANI, DE ZILE ȘI DE CLIPELE PE CARE LE TRĂIȚI alături de cei pe care îi iubiți și care vă iubesc!

Fiicele Evei - în evoluția milenară a existenței lor

Prof. **Alexandrina PASCAL**

FEMEIA... eterna poveste...

Se spune – adevăr sau legendă? – că arborele genealogic al feminității își are începutul de la aceea care, după ce a săvârșit „păcatul original”, a devenit mama noastră, deci toate femeile, în mod firesc, au moștenit viclenia și puterea de seducție a Evei.

Gena feminității cuprinde în esența ei, din voința Marelui Creator, multă sensibilitate și putere de înțelegere a sentimentelor mult mai profundă, fapt dovedit în istorie, în familie și – când a fost cazul – chiar și în diplomatie. Adăugând acestor calități și privilegiul de a perpetua viața, înțelegem de ce expresia „misterul feminin” este caracterizarea poetică care o definește.

Viața ne oferă multe bucurii, una din ele este și venirea primăverii. Indiferent dacă ești copil sau adult, este imposibil să nu te bucuri când natura îți oferă grațiile ei și aduce din nou primăvara, atât de prețioasă prin aceea că odată cu ea începe reînnoirea ciclului vieții. Și cum totul în lume are un rost, nu întâmplător a fost să fie ca bucuria primăverii să fie încununată de două mari sărbători: una creștină și una social-umană. Este vorba despre Sărbătorile Pascale care totdeauna se prăznuiesc primăvara și de omagierea vieții, prin cinstirea celei care poartă în sine viața – Ziua Internațională a Femeii. Când sărbătorim „Ziua femeii” sau alt eveniment prin care cinstim o eroină ne referim doar la o epocă mai recentă sau doar la femeia contemporană, dar acesta nu este un spațiu temporar suficient pentru a-i demonstra valoarea.

Noțiunea de femeie ca cetățean activ și cu drepturi depline este relativ nouă în istorie, dacă ne gândim la faptul că informațiile despre modul de viață, poziția socială și rolul femeii sunt cunoscute din izvoarele istorice, din faptele și evenimentele peste care au trecut mai mult de două milenii. Pentru a înțelege (deși pare imposibil) misterul feminin propun o întoarcere în istorie, o călătorie în timp peste milenii amintite și la cele două capete – antichitate și contemporaneitate – să încercăm a înțelege și a judeca corect pe cea fără de care viața nu ar exista, și nici n-ar fi așa de frumoasă.

Voi încerca o prezentare a unei galerii de medalioane feminine FEMEI VESTITE DIN LUMEA ANTICĂ, așa cum le-a văzut D. Tudor în lucrarea cu același nume. Vom face cunoștință cu figuri luminoase care au susținut cariera politică a soților lor, unele ambițioase, chiar demonice, adevărate calamități pentru cei din jur sau altele dominate

de pasiuni puternice. Au fost femei ilustre ale lumii antice din Orient, Grecia, Macedonia, Roma Republicană și Imperială, toate cu extraordinarele lor povești de viață care fac credibilă expresia: **„FEMEIA – ETERNA POVESTE!”**

Este epoca unor civilizații de mult timp apuse cu strălucirea și gloria lor care fascinează, dacă pătrundem în tainele vieții feminine. Suntem în anul 195 î.Hr. când matroanele romane au organizat o manifestare publică împotriva legilor care le îngreădeau excesele vestimentare și au avut succes. Marele om de stat, Cato cel Bătrân, ar fi spus atunci: „... de îndată ce femeile ajung egale cu noi, ele ne sunt deja superioare”. Aceste vorbe înțelepte și cât adevăr conțin, tot istoria a dovedit-o. Cum? Urmăriți ceea ce urmează, sunt adevăruri, nu legende.

Suntem în epoca de glorie a Regatului Egiptean – 2800-2300 î.Hr. Istoricii ne vorbesc despre **HATȘEPSUT** – regentă, regină și faraon. Energică și ambițioasă, dotată cu aptitudini de conducător de oști, inteligentă și despotică, această „regină a trei faraoni” rămâne memorabilă prin expediția în țara Puntului pentru aprovizionarea cu mirt, tămâie

și pietre prețioase pentru sanctuarul faraonilor, cât și pentru a fi deschis în istorie „politica colonială” de caracter egiptean și religios.

Orientul Antic mai menționează și alte nume feminine: **SEMIRAMIDA** – regina croitoreasă și **ATOSSA** – piatra prețioasă a Persiei. Semiramida, văduva regelui Samași, este singurul caz din istoria statului asirian când o femeie apare în fruntea treburilor interne și externe. Legende o înfățișează ca pe o „femeie fatală” care îndemnată de zeița dragostei, Iștar, după ce cucerea inimi de regi îi teroriza, uneori chiar îi și gătuia. Memoria de „regina croitoreasă” i se datorează faptului de a fi născocit un costum care făcea imposibilă deosebirea dintre bărbați și femei pe câmpul de luptă – pantalonii – și chiar ea a fost prima femeie care s-a îmbrăcat cu pantaloni, pe câmpul de luptă. Capitala regatului, orașul Van, îl numeau „Cetatea Semiramidei” iar apeductul construit de ea, este în funcție și azi. Energia și înțelepciunea ei au făcut pe poetul latin Juvenal s-o considere „o Cleopatră asiropabiloniană”.

Cât privește Atossa, fiica lui Cyrus, a impresionat prin faptul că s-a ridicat la rangul de „soție principală în harem

regelui Darius I" și după moartea lui devine Regină-Mamă.

Deplasându-ne în Grecia, Macedonia și Roma Republicană alte personaje aduc gloria feminină în prim plan.

Este **SAPPHO** – privighetoarea din Lesbos, întruchiparea sensibilității feminine, poeta care a scris nouă cărți, cântece lirice, epigrame și versuri elegiace. Deloc frumoasă, „mică și negricioasă”, dar cu un adevărat renume literar, filozofii au ridicat-o la rangul de „a zecea muză”. Și ca o dovadă a faptului că întotdeauna unde-i femeia – nu lipsește misterul – este și taina rămasă neelucidată despre sinuciderea ei printr-un salt de pe stânci, din cauza amorului neîmpărtășit pentru tânărul Phaon.

Și ca o confirmare a zicalei, cine știe cât de veche, care spune că „în spatele unui bărbat puternic stă o femeie și mai puternică”, istoria ne-o oferă ca exemplu pe **ASPASIA** din Milet, inteligenta colaboratoare a lui Pericle. Este cea care în antichitate ca și Cleopatra și Teodora – o hetairă, o regină și o împărăteasă curtezană – folosindu-se de inteligența remarcabilă, dublată de o cultură la fel de remarcabilă, a dovedit superioritatea femeii. Aspasia și celebrul său soț, Pericle, au realizat cea mai dezvoltată formă a democrației antice, s-au înconjurat de cei mai renumiți oameni de artă, iar Acropola se decora cu cele mai frumoase clădiri și sculpturi. Cu o frumusețe olimpică, ca a lui Venus și cu o minte luminoasă ca a zeiței Atena, nu-i de mirare că a fost tainicul consilier politic al lui Pericle, cea mai strălucită femeie a „veacului de aur”.

Grecia antică mai menționează și alte personaje **PHRYNE**, din altă categorie, a hetaiRELOR, femei ușoare, dar educate, frumoase și cu trecere la curte.

Urmând timpul și deplasându-ne în spațiu – Macedonia – un personaj de referință va ocupa un loc însemnat în Imperiu: **OLYMPIA**, furtunoasa mamă a lui Alexandru Macedon, o prințesă autoritară și ambițioasă. De la ea va moșteni Alexandru violența pasiunilor, dragostea pentru literatură și ambiția nemărginită de a depăși culmile gloriei. De multe ori însă s-a manifestat ca un geniu nefast pentru soț și pentru fiu.

Vorbim astăzi despre femeia emancipată și puternică, femeia zilelor noastre, și considerăm că acest fapt este posibil datorită evoluției societății și drepturilor de care se bucură. Dar dacă cercetăm adânc istoria (vorbim de anul 337 î.e.n.) constatăm că eroinele care le aducem ca exemplu demonstrează că inteligența, tenacitatea, voința și puterea de a înfăptui uneori chiar imposibilul sunt trăsături care definesc natura feminină, ca o permanență a valorii ei.

Olympia este cea care a schimbat destine, folosindu-se de fiul său, Alexandru, viitorul cuceritor al lumii. Educația spartană la care l-a supus și faptul că moștenise tăria de caracter a mamei sale au influențat mult personalitatea celui care la rândul lui va influența soarta lumii.

Intrigile, amorul și ambiția au fost de când lumea sămânța care a generat discordie în marile imperii, sămânță aruncată aproape întotdeauna de femei.

Așa s-a ajuns și la situația de la curtea regelui Filip,

Olympia a fost înlocuită și umilită de o rivală periculoasă, mamă și fiu s-au autoexilat în Epir, au urmat apoi campaniile lui Alexandru în Orient și marile lui victorii.

Moartea neașteptată a fiului, marele său protector, a provocat o adevărată tragedie în viața Olympiei, femeia pe care istoria ne-o prezintă stăpânită de ambiții fără limită și gata oricând să înfigă cuțitul sau să ofere cupa cu otravă dușmanilor săi. Simpatia care i-a păstrat-o istoria se datorează doar faptului că a fost mama lui Alexandru Macedon. De numele lui, cuceritorul lumii, se leagă nu numai existența mamei sale ci și cea a nefericitei sale soții, **ROXANA**. La moartea lui neașteptată – 323 î.e.n. – Roxana era însărcinată. Îi devenise soție datorită frumuseții sale deși era fiica unui supus învins și dacă căutăm explicația ajungem chiar la motivele care l-au determinat: marele cuceritor dorea o contopire a popoarelor în Orient și totodată să oficializeze poligamia, el însuși avea acum trei soții. Rivalitatea celor trei regine a avut un final tragic după moartea lui Alexandru, iar Roxana și fiul său au fost asasinați.

Studiul istoriei și exemplele care ni le oferă demonstrează încă odată adevărul care și azi îl mai auzim, cu valoare de concluzie: „Istoria se repetă”, fiindcă mereu au existat secrete ascunse în lupta pentru supremație a unor bărbați care fie că au fost ei puternici, fie că au fost manipulați de femei, la fel de puternice. Din această categorie a fost **ASINOE**, cea inteligentă, dar lipsită de scrupule și **FULVIA**, cea veșnic neliniștită, ea trebuia să fie mereu implicată în rezolvarea problemelor politice, fiindcă avea calități intelectuale, pricepere în treburile statului și un rege cu o fire pasivă și visătoare. Galeria matroanelor de seamă din secolul I î.e.n. o include ca pe o „ticăloasă dezlănțuind dușmăni în lupta pentru bani și glorie”.

Numele și fotografiile reginelor sunt de fapt albumul istoriei și legendele unor destine, unele absolut fascinante încât nu pot fi date uitării. Veacurile nu pot s-o uite pe unica

CLEOPATRA, vestita regină, ea însăși fiică de rege, care a vrăjit și a manipulat pe cei mai puternici bărbați ai lumii. Nu cred că este cineva care să nu știe nimic despre Cleopatra, fiindcă atunci înseamnă că nu știe nimic despre femei Egiptul ar fi putut ajunge provincie romană când Cezar a intrat triumfător în Alexandria,

dar a căzut victimă sub vraja Cleopatrei și 18 luni cât a durat războiul alexandrin a stat închis în palat într-o captivitate plăcută înlănțuit de vraja reginei egiptene, aventură în urma căreia Cleopatra dădu naștere unui fiu, ucis la 17 ani.

Intrigi, aranjamente diplomatice, țesături diabolice – toate au fost armele Cleopatrei pentru a înlănțui și a folosi pe cei mai puternici bărbați de stat. S-a autoinvitat la Roma dar Cetatea celor Șapte Coline a tratat-o cu ostilitate așa că este nevoită să se întoarcă în Egipt și după asasinarea lui Cezar se orientează spre noul suveran, Antonius.

Suverană pe tronul Egiptului „își joacă cartea” și, cu simțul diplomatic care îl avea, își folosește farmecele proprii și țese precum un păianjen pânza în jurul lui Antonius care părăsește grijile unui comandant suprem și cade în mrejele întinse de **SIRENA NILULUI**. Și se complăce în dezmăț, orgii și petreceri, iar ea ajunsese să ocupe primul loc alături de Stăpânul Orientului. Dacă cu Cezar, Cleopatra putea să discute despre artă, politică, literatură – Antonius era o brută care se deda la orgii sexuale și dezmăț.

Războaiele și rațiuni de stat l-au determinat pe Antonius să se căsătorească cu Octavia dar egipteanca îl ținea într-o permanentă „ofensivă feminină”, înlănțuit în mrejele iubirii ei. Îi acceptă toate extravaganțele, a declarat-o „Regina Regilor” sau „Noua Isis”, în timp ce ura Romei împotriva celor doi ia proporții. Și fiindcă îi cunoștea bine slăbiciunile și firea nestabilă, pentru a-l ține sub vraja ei îl amețea permanent cu petreceri, dezmăț și plăceri obscene.

Iar el, total vrăjit de această femeie diabolică și-a renegat patria, spera să creeze un nou stat în Orient și Roma, capitala, trebuia înlocuită cu Alexandria. A reușit chiar să-l determine să-și alunge soția legitimă, pe Octavia, despre care documentele spun că: „nu o întrecea Cleopatra nici prin frumusețe, nici prin tinerețe”.

Fără scrupule, calculată, rece și interesată, Cleopatra este femeia pentru care Antonius, cea de a doua victimă romană a egiptencei, a dat un imperiu și asta a dus la dezastru. Învins de Octavian, Antonius s-a sinucis iar Cleopatra, vlăstar regal al Egiptului, femeie dotată cu energie excepțională și înțelepciune politică, a murit la 39 ani, după o domnie de 22 de ani.

A fost cea mai dramatică eroină a antichității, și-a atins țelurile folosindu-se de subjugarea erotică a marilor personalități ale Imperiului Roman și stăpânită de orgoliu a trăit în dragoste, lux și risipă... Când a pierdut coroana și farmecele sale erau în declin, a ales sinuciderea, folosindu-se de veninul unei vipere.

Răsfoim albumul istoriei și găsim alte celebrități feminine ale lumii antice, de data aceasta fiice ale Romei Imperiale. Ne atrage atenția **LIVIA AUGUSTA**, supranumită „Ulise în rochie”.

Dacă ne mândrim cu noblețea „gintă latină” a neamului românesc atunci să acceptăm adevărul că, în mod sigur, „Evele” noastre de la această strămoașă au moștenit calitățile. Livia, vlăstar al unei familii cu multe nume de consuli, descendentă din marea

aristocrație romană, a prezentat interes pentru Octavian care se voia apropiat de nobilimea romană. Livia este exemplul care ne arată cum prezența și influența unei femei poate determina o schimbare în caracterul unui bărbat. Grațioasă și cumpătată, Livia a modelat pe Octavian cel intrigant și brutal, ba chiar a păstrat această atitudine

și după ce a ajuns împărat. Reușita Liviei se datorește și faptului că era mult superioară lui Octavian, ca intelect.

Și pe cel mai important tron din lume, al Romei Imperiale, s-au perindat încă multe femei a căror inteligență și tărie de caracter infirmă total afirmația, atât de aberantă, cum că femeia ar fi „sexul slab”.

De exemplu **AGRIPINA SENIOR**, o soție care întruchipează virtutea matroanei romane: demnă și prolifică (până la 26 de ani născuse deja 9 copii), ambițioasă și pasională își însoțea totdeauna soțul în campanii, atât din dragoste cât și pentru a-i supraveghea acțiunile.

Dacă intriga, minciuna, trădarea și crima au fost o prezență permanentă în atmosfera luptei pentru putere, este și firesc ca moralitatea să nu constituie o valoare, chiar la nivelul tronurilor. Așa o vom cunoaște pe cea mai desfrânată împărăteasă romană – **VALERIA MESSALINA**, soția renumitului Caligula, rămas în istorie ca un dement și degenerat, cel căruia femeile i-au speculat caracterul nestabil și lipsa de voință. Istoricii susțin ar fi avut relații incestuoase cu toate cele trei surori ale sale, iar pe Valeria ne-o prezintă ca pe un caz patologic, s-a folosit de crimă pentru a-și satisface cele mai josnice vicii și pentru desfrâul susținut în permanență a fost ucisă din ordinul soțului. Urmașa sa care are un caracter la fel de nefast este **IULIA AGRIPPINA** – cea intrată în istorie drept „monstruoasa mamă a unui monstru încoronat”. Prin viclesug și practici josnice a înlesnit înălțarea fiului său, **NERO**, nume de tristă amintire în istoria Romei. În umbra celui mai mare tron al lumii se petreceau monstruoziități, bine ascunse atunci, dar consemnate de istorie. Cel mai uzat mijloc pentru atingerea scopurilor era otrava, de el s-a folosit și Agrippina pentru realizarea marelui său vis: înlăturarea moștenitorului legal al tronului, Britanicus, în favoarea fiului său, Nero.

Lupta pentru putere nu lasă loc sentimentelor, așa se face că după crime, atrocități și fapte reprobabile, ruptura mamă-fiu este definitivă, poziția Agrippinei fiind amenințată de **POPPAEA**. Este noua slăbiciune a lui Nero, cea pentru care fiul a ordonat asasinarea mamei. Ajunsă pe tron, Poppaea, cea care „avea totul, afară de un suflet cinstit” (Tacitus) a arătat lumii cea mai urâtă față a feminității: cruzimea. Fiind destul de vicleană și Nero destul de rob de plăceri, l-a făcut propria sa jucărie folosind lacrimile și șantajul sentimental până l-a determinat s-o repudieze pe Octavia, soția sa legitimă „cea mai virtuoasă din Roma” (Tacitus – Anale IV). Legea firii a adus echilibru pentru că sângherosul despot, incendiatorul Romei, tiranul dezechilibrat a adăugat crimelor sale încă una: într-un moment de demență a lovit-o mortal pe această femeie sinistră, spre bucuria Romei întregi.

După atâta mânie se pare că zeii își întorc fața spre marele Imperiu fiindcă pe tron va urca **POPEIA** – soția împăratului Traian. Această nobilă figură imperială este cea care a readus pe tron virtutea matroanei romane. Discretă și inteligentă refuză cu modestie titlul de „augustă” și este o sfătuitoare a împăratului în probleme politice și administrative. Cel mai frumos tablou sufletească l-a făcut Plinius cel Tânăr: „un izvor de podoabă și de glorie”.

Cronos, zeul timpului își deapănă firul și Roma va avea, succesiv, două regine numite **FAUSTINA**, soțiile unor împărați filozofi - Antonius Pius și Marcus Aurelius, ambii înclinați spre bunătate, concilianți și răbdători.

Anul 187 deschide în palatul cezarilor gloria împărăteselor siriene. Patru femei frumoase, a căror chip a fost eternizat pe monede sau statui. Trei au avut numele de **IULIA** (donna, maesa și mammaea), toate de origine orientală, orgolioase, au dirijat destinele Romei o jumătate de secol. Cea de a patra regină a fost **ZENOBIA** – regina deșerturilor, aprigă, cu sânge arab, singura femeie din lumea Orientului care a răsturnat echilibrul roman.

Ultima împărăteasă, **HELENA**, deschide seria principeselor creștinismului, a fost mama primului împărat creștin, Constantin cel Mare, canonizată pentru serviciile aduse bisericii creștine în secolul al IV – lea. După atâta cruzime, zeii își întorc fața spre marele imperiu.

*

Biografia femeilor vestite din lumea antică rămâne o mărturie peste secole, a rolului care l-a avut întotdeauna femeia în viață și în societate, datorită unor calități care nu-i lipsesc: inteligență, ambiție și voință dusă până la sacrificiu. Din umbră sau de pe tron, femeile au condus imperii sau au schimbat destine, în funcție de epocă și de conjunctură, ceea ce schimbă optica despre femeie.

Poetic vorbind, femeii i s-au atribuit epitete extreme: înger sau demon, dar indiferent pe care din cele două poziții s-a aflat a avut forța morală și potență pentru încercările vieții.

Istoria și literatura ne dau informații, la fel de meritorii și despre femeia din evul mediu, despre cea din epoca modernă, dar mai ales despre femeia epocii contemporane. Odată cu evoluția vieții, sub toate aspectele ei, și femeia a evoluat în totalitatea valorilor care o definesc. Dacă în antichitate supremația o deținea femeia-faraon sau femeia-regină ori împărăteasă, în lungul istoriei i-a fost dat să înfrunte destine diferite. La celălalt capăt al antichității – epoca zilelor noastre – vorbim în mod obișnuit despre femeie nu doar ca mamă și soție, vorbim despre femeia medic, cercetător, educator, om politic, pilot și chiar cosmonaut.

Omagiul adus femeii nu s-ar epuiza încă pe multe pagini dacă ne-am referi la femeile neamului românesc. Subiectul fiind mediatizat prin toate mijloacele de comunicare, generalizând, voi evidenția doar câteva valori feminine românești, concentrate într-o perioadă care înseamnă doar o picătură pentru eternitate – secolele al XIX-lea și al XX-lea. Sunt valori feminine de mare prestigiu care ne-au lansat în universalitate și le rostim numele cu mândrie și respect. Selectând câte un nume reprezentativ, din domenii diferite, să nominalizăm:

Regina Maria, Prima Doamnă a României – mare diplomat, patriot și om politic în timp de pace și soră de

caritate pentru răniți în timp de război;

Ecaterina Teodorescu, femeia-soldat, învățătoarea abia ieșită din adolescență, Cătălina cea cu arma în mână prin tranșee;

Martha Bibescu, îngerul artelor frumoase, înzestrată cu frumusețe, gingășie și talent, expresia pură a feminității;

Dr. Ana Aslan, femeia-savant, cercetător de renume mondial, gloria numelui său îi poartă în lume numele înscris pe produsele a căror inventator și creator este;

Nadia Comăneci, fata „de aur” a României, datorită căreia a răsunat Imnul României și a fluturat drapelul național de câte ori urca pe podium pentru locul I la Olimpiade. Gloria nu se uită nici peste ani, România n-a uitat-o

pe fetița care atunci avea 14 ani – acum la împlinirea onorabilei vârste de 60 de ani Statul Român a decorat-o pe Nadia Comăneci cu „Steaua României”, cinstire care i se cuvine pe deplin.

Și lista poate continua, fiindcă neamul românesc nu duce lipsă de eroine, în cazuri extreme – și de eroine în viața de toate zilele. Fiindcă eroine sunt și femeile obișnuite care nasc și cresc copii sau cele care fac aceleași munci ca și bărbații, în plus sunt și îngerii păzitori ai familiei.

Acestor valori morale să le adăugăm și pe cele estetice, româncuțele, care în viziunea poetului George Topârceanu: „...au moștenit pe buze ca și-n tremurul de gene/ Frumusețea legendară a femeii moldovene”, dar și viclenia nevinovată a strămoșei lor, Eva, care – după Lucian Blaga „ascunde sub pleoape o taină”.

Femeia rămâne marele mister nedeșlegat, taina universală. Ea deține secretul care i l-a șoptit șarpele când i-a întins mărul, dar „așa de încet”, iar Eva nu-l spune, „îl ascunde sub pleoape, în taină” (Lucian Blaga – Eva).

Omagiată, cântată sau ironizată, femeia rămâne ca în romane, obiectul iubirii, al pasiunii, tainicul mister și „a vieții cheie”.

„Iubesc femeia – cât e femeie/ A vieții cheie/ Doar la ea o găsești”.

De „Ziua Femeii” să omagiem femeia, femeia căreia îi este dată de la Bunul Dumnezeu menirea de a înfăptui cea mai mare minune a lumii: de a da viață, de a fi mamă.

Să omagiem femeia-mamă, pe mama noastră legendară - Eva.

S-o cinstim pe Maria – mama lui Iisus, esența creștinătății noastre și pe toate mamele care prin travaliu și suferință perpetuează viața.

P.S. Domnilor, concluzia vă aparține! Dacă trăiți „eterna poveste” și ați găsit „a vieții cheie”, păstrați-o cu grijă și acordați-i atenția ce i se cuvine. Dar nu uitați nici replica dintr-o comedie a lui I.L. Caragiale: „Femeia – ochi alunecoși, inimă zburdalnică!”, precum și un citat celebru: „De la o femeie proastă, primești tot ce vrei, de la o femeie deșteaptă, primești ce meriți!”.

Regina Maria

La mulți ani femeii! - o primăvară veșnică

Frosica-Anca STRATULAT

„Femeia nu este sexul slab. E cel mai nobil dintre cele două prin puterea sa de sacrificiu, suferință, credință și cunoaștere.”

Mahatma Gandhi

Dumnezeu a creat într-un mod minunat femeia, încât nu cred că există femeie care să nu aibă o frumusețe a ei, ceva deosebit. Atâta timp cât o femeie este conștientă de frumusețea pe care a pus-o Dumnezeu în ea și face tot ce poate să-și păstreze frumusețea (și nu mă refer doar la cea exterioară), aceasta este „mai de preț decât mărgăritarele” așa cum spune cartea sfântă.

Ceea ce ne deosebește fundamental de bărbați este tocmai sensibilitatea - trăsătură care nu ne lasă să fim reci, indiferente. Și totuși suntem puternice, pentru că, dacă nu ar fi oameni și întâmplări care să ne rănească orgoliile și să ne frângă speranțele, iluziile, inimile, n-am simți niciodată nevoia să arătăm că putem mai mult și că merităm mai mult decât sunt unii dispuși să ne ofere.

Femeia este primăvara vieții, este anotimpul care reușește să transforme într-o singură culoare toate nuanțele celor patru vârste. Ea există pentru a face să renască viața, să șteargă lacrimile copiilor, să aline suferința și durerile bătrânilor, să iubească și să trudească pentru a-și înfrumuseța căminul.

Asemenea primăverii este însorită sau înourată, capricioasă și schimbătoare, caldă, proaspătă sau rece, ca o zi, ca un izvor sau ca o noapte de martie.

Colectivul Asociației C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad este format în mare majoritate din femei.

Salariatele au o amabilitate aparte, blândețe, răbdare, înțelegere, compasiune și respect pentru persoanele vârstnice și aproape întotdeauna poartă un zâmbet pe chip.

Nu de puține ori, membrii Asociației C.A.R.P. mi-au spus că la alte instituții au fost tratați într-un mod mai distant, dar aici, la asociația noastră, salariatele i-au tratat cu căldură și înțelegere pentru problemele lor care sunt de natură financiară, medicală sau socială.

Când un membru C.A.R.P. se adresează asociației, având o problemă deosebită, este primit imediat în audiență de către organele de conducere iar noi, salariatele, lăsăm totul deoparte și ne ocupăm pe loc de problema acestuia, dacă persoana se află în dificultate sau

are o neapărată nevoie de bani, i se întocmește repede contractul de împrumut și primește banii în aceeași zi. La fel se procedează și cu ajutoarele de deces, fiind o prioritate, se calculează și se plătesc imediat.

Datorită faptului că ne vedem periodic, cu unii dintre membri chiar în fiecare lună la plata ratelor, în timp s-a creat o legătură, pe mulți dintre ei îi cunoaștem nu numai fizic, ci le cunoaștem și problemele și ne străduim să le venim în întâmpinare cu soluții cât mai bune și avantajoase pentru aceștia.

Oamenii în vârstă sunt mai sfătoși și de multe ori, în afara problemelor de serviciu, ne mai relatează și oful lor în legătură cu alte lucruri care îi frământă și în măsura timpului disponibil, sunt ajutați și în alte probleme, deoarece aici sunt activități multiple, de exemplu dacă pe lângă contractarea unui împrumut ne semnaleză și o problemă medicală, sau anumite servicii care le sunt neapărat necesare, sunt direcționați spre cabinetele medicale sau spre serviciile oferite de asociație.

Au fost și situații în care unor membri C.A.R.P. mai în vârstă și cu probleme de sănătate grave, li s-a făcut rău în incinta asociației iar cadrele medicale de aici au acționat cu promptitudine și profesionalism și le-au salvat viața, acordându-le primul ajutor sau chemând serviciul de ambulanță acolo unde era neapărat necesar.

De multe ori salariatele Asociației C.A.R.P. au mers pe teren la domiciliul unor membri nedeplasabili pentru a acorda ajutoare nerambursabile ori pentru a efectua plăți sau încasări.

Noi, salariatele de la Asociația C.A.R.P., ne aducem aminte cu drag și vorbim adeseori despre anumiți membri pe care i-am cunoscut și din păcate au trecut la cele veșnice și ne considerăm un pic mai bogate sufletește, dacă am reușit să învățăm ceva bun de la aceștia. Cred că fiecare colegă din acest colectiv are amintiri frumoase în legătură cu anumiți membri care prin cuvintele, comportamentul și poveștile lor de viață au lăsat urme folositoare și ziditoare în sufletul lor.

Nu aș putea să nu menționez aici pe câteva salariate

care ne-au învățat tainele meseriei și în special „munca cu omul”, cum se zice în popor, și care este cea mai grea. Este vorba de DOAMNELE care acum sunt pensionare și anume: Burghilea Lucica de la care am învățat noțiuni de contabilitate, Ciobacă Paraschiva de la care am învățat cum se lucrează cu publicul, Pavel Livia de la care am învățat corectitudinea și noțiuni spirituale necesare pentru suflet, Șiberescu Tincuța de la care am învățat noțiuni de comunicare și disciplină în muncă (care ne mai bucură și astăzi cu prezența, fiind consilier), să fie binecuvântate cu sănătate, viață lungă și să aibă o primăvară frumoasă ca sufletul lor.

Îmi aduc aminte cu nostalgie și cu părere de rău, deoarece nu mai este printre noi, de domnul Staș Ioan, fost membru fidel al Asociației, care în fiecare an în ziua de 8 Martie aducea flori salariatelor de la C.A.R.P. pe care le cunoștea de mulți ani, deoarece prețuia foarte mult amabilitatea și bunăvoința acestora.

Cu o floare nu se face primăvară, dar cu o femeie alături sigur primăvara își spune cuvântul. Femeia este o floare mai specială care merită să fie îngrijită, prețuită și iubită. Îndată ce primește aceste daruri alese, în ochii ei se dezvăluie anotimpul luminii. Sfat pentru bărbați: nu uitați să vă strângeți în brațe primăverile. Și faceți asta

cât mai des. Femeile vă aduc strălucirea în inimi, așa că trebuie să le răsplătiți cu aceeași strălucire. Dăruți-le cel mai frumos mărtisor, dragostea și așa veți afla că există mereu primăvară.

Este necesar pentru orice femeie să aibă în viața ei un bărbat care să-i inspire siguranță, pentru că numai astfel ea va ști apoi să se abandoneze propriei naturi și să-și trezească sufletul ei profund misterios, copleșitor, fascinant, complex, uluitor. Puterea unei femei provine din faptul că se poate abandona total misterului din propriul ei suflet, se poate abandona cu totul iubirii ca principiu etern, se poate abandona emoțiilor copleșitoare și inexprimabile.

Dragostea este podoaba care înobilează femeia și știe cum să așeze fiecare anotimp pe trupul și în privirea ei, deoarece o cunoaște până în cele mai adânci detalii și îi înțelege sensul și dorințele. Ea mângâie feminitatea și o lasă să-și arate cele mai frumoase daruri. Și cum primăvara este o poveste, atunci dragostea accesorizează femeia transformând-o într-o minunată și fascinantă poveste și îi așează în piept armonia dintre alb și roșu.

La mulți ani, de 8 Martie tuturor salariatelor, membrilor, colaboratoarelor și simpatizantelor asociației C.A.R.P. „Elena Cuza” Bârlad.

Femeia văzută în lumea modernă și în popor

„Nu există nimic mai rar și nici mai frumos ca o femeie care este pur și simplu ea însăși, confortabilă cu ea însăși în imperfecțiunea-i perfectă. Pentru mine aceasta este esența adevărată a frumuseții.” – Steve Maraboli

1. O femeie vrednică e coroană casei.
2. Nu fi o doamnă, fii o legendă! – Stevie Nicks
3. Fetele vor atenție, femeile vor respect.
4. Feminitatea este forma supremă a sofisticării.
5. Câteodată prințesa ucide dragonul și salvează prințul. – Samuel Lowe
6. Femeia e genul de regină care știe că nu poartă coroana pe cap, ci în suflet. – Adrian Michael
7. O femeie puternică privește problema direct și îi face cu ochiul. – Gina Carey
8. Femeia emancipată este mai puternică decât orice obstacol și mai frumoasă decât orice cuvinte. – Steve Maraboli
9. O femeie puternică nu are nevoie de tine, ci doar te dorește.
10. O femeie bine citită e o creatură periculoasă. – Lisa Kleypas
11. Nimic nu face o femeie mai frumoasă decât convingerea că e frumoasă. – Sophia Loren
12. Frumusețea începe atunci când te hotărăști să fii tu însăși. – Coco Chanel
13. Oricât de obișnuită ar fi o femeie, dacă adevărul și onestitatea sunt scrise pe înfățișarea ei, ea va fi o femeie frumoasă. – Eleanor Roosevelt
14. Imperfecțiunea e frumoasă. Nebunia e geniu

și e mai bine să fii absolut ridicol decât absolut plictisitor. – Marilyn Monroe

15. Femeile fericite sunt cele mai frumoase. – Audrey Hepburn
16. Nu există femei urâte în lume, doar femei leneșe. – Coco Chanel
17. Tot ce vrea orice femeie este să găsească un bărbat care să îi demonstreze că nu sunt toți la fel... – Marilyn Monroe
18. Fiecare femeie are nevoie de un bărbat care să-i strice rujul, nu rimelul... – Marilyn Monroe
19. Sunt drăguță, dar nu sunt frumoasă. Greșesc, dar nu sunt Diavolul. Sunt bună, dar nu sunt un înger. – Marilyn Monroe
20. Femeia judecă pe dracul și-l scoate dator.
21. Femeia care nu voiește să frământă, toată ziua cerne.
22. Se poate păzi un sac de purici, o turmă de iepuri, dar nu o femeie.
23. Femeia frumoasă este pagubă la casă.
24. Femeia bună e plug de aur la casa omului.
25. Femeia, când rău se pune-a face, nici dracul nu mai desface.
26. Între un **da** și un **nu** al unei femei, nu încapă nici un vârful de ac.
27. Femeia vede unde bărbatul abia zărește.
28. Unde dracul face surcele, femeia taie bușteni.

Prof. Ion Dobrin

Ioan IDRICIANU

Femeia - cea mai frumoasă și specială creatură a lui Dumnezeu

„Femeia frumoasă place ochiului, femeia blândă place inimii. Prima este o adevărată bijuterie, dar a doua este o adevărată comoară”

Napoleon Bonaparte

La început de primăvară, după mărtisor, se sărbătorește ziua femeii, pe 8 Martie. Această zi a început să fie sărbătorită în țări din întreaga lume. Sărbătoarea a început să fie celebrată și în cadrul națiunilor unite din anul 1975, când s-a definitivat internaționalitatea acestei sărbători. Este un moment cu totul special prin care ne arătăm aprecierea față de femeile din viața noastră.

Femeia este din început cea care dă viață și sens vieții, ea stă la baza perpetuării speciei umane de-a lungul timpului. Femeia este făptura creată de Dumnezeu și înzestrată cu tot ce trebuie pentru a înfrumuseța viața și a da viață la rândul ei, deoarece El a zis că nu e bine ca omul să fie singur și astfel a creat femeia să-i fie alături mereu.

Femeia trebuie respectată deoarece însuși cuvântul femeie înseamnă „împărăteasă dăruitoare”, iar de aici deducem că, ceea ce a dorit Dumnezeu pentru omenire de la căderea în păcat a primei femei, Eva, tot la fel, prin femeie și anume din Fecioara Maria, să se nască Fiul Său care ne-a dăruit nouă mântuire veșnică și ne-a împăcat cu Dumnezeu ștergând astfel păcatul de la început al Evei.

Dumnezeu a ridicat pe Fecioara Maria la cel mai înalt nivel de sfințenie fiind Maica Dumnezeului nostru pe care trebuie să o cinștim și să o avem ca exemplu în viață. Maica Domnului este cea care a deschis porțile fericirii, libertății și veșniciei în lume, deci femeia este extraordinară în creația lui Dumnezeu. Femeia verticală, onestă și credincioasă este bine plăcută lui Dumnezeu și celor din jur, de aceea trebuie să i se acorde respectul cuvenit și ea să fie demnă de toată admirația semenilor săi.

Trebuie specificat faptul că până în anul 325, femeia avea un alt statut și anume, dacă era vinovată, putea fi omorâtă fără judecată, dar prin Edictul de la Milano, dat de Sfântul Constantin cel Mare, s-a eliminat această nedreptate. De-a lungul timpului, istoria ne-a confirmat că femeile au depășit bărbații în curaj și evlavie, aici putem da exemplul femeilor mironosițe care l-au însoțit pe Mântuitorul Hristos până la cruce, alături de Maica Sa și a doua zi la mormânt, tot ele merg însoțite de Maica Domnului să ungă trupul Domnului cu miruri. Atunci, de frica iudeilor, numai ele au avut curajul să vină la mormânt depășind în curaj și evlavie pe bărbați.

Ziua femeilor creștine ar fi trebuit să fie în duminica mironosițelor deoarece avem o relaționare directă la divinitate, avem o raportare a femeii la Dumnezeu, cum se distinge ea prin curaj și râvnă prin vestirea Învierii cui trebuie, după misiunea dată de Înger. La 8 Martie celebrăm un moment laic și anume lupta femeilor pentru dreptate și

pentru abolirea discriminării, egalității în drepturi, ceea ce sigur rămâne laudabil, dar pentru planul drepturilor lumești.

Putem da multe exemple de femei care au avut un rol important în decursul istoriei, care au schimbat radical în bine soarta omenirii și și-au adus aportul în societate, lăsând o moștenire demnă de luat în seamă. Putem enumera aici pe Sfânta Elena, mama împăratului Constantin, fiind cea care a descoperit crucea Domnului nostru Iisus Hristos și a zidit biserica Sfântului Mormânt și multe altele.

Un alt exemplu este împărăteasa Irina, care a domnit peste Imperiul Bizantin împreună cu fiul ei, după ce a murit soțul ei împăratul Leon Chazarul, care era luptător contra sfințelor icoane. Aceasta rămânând văduvă, a organizat Sinodul al VII-lea ecumenic de la Niceea, în anul 787, unde au participat 350 de episcopi ortodocși din toată lumea creștină care a avut ca scop restabilirea cultului icoanelor. Atunci a fost condamnată solemn erezia iconoclastă și s-a restabilit cultul icoanelor. Biserica a hotărât cinstirea ei ca sfântă, trecând-o în sinaxarul său în ziua de 7 august. Sfânta Irina rămâne un model de curaj și tărie. Într-o lume condusă de bărbați, aceasta a avut curajul să repună icoanele în biserici. De aceea, peste veacuri a rămas drept „Sfânta Irina, împărăteasa icoanelor”. După un timp, împărăteasa Irina a fost exilată și au izbucnit din nou conflicte provocate de împărății iconoclaști, dar în anul 842, tot o femeie și anume împărăteasa Teodora, rămasă văduvă după moartea soțului ei, împăratul Teofil, aprig luptător împotriva icoanelor, nu a urmat pe bărbatul său în erez, a păstrat în taină sfințele icoane și s-a închinat lor în dreapta credință. Ea avea să restabilească pacea, iar prin sinodul local din 843 de la Constantinopol, la care s-a declarat ca fiind acceptate toate cele șapte sinoade ecumenice, s-a restabilit cultul icoanelor și s-a rostit anatema asupra tuturor iconoclaștilor. Apoi s-a sârguit ca sufletul bărbatului său cel mort să se izbăvească de chinuri cu rugăciunile a multor sfinți părinți. Duminica ce a urmat, prima din postul Paștelui a fost numită „Duminica Ortodoxiei”, ca o amintire a victoriei adevăratei credințe asupra tuturor ereziilor. Pentru ceea ce a făcut ea, apărând credința și sfințele icoane, biserica a trecut-o în sinaxar în rândul sfinților la data de 11 februarie.

O altă femeie marcantă a fost împărăteasa Olga, aceasta fiind prima femeie care a condus Rusia și totodată, primul membru al familiei regale care s-a convertit la credința creștină în anul 945. Pe lângă toate aceste realizări importante în plan politic-administrativ, cea mai importantă moștenire lăsată poporului rus s-a manifestat în

plan spiritual. Deși nu a reușit să-l convertească pe fiul său, nepotul acesteia, Vladimir I, a declarat creștinismul religie oficială în Rusia.

Așadar, femeia a fost de la începutul lumii un subiect interesant despre care s-a scris și continuă să se scrie fiindcă ea, fiind izvorul vieții este și izvor de inspirație. Ei i se atribuie multe calități pe care a dovedit că le posedă. În pragul anotimpului primăverii, femeia se arată a fi ea însăși primăvara vieții, mirajul anotimpului care reușește să topească într-o singură culoare toate nuanțele celor patru vârste existențiale ale omului, copila micuță și cuminte, tână școlăriță sau studentă silitoare, mamă grijulie și mereu îndatoritoare în fața provocărilor vieții, pentru a fi după aceea și o bunică ce simte copleșitoarea dragoste față de nepoței.

Eterna femeie, prin însăși natura sa, constituie simbolul nașterii, al vieții în existența pământească. O asemenea ființă minunată a fost creată de către divinitate într-un raport al deplinei egalități cu bărbatul, dar dincolo de vremurile tenebroase și ostile, când era catalogată a fi inferioară bărbatului, s-a dovedit cu prisosință că o asemenea ființă plină de gingăsie și sensibilitate, există pur și simplu, ca să dea naștere și să facă să renască viața aceasta, să șteargă lacrimile copiilor, să aline cu glas mângâietor suferința și durerile oamenilor, ale răniților pe câmpurile de luptă, să îngrijească suferința bătrânilor, să iubească și să trudească cu multă migală, să-și aranjeze și să-și împodobească casa.

Dintotdeauna și pentru totdeauna, femeia întruchipează finețea și puterea într-o singură ființă inconfundabilă. Ea este acea persoană care conduce lumea din spatele bărbaților, care se consideră mai puternici, femeia este cea pentru care un bărbat luptă împotriva oricui, de aceea uneori femeile au fost motivul a multor dispute din care s-au declanșat conflicte și chiar războaie, dar în esență, femeia reprezintă acea frumusețe divină pe care Dumnezeu a creat-o din binevoirea Sa, pentru a da naștere blândeții, purității, dragostei și iubirii aproapelui. Și să luăm aminte că atât de înțelept, mereu Sfânta Scriptură ne învață că femeia este făcută din coasta lui Adam, pentru a fi protejată, prețuită și iubită, deoarece femeia este cea mai frumoasă și specială creatură a lui Dumnezeu, o ființă iubitoare în care bat două inimioare, una care să poată da naștere unei noi vieți sau unei noi generații și alta care poate să conducă viața familiei. Femeile au luptat întotdeauna și luptă mereu pentru cristalizarea imaginii unei persoane nobile, demne, capabile să întreprindă și să desfășoare activități importante din punct de vedere cultural, social, politic, deoarece ele au demonstrat întotdeauna că pe lângă calitățile de a fi mame și soții, sunt capabile să facă performanță în toate domeniile de activitate, inclusiv armată, tehnologie, informatică, cercetare și spiritualitate.

Încă din cele mai vechi timpuri, femeia a fost considerată o sursă a fericirii și în același timp izvor de suferință. Femeia este cea care i-a inspirat pe marii creatori din lume, căzuți pradă frumuseții și farmecelor feminine, sculptori, pictori, muzicieni și nu în ultimul rând, maeștri ai cuvântului, să dea naștere unor minunate opere de artă.

Pe măsura trecerii timpului și prin evoluția societății, femeia s-a impus în viață, astăzi ajungând să reprezinte un pilon puternic al comunității. Deși există și în prezent voci

care discriminează femeia în colectivitate, constatăm că poziția femeii și drepturile acesteia sunt net demonstrate și susținute legal, cu toate că violența domestică nu a dispărut în totalitate, existând și în momentul de față numeroase tinere, soții sau bunici care sunt maltratate psihic și fizic sau discriminate.

Dar femeia este desăvârșita creație a lui Dumnezeu, o ființă mereu sensibilă și dulce, în diverse situații este considerată companionul perfect pentru o relaxare a sufletului și a trupului, făptura care dă viață, o fire emoțională și emotivă, o nedeșmințită pasiune pentru un bărbat, o floare frumoasă, o bună soție și o bună prietenă iar femeia care simte dragostea poate radia de fericire. Argumente în favoarea frumuseții sufletului femeilor sunt: tenacitatea, perseverența, profesionalismul, organizarea, disciplina, credința, moralitatea, corectitudinea și dăruirea până la sacrificiu. Sunt cuvinte prin care putem recunoaște că, individual sau în totalitate, acestea pot fi atribuite cu îndreptățire femeilor.

Desigur, chiar dacă se apropie ziua dedicată femeilor, nu putem generaliza și favoriza cu aceste argumente femeile care se mulțumesc sau sunt constrânse la o educație superficială, care au o pregătire profesională precară, necorespunzătoare abilităților native, la care se adaugă un comportament de neseriozitate, umilitor, degradant și

deviant de la o ținută morală creștină. Să nu ignorăm faptul că prostituția, infidelitatea, dualitatea, avortul, abandonul copiilor, la care se pot adăuga fenomenele de delincvență și infracționalitate până la criminalitate sunt aspecte negative, imorale, care contribuie la poluarea și degradarea statutului femeii pe care ne place să o sărbătorim cu bucurie!

Cu deplină emoție putem vorbi despre femeia mamă, cea care ne dă viață și care este indispensabilă vieții, fără de care viața este foarte dificilă. Femeia chiar dacă este uneori mai slabă de fire în sensul sensibilității și fragilității, ceea ce poartă ea în suflet este de nedescris, deoarece valoarea mamei nu se înțelege prin munca grea, ci prin educarea copiilor, prin creșterea lor, prin îndrumarea lor spre Dumnezeu, spre o lume mai bună, iar, trecând prin foc și ger, mama oftează și se luptă ca să-și vadă copilul tot mai sus pe scara vieții, îndrumându-l pe cele mai bune cărări și veghindu-l mereu pentru a nu cădea.

Femeile sunt adevărate eroine, care luptă pentru scopurile lor și trec prin viață cu fruntea sus. Ele adoră să fie respectate și iubite. Sunt mame care se sacrifică pentru copii și familie. Uneori stinghere, femeile își fac mici daruri simbolice și între ele, dar oare cum să nu dăruiești ceva în această zi specială fiicelor, soțiilor, mamelor, bunicilor sau celor mai dragi sau mai prețioase colege de serviciu? La rândul său, femeia soție este sufletul, fantezia și frumusețea relației familiale, cea după care un bărbat mereu tânjește, ființa pentru care un bărbat simte că trăiește, ființa care înduioșează un bărbat și de care bărbatul are foarte mare nevoie în viață.

În această lume, aparent dominată de bărbați, ar trebui ca femeile să fie mândre de existența soților, de importanța lor, mai ales că în zilele noastre femeia are un loc de muncă, fiind o aducătoare de venit în casă, este o luptătoare în sfera profesională în care își desfășoară activitatea, iar acolo, la locul de muncă, își arată calitățile profesionale, obține prin perseverență aprecierea necesară și ajunge pe poziții sociale foarte înalte, poate de multe ori cu multe renunțări în defavoarea familiei.

Femeia poate fi frumoasă, dacă mugurii vieții ei îmbobocesc și apoi înfloresc pe ramurile unui copac voinic pe care singură și-l alege, cu acele rădăcini adânc înfipite în pământ. Femeia visează libertatea câmpului înverzit, sprijinindu-se de prispa casei sale, de unde poate admira albul ghiocailor, pe care se vor așterne nuanțele celor patru anotimpuri. Să spunem întotdeauna că nu există femei urâte chiar dacă unele femei ne apar cu niște chipuri vestejite de tristețe, de necazuri, de greutate, femei care nu mai reușesc să înfrunte viața, care nu mai au puterea să-și coloreze chipul cu frumusețea unui zâmbet, a unui gând bun, a unei fapte importante pentru ele sau pentru ceilalți sau cu farmecul iubirii!

Unii bărbați prețuiesc o mulțime de calități mult mai profunde decât aspectul fizic, lucru care poate părea surprinzător pentru multe femei. Din punctul de vedere al bărbaților, una dintre cele mai apreciate calități este calmul. O femeie care știe să rămână calmă într-o situație de criză, care este dispusă să discute în loc să facă o criză de nervi sau o scenă de gelozie are mai multe șanse de a păstra un bărbat lângă ea, decât una foarte frumoasă care se apucă să spargă farfuriile când este nemulțumită de ceva. Mână în

mână cu calmul este răbdarea. Bărbații preferă femeile care nu îi cicălesc și nu îi împing de la spate. Totuși principala trăsătură a femeii este sensibilitatea. Ceea ce le deosebește fundamental de bărbați nu e neapărat frumusețea sau capacitatea de a comunica mai bine sau mai ușor ci tocmai sensibilitatea și iubirea. Și totuși... iubirea este culoarea preferată a femeii pentru că ea pictează viața celor din jur în cele mai calde și pastelate culori.

Odată cu venirea primăverii, a răsărit primul ghiocel și cu el dragostea din suflet pentru femeia gingașă care menține în suflet primăvara și transmite în sufletele celor ce o iubesc multă caldură, afecțiune și iubire. Femeia se descrie prin sentiment, se definește prin rațiunea de a găsi optimul, se împlinește prin răspunsul la provocările vieții. Nu spune întotdeauna ceea ce vrei tu să auzi, nu are totdeauna dreptate, dar de fiecare dată știe să îmbrace lucrurile în haina potrivită și să ajungă la un echilibru. Plină de mistere, este capabilă să meargă enorm de departe pentru sentimentele ei, cu acel zâmbet fermecător pe care îl împarte tuturor, dorește mereu să fie iubită necondiționat. Te surprinde în mod plăcut cum o ființă poate să fie atât de complexă. Când e nervoasă însă, se aprind scântei în ochii ei. Când pentru prima dată ține în brațe copilul ei, când este mamă, este ca o leoaică pregătită de atac să-și apere puiul. Are de jucat un rol crucial, de împlinit un destin doar al ei.

Chipul femeii pe care îl cere Dumnezeu îl găsim în Cartea Proverbelor unde spune că femeia trebuie să aibă următoarele calități: Ea este de încredere, este plină de bunătate, harnică, înțeleaptă, curată, temătoare de Dumnezeu.

Secolul XXI are alte cerințe de la o femeie, probabil în unele domenii frumusețea exterioară a unei femei este de ajuns, celelalte calități nefiind necesare.

Totuși acest lucru nu este de ajuns pentru a fi un exemplu. O femeie este cea care aduce frumosul în casa ei prin felul cum și-o aranjează, prin felul în care își educă copiii, cum transmite și altora frumusețea de a fi femeie. La locul de muncă face totul frumos și bine în jurul ei. La biserică, în societate și în orice loc, femeia aduce frumosul în lume. Femeia este o ființă emotivă, femeia frumoasă reprezintă pasiune pentru bărbat, femeia reprezintă confort, este soție, este prietenă, ea stă în spatele oricărui bărbat de succes. Femeia doborâtă poate plânge și suferi. Femeia care simte dragostea, poate radia de fericire, lucru pe care și-l doresc toate femeile. Femeia care le are pe toate acestea de mai sus și ca o cunună are frica și dragostea de Dumnezeu, este cea mai prețioasă.

Ziua de 8 Martie este pentru români o adevărată sărbătoare a florilor, ziua în care bărbații de pretutindeni sărbătoresc fetele și femeile de toate vârstele și le aduc în dar florile primăverii, ale iubirii, stimei și recunoștinței. De ziua femeii, dorim tuturor femeilor să aibă o primăvară frumoasă, cu soare, fericire și toată dragostea prinsă într-un frumos buchet de ghioceli ce vestesc venirea noii primăveri alături de cele mai alese urări de sănătate, fericire, prosperitate și realizarea tuturor doleanțelor, aducându-vă în dar un firav mărțișor, simbol al dragostei, iar primăvara să zăbovească cât mai mult în sufletul dumneavoastră!

Prof. Maria MARIN

Femei române pe frontul științei, literaturii și războiului

De-a lungul istoriei pământul românesc a fost considerat „leagănul istoriei” sau „grădina lui Dumnezeu”. Aceasta și datorită faptului că aici au trăit oameni minunați care prin activitatea lor au creat lucruri nepieritoare. Când spunem oameni nu ne referim numai la bărbați ci și la femei, femei care au dat viață, au iubit și au realizat lucruri care au uimit lumea. Realizările lor pot fi trecute în „Cartea recordurilor” deoarece de multe ori ele au fost primele în lume.

Am călătorit, datorită materialelor trecute prin Europa, America și Asia. Nu prea am făcut referire la România pentru că lor le-am rezervat un articol special.

Acum, în prag de primăvară, când totul renaște în natură, e cazul să ne referim și la femeile române. Și pentru că luna martie e este luna mărtisorului dar și luna femeii, permiteți-mi să vă aduc în atenție câteva figuri de femei de care să ne amintim cu plăcere ori de câte ori avem ocazia.

În primul rând vreau să vă amintiți de femeia care a căutat leacul „tinereții fără bătrânețe” și a dorit să prelungească viața cât mai mult. Este vorba de prof. **Ana Aslan**, născută la Brăila în 1897. A desfășurat o bogată activitate științifică și în 1950, cu profesorul C.I. Parhon, comunică rezultatele obținute Academiei Române. Din 1951 începe un experiment cu 25 de pacienți. Printre ei, din 1954 și o bărlădeancă, fosta medic șef dr. Lucia Genlia Galin, care după 11 ani s-a vindecat. A fost primul caz vindecat și anunțat de mass-media de la vremea aceea. De-a lungul anilor, ea a studiat „problemele bătrâneții” și a colaborat cu Ana Aslan.

În activitatea sa, dr. Ana Aslan a creat Institutul de Geriatrie pe care apoi l-a extins. Aici au venit și s-au tratat mari personalități ale lumii precum Pablo Neruda, Marlene Dietrich, Miguel Asturias, Aristotel Onassis, J.F. Kennedy, Sukarno, Indira Gandhi, Charles de Gaulle, Josif Broz Tito, gen. Franco, președintele Lyndon Johnson. A realizat medicamentele Gerovital H3, Aslavital. S-a stins din viață la 19 mai 1988.

Am luat-o ca prima femeie româncă a cărei activitate

a fost apreciată la nivel internațional. Dar românii au multe femei care au deschis drumuri în Europa și în lume. Voi enumera câteva dintre ele și anume:

Virginia Maria Andreescu (1894 – 1962) – prima femeie arhitect din lume;

Aurora Gruescu (1914-2005) – prima femeie inginer silvicultor din lume;

Teodora Angela Lefterescu (1926-2007) – prima femeie căpitan de cursă lungă din Europa;

Ștefania Mărăcineanu (1882-1844) – o adevărată descoperitoare a radioactivității artificiale;

Elisa Leonida Zamfirescu – prima studentă femeie a Academiei Regale Tehnice din Berlin, primul inginer din Europa;

Clementina Barberis Plăcișteanu (1899-1986) – prima femeie compozitor din România;

Elena Densușianu Pușcariu (1875-1966) – prima femeie profesor universitar medic, creatoarea primei clinici de oftalmologie din lume;

Raluca Ripan (1894-1972) – prima femeie decan din România;

Luiza Zavloschi (1883-1967) – prima femeie primar, care provenea din județul Vaslui – Buda.

Și lista poate continua.

Am avut și personalități din Bârlad precum: **Elena Fargo și Alice Gabrielescu** - scriitoare, **Maria Giurgea, Elena Bibescu**, căsătorită cu fiul domnitorului Gh. Bibescu, fiică a lui M. Costache Epureanu și în salonul căreia a debutat, la Paris, George Enescu, care avea doar 16 ani.

Anul acesta sărbătorim 125 de ani de la nașterea **Smarandei Brăescu**. S-a născut în comuna Hănțești din județul Galați, fiind al patrulea copil al familiei. Școala primară o face în satul natal după care urmează Școala profesională din Bârlad pe care, însă, o va termina în 1916 la București. Disciplina severă, lipsa de căldură o va determina să aibă o voință de fier, o mare putere de stăpânire care-i va ajuta în viață.

La București va urm Școala Normală „Principesa Elisabeta”. În timpul Primului Război Mondial va lucra ca învățătoare în satul natal, Buciumeni. Făcând o vizită la Școala Militară de Pilotaj de la Tecuci este cucerită de aceste aparate și învață să zboare. În primăvara anului 1928 participă la un miting aviatic la București unde au venit și piloți germani. Un inginer german – Heinecke

– inventatorul unei parașute performante, îi propune să o ajute pentru a obține un brevet internațional. Ca urmare, pleacă la Berlin unde urmează cursuri și obține brevetul. România devenea astfel a patra țară, după Franța, Cehoslovacia și Elveția, unde o femeie a fost brevetată ca parașutist.

Primul salt îl face la 5 iulie 1928 când ing. Heinecke o va felicita și striga „Hai, România!”. A participat la mai multe mitinguri organizate de „Asociația România pentru Propaganda Aviației”. A avut două accidente în august 1929 și august 1930, dar nu renunță. Dorea să doboare recordul mondial feminin care în Europa era de 4000 m, dar în America de 5364m.

În 1931 obține aprobarea și începe antrenamentul. La 2 octombrie 1931 decolează de pe aeroportul din Pipera. După verificarea celor 2 barografe, s-a stabilit că a sărit de la 6000 m iar după altimetru din avion de la 6200 m.

Aeroclubul a omologat rezultatul drept „record național absolut” iar Federația Aeronautică Internațională ca „record mondial”. Este decorată cu Virtutea Aeronautică, clasa „Crucea de Aur”.

În decembrie 1931 pleacă în SUA, iar după antrenamentele de la o bază din Miami s-a prezentat cu o ie românească și va executa zborul de doborâre a recordului. La 19 mai 1932 a sărit de la 7400 m cu două parașute, din care una românească.

Recordul este omologat de Aeroclubul din Washington și devine campioană mondială absolută. La București i se adaugă o baretă la Crucea de Aur. Recordul i-a fost depășit abia după 20 de ani de românul Traian Demetrescu Popa.

Smaranda Brăescu devenea astfel prima femeie europeană brevetată în SUA. A devenit apoi pilot civil după ce a urmat Școala CURTISS WEIGH din Valley STREAM din New York.

Și-a cumpărat apoi un avion de turism HAWK pe care-l botează Aurel Vlaicu. Face un show aviatic în Canada, dar nu și în SUA, după care revine în țară. Face o escală în Italia unde e primită de ministrul aerului Italo Balbo și de Papă.

În perioada următoare traversează munții Iugoslaviei printr-o zonă extrem de turbulentă și în 1936 face un raid de 11.000 km, în linie dreaptă, deasupra Mediteranei, de la Roma la Tripoli, în premieră mondială și un zbor, în condiții meteo grele, de la București la Londra.

Participă la Al Doilea Război Mondial, făcând parte din ESCADRILA ALBĂ, ca pilot, transportând răniți, medicamente și sânge.

După 1944 se alătură ESCADRILEI 13 și luptă împotriva

Germaniei în Transilvania, Ungaria și Cehoslovacia. La 9 mai 1945, cu Mariana Drăgescu, se afla în garnizoana din TARENTIN la dispoziția Escadrilei 113 Legătură.

A rămas în activitate până la 12 mai 1945. A fost printre cele 11 personalități, care după instaurarea guvernului dr. Petru Groza, a semnat un Memoriu ce a fost prezentat Comisiei Aliate de Control prin care se critica falsificarea alegerilor din noiembrie 1946. A fost condamnată, în contumacie (lipsă) la 2 ani închisoare. A stat ascunsă la prof. univ. Ion I. Gheorghiu din Iași și preotul Matei Dumitru sub numele de Maria Popescu.

S-a îmbolnăvit de cancer mamar și a fost operată la Cluj. Moare în 1940 sub același nume. Este îngropată la Cluj, dar nu i s-a găsit mormântul.

Bârladul și-a onorat concitadina, chiar dacă a locuit puțin aici, cu un basorelief, în parcul teatrului „V.I. Popa”.

Spuneam câteva rânduri mai sus că Smaranda Brăescu a luptat în cadrul Escadrilei Albe. Dar ce este această unitate? În perioada interbelică se discuta tot mai mult despre crearea unei aviații sanitare cu personaj navigant feminin. În 1936-1937 la Conferința Internațională de Ajutorare Sanitară de la Budapesta se pune problema organizării aviației sanitare. Escadrila Albă va lua ființă la 25 iunie 1940. În cadrul acestei unități au funcționat Mariana Drăgescu, Nadia Russo Bossie, Virginia Thomas, Virginia Duțescu, Stela Huțanu Palade.

Toate au fost încadrate cu soldă și gradul de sublocotenent. Au avut ca mascotă un câțeluș mic – Moș, dăruit de piloții italieni. Toate fuseseră la manevrele de la Galați din 1938. Dar să le cunoaștem pe membrele Escadrilei Albe:

Nadia Russo-Bossie – era fiică de aristocrați ruși refugiată în

Basarabia. După divorț vine la București și face pilotaj la Școala lui Mircea Cantacuzino, obținând brevetul de pilot II, apoi I nr.7. După bătălia de la Stalingrad, s-a retras. A fost deportată în Lagărul de la Lățești – Fetești 4 ani, apoi închisă 6 ani;

Virginia Thomas – stewardesă pe ruta București-Berlin, s-a retras după ocuparea Crimeii;

Virginia Duțescu – s-a retras în iulie 1941;

Mariana Drăgescu – originară din Craiova, vine la București, la 20 de ani. Aici face cursuri de pilotaj pe ascuns și obține brevetul nr. 7 în România. Odată cu intrarea României în război, la 22 iunie 1941, avioanele sanitare au semnul crucii. Ele aterizau oriunde pentru a lua răniți și a aduce medicamente și sânge. Deoarece avioanele erau atacate la aterizare au fost vopsite în culori de camuflaj.

Maria Drăgescu a luptat la Odessa 5 luni și în stepa calmucă (la 40 km de Stalingrad). Condițiile de aviație erau grele: trebuiau să colaboreze cu localnicii, să se vaccineze, să se ferească de inamici. Situația era tensionată și ca urmare nu aveau timp să se gândească la moarte.

După 23 august 1944 a luptat pe frontul de vest. A cunoscut personalități de seamă printre care Antoine de Saint-Exupéry. A ajuns până la Viena și a fost impresionată de numărul mare de adulți și copii care cereau de mâncare. După război nu vine în țară. Își vede familia după 4 ani. Până în 1957 este instructor de război la Școala de Aviație de la Ghimbav – Brașov, apoi instructoare de planorism. Apoi a fost mutată la o policlinică unde a lucrat 10 ani cu un salariu foarte mic.

La 55 de ani s-a pensionat. A fost invitată la Congresele anuale ale Federației Femeilor Pilot Europene și a primit diplome din partea Asociației Piloților Veterani. A avut o pensie mică dar a fost ajutată de Armată și de Paul Surugiu

– Fuego care i-au plătit întreținerea și medicamentele. La pensionare a primit gradul de plutonier-major. Abia mai târziu i se dă gradul de locotenent.

V-am dat doar câteva exemple de femei românce dar și bărlădence curajoase care s-au remarcat în diferite sectoare de activitate. Numărul lor însă este mult mai mare. Despre ele puteți afla în *Dicționarul femeilor celebre* de la Editura Nomina, din colecția *Bărladul odinioară și astăzi* – 3 volume sau din *Istoria personalităților bărlădene* a doamnei profesor Oltea Rășcanu Gramaticu.

Pe drept cuvânt, putem spune că „nasc și la noi Oameni” și nu numai bărbați ci și femei! Odată ca niciodată istoria a fost scrisă de bărbați, despre bărbați, pentru bărbați. Femeile erau considerate mai puțin importante iar scrisorile sau poveștile lor erau distruse sau ignorate. Editura Litera prezintă o istorie a lumii cu femeile în prim plan. Vă recomand s-o citiți.

Mărțișorul din grădină

Ies în fața casei, mă bucur de soare
Din Sohodol vine susur de izvoare,
Fac pași în grădină cu reale frici;
Din toamna trecută n-am mai fost pe-aici.

Ceață deasă plutește peste luncă,
În grădini, țăranii au ieșit la muncă,
Nucul uriaș mă privește lung
Parcă m-ar chema lângă el s-ajung.

Astăzi e frumos... nu mai vine ploaia...
Văd de la Berheci pân-la Tănăsoaia,
Îmi îndrept privirea peste vârf de nuci
Și ajung la sud până la Tecuci.

Ei, dacă m-aș urca în vârful nucului
Aș vedea, la nord, podul Turcului.
Dar mi-ajunge-atât: dacă ies din tindă
Văd Nârtești și Gohor ca într-o oglindă...

Și mă uit pe cer: e prea degradă oare
Să văd venind un cârd de păsări călătore?
Dar rândunelele din casă de la noi
Vor fi atât de bune să vină înapoi?

Zvon de 1 Martie

În văzduh pendulează subtil
Idea că iarna-i bătrână,
Că se va naște un mândru copil
Ce-i va lua puterea din mână.

Va crește copilul din nea
Puterea mereu îi va crește
În ziua când va putea
Pământ și suflet domnește.

Odată cu el și viața pulsează
Pe ramuri golașe și reci
Iar vântul sihastru dansează
Creând mișcătoare poteci.

Privirea lui e zâmbetul naturii
În infinita sa reînviere,
E dreptul inscriptibil al naturii
De-a spune iernii „hai, la revedere”.

Jucăuș, ștregăreț și haihui
Inimile noastre domnește.
Dacă îl chemi, e bine să-i spui
„1 Martie” – așa se numește.

Ai sosit în ie

Soarele zâmbește, ne invit-afară,
Bucuria crește...zvон de primăvară...
Ștregărețul vânt ne mângâie fața
Și cu haru-i sfânt readuce viața.

Râul zgomotos curge, face spume,
Totul e miracol în această lume...
Iarba stă să iasă din pământ afară,
Mă bucur și astăzi ca și prima oară.

S-agită pădurea, renaște din gheață...
Totul este splendid în această viață!
Satu-i în mișcare, zumzetul e lin,
Sufletul vibrează de speranțe plin...

Te simțim pe pajiști, simțim pe dealuri
Ne aduci speranțe, alte idealuri...
Ai sosit în ie, ești capricioasă.
Chiar așa târzie, ai rămas frumoasă.

Prof. Zâna TĂMĂȘANU

ELENA FARAGO – viață de roman, subiect de dramă!

Moldoveancă de origine, ELENA FARAGO, este poeta care a avut și are o voce distinctă în poezia românească a primei jumătăți de secol X.

S-a născut la 29 martie 1878 la Bârlad, din fostul județ Tutova, într-o familie înstărită de negustori greci din părinții Francisc Paximade și Anastasia Thomaide, familie binecuvântată cu șapte copii.

Belșugul care domnea în familia părintească în primii ani de viață ai poetei, voia bună, lipsa de griji păreau să-i asigure o copilărie fericită, dar realitatea a fost cu totul alta.

A învățat, pentru început, la Pensioanele „Varlaam” și „Drouhet” din Bârlad fiind silitoare la învățătură și pasionată de frumos; va urma în anii 1886-1887 Școala de Stat sub conducerea doamnei Neagoe, unde excelează aproape la toate materiile, mai puțin la matematică. Este îndrăgostită de poezie, de povești, are imaginație bogată și o judecată mai matură decât vârsta ei.

La 10 ani este înscrisă la *Clasa I Secundară la Externatul din Bârlad*, dar aici întâlnește o atmosferă neprietenoasă, neprimitoare, rece căci elevele erau puse, uneori, în situații umilitoare de directoarea și profesoarele școlii. Ea, care venise cu atâta dragoste de învățătură, cu atâta sensibilitate, rămâne dezamăgită, mâhnită de realitatea dură și se refugiază în lumea cărților, a lecturii.

Nori negri încep să se abată asupra copilăriei ce părea fericită, căci în familie încep unele privațiuni și necazuri. În perioada 1884-1890 în familie se cuibărește boala, trei dintre copii mor, iar totul *culminează cu moartea mamei, în 1890.*

După această nenorocire *parcursul școlar al Elenei încetează*, deși terminase abia primele două clase secundare, dar fiind cea mai mare dintre surori a trebuit să preia responsabilitatea creșterii celorlalți frați, în timp ce tatăl se zbătea să le asigure cele necesare existenței.

Toată ziua muncea în casă, „nimeni nu mă întreba ce mă doare” (va scrie în jurnalul său), iar noaptea după ce-și culca frații și surorile răsfoia cărțile de școală ale unui frate mai mare, dornică să nu piardă contactul cu învățătura, citea toate ziarele și revistele ce-i cădeau în mână printre

care „Contemporanul”, literatură și știință, „Viața”, urmărea polemicile din artă, simpatiza cu mișcările moderniste printre care impresionismul.

Cele câteva prietene de familie, după o perioadă o părăsesc și cu sufletul rănit, cu visul frânt mai trăiește o suferință cumplită – *moartea tatălui, în 1895*, rămânând orfană la 12 ani de mamă, la 17 de tată și cu grija familiei.

În viața copiilor rămași e un moment de răscruce, ei vor fi împărțiți pe la diverse rude, Elena va pleca la București, la un frate mai mare, dar acuză o puternică anemie și este internată la Spitalul Colțea iar după externare se va angaja în diverse case ca menajeră sau bonă pentru copii.

În această calitate va fi angajată în casa scriitorului Gh. Panu, casă frecventată de mulți oameni de cultură, de scriitori, printre care și I.L. Caragiale, care la auzul celor povestite de prietenul său Gh. Panu exclamă: „viață de roman, subiect de dramă, iată viața acestei tinere fete!”

Observându-i calitățile, dramaturgul îl va ruga pe prietenul său Panu să renunțe la serviciile Elenei și o va angaja el ca guvernantă a celor trei copii ai lui. În Casa lui Caragiale, Elena găsește o atmosferă de idei, o bibliotecă bogată, o încurajare către cele spirituale. Aici îl cunoaște pe Al. Vlahuță, pe Ranetti Roman și alți scriitori, frecventează Cercul Socialiștilor unde îl cunoaște pe Francisc Farago, viitorul soț, ce fusese numit în 1900 director al unei sucursale din Constanța a Băncii Generale Române.

Își va urma soțul acolo, peste doi ani la Brăila, iar din 1907 la Craiova, unde va rămâne până la sfârșitul vieții.

A debutat ca poetă în publicația „România muncitoare” cu poezia „Gândul tradițiilor”, în 1902, semnând cu pseudonimul *Fatma* (va mai avea pe parcursul vieții și alte pseudonime), iar editorial, în 1906, cu volumul *VERSURI*, apărut în Editura „Luceafărul”, din Budapesta.

Volumul va atrage atenția lui Nicolae Iorga, Ion Gorun și Eugen Lovinescu care o invită la Cenaclul „Sburătorul” de la București.

La Craiova, poeta ajunge în 1907, când țara fierbea și izbucneau marile Răscoale Țărănești. Poeta participă la aceste mișcări, mergând prin sate, ducând mici ajutoare

(În această perioadă adoptă chiar, în aceste împrejurări, un băiețel, Mihnea, ce va crește alături de fetița ei – Cocuța – și cărora le-a dedicat mai multe poezii).

Ea este arestată și eliberată abia după intervenția lui Nicolae Iorga, însă ecurile acestor nedreptăți și suferințe ale țăranilor pe care le-a cunoscut pe viu se vor reflecta în poezii ca: *Rugăciune, Patru cruci, Toamna asta, Florile dalbe, Seceta*, care împreună cu *Doina* formează ciclul *Martie-Decembrie 1907*, ce vor face parte din volumul *ȘOAPTE DIN UMBRĂ, APĂRUT ÎN 1908*, alături de volumul *TRADUCERI LIBERE*. Ambele volume vor fi premiate de Academia Română.

La Craiova, Elena Farago intră în grupul revistei „Ramuri”, care se simte înnobilită de prezența poetei. „Venind la Craiova, remarcă Constantin Șaban Făgețel – doamna Farago aducea între noi un nume și un prestigiu literar a căror strălucire avea să se reverse asupra tinerei noastre publicații” (În art. „Un popas” – Ramuri, nr. festiv, 1929).

Adunările acestei reviste încep să se țină în casa poetei, unde încetul cu încetul se concentrează întreaga viață redacțională, ea dând farmec și suflet discuțiilor și evenimentelor literare.

În 1913, apare un nou volum *DIN TAINA VECHILOR RĂSPÂNTII*, privit ca și celelalte cu aprecieri la superlativ, dar și volumele *PENTRU COPII I* și *COPILOR* închinete celor mici.

După o pauză de câțiva ani, Elena Farago va reveni la scris, colaborează în fiecare număr al revistei bucureștene „Sburătorul”, condusă de Eugen Lovinescu și rezultatul acestei colaborări este un nou volum de versuri *ȘOAPTELE AMURGULUI*, publicat în 1920.

Tot în 1920 apare volumul de povești și istorioare pentru copii *DIN TRAISTA LUI MOȘ CRĂCIUN*. Ambele volume sunt premiate de Academia Română.

Personalitatea poetei, prezența ei activă în viața culturală a Craiovei duce la recunoașterea unanimă a ceea ce reprezenta ea, în acest colț de țară. Gustul ei fin, cultura, inteligența vieaie, casa ei deschisă tuturor celor ce-i trec pragul și iubesc literatura, îl fac pe Geo Bogza să afirme: „A fost o vreme, când pentru orice intelectual român, Craiova însemna Elena Farago. Acolo, în capitala Olteniei, continua o bănie, datorată unei femei a cărei casă cu ușa mereu deschisă, devenise o instituție” („O nobilă umbră” în „Contemporanul”, 1 martie, 1974).

În 1922 se află printre fondatorii revistei *Năzuințe* scoasă la Craiova, revistă ce avea să învieze viața literară și artistică locală. Aici își publică poeta o parte a poeziilor pe care le va strânge în volumul *NU MI-AM PLECAT GENUNCHII*, apărut în 1926.

A colaborat cu versuri și proză la reviste cum ar fi: *Adevărul, Epoca, Viața Românească, Almanahul Societății Scriitorilor Români, Floarea darurilor, Zeflemeaua, Luceafărul* ș.a.

Craiova, unde s-a stabilit, i-a devenit orașul de suflet, considerându-se, prin adopțiune, olteancă. Este numită încă din 1921 *directoare a Fundației „Alex și Aretia Aman”*, funcție ce o va avea până la sfârșitul vieții, apoi *inspectoare a Azilurilor de copii*, cât și membră în *Comitetul de lectură a Teatrului Național din Craiova*.

Concomitent cu aceste activități continuă să scrie literatură pentru copii: *BOBOCICA, 1921, SĂ NU PLÂNGEM, 1921, SĂ FIM BUNI, 1922, DAR DIN DAR*, și publică un al II-lea volum de *TRADUCERI LIBERE ȘI REMINISCENȚE* din Emile Verhaeren, Henri de Régnier, Paul Verlaine, Sully Prudhomme, Fr. Villon.

Recunoscută ca cea mai mare poetă a literaturii române din epoca respectivă, Elena Farago este sărbătorită cu prilejul împlinirii a 50 de ani de autorități și admiratori din întreaga țară. Liviu Rebreanu, în calitate de Președinte al Societății Scriitorilor Români, îi trimite următoarea telegramă: „Doresc a-ți exprima simpatia și admirația mea și a colegilor pentru opera dumitale poetică de rară delicatețe și adâncime pentru sufletul dumitale veșnic bun și entuziast.” (martie, 1928).

Tot în această perioadă obține premiul literar *Femina*, al revistei pariziene cu același nume, pentru volumul „*Șoaptele amurgului*”. Cu acest prilej Elena Văcărescu, președinta juriului, traduce în limba franceză „*Pornea o barcă verde*” din volumul premiat.

Continuă să publice versuri pentru copii în diverse reviste strânse la volumul *A CIOCNIT CU OU DE LEMN, 1943, ÎNTR-O NOAPTE DE CRĂCIUN, 1944*, apoi *4 GÂZE NĂZDRĂVANE, 1944, PLUGUȘORUL JUCĂRIILOR, 1944, SĂ NU MINȚI, SĂ NU FURI* (proză), dar și versuri cu puternic ecou social, al suferinței celor pe care nimeni nu-i ascultă, poezii cu titluri semnificative: *Nu-i greu să uiți, Sunt și-n văzduh răspântii grele, Gânduri pentru Coca, O țarancă singură se tânguie brazdei, O țarancă tânără își bocește copilul mort* ș.a.

Când în martie, 1938 împlinea 60 de ani, Gala Galaction scrie în „Universul literar”: „Nu-ți vine să crezi că Elena Farago prăznuiește 60 de ani de viață... Când trecură? M-am deprins să consider pe această scumpă tovarășă de visuri ca fără vârstă, sau cel puțin oprită pe loc la anul când tipări în revista *Flacăra* frumoasa *Scrisoare* și când, în același număr al revistei publicasem și eu „Trandafirii”. Am găsit-o de-a pururi însuflețită, plină de daruri și de voioșie vibratoare de dulce și curată poezie. Dorul de simțire și de frumusețe pe care le-a dăruit literaturii românești îi va fi socotit și păstrat cu recunoștință”.

Ultimii ani ai poetei sunt marcați de boală și grea suferință, dar în fața amenințării brutale a morții, optimismul ei viguros a ajutat-o să nu renunțe la dragostea de viață, fiind prezentă până în ultimele clipe în viața socială a cetății. O ultimă recunoaștere a acestei lupte închinete semenilor săi, a fost numirea ei ca *Cetățeană de Onoare* a Craiovei și sărbătorirea ei în prezența ministrului Ion Pas în 21 aprilie 1947.

Despre anii de suferință a poetei iată ce spune unul din prietenii ei – criticul Eugen Lovinescu în „Memorii”, care-i face următorul portret, plin de admirație: „Frumosul ei cap viril – tăiat în bazaltul lui George Sand, luminat de languroșii ochi orientali ce s-au plimbat cândva pe șiragul calcinat al Cicladelor, frumosul ei cap leonin cu privire expirândă ca un veșnic S.O.S., cu gura întredeschisă, s-a odihnit între perne purtat de pe fotoliu pe canapea și de pe canapea pe fotoliu. Suferind de o boală sau de mai multe simultan sau succesiv niciodată n-am văzut-o abătută, doborâtă... De pe masa de operație femeia își prelungea

vibrația sensibilității... și poeta își despletea inspirația spre zări de foc și pasiune”, stingându-se la 4 ianuarie 1954 și ducându-și somnul de veci în Cimitirul Ungureni din Craiova.

În 1978 UNESCO propune sărbătorirea a 100 de ani de la nașterea poetei ca Semn de prețuire pentru creația sa. Sunt reeditate unele volume printre care Elena Farago, *VERSURI – 100*, ediție îngrijită de Constantin D. Papastate la „Scrisul Românesc”, Craiova, 1978.

În cadrul literaturii pentru copii, un loc aparte îl ocupă legendele *Siminoc*, *floare de pai*, *Povestea lui Mihnea*, *Blestemul aurului*.

Citită și gustată de cei mici, literatura pentru copii a Elenei Farago cunoaște o mare popularitate confirmată chiar de Eugen Lovinescu într-o scrisoare trimisă poetei: „Rândul trecut am lăsat volumul dumitale acasă. Când m-am întors, cei trei nepoți ai mei învățaseră toate poeziile

dintr-însul. E un zbucium, toată casa. De pretutindeni răsună: „cot, cot, cot/ fac și eu ce pot/ cotcodac, cotcodac/ pui să-i împac”/ (Scrisoare, decembrie, 1912).

Generată de suferința neîmplinirii materne sau de soarta orfanilor, poezia ei exprimă dorința de îndreptare a relelor sociale existente în viața copiilor. Deși opera ei a abordat teme diverse atât de apreciate de scriitorii și criticii vremii, Elena Farago rămâne cunoscută ca *scriitoare pentru copii*, cei mai sinceri și curați sufletește cititori.

Bibliografie:

Elena Farago – „Patru găze năzdrăvane”, Ed. Herra, Buc., f.a.

Elena Farago – „Pagini alese”, Ed. Regis, f.a.

Elena Farago – „Poezii”, Ed. Biodova, Buc., 2000

Elena Farago – „Versuri - 100”, Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 1978

Bondarul leneș

O furnică mititică,
Cât un grăuncior de mei,
Duce-n spate o greutate,
De trei ori cât bobul ei.

Pe cărare-n jale mare
Plânge un bondar ciapcin:
– Mor de foame
Și n-am poame
Și-aș munci,
Dar n-am stăpân!

– Hai și-mi cară din povară
Și sunt gata să-ți plătesc.
– Cum n-aș merge?! dar pe lege
Jur că nu pot să muncesc!

– Vai de tine! rușine
Leneșule cerșetor,
Nici de milă, nici de silă
Nu ți-aș da un ajutor!

Cucu

Cucu... cu-cu! prin grădină,
Cucu... cu-cu! prin zăvoi,
Toată primăvara-i plină
Lumea pomilor de noi.

Mititei, cu pene sure,
Și cu zborul vitejesc,
Toți copacii din pădure
Ne cunosc și ne iubesc.

Versul nostru lung răsună,
Și drumeții trec și spun:

– Cântă-ne de voie bună,
Cuculeț de piază bun!

Și ni-i dulce și ușoară
Viața noastră: zbier și cânt –
Și din toate una-i doară
Jalea noastră pe pământ –

Căci în viața noastră toată
Ce-i mai sfânt și dulce – nu-i.
Cuibul nostru niciodată
N-a fost leagăn pentru pui!

Niciodată nu ne cheamă
Gura pruncului flămând –
Și cuvântul drag de mamă
Noi nu-l auzim nicicând!

Șireata

Viorica, fata mamei
Cea cuminte și curată,
Și-a făcut, mâncând cireșe,
Pe furiș, pe șorț, o pată...

Și-acum stă-ntr-un colț și plânge:
„Doctorul e vinovat
Și c-o să mă certe mama,
Și că șorțul l-am pătat!”

Mama intră-ncet pe ușă;
Ea tresare și-ntinzând
Măinile deasupra petei,
Plânge întruna suspinând.

– De ce plângi, fetița mamei?
– Plâng că doctorul ți-a spus
Să nu-mi dai deloc cireșe,
Și tu în dulap le-ai pus...

– Și tu plângi din lăcomie?
Ce rușine!
– Să mă ierți!
– Bine, dar să fii cuminte...
– Nici de șorț nu mă mai cerți?

– Care șorț? întrebă mama...
– Uite, asta: l-a pătat
Lăcomia pentru care,
Chiar acuma m-ai iertat.

În ziua de Paști

Toți copiii azi se îmbracă
Cu ce au ei mai frumos
Și părinții lor le cântă
Învierea lui Christos.

Și la masă ciocnesc astăzi
Toți copiii cei cuminiți,
Ouă roșii și pestrițe,
Cu iubiții lor părinți.
Toți copiii azi sunt darnici
Căci ei știu că lui Christos,
Îi sunt dragi numai copiii
Cei cu sufletul milos.

Și copiii buni la suflet,
Azi cu bucurie dau,
Cozonaci și ouă roșii
La copiii care n-au.

Elena FARAGO

Doina TEODORU-GAVRILIU

„Sfântă a fost Elena Cuza...”

Este un bun prilej de a aduce lângă Domnitor pe iubitoarea, devotata și mult încercata sa soție, Principesa Elena Cuza, și de a reaminti circumstanțele în care Doamna s-a stabilit pentru ultimii ani de viață în Piatra Neamț.

„La Piatra Neamț se așează în casa inginerului Bacalu, pe strada Ștefan cel Mare. O căsuță modestă, cu două odăi și un antreu pe care se afla o altă odaie, pentru camerista sa, Germaine, adusă cu ea din Geneva. Casa era veselă, cu o grădiniță în față, pe care doamna Elena o îngrijea singură. În fața ferestrelor se ridica, departe, frumosul munte Cozla, îmbătrânit și el sub povara brazilor.

Acest mic târgușor moldovenesc, aducea aminte doamnei Elena scene din trecut, de pe vremea domnitorului Cuza, care povestea cu mult drag despre primirea pe care i-o făcuseră prietenii, în 1863, când trecuse prin orașul lor.

Mobilierul era tot atât de simplu ca și înfățișarea casei, căci doamna Elena nu dorea să aibă decât ce era de neapărată nevoie. El se compunea dintr-un pat, un dulap pentru haine, un scrin și un fotoliu pe care-i plăcea să stea și să asculte, în zilele de iarnă, sau când era suferindă, lectura pe care i-o făcea camerista. Din tot belșugul de odinioară nu mai păstrase decât un medalion scump, bătut în pietre rare, care încadra chipul domnitorului Cuza și care stătea neîncetat pe măsuta de lângă pat.

A ajutat financiar pe foarte mulți nevoiași. Dădea societății „Elena Doamna”, condusă de cumnata sa, Ana Rosetti, de fiecare Crăciun și Paște ajutoare și îmbrăcăminte pentru copiii sărmani ai școlilor primare din Iași; Spitalului din Piatra trimise suma de 10.000 lei pentru cumpărarea instrumentelor de sterilizare, cu o singură dorință: să fie pusă în sala de operație o placă comemorativă a lui vodă Cuza. Când ieși cel dintâi operat, datorită milostiveniei ei, fu adus înaintea doamnei Elena, care nu numai că se bucură de izbutirea operației, dar îi mai dădu și 100 lei.

De multă vreme doamna Elena hotărâse să dezgroape osemintele domnitorului Cuza, pentru a le îngropa în biserica de la Ruginoasa. Așteptase să vadă ce era să se hotărască în privința aducerii lui în fosta capitală a Moldovei. Cum nu se mai îndeplinea nimic, se hotărî să-și facă cea din urmă datorie creștinească față de domnitorul și soțul său, fără a mai cere nici un ajutor din partea guvernului țării.

Pe la sfârșitul verii, doamna Elena, simțindu-se destul de împluternicită ca să îndure drumul ce trebuia să-l facă, plecă spre Ruginoasa, întovărită de fratele său, Theodor, singurul ce mai rămăsese în viață dintre frați. [...]

Cum aflară țărani că doamna Elena se află în stația Ruginoasa, veniră în grupuri, grupuri, să i se închine. „A venit sfânta!” era zvonul ce zbura din gură în gură, și întreg satul apucă spre biserica boierească, s-o vadă.

Rămășițele lui vodă Cuza fuseseră dezgropate cu o zi mai înainte. Câțiva buni prieteni și fratele său Theodor erau singurii de față.

După ce se sfârși slujba religioasă, doamna Elena spălă cu mâinile sale, în curtea bisericii, sub ochii țărănilor, oasele găsite, pentru a le pune în cripta

bisericii.

Cu simplitatea în care trăise și murise întemeietorul statului român, îndeplinea acum și soția sa datina din bătrâni față de cel de sus. Cu pioasă amintire, doamna Elena le închise apoi în cutia de argint, închinându-se ca înaintea unor moaște.

– Acum, – spuse ea, după ce încredință preotului rămășițele soțului –, pot muri împăcată, căci mi-am împlinit și cea din urmă datorie către El.

Pe toată întinderea pământului românesc, mai cu seamă în Moldova, începuseră să fiarbă în preajma celor cincizeci de ani de la unire, tineretul și țăranimea, ca să sărbătorească pe înfăptuitorul ei. Cel dintâi monument al lui fusese dezvelit la 24 ianuarie 1907, în comuna Grivița, din județul Tutova, din inițiativa lui Stroe Belloescu și cu banii sătenilor din acea comună.

Al doilea monument fusese ridicat de sătenii din Mărășești, din inițiativa primarului, Niță Vasiliu. Ca inscripție pusesse: „Cuza Vodă părintele poporului. Țărănimea din Putna recunoscătoare”.

Îndată după 24 ianuarie o delegație a Ligii culturale din Iași, alcătuită din președintele ei, Nicolae Iorga și două studenți, Păpurică și Gîdei, se înfățișară la Piatra ca să înmâneze principesei Cuza o adresă a Ligii, împodobită de pictorul Stoica cu un chip al lui Cuza vodă.

Iată cum povestește pana măiastră a lui Nicolae Iorga, martor ocular:

„...În acea odăiță neagră, în care se deslușea în fundul unui fotoliu, dintr-o săracă rochie de doliu veșnic, sub un cauc de călugăriță acoperit cu un văl simplu de lână, o figură mărunță, săpată fin în fildeș palid.

Când una dintre cele două fete îi citi cu emoție rândurile de închinare, Doamna se ridică, sprijinindu-se greu pe bielele mâini bătrâne, care făcuseră odată atâta bine și care tremurau slăbite în mânecile de lână neagră. O vedeam acum bine: era o femeie micuță de stat, foarte delicată, pe care o simțeai însă că putuse sta odinioară alături de un Domn, și de Domn! Îndrăznii a mă uita în ochii ei mari, luminoși, adânci ca în vechile portrete care răzimau de fotoliul scump stema țării. În orbitele adânci, pline afund de o umbră tristă, ochiul rămăsese în liniștea lui, împăcată viu și puternic uneori cu căutătura stăpânitoare, alteori înduioșat, bun, plin de binecuvântare. Cât se auzi pomenindu-se numele și faptele aceluia pentru care avusese toată iubirea femeii și o iertare pe care puțini o pot da, acest ochi privi undeva, departe, unde mergea și gândul tuturor celor de față. Apoi, în arcuitura de jos a orbitei adânci, o lacrimă mare se strecură încet. După patruzeci de ani, ea putea să plângă încă pentru dânsul.

Și vorbi cu un glas care nu avea îndoieli și zăbăvi și în care slăbiciunea punea doar un ritm încet, care te făcea să simți că acestea nu sunt vorbe ca ale tuturor celorlalți oameni, că este într-nsele ceva imaterial, aș zice aproape supranatural, ca în tot ce privea pe această femeie de mult ieșită din rândurile grăbite, zgomotoase, pătimașe și vulgare ale oamenilor. Și în felul ei de a vorbi știa să amestece două elemente care nu mai merg împreună azi, dar care prin unirea lor făceau și marele farmec al elocvenței marelui soț: cea mai desăvârșită

simplificare și cea mai autentică majestate. Când citirea adresei se termină, auzii aceste cuvinte de mulțumire, pe care le întovărășea un adevărat de suverană:

– Să trăiască România tânără!”

Curând după semicentenarul Unirii, la 14 februarie, căzu la pat, pentru a nu se mai ridica. O mică răceală o dădu în pneumonie; zguduită de o tuse seacă, sfârșită de nesomn și nehrănire, aștepta cu împăcare moartea care însă nu venea repede.

Populația Pietrei trecea zilnic pe la poarta ei, să afle știri, și multe rugăciuni se ridicară spre cer pentru însănătoșirea mării binefăcătoare. Pietrenii se obișnuiseră s-o aibă între ei, s-o vadă rar în trăsură și doreau s-o păstreze și s-o venereze.

În dimineața de 2 aprilie 1909, la ora 5, își dete sfârșitul, desfăcându-se de legăturile sale pământești. Era în vârstă de 83 de ani și nouă luni. Fu îmbrăcată în rochia neagră, pe care și-o pregătise singură. Numeroase flori îi acopereau sicriul simplu; parcă dormea și, din lumea dreptilor, binecuvânta pe bătrânele, copiii și pe toți sărmanii care plângeau în genunchi, lângă aceea care le purtase atâta grijă în viață.

În urma morții sale, mitropolitul Moldovei trimise ordine ca pe tot întinsul Moldovei să se tragă clopotele bisericilor și mănăstirilor, „pentru ca râul, pădurea și muntele să afle că a murit doamna Elena Cuza”.

Vagonul care purta spre Solești rămășițele doamnei Elena se aprinse. Focul curățitor căuta să mistuie ceea ce mai rămăsese din aceea care-l purtase în suflet o viață întreagă.

Peste 2-3 ani trăznetul căzând asupra bisericii din Solești, învolbură toate coroanele care îi împodobiseră sicriul, ca și cum bogăția de flori și de pomenire de pe panglicile îngălbenite ar fi atârnat prea greu deasupra aceleia care s-a purtat în viață atât de simplu și a cerut atâta uitare. Rămase doar o singură coroană de flori cu „nu mă uita”, pe ale cărei panglici scria: „Veneratei Principese Elena Cuza”. Regele Carol I.”

Încercând să regăsim în fotografie datele furnizate din monografia d-nei Lucia Borș*, observăm unele schimbări determinate de supraînălțarea și lărgirea străzii.

Parcurgând lista proprietarilor imobilului, aceștia sunt: Boierul Lalu (venit din Elveția, face aici avere), care o lasă moștenire fiicei sale, Jana Nicolau; - intervine naționalizarea; apoi intră în proprietatea lui Constantin Bârgăoanu, care vinde actualului proprietar, Gh. Cojocar. Până în 1955 când imobilul este inclus în Patrimoniu, locatarii au mai intervenit în structura interioară a clădirii.

Placa din marmoră albă a fost pusă în 1959 și reflectă mentalitatea edililor vremii, după care, Elena Cuza a fost numai soția lui Al. I. Cuza, nu și Doamna Țărilor Române.

Și cum, în aprilie 2009, se împlinește un secol de când a plecat în căutarea soțului iubit, s-ar cere o altă placă și un alt respect.

* „Doamna Elena Cuza”, Editura Pelendava, Craiova, 1992.

col. (rtr.) **Constantin CHIPER**

ECATERINA TEODOROIU

Ecaterina Teodoroiu (nume la naștere **Cătălina Vasile Toderoiu**). S-a născut la 15 ianuarie 1894 în localitatea Vădeni, județul Gorj. Provenind dintr-o familie modestă, Ecaterina Teodoroiu a plecat la București pentru a deveni învățătoare. Acolo a contribuit la înființarea primelor organizații de cercetași din țară.

După intrarea României în Primul Război Mondial, a activat ca asistentă medicală pe frontul din Valea Jiului. Din dorința de a-i răzbuna pe toți cei patru frați ai ei care muriseră în lupte, Ecaterina a cerut să fie transferată la o unitate de combatanți. A fost luată prizonieră, a evadat și a fost rănită de două ori. În spital, a fost decorată de Casa regală și avansată la gradul de sublocotenent. Din această postură a participat la bătălia de la Mărășești, unde a murit la 3 septembrie 1917, în luptele desfășurate lângă Panciu, comandând un pluton de infanterie din Regimentul 43 Infanterie Râmnicu Vâlcea.

Celebrată ca eroină națională după terminarea războiului, imaginea ei a fost la început marginalizată și apoi distorsionată de regimul comunist.

S-a născut la Vădeni (astăzi cartier în componența municipiului Târgu-Jiu), județul Gorj în Regatul României, într-o familie de agricultori, care aveau cinci băieți și două fete. A început studiile la școala primară din sat și le-a continuat la una din Târgu Jiu, perioadă de când datează schimbarea numelui ei în *Ecaterina Teodoroiu* (după cum a fost scris în catalogul clasei). A continuat studiile până în 1909 la școala româno-germană din Târgu Jiu și apoi a mers la un gimnaziu-pension din București cu scopul de a deveni învățătoare. Acolo a avut contact cu primii cercetași din România, intrând în 1913 în cohorta „Păstorul Bucur”.

După izbucnirea Primului Război Mondial, Ecaterina s-a transferat la Târgu Jiu, la cohorta „Domnul Tudor”. După intrarea României în război, Ecaterina a activat ca asistentă medicală pe front, urmând Regimentul 18 Infanterie Gorj, în care lupta fratele ei, Nicolae, în zona natală din Gorj. După moartea lui Nicolae, căzut pe front, din dorința de a-și răzbuna familia distrusă, Ecaterina a hotărât să lupte activ și a cerut permisiunea comandantului Diviziei 2 Infanterie Dolj să fie transferată într-o unitate militară de combatanți.

La 10 octombrie 1916 a avut loc prima bătălie de la Jiu. Armata 1 Română, comandată de generalul Ion Dragalina, a respins o puternică ofensivă inamică, iar soldatul Ecaterina Teodoroiu a fost în primele linii. A fost luată prizonieră, dusă la Cărbunești. De acolo, a evadat folosind un revolver ascuns pentru a-l împușca pe soldatul ce îi păzea pe ea și

pe comandantul plutonului ei, fiind rănită ușor la picior în timp ce fugea.

Revenită la Regimentul 18 Infanterie Gorj, Ecaterina a continuat luptele în zona orașului Filiași și a fost din nou rănită, de această dată mai grav, suferind fracturi ale tibiei și femurului stâng. În timp ce se afla în spital, armata română s-a retras în Moldova pentru refacere. Regimentul 43 R. Vâlcea/59 Caracal s-a refăcut în Comuna Dănești, județul Vaslui. Ecaterina a fost mutată pe rând în spitalele din Craiova, București și în cele din urmă, la Iași. De aici s-a prezentat la Dănești, unde se afla și plutonul pe care l-a comandat în anul 1917.

Pentru aceste fapte de arme a fost decorată în martie 1917 mai întâi de organizația de cercetași cu „Virtutea cercetășească” de aur, iar apoi prin decret regal cu „Virtutea militară” clasa a II-a. Ecaterina a fost vizitată personal de regina Maria, care i-a conferit decorația și a înaintat-o în gradul de sublocotenent. Întâlnirile sale cu familia regală au fost puternic mediatizate.

Ecaterina Teodoroiu a revenit pe front în vara anului 1917. La 20 august/ 3 septembrie 1917, Regimentul 43 Infanterie Gorj/ 59 Infanterie Caracal, din care făcea parte ocupa pozițiile în tranșeele de pe Dealul Secului, în zona localității Muncelu, aproape de Panciu. În seara zilei de 22 august, în cursul unui atac declanșat de Regimentul 40 Rezervă german și respins de trupele române, Ecaterina Teodoroiu cade eroinic, împușcată în cap (conform unei versiuni) sau în piept (conform altei versiuni), în fruntea plutonului pe care îl comanda cu gradul de sublocotenent.

După terminarea războiului, Ecaterina Teodoroiu a devenit o eroină a României Mari. Inițial înmormântată

în comuna Fitionești din județul Putna, osemintele sale au fost strămutate în iunie 1921 la Târgu Jiu într-un mausoleu din centrul orașului.

După venirea regimului comunist, deși acesta promova personaje istorice cu origini umile pentru a arăta contribuția țăranimii și muncitorilor la cultura țării, Ecaterinei Teodoroiu i s-a dat o importanță redusă: prin studiile făcute, ea urma să accedă în clasa burgheziei, imaginea sa fusese asociată foarte frecvent cu familia regală, iar mișcarea cercetașilor din care făcea parte era considerată, o organizație burgheză „reacționară”.

Începând din anii 1960, regimul comunist a virat spre naționalism și în timpul lui Nicolae Ceaușescu imaginea Ecaterinei Teodoroiu a fost din ce în ce mai des prezentată, ca pe cea a unei eroine naționale. În anul 1978 realizându-se și un film despre ea. Legăturile cu Casa Regală și rolul în fondarea mișcării cercetașilor au fost însă trecute sub tăcere. După revoluția din 1989, din cauza utilizării ei de către propaganda comunistă, prezența imaginii ei în contextul comemorărilor contribuției românești la Primul Război Mondial a continuat să fie una discretă.

Din anul 1938, casa familiei Teodoroiu, construită în 1884, a fost amenajată drept Casă memorială „Ecaterina Teodoroiu”. Centrul local de cercetași din Târgu Jiu îi poartă numele.

Există multiple monumente realizate în cinstea ei:

Monumentul „Ecaterina Teodoroiu” (sculptor Dumitru Mățăoanu (1888-1929), ridicat la Slatina. Construcția a început în 1921 și a durat până la 31 mai 1925, fiind primul monument din țară ridicat în memoria eroinei. Pe un pedestal din beton, în trei trepte, realizat în stil baroc se află statuia din bronz a eroinei, realizată în mărime naturală, într-o atitudine dinamică, cu mâna stângă ținând arma

Monumentul din Slatina

în cumpănire, iar în mâna dreaptă ridicată, ține o cască ostășească. Este înscris în Lista Monumentelor Istorice.

Monumentul Ecaterina Teodoroiu din Brăila (sculptor Vasile Ionescu-Varo, 1928) se compune din sculptura rond-bosse din bronz turnat și patinat montată pe un soclu din zidărie cu ciment. Pe soclu, la bază, este încastrată o placă de bronz cu inscripția: *Sublocotenent/ erou/ ECATERINA/ TEODOROIU/ căzută în luptele de la/ Mărășești august 1917*. Din 1974, monumentul se află amplasat în fața Liceului „Gh. Munteanu Murgoci”. Este înscris în Lista Monumentelor Istorice cu cod LMI: BR-III-m-B-02143.

Monumentul Victoriei (Biruinței) (sculptor Oscar Han, 1934), amplasat la Tișița, reprezintă o imortalizare a victoriei din 1916–1918. Monumentul de bronz, cu o înălțime de 2,50m, o reprezintă pe *Ecaterina Teodoroiu* cu sabia ridicată deasupra capului. Inițiatorul monumentului a fost Pamfil Șeicaru, pe cheltuială proprie. La inaugurarea din 20 septembrie 1934 au participat regele Carol al II-lea al României și Mihai, Mare Voievod de Alba Iulia.

Mausoleul Ecaterina Teodoroiu (sculptor Milița Petrașcu, 1936), ridicat la Târgu Jiu. Monumentul, realizat din travertin italian, cu dimensiunile 2,90 x 1,60 m și înălțimea 2,10 m, are forma unui sarcofag de piatră albă, pe un postament cu trei trepte, pe care este amplasat un

basorelief ce prezintă scene din viața și activitatea militară a EROINEI DE LA JII - SUBLOCOTENENTUL ECATERINA TEODOROIU. Basoreliefurile de pe fețele laterale ale sarcofagului, sunt organizate astfel: pe fața dinspre miazăzi, apare un tablou prezentând copilăria, în cadrul vieții din satul ei natal; pe latura opusă, apare eroina, în medalion, salută de cercetașii din care a făcut parte, ca elevă de curs secundar; celelalte două fețe ne-o înfățișează în război, pornind la atac cu plutonul și momentul final, când este dusă la locul de odihnă de mâini pioase de soldați. În cele patru colțuri, veghează patru femei în costum național, ținând în mâini câte o cunună de lauri. Monumentul este înscris la poziția 474, codul GJ-III-m-B-09469 în Lista Monumentelor Istorice, actualizată prin ordinul ministrului Culturii și Cultelor nr. 2314/8 iulie 2004.

Monumentul eroilor din Azuga (sculptor Ioan Iordănescu, 1937). Constă din două grupuri statuare în mărime naturală, din bronz, în dreapta o femeie simbolizând Patria sprijină un ostaș rănit; în stânga *Ecaterina Teodoroiu* în uniformă militară, în momentul când este lovită de un glonț uciga, lângă un soldat sprijinit de un tun.

Monumentul Sublocotenentului Ecaterina Teodoroiu

Bancnota de 20 de lei, cu chipul ei, pusă în circulație de la 1 decembrie 2021

(sculptor D. Iliescu, 1972) este amplasat la 500 m nord-vest de satul Muncelu, comuna Străoane, pe partea dreaptă a drumului către Soveja. Are un soclu. Pe partea frontală a soclului din piatră fățuită este montat un basorelief, care o reprezintă pe Ecaterina Teodorescu. Sub acesta se găsește o placă din marmură pe care se află inscripția „Pe aceste locuri a căzut eroic în luptele pentru apărarea Patriei, la 22 august 1917, sublocotenentul Ecaterina Teodorescu”.

amplasată în Târgu Jiu, pe bulevardul ce-i poartă numele, vis-a-vis de școala Generală „Ecaterina Teodorescu”.

Bustul Ecaterinei Teodorescu, (sculptor Florin Musta, 1994), turnat în bronz, montat pe un soclu din marmură, este amplasat pe alea personalităților istorice, de pe

Viața noastră

platoul din fața Mausoleului de la Măreșești.

Consiliul Județean Gorj a organizat, în 22 august 2017 un program de activități culturale, religioase și militare dedicate Centenarului „Ecaterina Teodorescu, eroina de la Jiu”, 1917-2017. Au participat reprezentanții oficialităților locale, ai Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, filialele București, Gorj, Hunedoara, Vâlcea, reprezentanții ai instituțiilor militare, a locuitorilor municipiului Gorj și ai localităților vecine.

Centenarul trecerii în nemurire a eroinei românilor a fost omagiat printr-un complex de manifestări desfășurat pe parcursul întregii zile la Biserica „Adormirea Maicii Domnului”, Casa Memorială „Ecaterina Teodorescu” din Cartierul Vădeni, Muzeul județean de Istorie „Alexandru Ștefulescu”, Mausoleul „Ecaterina Teodorescu”, Calea Eroilor și Parcul Coloanei Infinitului. Fetița Ștefania Căprea, în vârstă de 12 ani a interpretat doina „Lină, Cătălină”, emoționând auditoriul cu vocea sa. A fost plantat un stejar al recunoștinței. Au fost ținute alocuțiuni, a fost vernisată o expoziție foto-documentară a faptelor de arme ale eroinei Ecaterina Teodorescu. Au fost depuse coroane și jerbe de flori. Onorul la eroină a fost prezentat de Asociația „Tradiții ostășești” și garda de onoare a garnizoanei militare târgu Jiu. A fost emisă și distribuită participanților o insignă-medalia omagială „Ecaterina Teodorescu”.

Note

1. Constantin Giurescu, *Istoria României în date*, Editura Enciclopedică Română, București, 1971.

2. *România Eroică*, revistă editată de Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”, nr.1 (56), Anul XXI-2018.

POEM pentru ECATERINA TEODORESCU

ECATERINA TEODORESCU, Fata de pe Jiu, a intrat definitiv în istorie ca EROUL de la MĂREȘEȘTI, lăsând Olteniei, la MASA TĂCERII, LEMNUL pentru Brâncuși, CODRII și TRILURILE CIOCĂRLIEI pentru Maria Tănase la POARTA SĂRUTULUI, COLOANĂ a INFINITULUI pentru nemurire.

Prea tânără, înger, plecată la cer,
Jertfită în luptă, sub gloanțe de fier,
Brâncuși, acasă la MASA TĂCERII
Veghează cu flori, în mijlocul verii,
Ofrand-aducându-ți la rece mormânt,
Pe lespede care ascunde un SFÂNT.
În lemnul din care țărâna tăcut
Își face ICOANĂ, TOIAGUL și SCUT,
Rămâi întrupată și veșnică fii
EROUL în FATA NĂSCUTĂ pe JIU!
Ca tine, în inimi, eroii trăiesc
Legați prin țărâna-n pământ strămoșesc.
Slăvită să fii, mereu, peste timp,
Cu maci răătăciți printre spice pe câmp,
Sub cerul albastru închin MADRIGAL,
ICOANEI rămasă fără egal!

Maximilian OPAIȚ

Prof. Mihaela OPREA

HARICLEA DARCLÉE - „Privighetoarea Carpaților”

„Marea artistă s-a dăruit vieții și artei.

În tot ce s-a perindat ochilor noștri: documente, răvașe și parfumul volatilizat, scris de cerneală decolorată, flori pale și fărâmițate, în tot ce însemna un tezaur de neasemuit pentru o femeie și o artistă, n-a ținut să stăruiască decât asupra unei mândre mărturii: pretutindeni și întotdeauna s-a simțit româncă, a rămas româncă!” (Cezar Petrescu, articol din ziarul „România”, București, 30 august 1938)

Denumită de-a lungul timpului de presa națională și internațională „Privighetoarea Carpaților” și de Enciclopedia dello Spettacolo - „cea mai mare cântăreață a lumii timp de 25 de ani”, s-a născut în după amiaza zilei de 10 iunie 1860 într-un han vechi din Brăila, fiica lui Ion Haricli (moșier de origine greacă) și a Mariei Aslan (nepoata domniței Mavrocordat). Fetița plâpândă cu ochii întunecați ca măslinile, avea să primească numele de Hariclea, femininul numelui de familie, din grecescul Charikleia (cea care aduce bucurie).

Moștenind de la mama sa interesul pentru muzică și teatru, începe studiul la pian încă din copilărie, perioadă în care a fost la un pas de a-și pierde viața din cauza febrei tifoide. Peste câțiva ani, celebra profesoară Marchessi, a descoperit forța, claritatea și finețea din vocea neobișnuită a Haricleei, îndrumându-i primii pași în studiul vocii la pensionul Lobkovitz din Viena. Mai târziu, la București, a studiat cu profesoara de origine franceză, Madame La Kerre, iar în anul 1881 va debuta pe scena Teatrului din Brăila, într-un recital de canto.

În același an s-a căsătorit cu Ion Hartulary, un tânăr locotenent de artilerie, devenind astfel, Hariclea Hartulary.

Pe fondul unei căsnicii zbuciumate, marcate de viciile soțului și neajunsuri, Hariclea se gândea tot mai mult la pasiunea ei și la dorința de a lua lecții de canto în Franța.

În anul 1886 pleacă la Paris și va începe studiul vocii cu E. Duvernois, profesor la Conservator. Doi ani mai târziu, a fost remarcată de marele compozitor Charles Gounod, care căuta o interpretă pentru rolul Julietei din opera „Romeo și Julieta”. Tot el avea să o numească *Darclée*, nume născut din repetarea neîncetată a prenumelui ei: *Hariclee, d' Hariclee, Darclée*.

La 14 decembrie 1888 debutează pe scena „Academiei de muzică” - cum i se spunea Operei Mari din Paris, nu în rolul Julietei, așa cum și-a dorit compozitorul, ci în rolul Margaretei din opera „Faust”. Acest debut internațional i-a adus consacrarea artistică, obținând astfel și primul contract pentru un turneu european.

În perioada ce a urmat, Hariclea a pus capăt căsniciei

cu Ion Hartulary, dedicându-se tot mai mult pasiunii ei, muzica de operă. Au urmat alte turnee impunându-se pe principalele scene din Paris, Berlin, Florența, Roma, Buenos Aires, Lisabona, Monte Carlo, New York sau Moscova. Dorința ei arzătoare era să concerteze și în țara natală. În anii 1897, 1902, 1906 și 1910 s-a bucurat de aprecierile opiniei publice românești.

Hariclea Darclée devenise o vedetă internațională, însă pentru o primadonă a sfârșitului de secol XIX, tărâmul muzicii de operă era Italia. Pentru ea, Italia a devenit țara unde și-a consolidat definitiv faima de mare interpretă de operă. Giacomo Puccini a considerat-o unica artistă ce putea juca rolul Florei din opera „Tosca”, a cărei premieră a avut loc la 14 ianuarie 1900 la Teatro Constanzi din Roma.

Mărturii ale interpretării rolului Florei, cu marea ei

artă vocală și dramatică ce depășeau anumite limite, stau nenumăratele cronici elogioase. Marea artistă a păstrat-o însă numai pe cea publicată în „Rivista d'Italia” de T.O. Cesardi, unul din cei mai apreciați muzicologi și critici muzicali ai vremii:

„Doamna Darclée, care și-a pus masca pasională a Florei Tosca, s-a dovedit o artistă viguroasă și sugestivă; e acesta un mare elogiu, dacă ne gândim la grandioasele amintiri pe care personajul Tosca le evocă în noi, precum și la dificultatea de a crea acțiuni și caractere prin muzică. Cântăreața posedă însă o calitate atât de miraculoasă a vocii și metodei sale, încât pe drept cuvânt a fost clasificată prima între marile cântărețe ale zilelor noastre; calități miraculoase zic, pentru că sunt complete și armonioase. Vocea ei are, de fapt o extensiune formidabilă, parcurgând această gamă uluitoare cu o omogenitate de timbru și volum încât pare mai curând un instrument muzical perfect decât o voce omenească. Din acest tezaur inestimabil, ea știe, apoi, să scoată cele mai copleșitoare efecte, printr-o metodă excelentă, care îi îngăduie să rezolve cu absolută siguranță de intonație cele mai dificile explozii vocale și cea mai ardentă expresie.” („Darclée”- G. Sbârcea și Ion Hartulary Darclée, p.158, Ed. Muzicală a Uniunii Compozitorilor din R. P. R.)

Acest rol a marcat momentul de vârf al carierei marii artiste.

Hariclea Darclée a fost considerată de mulți compozitori ai epocii, o cântăreață desăvârșită. Ea nu doar cânta, ci și „interpreta” muzica. Cu inteligență și după mult studiu, își folosea vocea în nuanțe necunoscute reprezentând pe scenă totalitatea aspectelor fizice și morale ale personajelor așa cum își doreau creatorii. Pentru vocea ei inegalabilă și talentul cu care transpunea pe scenă sentimentele și trăirile, au fost create 12 opere dintre care: „Condor” de C. Gomez, „I. Rantzau” și „Iris” de P. Mascagni, „Cristoforo Colombo” de A. Franchetti.

Pe parcursul celor 30 de ani de activitate artistică, repertoriul Haricleei Darclée a cuprins aproximativ 60 de titluri de operă precum: „Faust”, „Romeo și Julieta” de C. Gounod; „Don Pasquale”, „Elixirul dragostei” de G. Donizetti; „Paiațe” și „Zaza” de Leoncavallo; „Cavaleria rustică” de Mascagni; „Manon” de Massenet; „Don Giovanni” de Mozart; „Boema” de Puccini; „Wilhelm Tell” de Rossini; „Tannhäuser”, „Lohengrin” de Wagner; „Rigoletto”, „Traviata”, „Trubadurul”, „Aida” de Verdi.

În mai 1918 a susținut ultimul ei spectacol la Florența.

Marea interpretă a făcut parte din categoria artiștilor onești care nu se mândreau numai cu talentul și succesele obținute, ci și cu originile sale, o țară mică și necunoscută. De aceea le adresa mereu zărilor rugămintea să nu uite niciodată și în nicio împrejurare, mențiunea la care ținea foarte mult: „cântăreața româncă!”

La vârsta de 76 de ani s-a reîntors în țară, la București dorind să înființeze o școală românească de canto, însă nu a reușit deoarece nu a găsit susținere financiară din partea statului.

Uitată de toți, chiar și de admiratorii care scriau cu mândrie despre „Privighetoarea Carpaților”, a murit la 12 ianuarie 1939 la Spitalul Filantropia și a fost înmormântată

în Cimitirul „Bellu”, funeraliile fiind finanțate de către Ambasada Italiei.

Omagiu celebrei Darclée

de Cincinat Pavelescu

Privighetoare adorată
Izvor de sfinte armonii
Tu, gloria cea mai curată
A scumpei noastre Români

Tu, ce-ai ajuns la idealul
De-a pune-n suflete extaz
Cu glasul-ți clar ca și cristalul
Și infinit ca un talaz

Tu, ce-ai făcut pe mulți să uite
Când te-ascultau, urâtul vieții
Răpiți de arta ne-ntrecută
Și de splendoarea frumuseții.

Tu, ce-ai făcut ca să tresalte
În noi o inimă, în care
Emoțiunile înalte
Au prins a lor înfiorare.

O, tu care ai ajuns în lume
O glorie pentru rivală
Și ai făcut din al tău nume
Un lung triumf și-o lungă fală

De pe a măreției stâncă
Unde pe suflete domnești
Îți mulțumim că-ți amintești
Că te iubim și ești româncă!

(„Darclée”- G. Sbârcea și Ion Hartulary Darclée, p.255, Ed. Muzicală a Uniunii Compozitorilor din R. P. R.)

NATHALIA DIMOPOL

Singura femeie care a ocupat vreodată funcția de prefect al județului este și singura bârlădeancă declarată Miss România

„Legende de Bârladului”, serialul prin care ziarul „Obiectiv” v-a invitat în urmă cu ceva timp să colindăm pe cărările Bârladului de altădată, a simțit mirosul lui martie – luna florilor și luna femeii. Este motivul pentru care o vom onora dedicând acest episod frumuseții și feminității.

Căci și la acest capitol, Bârladul are cu ce să se mândrească, fiind unul dintre orașele care a dat o Miss România.

Frumoasa Nathalia Dimopol a fost cea care a înscris urbea, în 1902, în filele de aur ale istoriei frumuseții și a eternului feminin din țara noastră. Chipul său minunat, immortalizat într-o fotografie apărută într-un calendar bucureștean editat în acel an, a încântat privirile românilor. Fotografia era însoțită de mențiunea „Cea mai frumoasă femeie din țară”. Practic, pe atunci concursurile de frumusețe în România nu erau organizate în forma cunoscută în zilele noastre. Cea mai frumoasă femeie era declarată în urma unui concurs pe bază de fotografii, iar chipul câștigătoarei era publicat în gazete, calendare, cărți poștale.

„Față albă ca zăpada, încadrată de un păr negru ca abanosul, ochii mari, verzui, umbriți de gene lungi, mătăsoase”

Dintre toate documentele care au consemnat acest eveniment, singurul care a rezistat în timp este ziarului „Vocea Tutovei”, una dintre cele mai longevive publicații regionale, care a apărut săptămânal, timp de 19 ani.

Într-un articol publicat aici în 1941, articol scos la lumină de istoricul Gheorghe Clapa și semnat de un apropiat al frumoasei Nathalia, un avocat pe nume Nicolae Iliescu, autorul o numea „o podoabă din trecutul apropiat”.

„Calendarul avea dreptate, căci o femeie mai frumoasă nu s-ar fi putut închipui. O față albă ca zăpada, încadrată de un păr negru ca abanosul, ochii mari, verzui, în formă de migdale umbriți de gene lungi, mătăsoase – ochi care vorbeau – o figură

distinsă – aristocratică, mereu zâmbitoare, atrăgeau atenția și simpatia de la prima vedere. Un corp de proporții armonioase completa această excepțională frumusețe, iar eleganța și gustul îmbrăcămintii îi integrau frumusețea precum o ramă frumoasă întregesc un tablou frumos”, își amintește avocatul Iliescu.

Prefect de Tutova, exact ca tatăl său

Nathalia Dimopol se trăgea dintr-o familie de vază a locurilor. Era fiica unui ilustru om politic, avocatul Costache Nanu, organizator al școlii primare din Bârlad, președintele Tribunalului Tutova, prefect de Tutova, Fălciu și Tecuci, președinte al Camerei Deputaților și al Senatului României.

Frumoasa Nathalia pare să fi moștenit ambițiile tatălui, documentele istorice menționând-o și pe ea drept „prefectoriță” de Tutova între 1900-1904, perioada în care

frumusețea i-a fost recunoscută la nivel național.

„Nathalia Dimopol a avut și o educație aparte, dar și maniere alese. Mintea ei era, de asemenea, la înălțimea frumuseții. Conversațiile cu ea aveau un farmec deosebit și menținut întotdeauna la un nivel ridicat și demn. Era de o amabilitate desăvârșită și, întotdeauna, erai primit cu o privire dulce, care te cucerea”, nota avocatul Nicolae Iliescu în ziarul „Vocea Tutovei”.

Casa de vis din cartierul Munteni a Nathaliei Dimopol

Avocatul Iliescu, cel care ne-o descrie atât de înflăcărat pe Nathalia Dimopol, o cunoștea îndeaproape pe frumoasa bârlădeancă, fiind colegul de bancă (la Liceul „Codreanu”), al fiului ei cel mare, Teodor Dimopol.

Postul coleg își amintește că anii cât a fost „prefectoriță”, au fost apogeul frumuseții și influenței Nathaliei”.

„Serbările, balurile, teatrele, pick-nicurile

organizate de ea, aveau un deosebit gust, ea era obiectul atenței și admirației generale. În fiecare sâmbătă spre seară, avea zi de primire în casa ei din Munteni, casă de o sclipitoare curățenie și unde se întrunea societatea cea mai aleasă din Bârlad, iar curtea unde acum cresc plopușori, era plină de cupelele și trăsurile din **acel timp**”, povestește avocatul, citat de profesorul Clapa.

Nathalia Dimopol avea o moșie și la Movileni. „**Cel care avea posibilitatea să stea câteva zile la Moșia Movileni, rămânea încântat de primirea aleasă ce i se făcea și acolo, de onorurile care îl copleșeau și care reaminteau ospitalitatea tradițională a boierilor moldoveni**”, scria avocatul în „Vocea Tutovei”.

Viața zbuclumată a fostei Miss România

Pe cât de frumos îi era chipul și caracterul, pe atât de amari i-au fost anii maturității. Avocatul Iliescu și-o amintește pe Nathalia Dimopol în postura de mamă doborâtă de tragedia de a-și fi îngropat fiul mai mare, colegul lui de bancă. Acesta s-a stins în timpul studenției, chiar în brațele mamei sale.

Loviturile pe care soarta i le-a dat nu s-au oprit aici: „A mai pierdut și pe fiul cel mai mic, apoi a dispărut primul soț al fiicei sale, doamna Virginia Dimopol, decedat la 25 de ani”.

Nathalia Dimopol, cea care a vrăjit prin frumusețe și distincție, a trebuit să înfrunte încă o palmă a destinului care a făcut-o să-și petreacă ultimii ani ai vieții în cărucior. O boală i-a adus paralizia picioarelor și nu

și-a mai revenit niciodată.

Fosta glorie a frumuseții a murit în 1939, la vârsta de 71 de ani, în casa ei de lângă fosta clădire a Poștei (vechea clădire a Poștei care acum nu mai există). Familia a înmormântat-o în satul Movileni, alături de fiul său cel mare.

Simona MIHĂILĂ

Eugen DEUTSCH

Epigrame dedicate profesoarelor

... DE FIZICĂ

E-o profesoară ideală;
De FIZICA n-o stăpânește
În clasă este triumfală:
Cu fizicul o cucerește.

... DE FRANCEZĂ

Toți elevii o iubesc,
Să-i învețe ea, insistă,
Căci o cred specialistă
În sărutul franțuzesc.

... DE ANATOMIE

Ne prezintă-n mod firesc,
Prin metode din „dotare”,
Orișice secret ce-l are
Corpul nostru omenesc.

... DE SPORT

E expertă-n multe jocuri,
Tenis, arte marțiale,
Lupte (fără echivocuri)
Dar și-n arte ... maritale.

... DE CHIMIE

În al ei laborator
Face studii mari, complexe,
Și-i experta tuturor
În chimia dintre sexe.

... DE ENGLEZĂ

Ar merita să fie prinsă
Într-un portret de tip laviu
Când ne învață, - un pic aprinsă,
Să spunem tandri „I love you!”

... DE BOTANICĂ

Juna FLORA, profesoara
Noastră fără de pereche,
Spune: „Lecții dau și seara,
Asta-i floare la ureche!”

Doamna MARIA MARIN, unul dintre profesorii de legendă ai Bârladului

Să fii profesor de istorie într-o lume aflată într-o continuă schimbare nu poate fi decât o mare provocare; să fii însă un profesor de istorie care a rămas în amintirea atâtor generații de elevi pentru pasiunea, dedicarea și responsabilitatea cu care își exercita profesia e un merit deosebit, o încununare a anilor de muncă și sacrificii cu care nu toate cadrele didactice sunt răsplătite. Un dascăl realmente pasionat de istoria evoluției omenirii, cu o înclinație specială pentru istoria românilor, pe care o cunoștea și relatea „din scoarță-n scoarță” cu patriotism și entuziasm – astfel arată portretul sumar al profesoarei Maria Marin, omul care a fost un profesor de excepție pentru sute de bărlădeni... a modelat cu blândețe, răbdare și îndemănare personalitățile acestora, influențându-le devenirea și viitorul. Unii dintre ei sunt oameni realizați profesional dincolo de granițele Bârladului, alții au ales să rămână în oraș și să facă ceva pentru comunitatea locală – cu toții însă, poartă o mică amprentă a implicării doamnei Marin în viața lor școlară. Ca un adevărat maestru al sufletelor, doamna profesoară a reușit să depășească cu ingeniozitate bariera inflexibilă a învățământului tradițional, s-a apropiat de elevi și de familiile lor, dovedindu-se, în permanență, un aprig susținător al copiilor inteligenți și muncitori provenind din familii defavorizate. Acestora le-a dedicat multe ore de pregătire din timpul său liber, ore a căror plată a constat exclusiv în rezultatele bune avute la examenele de bacalaureat și admitere la facultate. Adevărul este că rigurozitatea predării, orele suplimentare efectuate, fișele temeinic structurate (care erau sfinte în pregătirea elevilor) garantau rezultate din cele mai bune. Fără îndoială va rămâne în conștiința colectivă pentru profesionalismul și dăruirea cu care și-a îndeplinit rolul de dascăl, pentru oportunitățile conturate în viitorul atâtor generații de elevi, dar și pentru abilitatea și simțul răspunderii în pregătirea copiilor și adolescenților pentru viață.

CRISTINA TIRON

Cine din oraș nu a auzit de doamna doctor Cristina Tiron? Într-un fel sau altul, bărlădenii noștri s-au „ciocnit” de acest nume fie pentru că au avut nevoie de expertiza profesională a domniei sale, fie pentru că îi cunosc activitatea de ales local sau au regăsit-o într-una dintre numeroasele campanii caritabile la care se alătură an de an pentru a sprijini oameni aflați în nevoie din întreg județul. Pentru mulți dintre cei care o cunosc suficient, doamna doctor este un paradox: dincolo de eticheta socială și de personalitatea puternică pe care o are se ascunde un om de o sensibilitate și o blândețe rar întâlnite, un om care l-a redescoperit pe Dumnezeu și care a ales să împărtășească și celorlalți tainele acestei revelații. Ce poate fi mai minunat decât ca în zilele noastre să regăsești un medic atât de sincer în a-și exprima dragostea și frica de Dumnezeu, în condițiile în care tot mai mulți dintre colegii de breaslă se comportă ei înșiși de parcă ar fi „demiurghi”? Preocuparea și interesul manifestat pentru știință, specific nobilei profesii pe care o exercită cu rigurozitate, cu demnitate și omenie, sunt

dublate de o preocupare autentică pentru ființa umană, pentru ajutorarea celor bolnavi, aflați în nevoie materială sau cu probleme profesionale. Dedicarea și simțul datoriei de medic au purtat-o în multe zone ale țării unde a suplinit lipsa de specialiști în domeniul său, iar după fiecare astfel de deplasare care pentru un om obișnuit poate fi destul de solicitantă și obositoare, doamna doctor se întoarce cu și mai multă energie, bucurie de viață și emoții pozitive pe care le transmite și celor din jurul său. Puțini bărlădeni cunosc implicarea necondiționată a domniei sale în campanii caritabile, puțini au aflat despre cât de frecvent copii, bătrâni, asociații și ONG-uri, biserici și mănăstiri beneficiază de sprijinul său material, dar și de suportul instituțional pe care îl oferă în calitate de ales local. Luna martie este, în mod cert, luna doamnei doctor, nu numai pentru că e femeie, soție și mamă, ci pentru că în această lună mai adaugă o frumoasă primăvară în buchetul vieții, motiv pentru care îi doresc să aibă, în continuare, parte de ani mulți, plini de spiritualitate!

Roxana MIRON-FERARU

ELENA MONU

S-a născut în zi de Sânziene, toi de vară, când soarele stă în loc, tremurând în creștetul cerului, și e apogeul înfloririi...

Personalitate recunoscută la nivel local, județean și chiar național, este de ani mulți garanție de competență și sursă de referință în materie de istorie locală, națională și universală. Numele său este de pus în relație cu mai multe domenii de interes profesional și civic: Elena Monu, doctor în istorie, și școala bărlădeană, Elena Monu și Academia Bârlădeană, Elena Monu și Institutul Român de Genealogie și Heraldică „Sever D. Zotta” din Iași.

I-au închinat memorabile exerciții de admirație, în scris sau grafic, nume de referință precum C.D. Zeletin, Simion Bogdănescu, Lina Codreanu, Gheorghe Alupoaei.

I-a dăruit un portret-dedicație măiestru alcătuit, Președintele de Onoare, mentorul și prietenul Academiei Bârlădene, C.D. ZELETIN:

„Răspunzând la cognomenul grațios, primăvărat și sprintar de Madili, ELENA MONU, profesor, doctor în istorie și cărmuitoare surzândă a centenarei Academiei Bârlădene, e bravă, tenace, încrezătoare, entuziastă, neobosită, și iradiază lumina lăuntrică a posibilului: nu cunoaște răspunsul NU la chemarea celor spirituale, artistice, înălțătoare. Chiar dacă, poate, în adânc, oblongește abisuri de zbucium.”

Iar în monografia *La ani 50* a tânărului liceu din Dealul Morilor, citim, sub titlul *Elena Doamna*, o evocare într-un stil care nu putea fi decât al unui poet, pe nume Simion Bogdănescu:

În deceniul al VII-lea al secolului trecut, ochiul divin privea către o tânără profesoară de istorie în incinta Liceului (pe atunci) „Gheorghe Gheorghiu-Dej”. Vioaie ca o școlăriță, urca treptele instituției, revărsând priviri iscoditoare în memoria trecutului. Era ELENA DIACONU, devenită, prin căsătorie, ELENA MONU...

Brava Președintă a Academiei noastre Bârlădene primește, în fiecare 24 iunie, un mănunchi de sânziene, mărunte și gălbii ca stelele de pe cer !

Destin de Sânziene

A venit pe lume în luna lui Cireșar și, printr-o fericită conjuncție a astrelor, în zi de Sânziene: 24 iunie 1941. Nu în Bârlad, ci în comuna Vulturul, județul Vrancea, dar și-a început școlarizarea în Bârlad : la Școala nr. 4, la Liceul de Fete „Iorgu Radu”, unde a urmat și primii ani de liceu (1955–1958), apoi, ca toată suflarea școlară bărlădeană, la nou înființatul Complex Școlar, absolvind liceul în 1959, ca șefă de promoție. Între 1959–1964, a fost studenta Facultății de Istorie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași : și aici a fost șefă de promoție la nivel de țară.

Timp de 40 de ani (1964–2004) a fost profesoară de istorie la liceul absolvit, astăzi Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”. Între 1965–1969 și 1977–1984, a predat și la Liceul Pedagogic. Și-a construit în scurt timp, în fața elevilor, a colegilor, a întregii comunități, renumele și statutul unui profesor cu autoritate științifică, pasiunii pentru istoria și cultura neamului, pentru valorile și

tradițiile locale, adăugându-i-se o memorie fenomenală, servită de o cultură de anvergură.

Elevii i-au ascultat evocările vii, digresiunile, cu trimiteri la epoci și personalități ce nu erau numai decât înscrise în manuale, lecțiile sale fiind pline de informații atractiv înveșmântate în povești adevărate și detalii fascinante.

A început de timpuriu munca de documentare, cercetând izvoare scrise pe hârtie sau în piatră, cutreierând locuri și așezări în căutare de semne și mărturii ale trecutului bărlădean și tutovean (documente de arhivă – oficiale sau personale – inscripții, monumente religioase, case, cetăți sau conace). A căutat și aflat supraviețuitori și urmași ai vechilor familii boierești, trăind bucuria de a obține mărturii de la sursă, de a studia și fotografia documente de familie. A constituit, în decenii de studiu și cercetare, adevărate dosare genealogice și culturale, în

principal despre familia Costache – ale cărei spițe urcă departe în timp, pe la 1600 – și a pledat, cu probe științifice, pentru necesitatea unei sinteze de istorie a boierimii române. A înțeles să facă o cauză personală din (re)cunoașterea vieții și a faptelor acestor români de ieri.

În anul 2007, își dă doctoratul în istorie, cu teza „Istoria unei familii: Costache”, încununarea activității de cercetare, ilustrată anterior și de articolele publicate în „Magazin Istoric, în Anuarul Institutului de Istorie „A. D. Xenopol” din Iași, în revista „Arhiva genealogică” a Institutului Român de Genealogie și Heraldică „Sever Zotta”, a cărui membră este din 1999. Lucrarea de doctorat din care s-a născut cartea „Familia Costache. Istorie și genealogie” (2011), continuată cu „Familia Kostaki. Studii, memorii, documente” (2013) nu a fost un moment de trecut la Curriculum, ci materializarea unei îndelungate și minuțioase munci de cercetare și de elaborare, precum și împlinirea unei pasiuni. Cărțile-document ale doamnei Elena Monu sunt, deopotrivă, lucrări științifice temeinice, foarte bine apreciate de specialiști, evocări nostalgice ale unor *trecute vieți de doamne, domnițe... și domni*, reprezentând o respectuoasă reverență a autoarei către cei ale căror chipuri ne întâmpină de pe coperti de carte și din făptuirile cărora s-a țesut istoria acestor locuri.

A contribuit la editarea „Valorilor spirituale tutovene”, lucrarea profesorului Traian Nicola, a celor două volume ale profesorului Constantin Parfene, „Caleidoscop memorialistic-epistolar”, a cărților lui C.D. Zeletin „Nu-i mai ajunge sufletului” și „Scânteind ca Sirius”. A reeditat volumul „Albastru” de George Tutoveanu. A inițiat și prefațat cartea de memorii a Elenei Th. Emandi, „Din anii de durere” (2018), prin care Academia Bârlădeană a marcat Centenarul Unirii. Are contribuții importante la volumele omagiale „C.D. Zeletin 75” (2010) și „C.D. Zeletin 85” (2020).

Profund atașată Academiei Bârlădene, Elena Monu îi întreține flacăra de 27 de ani : este președinta în exercițiu, inițiatoarea și animatoarea cu cea mai mare vizibilitate a activităților centenarei, astăzi, Societăți culturale. Luptă cu energie și forță de convingere pentru ca nobila instituție să-și aibă, și la propriu, locul din care să-și continue menirea, pentru ca înaintașilor ce au făcut din Bârlad un oraș cu statură culturală să li se (re)cunoască numele și opera. Are un rol important în editarea revistei „Academia Bârlădeană”, unde publică regulat articole și studii.

Neobosită, tenace, entuziastă, în pofida indiferenței și a scepticismului multora, a contribuit și contribuie la construirea, în mintea bârlădenilor, a conștiinței că aparțin unui vechi și valoros spațiu cultural. A „inventariat” și propus nume emblematice, luate din tradiția culturală locală, pentru redenumirea străzilor sau școlilor din Bârlad: i se datorează, între multe altele, atribuirea numelor școlilor „Principesa Elena Bibescu” (fostă nr.5), „Victor Ion Popa” (fostă nr 6), „George Emil Palade” (fostă nr. 10).

Model de om al cetății, cunoaște în profunzime orașul, cu valorile lui culturale și de patrimoniu, este o enciclopedie de date și referințe istorice și se implică în tot ce înseamnă promovarea tradițiilor locului. A făcut acest lucru și îl face în continuare ca membră în Consiliul local, un timp președintă a Comisiei de Cultură, colaboratoare la Direcția Județeană Vaslui pentru Cultură-Patrimoniu, și, în prezent, consilier onorific al primarului pe probleme culturale

Toți bârlădenii care o cunosc pe Elena Monu – și sunt mulți! – între care numeroși foști elevi, colegi, conducători de instituții, oameni de presă, oameni obișnuiți – sunt unanimi în a-i admira vivacitatea, plăcerea de a trăi social, energia, puterea de persuasiune, arta de a fi prezentă și de a rezolva probleme oricât de complexe. Iar pentru noi, oamenii școlii, este reper de valoare și garanție de continuitate. Atâta vreme cât vor exista cercetători având pasiunea, tenacitatea, viziunea, talentul cu care Elena Monu a fost dăruită – daruri pe care le-a nutrit și rafinat în ani lungi de cercetare – putem avea certitudinea că o parte însemnată a istoriei acestor locuri nu va cădea în nedreaptă uitare.

Are dreptate poetul Simion Bogdănescu: numele Elena Monu merită să fie înscris în pagini care să continue ilustrele *Trecute vieți de doamne și domnițe*, alăturându-se faimoaselor doamne românce ale istoriei.

Elena POPOIU

„Fără îndoială că premiul suprem pe care-l oferă viața
este șansa de a lucra din greu la ceva
care merită din plin efortul tău.”
(Theodore Roosevelt)

OLTEA RĂȘCANU-GRAMATICU - un cetățean întru onoarea târgului Bârlad

Ce poate fi mai frumos și mai înălțător decât a fi omagiat de concetățenii tăi, de a ți se recunoaște valoarea muncii neobosite în slujba cetății?

Doamna profesoară Oltea Rășcanu-Gramaticu se înscrie în rândul marilor personalități ale Bârladului prin activitatea neîntreruptă ca profesor, scriitor, istoric și cercetător al vestigiilor trecutului nostru. Face ceea ce ar trebui să facă orice dascăl: să învețe, să educe și să transmită tinerilor valorile pe care le-a acumulat de-a lungul anilor.

Este un om plin de energie, de vivacitate și inspițatie, o neobosită căutătoare a noului în paralel cu trecutul. Face conexiuni și apasă pe accelerația sufletului pentru a păși cât mai adânc în tainele istoriei, dar și al viitorului.

Este imposibil, uneori, să ții pasul cu dânsa. Discuțiile sunt extrem de incitante și de interesante, te fac să te rătăcești într-o lume demult apusă, dar de care să fii mândru că ai rădăcini. De altfel, trecutul neamului rășcănesc o încarcă permanent de o energie creatoare, greu de egalat. Neamul Rășcanu, de secole, a dat nemului românesc un mare număr de intelectuali, cărturari și patrioți. O mândră floare a acestui neam este și doamna profesoară Oltea Rășcanu-Gramaticu.

Pe lângă toate acestea, ca un adevărat Sagitarius, doamna este într-o permanentă mișcare generatoare de aventuri și cunoaștere. Călătoriile domniei sale sunt immortalizate în cărțile pe care le-a scris, dovedind un real talent de creator de jurnale de călătorie. O vedem în Orientul îndepărtat alături de băștinași, glumind cu ei, iscodindu-i despre tot ceea ce se poate afla, gustând din alimentele specifice zonei, dar și povestindu-le despre România, apoi „luptându-se” cu tigrii asiatici.

Ne poartă apoi pe aripile condorilor deasupra cetăților din Munții Anzi, la Machiu Pichiu, dezvăluindu-le secretele și frumusețea, măreția demult apusă, dar care rămân o sursă de inspirație contemporană. Ne privește apoi de sus, de pe munții cei mai înalți ai lumii, de pe cupola Terrei, transmițându-ne emoții și trăiri, invitându-ne la aventură.

A călătorit în lumea întreagă, a descoperit civilizații și tradiții diverse pe care, apoi, ca un adevărat artist, le-a immortalizat în pagini nemuritoare de carte, dovedindu-se un demn urmaș al lui Dinicu Golescu.

În calitate de președintă a filialei Bârlad a Societății de științe istorice din România, este într-o permanentă activitate: organizează simpozioane, conferințe, întâlniri la care invită renumiți oameni de cultură și istorici de prestigiu. A scris pagini de istorie despre fiul Bârladului, Alexandru Ioan Cuza, venind cu documente și dovezi incontestabile că acesta are origini bârlădene, de care trebuie să fim mândri.

„Bârladul este al tuturor fiilor săi din toate timpurile, unii trecuți de hotarele vieții, alții prezenți între ele, legându-și fiecare într-un fel sau altul viața de marile izbânzi, ca și de marile suferințe ale acestui oraș și ale acestor meleaguri. Suflet, poate acesta este Bârladul înainte de toate! Suflet de oameni și oameni de suflet!” scrie domnia sa în cea mai recentă creație, „Istoria Bârladului”, un adevărat „Weimar” al Moldovei, după cum spunea George Călinescu.

Cartea reprezintă o sinteză unitară a istoriei locurilor natale, aducând numeroase argumente pro și contra despre

„Bârladul este al tuturor fiilor săi din toate timpurile,
unii trecuți de hotarele vieții, alții prezenți
între ele, legându-și fiecare într-un fel sau
altul viața de marile izbânzi, ca și de marile
suferințe ale acestui oraș și ale acestor meleaguri.
Suflet, poate acesta este Bârladul înainte de toate!
Suflet de oameni și oameni de suflet!”

Oltea Rășcanu Gramaticu

unele probleme care presupun anumite controverse. Este o lucrare mult așteptată nu numai de locuitorii urbei noastre, ci și de istorici.

În fața creației unui astfel de OM nu putem decât să ne aplecăm cu sfială și mândrie, cu admirație și respect, fiind mândri că suntem contemporani cu domnia sa. Hotărârea autorităților locale de a i se acorda titlul de Cetățean de onoare al Bârladului nu face decât să înobileze activitatea prodigioasă a doamnei profesoare, o încununare a meritelor și muncii dumneaei.

Prezentăm mai jos un CV cu impresionanta activitate desfășurată de doamna Oltea Rășcanu-Gramaticu, căreia îi urăm spor în activitatea viitoare și sincere felicitări pentru ceea ce a realizat până în prezent.

GRAMATICU-RĂȘCANU OLTEA ELENA

I. Născută: 24 noiembrie 1942, Bârlad, jud. Vaslui. Studii preuniversitare la Bârlad (Școala Generală nr.3, Complexul Școlar). Facultatea de Istorie, Universitatea „Al.I.Cuza” Iași (1961-1966). Profesor la Colegiul Național „Gheorghe Roșca Codreanu” (1966-1970), Liceul Pedagogic „Al. Vlahuță” (1970- 2005). Director al Liceului Teoretic „Mihai Eminescu” (1984-1987). Președinte a Societății de Științe Istorice din România, Filiala Bârlad (1974-2021) cu cea mai mare vechime din țară; membru în Consiliul Național al Societății de Științe Istorice din România (1974-2020). Participant la al XV-lea Congres Internațional de Istorie de la București (1980), la Primul Congres Mondial al refugiaților și descendenților acestora din teritoriile românești ocupate de fosta Uniune Sovietică, Iași (1995); la cel de-al doilea Congres Internațional al Istoricilor din România, Iași (2019), la Conferința Națională a Istoricilor, București (2019). Membru în colectivul de redacție al ziarelor: „Părerii Tutovene”, „Bârladul”, „Bârladul cultural” și colaborator la publicații locale și naționale: Anuarul Institutului de Istorie „A.D.Xenopol” Iași, Anuarul „Acta Moldaviae Meridionalis” a Muzeului Județean „Ștefan cel Mare”, Vaslui, „Studii și Articole de Istorie” a Societății de Științe Istorice din România, „Zargidava”. Revistă de Istorie, Bacău, Anuarul „Acta Musei Tutovensius” a Muzeului „Vasile Pârvan”, Bârlad, „Cronica” de Iași, „Vremea Nouă” Vaslui, „Ecoul”, „Păstorul Tutovei”; „Părerii Tutovene”, „Obiectiv”, „Clepsidra” Vaslui, „Bârladul”, „Bârladul cultural”, „Cuvântul adevărului”, Edmonton, Canada, „Pagini medicale bârlădene”, „Cercetări istorice” Vaslui, „Elanul” ș.a.

Titlul de „Profesor evidențiat” (1974), Medalia „30 de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă” (1974); Premiul „N. Iorga” (2010); Premiul „C. C. Giurescu” (2012); Diplomă de excelență pentru întreaga activitate (2013); Premiul „A.D.Xenopol” (2014); Premiul „C.C. Giurescu”(2016) din partea Societății de Științe Istorice din România pentru lucrări științifice publicate. Nominalizată pe plan național pentru „Trofeul Oamenii Timpului 2015, ca urmare a obținerii unor rezultate profesionale de excepție în perioada octombrie 2014-2015, a sporit zestrea comunității și a întăririi blazonului județului Vaslui”. A doua nominalizare pentru acest trofeu și în 2016. Menționată în dicționare de personalități locale, județene,

naționale. Numeroase diplome și premii din partea instituțiilor culturale cu care a colaborat, în calitate de președinte a Filialei Bârlad a Societății de Științe Istorice: Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” Iași, Facultatea de Istorie; Universitatea București, Facultatea de Istorie; Universitatea „Vasile Goldiș” Arad, Institutul de Istorie „A. D. Xenopol” Iași, Muzeul Județean „Ștefan cel Mare” Vaslui, Muzeul „Vasile Pârvan” Bârlad, Biblioteca Municipală „Stroe S. Belloescu” Bârlad, Casa de Cultură „George Tutoveanu” Bârlad, Cercul Militar, C.A.R.P. Bârlad, Inspectoratul Școlar Județean Vaslui, Casa Corpului Didactic Vaslui, Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui ș.a.

II. Inițiator din 1981 și organizator al unor prestigioase manifestări științifice în cadrul „Zilelor Alexandru Ioan Cuza” (18-20 martie), ajunse la a 40 ediție, și „Zilele Culturale ale Bârladului”, cu participări ale unor istorici de renume național și european: acad. Dan Berindei, acad. Dinu C.Giurescu, acad. Gheorghe Platon, acad. Alexandru Zub, acad. Victor Spinei, Radu Ștefan Vergatti, universitari: Ioan Agrigoroaiei, Vasile, Cristian, Vasile Rusu, Ioan Scurtu, Nichita Adăniloae, Gheorghe Cliveti, Mihai Cojocariu, Dumitru Vitcu, Gheorghe Buzatu, Dumitru Ivănescu, Nelu Zugravu, Cătălin Turliuc, Nicolae Crețu, Alin Spănu, din partea CNSAS București: dr. Florian Banu, dr.Liviu Țăranu, dr. Silviu Moldovanu ș.a. A colaborat cu istorici din Republica Moldova: Anatol Petrencu, decanul Facultății de Istorie, Universitatea Chișinău, Ion Negrei, Institutul de Istorie, Chișinău ș. a. S-a implicat, în mod deosebit, în organizarea Simpozionului Național dedicat aniversării a 70 de ani ai Societății de Științe Istorice, Filiala Bârlad, 6 iunie 2021, cu invitați din centrele universitare Iași și București, cercetători, muzeografi etc. Cu această ocazie s-a lansat ediția a IV-a a *Istoriei Bârladului*, 3 volume (3000 pag.), lucrare primită cu interes de specialiști, de media și de participanți.

Participant la Lectoratele de vară organizate anual de Societatea de Științe Istorice din România în diferite centre universitare (Iași, Brașov, Cluj, Sibiu, Arad, Timișoara, Craiova, Constanța, Suceava, Galați, Pitești ș.a.). A sprijinit activitatea metodică-științifică a profesorilor de istorie în vederea prezentării unor lucrări de grad, masterat, doctorat, cât și a unor studii în cadrul sesiunilor științifice, simpozioane, conferințe, mese rotunde etc. Continuă colaborarea la numeroase emisiuni de Radio și Televiziune, locale și județene cu o tematică variată pe teme istorice, politice, culturale.

Colaborator la proiectele municipale: „ Monumentul lui Alexandru Ioan Cuza”, „Monumentul eroilor neamului”, „Casa Cuza” și „Casa Gh. Gheorghiu –Dej”. A publicat peste 200 de studii și articole și tipărit 30 de volume de istorie și memorialistică. Cofondator al „Academiei Bârlădene” și a Asociației „Cultul Eroilor”, Bârlad; membră a Societății „Pro Basarabia” ș.a.

III. A. ISTORIE - *Istoria Bârladului* (coord.), 2 vol., ed. I, Tipografia Odeon, Vaslui, 1998; ed. a II-a, 2 vol., Editura Sfera, Bârlad, 2002; *Posteritatea lui Alexandru Ioan Cuza* (coord.), Editura Sfera, Bârlad, 2008; *Alexandru Ioan Cuza și demnitatea națională* (coord.), Editura Sfera, Bârlad, 2011;

Societatea de Științe Istorice Bârlad între trecut și viitor, Editura PIM, Iași, 2011 (Premiul „C. C. Giurescu”, 2012, SȘIR); *Dicționar al personalităților bârlădene*, 2 vol., Editura Sfera, Bârlad, 2012 (Diploma de excelență pentru întreaga activitate, 2013, SȘIR); *Bârladul și gloria militară*, Iași, 2013 (Premiul „A.D.Xenopol”, 2014, SȘIR); *Istoria Bârladului*, 3 vol.(3000 pag.), Iași, 2015 (Premiul „C.C.Giurescu”, 2016, SȘIR); *Războiul și jertfa datoriei, Bătălia pentru Basarabia și nordul Bucovinei*, Editura PIM, Iași, 2017; *Război pentru țară* (coord.), Editura PIM, Iași, 2018; *Eroism și jertfă pentru țară* (coord.), Editura PIM, Iași, 2018; *Alexandru Ioan Cuza și România Modernă. 200* (coord.), Editura PIM, Iași, 2020, *Istoria Bârladului*, 3 vol. (3000 pag.), Editura PIM, Iași, 2021. În pregătire: *Istoria culturală a Bârladului*.

B. MEMORIALISTICĂ - *Amurgul Zeilor*, Editura PIM, Iași, 2006; *Trezirea Dragonului*, Editura PIM, Iași, 2007; *Paradisul Pierdut*, Editura PIM, Iași, 2007; *Nemurirea Mogulului*, Editura PIM, Iași, 2009 (Premiul „N. Iorga”, 2010, SȘIR); *Asaltul Tigrilor*, Editura PIM, Iași, 2010; *Cavalcada Destinului*, Editura PIM, Iași, 2011; *Hoinărind Pământul*,

Editura PIM, Iași, 2012; *Sabia Focului*, Editura PIM, Iași, 2016; *Unde Zboară Condorii* Editura PIM,, Iași, 2017; *Tsunami în Arhipelag*, Editura PIM, Iași, 2020.

C. STUDII ȘI ARTICOLE (selectiv) - *Relații româno-americeane*, AMM, Vaslui, XXXII, vol.1, p.475-526; *Artileria bârlădeană în acțiune*, AMM, Vaslui, XXXV, 2014, p.321-336; *Viața politică interbelică în județul Tutova*, AMM, Vaslui, XXXVI, 2015, p.292-311; *Procesul și execuția mareșalului. 70 de ani*, AMM, Vaslui, XXXVI, p.311-321; *Bârlădenii în Războiul de Întregire a neamului*, AMM, Vaslui, XXXVII, 2016, p.326-342; *Relații româno-sovietice (1918-1940)*, AMM, Vaslui, XXXVIII, 2017, p. 237-263; *Alexandru Ioan Cuza și Bârladul. 195 de ani*, AMT, I, Bârlad, 2015, p.58-62; *Nicolae Iorga și Marea Unire*, AMT, II, Bârlad, 2016, p.48-57; *Culisele războiului în opinia unui parlamentar tutovean (1917-1918)*, AMT, III, Bârlad, 2018, p.71-91; *Controverse istorice. Originea lui Alexandru Ioan Cuza*, SAI, LXXIV, București, 2009, p.132-146; *Mărul discordiei – Trianonul*, „Meridianul cultural românesc”, an IV, nr.3(15), Vaslui, 2019, p.114-117.

Carolina BOROȘ

Pr. Prot. Hrisostom FILIPESCU

Mama...

Mama este sertarul în care ne depunem toate lacrimile și zâmbetele. Mama e izvor de răbdare și bunătate. Mama e creatorul tuturor poveștilor. E un anotimp, e un cântec dulce, glas plin de smirnă.

Mama este acea fântână care te răcorește când îți este sete, mama e acel vânt care îți mângâie obraji în zilele toride de vară, mama e acel foc care te încălzește atunci când îți este frig, mama e acea sclipire care îți luminează cele mai întunecate nopți, mama e îngerul care îți alungă visele triste, mama e brațul în care îți găsești alinarea, mama e soarele de la care primești lumina, mama e cerul pe bolta căruia își scaldă păsările zborul, mama e bucuria de a trăi, mama e tot ce a putut lăsa Dumnezeu mai pur și mai sfânt pe pământ.

Mama trăiește mereu cuibărită în răsul tău. Ea e locul de unde ai plecat, primul tău „acasă”, primii tăi pași în viață. Mama aduce fără să ceri până și luna de pe cer. Dacă plângi, plânge și ea, dacă râzi, râde și ea, iar firele de nea din bucle s-au ivit de grija ta. La școală când ai fost trimis, într-un penar și-a pus un vis. Ea e alături de tine, orice drum ai alege. Mama ceartă și sărută în același timp. Mama e cea mai frumoasă, cea mai bună, cea mai deșteaptă, cea mai cea din lume. Ea e prima ta iubire, primul tău prieten, chiar primul om cu care te-ai certat. Însă nimic și nimeni nu vă poate despărți. Nici timpul, nici distanța, nici chiar moartea...

Mama știe și simte totul. Mama e ca o liturghie, jertfește jertfindu-se. Mama e candelă aprinsă, lumânare ce arde și aduce lumina speranței oriunde. Mama este o icoană ce o poartă fiecare în suflet. Mama este ca un duhovnic la care mereu găsești iertare, chiar și pentru lucrurile pe care nu le-ai făcut. Mama când se roagă, rugăciunea ei pentru fiu e foc ce mistuie întreg universul și ajunge grabnic la Dumnezeu. Mama este ființa care „conduce” lumea. Ce făptură minunată e mama !

Mamă, ți-am spus astăzi cât de mult Te iubesc ?!

ALEXANDRINA PASCAL

Doamnă profesoară Alexandrina Pascal, de câte ori îmi aduc aminte de dumneavoastră, mă duc cu gândul la personajul lui Caragiale, lancu, invitat de amicul său, Mitică, la o cină, unde urma să se desfășoare, de fapt, o activitate „literară” organizată de soția acestuia, care, prezentându-și „opera”, vorbea mult înnebunindu-l pe invitat. Faptul că sunteți o persoană spirituală, ironică și volubilă m-a dus cu gândul la această asemănare.

V-am remarcat la una din activitățile Asociației C.A.R.P. „Elena Cuza” și mi-a plăcut foarte mult cum ați potrivit cuvintele într-un discurs atât de bine documentat, în concordanță cu tema acelei activități, că imediat m-am transpus în schița lui Caragiale și mi-am zis: Țal, loane! Țal! Păi, vii așa, la activitate, fără țal? Acest „țal” venit din germanul „zallen” (țalăn) care înseamnă „a plăti”, a fost atât de bine „explicat” de marele dramaturg, făcând o analiză comică a infinitivului folosit ca imperativ, încât a descrețit multe frunți de la publicarea schiței și până în prezent, mulți dintre noi regăsindu-ne, destul de des, în situații similare.

Pentru justificarea celor spuse, voi reda un fragment din schița amintită:

„– Dragă Mitică, am consumat frumos, n-am ce zice; îți mulțumesc... Eu trebuie să mă retrag; mâne, foarte de dimineață, am treabă și sunt și cam rebegit de vremea asta; trebuie să mă culc mai devreme... Cum am face rost de o sanie?

– Ei! bravo – răspunde el – nene lancule! Cum se poate să pleci așa, fără țal?

Și râde...

– Vezi că mâne trebuie... zic eu.

Dar el mă-nterupe: .

– Peste poate, nene lancule! are Graziella să citească un studiu nou al ei; nu ți-am spus că, după-masă, e și o surpriză... mare?... Uite-o, te caută.

M-a găsit Graziella... La rândul ei, îmi dă brațul, și trecem, urmași de toată lumea, în alt salon, unde trebuie să ascultăm lectura studiului celui nou:

„Femeia în istoria și în poezia poporană a românilor, în trecut, în prezent și-n viitor...”

Acest studiu va constitui subiectul a trei conferințe ce se vor ține de către autoare la Ateneul Român.

Ce mai încapă vorbă?... s-a isprăvit!...

Ne așezăm pe fotoliuri... Autoarea la masă, între două

candelabre, eu, în fața ei; lângă mine, cam la spate, Mitică; de jur împrejur, ceilalți, mai tineri ca mine în litere, științe și arte.

Se începe...

„Tabla capitolelor. – Introducție: Ce a fost femeia în timpii primitivi, în anticitate, în evul mediu, în timpii moderni... Ce are a fi, ce trebuie să fie în timpii viitori. – Cap. I: Femeia la români, în istoria și în literatura poporană, poezie, basme, proverbe, zicători, ghicitori etc., ca bunică, mamă și soacră, ca soție, fiică, nepoată și noră... în trecut...”

Și așa mai departe, în prezent și-n viitor.

După citirea tablei capitolelor, Mitică s-apleacă la urechea mea și, râzând înfundat, îmi șoptește:

– Țal! nene lancule...

Eu întorc gâtul să-i răspund ceva; iar autoarea, ridicând ochii de pe teancul de file, zice foarte grațios, dar destul de imperativ:

– Mă rog, a se asculta toți când se

citește!...

Și citește...

Simt, la un moment, capul prietenului Mitică de la spate, căzându-mi dulce pe umăr... mă-ntorc și-i zic ridicându-l:

– Ce faci, Mitică?

– Mă rog, a nu se conversa nimini când se citește!...

... Și citește...

... Voi, patruzeci și nu știu câte mii de sfinți mucenici!... Să spun pe larg chinul meu?... de ce?... Să-și facă un martir din jertfa lui o glorie?... Nu! asta i-ar întuneca aureola... A mea trebuie păstrată pură, luminoasă, strălucitoare!... N-am furat-o!... Totuși, chinul mă biruie... Casc o dată, că s-aude peste masă, de unde, cu un zâmbet grozav:

– Mă rog, a nu se căsca!...”

Stimată doamnă profesoară, Alexandrina Pascal, vă spun sincer că mă identific de foarte multe ori cu discursul dumneavoastră și îmi face o reală plăcere să vă ascult, fiindcă, de multe ori, îmi stârniți amintiri literare din trecut și mă faceți să mă simt important pe „ogorol limbii și literaturii române”.

Vă doresc multă sănătate, voie bună, liniște și o primăvară senină alături de cei dragi sulfetului dumneavoastră!

LA MULȚI ANI!

Prof. Ioan DOBRIN

Și la noi nasc

LUCIA MUNTEANU

*„Să fii însetat de OMUL NOU,
așa cum ești însetat de lumile noi!”
(Constantin Noica, „Jurnal filosofic”)*

Am cumpănit o vreme, încercând să decid cum aş putea scrie câteva rânduri de prețuire și recunoștință față de un OM pe care l-am cunoscut de mult timp și care și-a pus amprenta asupra mai multor generații de adolescenți, foști elevi ai Domniei Sale, sau asupra unor adulți, colegi la locul de muncă.

Așa mi-am amintit de o mărturisire, pe care în 1930, Petre Țuțea o făcea bunului său prieten, Emil Cioran:

„Vreau să scriu o carte în cinci volume, intitulată „OMUL”. Atunci mi-a venit ideea să fac un portret Doamnei Profesor LUCIA MUNTEANU, pe care doresc s-o omagiez, nu doar ca personaj, cât mai ales, ca simbol al unei generații care s-a plasat în zona de tranziție dintre două sisteme, despărțite de DECEMBRIE '89.

Ființă întrebătoare, LUCIA MUNTEANU a apărut pe lume în ziua care astăzi marchează ZIUA CULTURII NAȚIONALE, și poate, deloc întâmplător, a îmbrățișat meseria de PROFESOR DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ, pentru a da expresie cuvântului, căci, „Ispita cuvântului este de a umple, cu bogăția lui, toată matca unui gând și până la urmă de a sări din matcă” (Constantin Noica - „CUVÂNT ÎNAINTE DESPRE ROSTIREA ROMÂNEASCĂ”).

Îmi doresc și eu, prin cuvânt, să mă adresez OMULUI-LUCIA MUNTEANU, femeie-mamă, femeie-profesor, femeie-simbol al devenirii. Fac acest demers acum, în pragul primăverii, când natura se trezește la viață, iar cetatea omagiază femeia de ZIUA INTERNAȚIONALĂ A FEMEII, la 8 Martie.

În devenirea noastră, „venim fiecare pe urmele altora, avem așadar în urma noastră luminile gândului și cuvântului prin care am călătorit, iar fapta și împlinirea aparentă, te trimite pe alte urme, care în chip neașteptat, sunt înaintea ta” (C. Noica).

Am reîntâlnit-o pe Doamna Profesor LUCIA MUNTEANU, la Școala Gimnazială nr. 11 „GEORGE TUTOVEANU”, în calitate de profesor și de director, într-o perioadă în care ȘCOALA a dobândit un statut special, fiind una dintre cele mai mari și performante unități de învățământ, în peisajul cultural al municipiului Bârlad. În această perioadă, Domnia Sa a inițiat și finalizat proiectul în urma căruia, ȘCOALA a primit numele: ȘCOALA cu clasele

I-VIII „GEORGE TUTOVEANU”, dând astfel un semn de prețuire poetului GEORGE TUTOVEANU, fost președinte al Societății Literar-Culturale „ACADEMIA BÂRLĂDEANĂ” din Bârlad și reușind cu acest prilej, să aducă aproape de școală pe marele om de cultură, prof. univ., dr. C.D.ZELETIN, care a fost astfel Președintele de Onoare al CONCURSULUI DE CREAȚIE LITERARĂ PENTRU ELEVII „GEORGE TUTOVEANU”, ce s-a organizat și desfășurat în școală de-a lungul mai multor ediții.

Perfomanța profesională a fost pentru Doamna LUCIA MUNTEANU, un atuu, reprezentat și de participarea cu elevii Domniei Sale la OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ, unde a obținut de-a lungul anilor rezultate remarcabile.

Fire complexă, ambițioasă, Doamna LUCIA MUNTEANU a dovedit că este un caracter puternic, personalitatea Domniei Sale fiind respectată nu doar de elevi și profesori, dar și de comunitatea școlară în care a activat. Promovând cuvântul mai mult decât conceptul, căci spre deosebire de acesta, cuvântul are câmp, Doamna

LUCIA MUNTEANU a inițiat și realizat apariția Revistei de Creație Literară pentru elevi „MUGURI AURII”, care avea să apară și sub alte denumiri (ACCENT sau ARIPI DE LUMINĂ) și să ofere spațiu editorial pentru creațiile copiilor, încurajând permanent și sprijinind spiritul creativ al acestora.

Este evident că OMUL există prin ceea ce face și mai puțin prin ceea ce este, explicând astfel paradigma BINEFĂCĂTORULUI care există prin ceea ce primește.

Pentru că suntem la început de primăvară, în preajma ZILEI INTERNAȚIONALE A FEMEII, 8 - Martie, mă alătur celor care omagiază femeia, elogiind prietenia și armonia și urez DOAMNEI PROFESOR LUCIA MUNTEANU multă sănătate și LA MULȚI ANI!

LA MULȚI ANI! tuturor doamnelor și domnișoarelor, ființe dragi, alături de care existăm.

Cu alese sentimente de prețuire și respect, profesor,

Maximilian OPAIȚ

ECATERINA TELETIN

Fiecare dintre noi trăiește într-o comunitate, fiind înconjurat de oameni, care mai de care mai diferit. Unii sunt veseli, comunicativi, încântându-ne prin prezența lor, alții sunt mai retrași, mai introvertiți, dar ne bucurăm și de prezența lor. Unii sunt inteligenți, spontani, fascinându-ne cu spiritul lor scilpitor, alții sunt mai modești, fiecare având locul lui în viața noastră. Unii sunt harnici, pricepuți la toate, făcându-se utili datorită abilităților pe care le posedă, alții sunt doar gălăgioși.

În rândurile care urmează, aș dori să vă vorbesc despre o doamnă a cărei prezență în viața noastră nu este decât agreabilă, o doamnă cunoscută bine în urbea noastră și, mai ales, în lumea celor care frecventează asociația noastră, Asociația Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad.

Pe această doamnă am avut norocul să o cunosc cu multă vreme în urmă, fiind vecine de bloc. La început, până să ne cunoaștem mai bine, aveam o relație formală, de vecine care se salutau și schimbau câteva fraze de politețe. Încetul cu încetul, am reușit să ne apropiem, iar astăzi pot spune din toată inima că îmi este o persoană foarte dragă, foarte apropiată.

Mi-o amintesc de acum 40-45 de ani, când am fost plăcut impresionată de statura sa și de ținuta, totdeauna elegantă, a acestei doamne. Înaltă, cu o prestanță care impunea respect, cu o înfățișare mai mult decât plăcută, mereu cu zâmbetul pe față și cu privire care emana omenie; o femeie ce părea mereu gata de a te ajuta cu un sfat, cu o vorbă bună care să încurajeze, dacă aveai nevoie.

Tot atunci am cunoscut-o pe mama acestei doamne, sfătoasă și gospodină, de la care a moștenit cele mai alese virtuți: munca, cinstea, bunăvoința față de semenii, discreția, dragostea față de carte.

Urmându-și chemarea, doamna a devenit profesoară, o profesoară de vocație, cu o foarte bună pregătire în specialitatea biologie, care, după ani și ani, se bucură de respectul foștilor elevi, azi ei înșiși oameni de mare valoare. Niciun efort nu a fost prea mare pentru domnia sa pentru a-și educa elevii în spiritul celor mai alese valori morale. Astăzi, aceștia își exprimă recunoștința invitând-o la întâlniri de promoție, felicitând-o cu diferite ocazii sau telefonându-i din când în când să o întrebe de sănătate.

Doamna profesoară a fost un om puternic în fața

vicisitudinilor vieții. Viața nu a cruțat-o încă din tinerețe, când, prea tânără fiind, a rămas fără soț. Mai târziu, alte și alte lovituri năprasnice s-au abătut asupra doamnei, dar nimic nu a reușit să o răpună. A făcut față acestor grele încercări cu multă demnitate, cu o forță morală ieșită din comun. A găsit sprijin în muncă, fiind apreciată cum se

cuvine. Ca director al Școlii Gimnaziale nr. 4 Bârlad, a reușit în câțiva ani să crească prestigiul acestei unități școlare, printr-o bună gospodărire, dar și prin implicarea în procesul educativ, creând în rândul corpului profesoral o atmosferă de muncă, de bună colegialitate, de respect, de competiție constructivă.

Firea optimistă, simțul umorului și dragostea de viață, mintea mereu deschisă către noi informații, toate acestea fac din acest om o persoană îndrăgită, care nu se plânge de bătrânețe, de singurătate, o persoană gata oricând să-ți ofere o informație, fiind la curent cu tot ce se întâmplă în lume în această perioadă.

Bunică și străbunică generoasă, are grijă de nepoți și de strănepoți, așa

cum face orice orice bunică iubitoare.

Poate vă întrebați de ce nu am rostit până acum numele acestei distinse doamne, despre care aș mai avea încă multe de spus. Nu am făcut acest lucru, fiind convinsă că fiecare cititor al acestor rânduri va recunoaște în tot ce am scris pe iubita noastră ECATERINA TELETIN (DENDRINO), om de aleasă calitate, care ne insuflă tuturor celor din jur bucuria de a trăi, bucuria de a ne dăruia, ca oameni, bucuria unei vieți împlinite, trăite frumos, bucuria de a trece cu bine peste orice necaz, precum și bucuria unei clipe ce va urma.

Acum, în preajma zilei de 8 Martie, aduc un modest omagiu acestei doamne ce poate fi pentru oricine un exemplu de viață demnă, precum și tuturor doamnelor și domnișoarelor, membre ale Asociației Casa de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Elena Cuza” din Bârlad, tuturor salariatelor acestei instituții, tuturor colaboratoarelor și cititoarelor revistei „Viața Noastră”.

La multe primăveri!

Prof. Lucia MUNTEANU

LIVIA ANDREI

Sensibilitatea, delicatețea, grația, bunătatea și empatia dumneavoastră nu au rămas sentimente nevăzute sau nepercepute de noi, cei din cadrul acestei asociații.

De aceea, venirea acestui anotimp al reînvierii naturii, al ghiocelor și mărtișoarelor, ne poartă cu gândul spre „jumătatea mea mai bună”, cum spunea poetul Petruș Andrei, pentru care sunteți femeia, iubita, mama, bunica, muza și chiar universul feminin întruchipat, oferindu-vă căldura noastră sufletească, surâsul soarelui de primăvară și dragostea celor apropiați, împletite într-un mărtișor literar așa cum se cuvine:

„Să-ți cânt un cântec de lună plină
Fată senină, fată lumină,
Fată de ziuă, rază de soare,
Fată de floare nemuritoare.

Fată de noapte, fată de carne,
Melcul din lună capătă coarne

Fată de gheață, gură fierbinte,
Mai mult ispită decât cuminte.

Fată nebună, nu mai fi tristă
De ce să plângi o biată batistă?
Chiar dac-a fost cu pulberi bătută,
La ce bun s-o plângi? Las-o pierdută!

Fată de ceață, fată de lună,
Fată de visuri, fată nebună,
Fată de lacrimi, fată de rouă,
Fată de pâine s-o rupi în două.

Fată de fulger, fată idee,
Fată nebună, dulce femeie,
Fată de înger, candel-aprinsă,
Fată castană pe plită-ncinsă.

Fată zglobie, fată sprintară,
Fată de dorul de înc-o vară
Fată de șoapte ori de tăcere,
Fată de trestii, fată de miere.

Fată de setea de reci izvoare,
Fată de cântul care mă doare,
Fată nebună, dulce femeie,
Raiul de clipă și dumnezeu.

(Petruș Andrei, *Fată nebună, dulce femeie*)

**LA MULȚI ANI,
DOAMNA LIVIA ANDREI!**

Prof. **Ion DOBRIN**

Părinți

Treburile mărunte ale casei
mama le făcea:
cosea, torcea, țesea
și împodobe camerele,
dădea cu var și
pereții se luminau,
făcea mâncări,
cocea pâine și vărzări,
căra apă pentru vite
și câte și mai câte...
Din când în când
ne năștea pe noi,
niște gogoși scâncind
în jurul cărora trebăluia
cu tot dragul dăruit
de Măicuța Domnului.
Mama ne făcea întâi
mici-mici și aurii,
apoi măricei,

tot mai mari creșteam
ca aluatul cozonacilor ei.
Peste noi,
voinici și frumoși,
tata sufla o pulbere de
înțelepciune
luată din poveștile neamului...
Purtat prin concentrări și războaie,
prin lagăre și amintiri,
pe-acasă,
tata – mai nimic,
bietul de el...
Doar atâta
făcea tata:
dădea sens
vieților noastre.

Toamna mamei

O spaimă blândă, mamă,
mă strânge-n cercuri de visare.

Numai mireasma de liliac
a palmei tale pe creștet lunecând
mă imprimăvărează.
– E timpul tău, copile,
respiră!

Fiorul toamnei tale mă-mpresoară.

Ca frunza...
Ochi-mi rotind,
doar cerul alburii zăreau
sub zorii de rouă
o dungă dintr-un zbor înfometat
și aurul din marea grânarului.
O-ho, bătaie de inimă,
orologiu spăimos,
între sus și jos!

Cum de-n mine-i primăvară?

Lina CODREANU

LINA CODREANU,

soție, mamă, profesoară, scriitoare și... prietenă

La început a fost CUVÂNTUL. Căci ceea ce vă voi spune acum se referă la „prietenii de cuvinte” care mai apoi s-au transformat în prietenii de suflet.

Pe Lina și Theodor Codreanu îi știam de la comisiile de examene. Domnul Theo era un eminescolog consacrat și chiar aveam în bibliotecă vreo două cărți semnate de el. Când ne-am cunoscut mai bine am descoperit doi oameni deosebiți, dedicați „scriiturii”, doi prietenii adevărați și calzi. Familia Ion Gheorghe Pricop și frumoasa lui Lila, pe lângă talentul scriitoricesc, aveau darul ospitalității și treceau ore în șir ascultându-l pe Ion (Ce păcat că a plecat dintre noi prea devreme!). Eram îndrăgostită de farmecul discursului său. Daniela Oatu și Teodor Pracsu se completau. Erau două firi total diferite. Angelica Dana era mereu alături de raționalul și spiritualul său soț. Și ce bine le stă împreună!

Dar acum ne vom opri doar la Lina Codreanu, soția marelui eminescolog Theodor Codreanu, care dezmințe „spunerea” lui Constantin Brâncuși. „Rien ne pousse à l'ombre des grands arbres” (*La umbra marilor copaci nu crește nimic*).

Fiindu-i alături scriitorului Theodor Codreanu, Lina „s-a molipsit” sau poate era deja „infestată” de virusul creației, dar a lăsat ca timpul să ceară grâu de neghina și apoi să iasă la lumina tiparului, una după alta, cărțile sale.

Dar mai întâi a fost soție. L-a susținut, l-a ajutat în demersul scriitoricesc pe Theo. (Dovadă – volumul „Theodor Codreanu – Bibliografie critică”, autor Lina Codreanu, Chișinău, 2012. Am fost alături de cei doi la lansarea volumului la Biblioteca municipală „B. P. Hasdeu”- Chișinău)

Apoi, Lina Codreanu a devenit o mamă iubitoare care a crescut doi feciori, Teolin și Dragoș, oameni de nădejde, educați și instruiți, la casa lor și care le-au dăruit-o pe Dorothea, frumoasa nepoțică ce este doar prima dintre urmașii urmașilor lor.

Ca profesor, Lina Codreanu s-a remarcat nu numai ca un om cu multă știință de carte, dar și un pedagog de excepție. Rezultatele la catedră au fost mereu însoțite de dovezile de recunoștință ale foștilor elevi, care n-au uitat-o după ce au părăsit băncile școlii.

Dar acum ajungem la un capitol important din viața scriitoarei Lina Codreanu, capitol încununat cu primirea în rândul Uniunii Scriitorilor din România.

Cărțile doamnei Codreanu sunt diverse: proză scurtă,

romane, critică literară, stilistică, memororii și (surpriză!) un volum de versuri.

Le-am citit pe toate, fără nici o excepție, căci toate ne-au fost dăruite cu toată inima și cu o dedicație de suflet. Care mi-a plăcut mai mult? Aș fi subiectivă, poate dacă aș spune că nuvelele m-au încântat, dar despre toate s-au scris multe cronici, cred că aproximativ 100, favorabile și care aparțin unor nume de rezonanță în literatura română contemporană. Eu sunt un cititor (avizat, îmi place să-mi spun) și cred că subiectivitatea mă caracterizează. Theodor și Lina Codreanu au devenit scriitorii contemporani preferați, dar știți de ce? Pentru că mi-au devenit nu numai „prietenii de cuvinte”, dar și prietenii de suflet.

După ce am terminat cu profesia la stat (în adevăratul sens al cuvântului, nu la „stat degeaba” ca astăzi), la inițiativa doamnei Lina Codreanu am pus bazele unei reviste de cultură „Liter-Club” și care apare trimestrial din 2016, ajungând la numărul 23. Doamnei Lina Codreanu, directorul revistei, i se datorează, în cea mai mare parte, apariția periodică și neîntreruptă a acestei reviste apreciată și remarcată în publicistica românească din epoca contemporană.

Și, în sfârșit, veni și rândul prietenei Lina Codreanu. Măcar o dată pe lună, când nu suntem în „pandemie” ne întâlnim cei șase prietenii, căci atâți am

mai rămas, Lina și Theo Codreanu, Dana și Teodor Pracsu, Livia și Petruș Andrei. Întâlnirile au loc la Cornii Hușilor, unde e reședința de vară a familiei Codreanu, căci au cireși, meri și struguri pentru gusturile tuturor, ne întâlnim la Duda, sau la „Livada” din Vaslui. Ne întâlnim și la Biblioteca Județeană Vaslui, la Centrul „Mihai Eminescu” din Bârlad, ba chiar și la Centrul Spiritual de la Văratice sau la măicuța Macrina.

Simțim nevoia să ne vedem, dar mai ales, simțim nevoia să stăm de vorbă. Ne este dor la toți de aceste festinuri pline de miez. Am fost alături unii de alții când sănătatea ne-a mai „lăsat în pană”. Suplinim întâlnirile cu lungi convorbiri telefonice sau cu mesaje on-line, dar, oricum, nu ne uităm unii pe alții și mai ales ne place, încheierile Linei Codreanu: SĂ VĂ FIE BINE!

Să-ți fie și ție bine, Doamnă Lina și să ne vedem cât mai des, atât cât timpul mai are răbdare cu noi.

Prof. Livia ANDREI

Și la noi nasc

ANETA VASILACHE

Mă adreșez Doamnelor de la Asociația C.A.R.P. „Elena Cuza” din Bârlad cu apelativul „Distinse Doamne Crizanteme”, nu numai pentru că cele mai multe făceau parte din corul „Crizantema”, ci pentru că aceste flori de toamnă, prin petalele lor sub formă de raze, reprezintă un simbol solar, asociat cu ideea de longevitate și nemurire.

Crizantema reprezintă un simbol de perfecțiune și de bucurie pentru privire.

Cu o astfel de bucurie în priviri o întâmpinam ori de câte ori o vedeam pe Doamna Aneta pe scena sălii „Alexandru Ioan Cuza” de la Asociația C.A.R.P. Bârlad sau pe scena Teatrului „Victor Ion Popa”, cântând, dansând, recitând.

Ne este dor de Doamna Aneta și am vrea să reținem bucuriile de altă dată când ne uram „Succes!” unii altora, la intrarea în scenă.

Anii trec și vor trece, dar Doamna Aneta rămâne tot tânără și frumoasă nu numai în mintea noastră, ci chiar și în realitate.

Cu o viață plină de sușuri și coborâșuri, Doamna Aneta trăiește bucuriile vieții alături de cei dragi.

Cu prilejul aniversării sale în urmă din toată inima un călduros și sincer:

LA MULȚI ANI, cu multă sănătate ca să răspândească și de acum înainte parfum crizantemelor.

Petruș ANDREI

ZÂNA TĂMĂȘANU

Este atât de frumos să te poți gândi la un om cu drag și recunoștință. Astăzi, am posibilitatea, într-un moment atât de special pentru dumneavoastră să vă mulțumesc, doamna profesoară, pentru fiecare lecție predată și să vă asigur de tot respectul pe care vi-l port.

Poate că timpul pe care l-am petrecut împreună nu a fost atât de mult, însă există oameni care-ți marchează existența și îți rămân în suflet pentru totdeauna. Eu nu știu dacă toți profesorii sunt conștienți de influența pe care o au asupra elevilor, însă ce pot să vă spun este că limba și literatura română a devenit materia mea preferată datorită dvs. Am remarcat mereu atenția pe care o acordați fiecăruia dintre noi, dragostea și pasiunea cu care v-ați făcut meseria, dar am reușit să le apreciez la certa valoare doar mai târziu.

Blândețea cu care ne scoteați din orice încurcătură m-a făcut să vă iubesc. Mi-am amintit chipul dumneavoastră senin și timbrul vocal atât de plăcut, cu care ne citeați la ore, și că toate acestea mă ajutau să am încredere că niciodată nu voi greși, indiferent ce întrebare aș primi dacă m-ați asculta pentru o notă. Destinul a decis că drumul meu înseamnă performanță în sport, însă așa cum am mai mărturisit, dacă nu aș fi devenit o campioană în gimnastică, mi-ar fi plăcut să devin profesor de limba și literatura română. Și asta datorită dumneavoastră.

Vă doresc multă sănătate și planuri frumoase pentru viitor. La mulți ani!

Cu prețuire,

Andreea RĂDUCAN

Dragă Doamnă Profesoară Zâna Tămășanu,

Mă simt onorată și vă mulțumesc că v-am avut ca profesor la vârsta când învățam să visez, să iubesc și să înțeleg valorile umane. M-ați inspirat și învățat să-mi exprim gândurile cu cele mai meșteșugite cuvinte și expresii. Acum, când toate femeile sunt sărbătorite, vă doresc multă sănătate și succes în toate!

La mulți ani!

Cu mult respect și dragoste, eleva dvs.,

Ana-Maria Velicu (căsătorită Lordache) - gimnastă, azi, director C.S.S. Bârlad

AMALIA PUFLEA

Aflată în ultimul an de juniorat, gimnasta Amalia Puflea a demonstrat că, deși abia are 14 ani, își reprezintă cu onoare orașul natal – Bârlad și clubul la care este legitimată – Clubul Sportiv Școlar Bârlad. Ba chiar a obținut rezultate extraordinare la puținele concursuri de profil la care a luat parte anul trecut, astfel că, atunci când a tras linie la finele sezonului competițional, a ieșit cea mai bună gimnastă din România la Junioare și pe locul al treilea la Senioare. Performanța de a fi câștigat titlul de campioană națională absolută la Senioare (aurul la individual compus) nu a mai fost atinsă de o gimnastă din Bârlad de mai bine de 22 de ani, iar atunci a fost reușită de Andreea Răducan, ce avea să devină campioană europeană, mondială și olimpică.

În prezent, gimnasta Amalia Puflea, în vârstă de 14 ani (va împlini 15 în acest an), este bursieră a Programului „Țară, țară, vrem campioane!”, coordonat de Mariana Bitang și Octavian Bellu și finanțat de OMV Petrom. Din ianuarie, a fost inclusă în categoria Junioare I, Nivel 1, pentru sportivele care vor împlini 15 ani în cursul acestui an. Odată ce va împlini 16 ani, va trece automat la Senioare.

Până atunci însă, bârlădeanca legitimată în continuare la Clubul Sportiv Școlar (CSS) Bârlad, dar inclusă în lotul României ce se pregătește la Centrul Național Olimpic de Pregătire a Junioarelor de la Deva, continuă să îi facă mândri nu doar pe membrii familiei și pe antrenorii care i-au îndrumat pașii în această direcție (Ana Maria și Liviu Iordache – CSS Bârlad), ci și pe concetățenii ei, care cred că are puterea, talentul, voința și îndemânarea să devină o nouă Andreea Răducan.

Și demonstrează acest lucru de fiecare dată când reprezintă Bârladul la competițiile de profil la care ia parte. Spre exemplu, în 2021, a arătat că este cea mai valoroasă gimnastă româncă a anului, după ce, în septembrie, a cucerit titlul de campioană națională absolută la Senioare, iar în noiembrie, a „recidivat”, cucerindu-l și pe cel de la Junioare. În final, când a tras linie după un sezon

competițional obositor, dar care a recompensat-o cu o tolă plină de medalii, a ieșit pe locul întâi la Junioare și pe locul al treilea la Senioare în topul celor mai bune zece gimnaste din țară alcătuit de Comitetul Executiv al Federației Române de Gimnastică. Clasamentul a fost alcătuit pe baza sistemului de atribuire a punctelor în raport cu rezultatele sportive elaborat de Ministerul Sportului.

„Putem spune că 2021 a fost cel mai bun an al Amaliei, întrucât a ieșit pe locul al treilea în Top 10 Gimnastică Artistică la Senioare, după Maria Ceplinski și Larisa Iordache, care sunt senioare și au participat la mai multe concursuri internaționale, așa că au acumulat mai multe puncte. Ca junioară, Amalia a luat parte doar la «Top Gym» din Belgia. Ba mai mult, tot ca junioară, a participat la Campionatul Național Individual Open, unde s-a luptat cot la cot cu senioarele, și a devenit campioană absolută. Singurul titlu de campioană națională absolută la Open cucerit de o gimnastă de la CSS Bârlad a fost al Andreei Răducan, obținut undeva prin 1999. Atunci a luat aur la individual compus și la încă două aparate. Cât despre anul 2022, va fi

un an ceva mai greu pentru Amalia, pentru că vor fi mai multe competiții și ea se află în ultimul an de juniorat”, spune antrenora Ana Maria Iordache.

Amalia a pășit în sala de gimnastică la vârsta de 3 ani, însă după numai câteva luni, a renunțat pentru o perioadă. A revenit când avea 4 ani și, de atunci, a devenit a doua ei casă. A dat dovadă de mult talent, ambiție, răbdare și îndemânare, motiv pentru care a început să se antreneze mai intens și chiar cu dragoste față de gimnastică.

„Visul Amaliei este să obțină măcar o medalie la Olimpiadă, dar o să o ia încet. Deocamdată, în acest an, va avea Campionatul Național Individual al Junioarelor I, în iunie, la Constanța, Festivalul Olimpic al Tineretului European, în iulie, în Slovacia, și Campionatele Europene pentru Junioare, în august, din Germania. Ce-mi doresc eu cel mai mult pentru ea este să obțină măcar un aur la Campionatele Europene pentru Senioare și atunci voi

fi cea mai fericită antrenoare, pentru că acest rezultat îi asigură o rentă viageră (ca un salariu lunar, n.r.). Mai presus de toate medaliile, aceasta este cea mai mare satisfacție a unui antrenor, adică să știe că, grație ajutorului său, a realizat un om”, a mai precizat Ana Maria Iordache.

Rezultate ale anului 2021

- medalie de aur la individual compus (campionă absolută la Junioare I Nivel 6 – 14-15 ani) – Campionatul Național de Gimnastică pe Echipe, Junioare II și I (Constanța, 11-13 iunie);

- medalie de aur la individual compus (campionă absolută la Senioare), medalie de aur la sărituri, medalie de aur la sol și medalie de argint la paralele – Campionatul Național Individual Open (București, 16-19 septembrie);

Rezultatele unui sportiv se datorează în mare măsură și antrenorilor care i-au îndrumat pașii, în cazul de față profesorilor Ana Maria și Liviu Iordache. În ceea ce o privește pe Ana Maria Iordache (38 ani), înainte de a deveni antrenoare la CSS Bârlad, a fost gimnastă la același club. În sala de gimnastică a intrat prin 1987, când avea cam 4 ani, și a practicat acest sport timp de 10 ani. Ulterior, a renunțat pentru a-și continua studiile, după care s-a reîntors ca antrenoare în 2007. De atunci și până acum, a călăuzit pașii a sute de mici gimnaste, primii ani dedicându-i fetițelor din grupele de începătoare. De câțiva ani, este și arbitră, fiind solicitată să juriizeze la numeroase competiții organizate în țară.

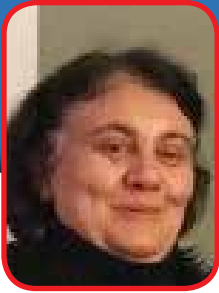

- medalie de aur la individual compus (campionă absolută la Junioare), medalie de aur la sol, medalie de argint la sărituri și medalie de argint la bârnă – Campionatul Național Individual al Junioarelor (Izvorani, 11-13 noiembrie);

- medalie de aur la sol, medalie de aur la echipe mixte, medalie de argint la sărituri și medalie de bronz la individual compus – Turneul internațional „Top Gym” (Charleroy, Belgia, 27-28 noiembrie).

Adriana ȘUȘNEA

Femeia ortodoxă în familie, biserică și comunitate

Prof. **Gabriela GIUȘCĂ**

Știm cu toții că a devenit o tradiție ca luna martie să fie recunoscută drept timpul omagierii femeii în diversele ei ipostaze: de mamă, soție sau iubită, creștină ori specialist, în variate și multiple domenii.

Cum și când s-a născut femeia? „Să facem om după chipul și după asemănarea Noastră... Și a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său... a făcut bărbat și femeie (*om și oamă*, după limba ebraică) (Facere 1, 26-27). „... Iar coasta luată din Adam a făcut-o Domnul Dumnezeu femeie și a adus-o la Adam ... ea se va numi femeie, pentru că este luată din bărbatul său” (Facere 2, 21-25). Așa a creat Dumnezeu prima familie, iar în familie femeia este izvorul vieții: „Și a pus Adam femeii sale numele Eva, adică viață, pentru că ea *era să fie mama tuturor celor vii*” (Facere 3, 20). Cu alte cuvinte *om* înseamnă, în accepțiune biblică, deopotrivă alcătuirea bărbat - femeie, cele două jumătăți care se unesc deplin prin Taina Sfintei Cununii.

Idealul și scopul femeii creștin-ortodoxe le reprezintă *formarea și desăvârșirea ființei umane* prin iubire, dăruire și responsabilitate creștină. „Dumnezeu este iubire”, spune Sfântul Ioan Evanghelistul (I Ioan 4,8). Iubirea dumnezeiască se poate înțelege prin cele trei Persoane ale Sfintei Treimi. Vocația femeii creștin-ortodoxe este de a iubi și de a se face iubită, de a reproduce pe pământ mișcarea dragostei dintre Persoanele Sfintei Treimi. Această reproducere a iubirii treimice, ca *izvor al dăruirii și responsabilității*, se poate realiza prin educația duhovnicească, în cadrul familiei, Bisericii și comunității. După Învățătura noastră creștin-ortodoxă, femeia creștin-ortodoxă poate să-și îndeplinească această misiune în familie, în Biserica lui Hristos, familia cea mare, și în comunitatea creștin-ortodoxă.

Femeia în familie

Pentru fiecare dintre noi, familia este oaza de tihnă, regăsire și împlinire sufletească, cu atât mai mult cu cât atmosfera familială este una armonioasă, benefică creșterii individului. Dragostea, cea mai înaltă virtute, nu poate lipsi din sânul familiei în care domnește buna înțelegere, împărtășindu-se în mod deplin numai împreună cu nădejdea și credința!

Se vorbește foarte mult despre *partenerul de familie* și despre *parteneriatul de familie*, care este cu adevărat *succesul familiei* și al femeii creștin-ortodoxe. Sunt foarte importante afacerile, este foarte bună cariera,

ești foarte bine văzută printr-o profesie deosebită, ești o bună mamă când te îngrijești de copiii tăi, dar toate acestea, numai dacă ai un adevărat partener de viață. Femeia nu poate trăi fără bărbatul din care a fost luată și căruia i-a fost dăruită. Femeia se naște cu darul de mamă, dar sunt multe femei care de bunăvoie sau de nevoie nu pot fi mame biologice, iar pentru acestea sunt viabile cuvintele Mântuitorului spuse către Maica Domnului și adresate Sfântului Apostol și Evanghelist Ioan: „Acesta este fiul tău și aceasta este mama ta!”

Soția are, în concepția Sfântului Ioan Gură de Aur, datoria de a se îngriji de creșterea copiilor, de administrarea casei și a bunurilor comune, afirmând: „Numai o singură însărcinare are femeia: să păzească copiii, să îngrijească de veniturile soțului și să aibă grijă de casă... ea poate să-și

crească bine copiii, tezaurul cel mai prețios decât toate, să dea încredere bărbatului, să-l despovăreze de toate grijile pe care le cere o gospodărie¹. Dacă femeia trebuie să respecte bărbatul (I Corinteni 13,13) Sfântul Apostol Pavel îndeamnă bărbatii: „...lubiți pe femeile voastre, după cum și Hristos a iubit Biserica și S-a dat pe Sine pentru ea” (Efeseni 5,25).

În aceeași manieră, Sfântul Părinte sfătuiește soția să nu-și insulte soțul, pentru că nu-i oferă o stare materială mai bună. Ar trebui, în acest caz, să se gândească la femeile mai sărace decât ea și la nenorocirile ce le-a adus unor persoane bogăția: „Dar dacă ea are adevărată iubire către bărbat - zice Sfântul Ioan Gură de Aur - nu-i va zice nimic, ci va prefera să-l aibă lângă ea, chiar de nu i-ar procura nimic.”² Sunt multiple situațiile când cel mai bun sfătuitor al soțului este soția acestuia, care poate înlesni urcușul duhovnicesc al soțului și chiar al propriei familii.

Nu trebuie să uităm de podoabele adevărate ale femeii creștine, pe care trebuie să le cultive cu multă grijă: înțelepciunea, prudența, milostenia, smerenia și multe alte virtuți care să contureze profilul unei femei autentic creștină.

Aș aminti cuvântul Părintelui Stăniloae atunci când a fost întrebat dacă el cunoaște un sfânt în viață iar răspunsul lui, total neașteptat, a fost: „Da, soția mea”!

P.S. Kallistos al Diokleii spunea foarte frumos: „Țelul suprem al căsătoriei, este ca soțul și soția să se ajute unul pe altul să intre în Împărăția cerurilor... Sunt chemați a se aduce unul pe altul mai aproape de Hristos”³, din acest motiv soții trebuie să vegheze la împreună lucrare în dobândirea vieții veșnice. În aceeași manieră se înscrie și meditația Sfântului Ioan Gură de Aur care spune: „Dați-mi o generație de mame bune creștine și voi schimba fața lumii”.

Femeia în Biserică

Nu aș numi datorie ci mai degrabă bucurie participarea la slujbele bisericii, mai cu seamă la Sfânta Liturghie, alături de proprii copii și de toată comunitatea.

Numeroasele pagini ale Noului Testament ne dau mărturie că Iisus Hristos a arătat femeii prețuire și bunăvoință în timpul activității Sale mesianice. Fie că L-au urmat pe Domnul în Galileea (Mc.15,41), ori s-a învrednicit de o cinste deosebită (Ioan 4,5-9) sau a fost adulteră dar certată și călăuzită spre o viață demnă (Ioan 8,3-11) femeia este lăudată pentru dragostea ei (Luca 8,41-42). Atenția Mântuitorului este reținută de femeile care așteptau tămăduire, cum ar fi soacra lui Petru (Matei 8,14-15), femeia gârbovă (Luca 13,11-13), văduva din Nain (Luca 7,11-16) ori fiica lui Iair (Luca 8,41-42). Atunci când Mântuitorul este prins, condamnat la moarte și răstignit, doar câteva femei îi sunt aproape. Din acest motiv, femeile sunt învrednicite a fi primele martore și propovăduitoare ale Învierii Domnului!

Chiar dacă se impune tăcerea în Biserică și buna cuviință, Sfântul Ioan Gură de Aur observă și necesitatea abaterii uneori, într-o anumită măsură, de la această

regulă; și anume, nu de la amvon, nu în Biserică ci în convorbirile particulare folositoare când femeia poate să învețe, chiar pe bărbați, așa cum a făcut Priscila, care l-a catehizat pe Apollo (Faptele Apostolilor 18,26). Sfântul Ioan nu tolerează vorba fără rost, muștrând cu asprime orice neorânduială. Pe lângă cunoașterea și înțelegerea sfintelor slujbe, femeia creștină își cultivă și un simț estetic, reflectat în ordinea și amenajarea lăcașurilor de cult, evident pledăm pentru eliminarea kitch-ului, a pseudo-valorilor artistice și promovarea artei autentice, respectând normele ecleziale răsăritene. Îndeosebi femeile creștine sunt implicate în sărbătorirea hramurilor bisericii, astfel încât își manifestă disponibilitatea aproape totală, adevărate popasuri duhovnicești, prilej de bucurie și încântare. Sfântul Apostol Pavel laudă adesea dăruirea și zelul lor (Matei 28,1-10) în răspândirea credinței creștine, exemplificând pe Damaris în Atena (Fapte 17,34), pe Priscilla în Corint (Fapte 18,2), pe Persida (Romani 6,12) sau pe Loida și Eunica (II Timotei 1,5), prima fiind bunica iar cea de a doua, mama lui Timotei.

Creștinismul prezintă femeia sub trei aspecte: fecioară, soție și văduvă. În mod deosebit s-au remarcat Antuza, mama Sfântului Ioan Gură de Aur, Sfânta Monica – mama Fericitului Augustin precum și Emilia, mama Sfântului Vasile cel Mare, toate trei fiind canonizate ca sfinte și trecute în calendarul creștin.

Buytendyk arată în cartea sa „Femeia” că, din punct de vedere biologic, masculinul apare „accidental și problematic”. Având în vedere longevitatea sa mai mare și rezistența la boală, s-ar putea spune că femeia este sexul „tare”⁴. Femeia își „urzește” întreaga ei ființă din legătura ei aparte cu Dumnezeu, cu alții și cu ea însăși”⁵. Termenul de „esser” - Kenegdo (Facere 2,18), se tâlcuiește „un ajutor care să fie față în față cu el (bărbatul)”⁶.

Preafericitul Părintele Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române afirma că: „Vocația femeilor creștine de astăzi este de a mărturisi credința în Hristos Cel răstignit și înviat, de a da viață și a proteja viața copiilor, de a promova iubirea milostivă față de semenii, de a aduce pace și comuniune, prin prezența și lucrarea lor în Biserică și în comunitate”.

Femeia în comunitate

Dumnezeu însuși a prețuit și cinstit femeia, ea a fost de față la cele mai importante momente din istoria omenirii. Sfântul Ioan Gură de Aur precizează: „De aceea S-a arătat femeilor întâi, după Înviere, Fiindcă sexul acesta era cel mai de jos și mai nebăgat în seamă; de aceea și la naștere ca și la Învierea Lui, femeia, cea dintâi, a simțit bucurie pentru aceasta evocând în continuare seriozitatea, căldura, evlavia și dragostea pentru Hristos. Sfinții Părinți amintesc de jertfa de sine, slujirea pentru alții și dăruire, o viață ca o Liturghie, doar așa dăruind vom dobândi. Rămânem în această sferă a sacrificiului și amintim de Maxima, soția preotului Montanus, sfinți mucenici pe care Biserica îi cinstește pe 26 martie. Se cuvine să precizăm că în lupta împotriva Uniației din Transilvania, secolul al

XVIII-lea, s-au remarcat multe soții ale preoților din zonă, țărani din Săliște, Poiana Sibiului sau Cărpiniș. Aș adăuga aici pe Anastasia Popescu sau Mama Sica cum era ea cunoscută, model de evlavie, dăruire și înțelepciune. Cu siguranță putem enumera multe nume de femei care s-au consacrat în diverse domenii, prin pricepere și dedicare, totuși nu pot încheia altfel decât aducând un omagiu Maicii Domnului, prin poezia care-mi place foarte mult, scrisă de Zorica Lațcu (Maica Teodosia) numită **Filă de acatist**, invitând totodată ca noi, femeile creștine, să urmăm modelul suprem!

*Bucură-te, leagăn alb de iasomie,
Către care-n roiuri fluturii coboară,
Bucură-te, raza stelei din vecie,
Șipot care curge lin cu apă vie,
Bucură-te, Maică pururea Fecioară,
Dulcea mea Marie.*

*Bucură-te, floare fără de prihană,
Albă ca argintul nopților de vară,
Spicul cel de aur veșnic plin cu hrană,
Mirul care vindeci orice fel de rană,
Bucură-te, Maică pururea Fecioară,
Ploaia cea de mană.*

*Bucură-te, brazdă plină de rodire,
Munte sfânt, în care s-a -ngropat comoară,
Bucură-te, cântec tainic de iubire,
Clopot de chemare, cântec de mărire,
Bucură-te, Maică pururea Fecioară,
Blândă fericire.*

*Bucură-te, mărul vieții care-nvie,
Pomul greu de roadă-n plină primăvară
Bucură-te iarăși, țarm de bucurie
Dintru care curge miere aurie,
Bucură-te, Maică pururea Fecioară,
Sfânta mea Marie.*

Note:

1. Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilia despre căsătorie*, p. 71-72, P.G.L.I., 230-31.
2. *Ibidem*, p. 205.
3. Davis și Mary Ford, *Căsătoria, cale spre sfințenie. Viețile sfinților căsătoriți*, p. 8.
4. Paul Evdokimov, *Femeia și mântuirea lumii*, traducere Gabriela Moldoveanu, Asociația filantropică medicală creștină Christiana, București, 1995, p. 163.
5. Idem, *Taina iubirii - Sfințenia unirii conjugale în lumina tradiției ortodoxe*, traducere Gabriela Moldoveanu, Asociația filantropică medicală creștină Christiana, București, 1994, p.39.
6. *Ibidem*, p.40.

LEGENDA GHIOCELULUI

Într-o zi, un înger zbura în văzduhul limpede legănându-se printre stelele strălucitoare. La fiecare stea se oprea și culegea o floare la întâmplare. Și după ce adunase câte una din fiecare lume a universului, făcând astfel în brațe un buchet ceresc, s-a pogorât pe Pământ și a cules și de aici o floare la întâmplare. Apoi, urcă din nou la cer și dispăru sub bolta de azur. Florile de pe Pământ, care îl zăriseră pe îngerul strălucitor, fără a vedea însă și floarea ce o luase, se întrebau geloase care dintre ele era fericita surioară pe care o alesese îngerul și o luase cu sine. „Este un trandafir”, spuneau trandafirii. „Este un crin alb ca și el”, spuneau superbii crini. „Nu, este o floare de portocal cu parfum divin”, încercau să convingă portocalii. „Vă spun eu, suratorilor, că nu poate fi decât o lalea”, strigă fălindu-se o lalea splendidă. Chiar și violeta, atât de modestă de obicei, aspira la cinstea de a avea o soră în Rai și susținea cu blândețe că îngerul luase cu el o violetă. Singur, ghiocelul stătea deoparte, în tăcere. Celelalte flori uitaseră de el. Deodată, din înaltul cerului o lacrimă ca o perlă căzu și prinse a străluci pe ghiocelul cu tulpinița frântă. Îngerul nu mai apărură; însă o voce divină străbătu văzduhul înmiresmat, ca o rugă blândă și neconținută. „Biată floare, zise, floare cu adevărat modestă; pentru că te-am vătămat, cere-mi o răsplată; spune-mi, ce dorești?” „Mai nimic”, răspunse ghiocelul. „Vrei parfumul trandafirului?” „Nu.” „Strălucirea lalelei?” „Nu.” „Albastrul brebenelului?” „Nu.” „Frunza parfumată a lămâiului?” „Nu.” „Atunci, ce dorești?” „Pentru că îți face plăcere să-mi oferi un dar, Stăpâne, dă-mi voie să mă nasc și să înfloresc iarna, sub zăpadă și promoroacă și fă ca la mireasma mea îmbătătoare, la apariția mea binecuvântată, oamenii înăspriți și înfrigurați de vânt și de ger să se simtă încălziți și întăriți de speranța apropiatei primăveri, a soarelui de foc cu raze divine.” Din ziua aceea, ghiocelul este totdeauna prima floare care ne zâmbește...

Cuvântul unei mame cu 7 copii: Căsnicia este mila lui Dumnezeu

Cristina BĂLAN

Cristian și Cristina Bălan, un arhitect IT-ist și un medic de familie, din București, cu șapte copii. I-am rugat să scrie câteva ceva despre viața de familie. Gândurile de mai jos sunt redactate doar de către mama. Dar ele vorbesc despre tata și mama, exemplificând înțelegerea pe care Ortodoxia o are despre familie. Sunt cuvintele unei mame care vorbește din dragoste pentru familia ei și din mulțumire pentru Dumnezeu dăruitorul.

Căsnicia este mila lui Dumnezeu! Un strop de răbdare și Dumnezeu ne bucură. Eu, cu darul lui Dumnezeu, am un soț minunat, Cristian, și 7 îngerași: Maria, Ioana, Nicolae, Dumitru, Parascheva, Petru și Pavel.

La drum am pornit, țin minte clar, cu gânduri mari, sfinte: să îmi fac datoria, să am mulți copii, să fiu ascultătoare! Acum, după 13 ani, cu teamă văd ce gâscă eram! De la primul copil au început să iasă la lumină patimi!

Abia apoi, după ce am născut primul și al doilea copil, au început să iasă din mine răutăți, minusuri, lipsuri, a început să iasă cuvioșia, ca să zic așa. Eu aveam o părere bună despre mine. Mult, mult, mult se smeresc copiii, mult poartă copiii din neputința noastră, foarte mult din nepriceperea noastră. Cu adevărat sunt smeriți, încât de la copil la copil, m-am găsit, m-am văzut în ce hal sunt.

A-l lăsa pe Dumnezeu să plinească măsura

Înainte să mă căsătoresc mi-am zis: „O să mă căsătoresc, o să am copii mulți.” „O să am cinci copii”, asta mi-am propus eu, asta însemna să am copii mulți. Odată ne-am întâlnit cu niște prieteni și prietenii aceia ziceau că o să aibă doi copii. Eu, după ce ne-am despărțit de ei, i-am zis lui Cristian: „Cum poate să spună că o să aibă doi copii? Dacă îi dă Dumnezeu mai mulți?” Și Cristian mi-a zis: „Bine, dar tu cum zici că o să ai cinci copii?” Același lucru. Și mi-am dat seama că avea dreptate. Că sunt doi, că sunt cinci, tot punem o limită.

Îmi aduc aminte că aveam niște ispite înainte de a-l naște pe al patrulea copil dar am uitat, s-au luat de la mine, chiar asta este. Înainte să-l nasc pe al patrulea copil, de exemplu, aveam o tulburare înlăuntrul meu, și anume legată de numărul de copii. Cu un copil mă simțeam bine, cu doi copii e totul perfect, e încă bine. Când a apărut al treilea copil am început să am gânduri: „E rușine să ai trei

copii.” Mă certam cu mulți oameni, mi se părea că se uită lumea la mine că am trei copii și deja mă certam cu ei în gând. Deja mă justificam, fără să îmi spună nimeni nimic. La al patrulea copil nu știu ce s-a întâmplat, nu mai țin minte, dar s-a luat de la mine această neliniște. Și îmi aduc aminte că la al patrulea copil am găsit, am înțeles un lucru: a-l lăsa pe Dumnezeu să plinească măsura, am înțeles lucrul acesta.

Copiii sunt cu adevărat o binecuvântare! Mare este dragostea lor! Eu sunt departe, străină de biserică, la mine nu-i nimic, totul este mila lui Dumnezeu pentru copilași. Așadar, cum să pui număr?!

Greutăți

Înainte lucra doar Cristian și eu stăteam acasă cu patru copii și nu ne ajungeau de niciunele. Casa oricum era a cumnatei, n-aveam mașină, o duceam foarte greu. Nu ne descurcam. El deși muncea mult aducea foarte puțini bani acasă și eram nemulțumită din pricina asta, eram foarte

nemulțumită. „Eu să stau acasă cu copiii, de dimineața până seara: spală-i, culcă-i educă-i pe toți” – deși asta este, de fapt, o binecuvântare – „și el muncește, face ce-i place, și aduce și bani puțini”.

La un moment dat, țin minte și acum, nu aveam nimic, nici măcar pâine nu aveam ca să pun de mâncare la copii și eram foarte supărată și dădusem frâu liber la supărare. În mine se luptau două lucruri atunci: de o parte nemulțumirea, îndreptățirea și de cealaltă: cel pe care îl ocăram, cel pe care îl asupream, cel de care eram eu nemulțumită era soțul meu pe care eu îl iubesc. Îl iubesc sau nu îl iubesc? Era această luptă înăuntrul meu care a ieșit, iarăși din mila lui Dumnezeu, la suprafață. Eu zic că lupta aceasta o ducem continuu înăuntru nostru. Îl iubeam și îl ocăram în același timp. Și m-am întors, efectiv a fost o luptă de a mă întoarce, de a nu mă mai îndreptăți, m-am întors eu împotriva mea, ca să zic așa. Și am călcat eu puțin pe dreptatea asta care îmi stătea în gât și am zis: „Hai măi, chiar așa să fie, să nu fie nimic de mâncare în casa asta?” Și am găsit mălai sau macaroane, am găsit ceva, pe care le-am fiert, am pus niște ulei, copiii au mâncat, s-au săturat și a fost totul bine.

Nu a trebuit decât să fiu de fapt sinceră și să nu mă mai îndreptătesc în nemulțumirea mea. Acea cred că a fost o bătălie câștigată. Din momentul acela s-au liniștit, s-au limpezit lucrurile și mulțumesc lui Dumnezeu. Până la urmă, să fim sinceri, omul de care sunt nemulțumită poate are și el un chin, o nemulțumire dar dacă îl iubesc cu adevărat trebuie să caut să îl înțeleg, să văd care este problema, nu să îl asupresc. Dacă cu adevărat îmi pasă de soțul meu, dacă cu adevărat îl iubesc, decât să îi dau în cap, mai bine hai să văd ce am de făcut, ce pot să fac.

Eu fiind medic de familie acum, când vin la mine mamicile și zis: „Doamnă doctor, cum să dau de mâncare la copil?” „Mamă, dacă eu am putut să fac lucrul acesta, sigur puteți și dumneavoastră.” Peste toate mila lui Dumnezeu.

Schimbare

Până la al patrulea copil eu am încercat să fac totul cât mai bine, să am un program. Ori ca în armată, ori nu e bine. Trebuia să fie totul făcut bine, și ca să fie totul făcut bine, trebuia să fie făcut la timp, program: rugat, mâncat, spălat, culcat, construit, lipit, plimbat, adus înapoi în casă. Făceam totul ceas, din datorie, de frică. La al patrulea copil nu am mai putut să fac lucrul acesta. Am cedat, nu am mai putut.

În momentul acela a lucrat iarăși mila lui Dumnezeu. L-am văzut pe Cristian, m-am uitat la soțul meu cum face el. El se ducea la lucru ziua și noaptea lucra iarăși. El făcând informatică lucra fel de fel de lucruri care lui îi plăceau. Pur și simplu nu avea liniște dacă nu făcea lucrul acesta. Și stătea noaptea și lucra, și învăța alte și alte programe, în Linux, și fel de fel de aplicații. Omul acesta putea să nu doarmă deloc toată noaptea și a doua zi se ducea la lucru și era liniștit cu copiii. Și m-am uitat eu la el și zic: „Măi, dar cum poate omul? Ziua muncește, noaptea muncește, și mai este și liniștit pe deasupra.” Și m-am uitat la el și

am înțeles că de fapt asta nu îmi convenea mie: „El face ceea ce-i place și eu nu fac ceea ce-mi place.” Aici deja era o problemă. „Cum adică eu nu fac ceea ce-mi place? Eu am grijă de copii. Nu-mi place să am grijă de copii?” Și a început ceva să lucreze. De asta zic că întotdeauna Dumnezeu lucrează prin conștiință. Până la urmă pe orice mamă, orice tată, orice om, tot îl ajută Dumnezeu, numai să fie sincer cu el însuși.

El face ceea ce-i place, se bucură de ceea ce face, se simte împlinit, se odihnește în lucrarea lui. Atunci mila lui Dumnezeu a lucrat. M-am uitat la mine și zic: „Domnule, dacă faci cu bucurie ceea ce faci, ai odihnă.” Atunci pur și simplu mi-am dat seama că eu făceam lucrurile cu datorie, făceam lucrurile acestea pentru că așa trebuia să le fac, dar nu mă odihneam în ele.

Dacă nu era totul perfect eram nemulțumită, eram neodihnită, eram neîmplinită, eram nervoasă, eram obosită, eram mânioasă. Și când am început să înțeleg să mulțumesc lui Dumnezeu pentru fiecare lucru, să mă bucur de ceea ce fac, să mă bucur de copiii mei atunci am început să mă odihnesc, am început să prețuiesc lucrurile. Așa am ajuns să mă odihnesc în copiii mei. S-au schimbat multe de atunci. Și e atât de firesc să zic: „Slavă Ție Doamne!”

La al patrulea copil am înțeles lucrul acesta: fac ce pot, fără să mă lenevesc, iar mai departe lucrează Dumnezeu, plinește Dumnezeu măsura. Am simțit că este o legătură, o întrepătrundere între bucurie și a-l mulțumi, a avea recunoștință față de Dumnezeu, pentru ceea ce am. Am început să dau slavă lui Dumnezeu pentru fiecare lucru și mă odihneam în asta.

Conștiința

Fac ce pot, puțin, tot Dumnezeu ne-a dat conștiința și atunci după dânsa merg șchiopătând iar dragostea copiilor ne poartă neputința!

Legat de viața de familie, totdeauna simt, știu când îmi fac sau nu-mi fac datoria. Unul din primele lucruri pe care m-a învățat părintele duhovnic a fost să ascult de conștiință; să fiu sinceră cu mine însămi și conștiința întotdeauna îmi va spune. Acesta a fost unul din primele lucruri pe care le-am aflat, cu mila lui Dumnezeu pentru că e harul lui Dumnezeu peste tot. Conștiința aceasta îmi spune când greșesc față de copil. De exemplu, la un moment dat am observat că sunt mai drăguță cu alți copii, vorbesc mai frumos. Și m-am gândit „Măi, dar eu cu copiii mei de ce sunt așa dură? N-am și eu un cuvânt de mângâiere, o vorbă mai dulce?” Și mi-am propus să mă gândesc că nu sunt ai mei și să mă port cu ei ca și cum nu ar fi ai mei. Și când m-am dus la părintele duhovnic, i-am spus ce mi-am propus: „Părinte, mi-am propus să cred că nu sunt ai mei.” Și părintele mi-a spus atât de frumos: „La drept vorbind, Cristina, nici nu sunt ai tăi.” Atunci cu adevărat am înțeles, nici nu sunt ai mei. Eu aveam o vorbă cândva: „N-am casă (casa este a cumnatei), n-am mașină (mașina ne-a dat-o cineva și cu greu anul acesta am reușit să o plătim, după vreo 6 ani). N-aveam nimic decât copiii.”

Asta era tot ce aveam și acum am înțeles că de fapt nici copii nu aveam.

În educația copiilor ascult de această conștiință care lucrează. Sunt convinsă de asta pentru că dacă lucrează la mine, care sunt cum sunt, sigur lucrează și la altul care sigur e mai bun ca mine.

Apa e udă, mamă

Legat de problemele intime, delicate, despre care e greu să discuți cu copiii, e bine că s-au petrecut transformările acestea în mine de la al patrulea copil încoace. Am apucat să mă îndrept până să facă Măriuca mea 10 ani, ceea ce este important. Adică până pe la 10 ani, mai ales la fete, bine este așa să nu simtă o răceală, mai ales din partea mamei, pentru că după aceea, dacă până în 10 ani nu avem această grijă, după 10 ani începe să și-o caute în altă parte, mai ales fetele pătesc lucrul acesta. Deci lucrul acesta, mulțumesc lui Dumnezeu, la mine l-am îndreptat, pentru că aveam o duritate, și l-am îndreptat mai înainte. Am aflat pe la 8 ani ai Măriucăi mele și în 2 ani de zile, încet, încet am recuperat. Acum e mai bine, doar că vorba unei prietene: „Trebuie să-i spui copilului că apa este udă, că dacă se bagă în apă se udă”. Copiii mei au fost la un moment dat de unii singuri într-o tabără, unde majoritatea copiilor erau necunoscuți, nu știau de post, de o cuminenție. Și a fost o ispită. Adică au rămas singuri la filme, singuri cu televizorul pe mână. A fost un pic mai delicat și atunci au văzut că apa este udă. Până la urmă a fost bine, zic eu. Adică au vorbit cu noi, au priceput lucrul acesta. Dar au înțeles, au înțeles greșeala.

Copiii

Copiii au o bunătate, chiar dacă fac prostii, nu o fac cu un scop, nu o fac premeditat. De aia, am înțeles că de fapt pe copil n-are rost să îl întrebi „De ce ai făcut cutare lucru?”. E o pierdere de timp, mai rău te cuprinde mânia, greșești, nu are nici un rost. Mai bine îmi explic eu de ce, nu are rost să îl întreb pe copil. Asta învăț eu, să nu judec copiii. Mai bine mă judec întâi pe mine dacă este o problemă, trebuie să caut la mine problema mai întâi și apoi la copil dacă nu

merge. Dar întâi eu.

Asta mă chinui acum, sunt într-o căutare foarte grea pentru că văd la copiii mei multe lipsuri și îmi dau seama că e ușor să îl speli, să îl hrănești, să-l îmbraci, să-l culci – asta e ușor – problema este educația copilului, adică nu să-l cerți, ci să-l mustră. Așa cum nu spunem „mă ceartă conștiința” ci „mă mustră conștiința”, așa ar trebui să facă și mama, să-i mustre pe copii, nu să-i certe.

În educația copiilor liniștea din casă contează.

Bărbat și femeie

Eu cu mila lui Dumnezeu am un soț credincios, măcar încearcă! Adică am de cine asculta! Abia în căsnicie am aflat ce mângâiere, ce binecuvântare este ascultarea! Mare lucru să nu judeci soțul! Să ai încredere în el! Să-l iubești cu adevărat! Cu dinții să țin de Dumnezeu și mai bine renunț la mine decât la omul pe care-l iubesc. Nu vreau să mă rup de el. Mai mult face omul din fața mea decât o găscă!

Eu chiar le-am spus la finii noștri: **„Femeia să aibă încredere și să asculte de bărbatul ei!”** Asta mi se pare mie cel mai important.

Apoi, uneori nouă, mamelor, nu ne convine, dar sunt lucruri pe care numai mama le are și culmea, mama este nemulțumită că „de ce trebuie să facă ea lucrul ăla?” Pur și simplu pentru că ea are acest dar. Dăm dovadă uneori de atâta răutate – „Dar de ce să fac eu și celălalt să stea?” Odată m-am văzut făcând lucrul acesta. Trebuia să fac un lucru cu copiii mei și-am început să fiu nemulțumită și supărată și mânioasă pe copii. Totul a pornit de la gândul că trebuie să fac acel lucru. „De ce trebuie să-l fac eu?” Am început să mă supăr și nici măcar n-am mai apucat să-l fac. Sunt daruri pe care le are mama, că este mamă, și trebuie să facă lucrul acesta pentru că ea are aceste daruri până la urmă. Bărbatul nu le are. Degeaba mă supăr pe Cristian, pentru că pur și simplu el nu vede lucrurile alea, n-are nici un pic de răutate. Nu le vede și cu asta basta. – „I-ai dat și tu, tată, la copilul ăla ceva să mănânce?” – „Nu.” Și-mi zic: „Măi, ce vină are? Eu trebuia să fiu lângă copil să-i dau să mănânce, nu tata”. Ei aicea este conștiința care-ți spune, ca mamă, ce trebuie să faci și n-ai făcut.

Fiecare știe treaba lui. Eu nu mă bag peste soțul meu. El știe ce are de făcut. Așa cum eu știu ce am de făcut și am conștiința care-mi spune, așa sunt convinsă că are și Cristian o conștiință de tată, care sunt convinsă că nu-l lasă. Deci eu sunt convinsă că fiecare are neliniștea lui. Eu n-am nevoie și de neliniștea lui Cristian. Mi-ajunge a mea. Deci nu-l judec pe Cristian, sau încerc.

Cununie

Oamenii care nu sunt cununați nu-și dau seama, nu știu lucrul acesta, nu gustă din Dumnezeu. Pot să guste din Dumnezeu și fără dar cred că împlinirea este în Taina Cununii. Pur și simplu trebuie să ascultăm și cu asta basta.

Eu țin minte că îl iubeam atât de tare pe Cristian încât nu voiam să mă mai rup de el. După cununie eu am simțit

o pace.

Cum să nu ai libertate când te cununi cu omul pe care îl iubești? Să te mai gândești la libertate? Ai libertate, oameni buni! Mai liber decât să zici hotărât, să iei o hotărâre și să zici „Da, îl iubesc, mă leg cu el de gât cu două mâini.” Poate să iasă prost dar trăim și vom vedea. Și la mine a ieșit prost că dădeam cu oala goală în masă și n-aveam nimic dar problema era la mine. E grea cununia dar toate sunt grele.

Să fii necununat e o înșelare! Îmi pare rău, dar e dureros. Te lipsești de atâtea binecuvântări! Ne trebuie un strop de smerenie și un strop de curaj! O îngăduință, și-apoi Dumnezeu umple!

Dar la suflet?...

Odată, cred că era 11-12 noaptea, am coborât în fața blocului, să mă mai limpezesc la minte la răcoarea și în bătaia vântului, într-un loc în care puteam să fiu doar eu, pomii, Dumnezeu drăguțul; și stând acolo așa eu, zic: „la să vedem: în seara asta au mâncat, mâine dimineață le dau de mâncare așa, la prânz o să aibă așa, seara o să fie așa, hai că e bine. Toată ziua le-am împărțit, au de mâncare, sunt bine copiii”. Și m-am liniștit. Și apoi îmi vine un gând: „Da, dar la suflet ce dai de mâncare?” Și-n momentul acela am zis: „La suflet ce dau de mâncare?” Mi-a venit acest gând, mila lui Dumnezeu. Și-atunci zic: „Mă duc și fac niște metanii”. M-am ridicat, m-am dus în casă, metanie pentru fiecare. Apoi când i-am spus părintelui duhovnic ce s-a întâmplat, mi-a spus: „Da, așa este. Și o carte de citit, și o vorbă blândă, dulce, mângâietoare, poate să fie hrană pentru suflet”.

Cu adevărat trebuie să ne îngrijim și de hrana sufletului. Așa că eu acum le citesc la copilași, seara la culcare sau în timpul zilei. Acum le citesc din „Măria sa, Neagoe Basarab” și, mulțumesc lui Dumnezeu, le plac aceste cărți. Le citesc din Sfântul Luca, chirurgul, doctorul cel fără de arginți. Caut să le citesc și le place.

Pe mine mă ajută mult și faptul că ei se spovedesc.

Profesie și mamă

Eu mă duc la serviciu și lipsesc foarte mult de acasă. Dar asta mă apasă. Numai datorită faptului că îmi las copiii destul de mult fără datoria mea de mamă, fiindcă în casă trebuie mâncare, copilașul trebuie mâncat, spălat, nu trimis la școală fie cum. Uneori îmi vine să las tot și să stau cu copiii mei și să mă bucur de ei și să-i iubesc și să-i... Of, aici lucrez, aici caut. Într-adevăr, se împacă mai greu, dar se poate.

Rugăciune

La începutul căsniciei mele, făceam rugăciunea de dimineață, nu gândeam să nu o fac, făceam rugăciunea de seară. Dacă stau să mă gândesc câtă rugăciune fac acum și câtă rugăciune făceam atunci – atunci făceam

mult mai multă rugăciune decât acum. Dar acum am altă conștiință a prezenței lui Dumnezeu decât o aveam atunci. Acum însuși faptul că mă văd în halul în care mă văd acum, eu cred că este un lucru bun pe când atunci făceam ce trebuie, eram plină de mine, eram dreaptă, pe când acum văd că nu așa stau lucrurile. Și totuși deși acum nu stau în genunchi cât stăteam atunci, acum mulțumesc lui Dumnezeu și pentru lumina zilei, pe când atunci nu dădeam doi bani pe lumina zilei. Și e atât de firesc să zic: „Slavă Ție Doamne!” Acum am cu totul alte criterii.

Deci la început făceam rugăciunea teoretic, din datorie. După care, când am dat de greu a scăzut rugăciunea, m-am împușinat. Asta pentru faptul că nu era făcută bine. Dar încet, încet am început să-L gândesc (sau găsesc) cumva pe Dumnezeu în toate. Și într-un alt fel a crescut prezența lui Dumnezeu, conștiința lucrării, prezenței lui Dumnezeu și recunoștința față de Dumnezeu. S-a transformat rugăciunea. De acum sunt la faza în care trebuie să mă așez iar la rugăciune, în care simt chemarea rugăciunii, simt pur și simplu – să mă întorc la rugăciune. Simt nevoia, setea de rugăciune. Acum copiii au crescut și apar probleme mai delicate. Simt că dacă fac rugăciunea lucrurile se vor limpezi, se vor așeza, și înlăuntrul copiilor mei – vor vedea că apa este udă, fără să le vorbesc eu prea mult.

Cu copiii, când erau mai mici, făceam rugăciunea împreună seara la culcare. Dimineața mai rar. Acum n-o mai fac. Ei au și duhovnic. Părintele la fiecare le-a dat și un canon. Ei își fac canonul, fiecare, atât cât are el: unul cinci metanii, unul șapte metanii, unul „Tatăl nostru”.

Mie mi-e sete. Dacă mi-e sete de Dumnezeu mă duc duminică, mi-e sete, mă duc la Sfânta Liturghie, nu pot să stau fără ea. Asta știu copiii. Încă se plictisesc la Sfânta Liturghie copiii. Normal. Dar ei simt setea mea și cred că până la urmă se vor limpezi și înlăuntrul lor. Părintele duhovnic mi-a zis foarte simplu că dacă eu cred și dacă trăiesc ceea ce cred o să-mi fie foarte simplu să le zic copiilor. Pentru că știu ceea ce simt, pentru că am trăit, pentru că trăiesc ceea ce vorbesc, și caut să-i explic, îi dau din trăirea mea celui alt. Dacă nu trăiesc lucrul acesta n-am cum să-i explic un lucru și să-l fac să înțeleagă un lucru pe care nici eu nu-l cunosc. Și lucrurile sunt foarte firești și foarte simple.

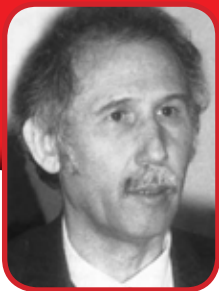
Totul este mila lui Dumnezeu, pentru copii. Ce poate omul, omul cel veșnic nesincer și-n luptă cu el însuși, nemulțumit și neîmpăcat? În viața de familie cele mai importante mi se par acestea: sinceritatea, glasul conștiinței și credința.

Miezul căsniciei este binecuvântarea copiilor!

Greul ne este întotdeauna același: noi înșine! Eu încerc să-mi fac datoria de mamă, să ascult de conștiință, atât cât mă duce și pe mine mintea. Și Dumnezeu face restul. Dar tot din grija copiilor. Că doar nu sunt ai mei.

Sursa: putna.ro, revista „Cuvinte către tineri”, 2014.

Viata noastra

Marin SORESCU

RÂNDUIELI

La noi muierea pupa mâna bărbatului
Până mai adineauri – zicea Marin al lui Pătru,
Și din dumneata nu-l scotea niciodată,
Îi făcea trei, patru copii, dar nu îndrăznea să-i zică tu,
Cele mai mândre, care se ambiționau, nu-i ziceau nicicum.

Femeia are socotelile ei, ea să țină de coada cârpătorului,
Să țină oala de mănășă, la foc, să stea ciucită la vatră
Și să lase politica – de asta ne ocupăm noi, asta e pentru
oameni –
Femeia, ce știe femeia?
Ea să șteargă sticla lămpii, să alinieze clondirele pe corlată,
Să fie toate drepte, așa să tragi cu ața,
Să te tragă, să-ți pună ventuzele și să nu-ți iasă din vorbă
Că ce știe ea?

Înainte n-o prea vedeai la față, că purta maramă,
Zăvelca lungă, acolo, abia-i sclipeau gleznele,
Dar o ghiceai pe-a frumoasă – și-o furai, domnule,
O luai pe cal, și-o făceai muierea ta, era o dulceață,
Dar acum pe cine să furi? Uitați-vă-n jur, pe cine să furi?

Altfel era viața, mai tacticoasă, umblai în cămașă lungă
până
Spre douăzeci de ani, că ziceau că ești copil, la douăzeci
de ani
Îmbrăcai izmenele, te-ncingeai cu brâul și plecai după fete,
Le încântai din fluier.

Nu mai sunt rânduielile alea, treierai cu caii,
Vedeai cum se sucește lanțul pe steajă, la urmă-ntorceai
câii,
Rămânea jos grâul ca aurul. Aveai stupi, oi,
Beai câte-un putinei de lapte bătut și te ștergeai la gură
cu mătca,
Mâncai un geac de brânză, coceai floricele,
Nici mălaiul nu mai e
Așa de dulce, când îl spoia mama cu cocă
Și făcea pe deasupra flori cu lingura ,
După aia îl băga-n țest.
Zăbicul are alt gust.
Și vitele parcă sunt mai proaste, că țin minte
Când se ducea mama să mulgă vacile în obor,
Vițeii, care stăteau aleși în curte, cum o vedeau cu oala în
mână
Săreau, se gudurau pe lângă ea.

Știți că și anul acesta Prica iar mi-a rămas stearpă?
Și vitele sunt mai proaste, ascultați-mă pe mine.

Poți să discuți cu femeia lucrurile astea? Că nu poți.
Nici copii nu mai face ca lumea,
Să-ți umple casa, să te simți om,
Una-două îi leapădă, zice că a râvnit la varză acră și n-a
Găsit la repezeală și i-a lepădat,
Ori c-a râvnit la cireșe iarna, și de unde să ia, și s-a stârpit,
Bazaconii – nu vor să dea-n greu,
De-aia s-a-mpuținat lumea.
Înainte când veneau turcii pe-aici cine-i lua la palme? –
câte zece-doisprezece
Săreau din câte-un copac pe turc, lui Baba Novac pe-aici
îi plăcea
Să se bată cu ei, de ne lăuda și Mihai Viteazul:
„Dați mă, băga-i-aș la ududoii, să mai stea și pe-acasă.”

Dar discută astea cu Maria Bălii – uite-o că vine – toată
ziua prin odăi – să vezi ce zice,
Că ea a stat toată viața cu fundu' pe cămașă degeaba și
nici tabla
Înmulțirii n-o știe.
– Mărie, cât fac fă, nouă ori opt? Care e, fă, capitala
Portugaliei?
– Însoară-te, mă, Târziule, și nu mai lozi aci, cu copiii,
Că ai și-nceput să iei culoarea cerii.
– Păi găsește-mi tu una, care să-mi placă și să-mi pupe
mâna la comandă,
Că acum o iau.
– În nădejdea aia, vezi să nu te pupe moartea rece.

Nea Marin al lui Moșu Pătru se apropia bine de cincizeci
de ani,
Dar nu se hotăra să se-nsoare, toate aveau câte-un cusur,
Era poreclit Târziu, dar numai Maria Bălii îndrăznea să-i
spună în față,
Deștept, iscoditor, cunoștea bine ce-a fost înainte pe la
noi,
Avea parcă alt puls, dat cu o sută de ani în urmă,
Lăcrima sec pentru stricarea rânduielilor și după cum
citise el în
Norii de la cornul Caprii, nu era de-a bună.
Se-ntoarce lumea cu curu-n sus și se scufundă pământul.
Casa lor bătrână, de moșneni domoli și așezați,
Intra încet în pământ.

Cartofii, adolescența și laptele

Prof. **Carolina BOROȘ**

Era prin a doua jumătate a anilor 70... Proaspătă absolventă de gimnaziu, tânăra adolescentă era acum elevă la un liceu din Drumul Taberii, profil uman. Fire optimistă și deschisă, își făcu repede o prietenă, Nineta, o fată simpatică, veselă și inimoasă. Desigur, se înțelegea bine și cu ceilalți colegi, dar se simțise atrasă de ea încă din prima zi, probabil pentru că se completau una pe cealaltă.

Diriginta clasei era o doamnă extraordinară, profesoară de română, un suflet cald, apropiată de elevi, căreia simțeau că îi puteau spune orice le apăsa sufletul. Tânăra venea de la o școală unde avusese ca dirigintă tot o doamnă profesoară de română, la fel de sufletistă și de implicată în problemele clasei, așa că trecerea de la gimnaziu la liceu a fost cât se poate de lejeră.

Erau anii aceia în care se făcea practică agricolă, în care elevii erau duși la tot felul de activități extrașcolare. Ei, da, și elevii bucureșteni erau scoși la astfel de munci agricole, undeva prin preajma capitalei, într-o comună.

Prima zi de practică a fost la sortat cartofi. Tinerii erau așezați în cerc, în fața unui morman mare de cartofi, din care trebuiau să sorteze pe cei sănătoși dintre cei... stricați. Să nu vă închipuiți că le dădea cineva mânuși! Nu, sortau cu mâinile goale, iar când dădeau peste un cartof stricat, închipuiți-vă ce plăcere era!

În ziua aceea, tânăra era singură acasă, mama ei era la serviciu iar bunica era plecată din București. Se grăbea, trebuia să ajungă la ora 7,30 la liceu pentru că de acolo se pleca cu autobuzele la practică. Știa că trebuie să ajungă în stația de autobuz, pe Mărgeanului, cât mai repede, altfel pierdea autobuzul care venea extrem de rar, câte cinci-șase la rând, apoi o lungă perioadă de timp nu mai venea niciunul. Și mai avea apoi de luat un troleibuz, ca legătură, până la liceu.

Ajunse la timp, totuși colegii și diriginta erau deja în autobuz. Se așeză lângă Nineta și începură să vorbească despre una alta, ca fetele. La un moment dat, Nineta îi spune:

- Mi-e o foame de lup, nu prea am avut timp să mănânc, m-am trezit cam târziu. Am luat la mine doar niște biscuiți, sper să nu mi se facă rău!

- A, zise tânăra, eu am fost harnică! M-am trezit devreme, am avut timp să mă pregătesc, să pun lap...

Nu termină fraza și se făcu galbenă ca ceara la față.

Se ridică brusc în picioare, exact în momentul în care autobuzul se pregătea de plecare și se repezi spre ușă.

- Tovarășa dirigintă, nu pot merge azi la practică! Vă rog să mă lăsați să mă întorc acasă! E o problemă de viață și de moarte!

Agitația ei o sperie pe dirigintă, care o luă deoparte și o întrebă:

- Spune-mi ce ai pățit! Știi că mie poți să-mi spui orice, te pot ajuta.

- Nu, nu puteți, vă rog, lăsați-mă să merg acasă!

Văzând că tânăra nu vrea să îi spună ce a pățit, văzându-i lacrimile din ochi și tremurul pe care nu putea să și-l stăpânească, îi spuse că o învoiește.

Drumul spre casă dura cam 45 minute, asta doar dacă autobuzele veneau la timp!

La poarta casei, descuind lacătul, deja vedea norii negri ieșind din bucătăria de vară. Intrând în cameră, abia nimeri butonul aragazului, îl opri și-l aruncă ochii în jur. Dar, ce să vezi în marea de-ntuneric ce o înconjura? Până la nivelul dușumelei, pereții, geamul, dulapul erau negri! Totuși, exista o pată de culoare: cratița în care trebuia să fie laptele era roșie ca focul, parcă rușinată și supărată și ea de faptul că lăsase să se evapore tot conținutul.

Nici ușa deschisă, nici geamul în lături, nici mâinile rotite în toate direcțiile ca să fugărescă demonul negru nu reușiră să alunge mirosul îngrozitor ce se răspândea deja în curtea casei, trecând și la vecini. A persistat mult timp, deși bucătăria a fost văruită și igienizată. A persistat și frica în sufletul de adolescentă până azi, deși nu a fost pedepsită, ci doar muștrată de ai ei.

A doua zi, trebuind să explice la școală ce a pățit, a povestit pățania dirigintei și Ninetei.

- Of, Doamne, bine că nu a luat foc casa! Putea fi mai rău dacă se stinge ochiul aragazului și se acumula gazul din butelie, a spus diriginta. Altă dată să fii mai atentă! Dar, totuși, de ce nu mi-ai spus ieri?

- Mi-era rușine să recunosc faptul că sunt...uitucă, a răspuns tânăra cu ochii plecați în pământ.

- Vrei să spui căscată! zise Nineta și o îmbrățișă. Lasă că așa înveți, din greșeli, totul e să nu le repeți!

Răsetele prietenei ei și ale dirigintei au făcut-o să se trezească la realitate. Până la urmă totul e bine când se termină cu bine, nu?

Liliana GOGA

Primăvară

Dor

Mi-e dor de vară iarăși, de frunze și de soare,
De alge dantelate, de scoici și de visare,
De serile umbroase, scăldate-n clar de lună,
De valurile-albastre sfărmate în furtună.

Să ard cuvinte aspre în flăcări și-n scânteii
Și să mă-mbrac sălbatic în zdrențe de idei;
Să cânt barbar cu ochii întredeschiși spre stele,
Și să mă sting în ape și-n zbor de turturele.

Mi-e dor de vară iarăși, prelung și nesfârșit,
De roua de pe iarbă clipind a bun venit,
Și de cărări pietroase cioplite prin Rarău,
Dar, peste toate-acestea, mi-e dor de chipul tău.

ANTUM

A mai trecut o iarnă, încă-un leat s-a dus
Ca flori topite de ciorchinii reci de brumă
Ce-apeacă lujerii când frigul le sugrumă,
Iar soarele-și alungă sclipirile-n apus.

Ca flori topite de ciorchinii reci de brumă
Îngheață visările în sufletul răpus,
Iar soarele-și alungă lucirile-n apus,
Că-i totu-nvăluit de a tristeții spumă.

Îngheață visările în sufletul răpus,
Din humă, părinte, ne-ntoarcem iar în humă,
Că-i totu-nvăluit de a tristeții spumă
Și-n urmă nu rămâne decât un dor nespus.

Din humă, părinte, ne-ntoarcem iar în humă
Doar umbre risipite adie-n bietul cuget nesupus
Și-n urmă nu rămâne decât un dor nespus,
C-a mai trecut o iarnă, încă-un leat s-a dus.

Nedumerire

s-a umplut șevaletul de trupul tău
formă armonioasă pe lângă colțuri sau linii adânc săpate
țigara adormise alături de index
vântul bătea ușor mișcându-ți pieptul pe pânză
parcă-ai fi vrut să strigi – sunt viu

iarba năpădise poiana
mușca pofticios din ochiul tău
scotea fire printre degete
prin pământul grăbit creionat
o furnică-ți încremenise pe glezne
o rază-ntre frunze abia pâlpâia
nedumerire încă nedumerire...
te-ai ridicat cu mâinile-ntinse a-mbrățișare
privirea mea a-ntâlnit țesătura în care fusesseși captiv
alergam spre șevaletul unei alte zile
jur am văzut o lacrimă se da de-a dura
pe obrazul tău

Aparență

Sunt de felul meu un om leneș.
Dar, azi, mi-am pus regulamentar masca de om harnic
și-am început să mă port
ca și cum aș fi fost unul dintre ei;

se uitau îndelung trecătorii ocazionali,
tinerii surâdeau cu plăcere,
ar fi vrut să facă un selfie cu mine -
acoperirea mea era atât de bună,
încât nimeni nu observa cât de tare mă distram
și toți, firește, își dădeau coate:
nu mai văzuseră niciodată un om așa harnic!

Pe sub mustățile lungi doar motanul bombă-
nea: nu-i mai cumpărasem boabe de vreo două zile
și-și luase soarta în mâini,
vâna vrăbii vădit preocupat mai puțin de a părea,
mai mult de a fi.

primăvară

ca o pisica albă frumoasă
înfierbântată leneș la soare
ca o pisică pe care n-o primești
să intre da'-ți vine
pe fereastră
în casă și-ți lasă-n poșetă
petale uscate
parfumuri desuete
ca o pisica albă-
mbufnată
verde de supărare
trezitu-m-ai din somn, primăvară

Prof. **Ecaterina TELETIN**

Tandrețea, fericirea și limbajul florilor

Fiecare lună din an are frumusețile ei, trebuie să știm să ne folosim de ofertele generoase care ne încarcă cu energie vindecătoare. Această energie vindecătoare se află pretutindeni în jurul nostru:

Fenomenele meteo care înfrumusețează natura: zăpada, ploaia, adierea vântului, soarele mângâietor, seninul cerului, norii calmi și pufoși ca un morman de bumbac abia cules, susurul apelor, seninul nopților, ploile vlog, care te indispun, sau cele torențiale, toate, chiar și viscoalele purtătoare de zăpezi ne înviorează, ne încântă. Nămeții care acopereau satele, mobilizau toată suflarea satului la dezzăpezirea drumurilor, școlilor, a caselor, care în multe locuri erau total acoperite. Fără nici o convocare, sătenii se mobilizau singuri, se ajutau și formau o uniune – o relație de prietenie și ajutor necondiționat.

Cum să nu te încarce cu energie aceste frumuseți? Și când te gândești că fiecare fenomen natural își are rolul bine determinat în echilibrul naturii. Începutul primăverii alternează cu blândețea razelor de soare și tumultul râurilor alimentate de topirea zăpezilor, cu pâlcuri de pământ încălzite de soare, cu zorii primăverii – ghioceli – plante firave, sensibile, cu puteri inexplicabile. Firișorul verde străbate solul înghețat, zăpada, suportă gerul și își ridică maiestos tulpina, iar bobocul mângâiat de razele de soare își deschide floarea albă, pură și puternică, împlinind cea mai importantă sarcină – autopolenizarea și asigurarea perpetuării speciei. Dăruirea unui buchet de ghioceli în zorii primăverii denotă tandrețea acelei persoane.

Tandrețea nu este un sentiment de oportunitate, o avem în mod natural, este o calitate a relațiilor care sunt cultivate din familie. Gestul respectiv îți dă un sentiment de bucurie. De fapt și privirea și dăruirea te încarcă cu voie bună.

Dacă ar trebui să o definim, după mine tandrețea ar fi maniera de a dăruii fără să aștepti ca să ți se dăruiască în schimb, și mai ales fără a te obliga sau a obliga. După dicționar, tandrețea ar reprezenta o afecțiune plină de duioșie, de delicatețe și gingășie.

Așadar, toleranța, vorba bună, un sfat dezinteresat, calitatea unei relații, atenția deosebită pentru sărbătorile familiei sau ale prietenilor, alimentează și hrănește viața de zi cu zi.

Insist asupra acestui sentiment pentru că dă o stare de bine și celui sănătos și celui suferind. Ea ne permite să trăim prezentul și să ne proiectăm vizibil chiar dacă este utopic – este totuși o proiecție pe care ne străduim să o

construim.

Aminteam de puterea ghiocelului de a străbate solul înghețat, bătătorit, uscat și înghețat, cum reușește să străbată în multe locuri și zăpada. Puterea lui este dată de vibrații, alături de alte plante care se dezvoltă în zorii primăverii: brebeneii, viorelele etc.

Noi, care intrăm în primăvară, suntem influențați de vibrațiile vindecătoare din natură.

Multe persoane suferă de tulburări afective de sezon din lipsa soarelui – indispoziții, apărând și în zilele posace, umede, cu lumină scăzută din cauza norilor care întunecă cerul.

Plantele conțin propria energie, de unde și o parte din beneficiile plantelor medicinale care înglobează calitatea vibrațională de la soare. Dacă tandrețea ne dă o stare de bine, fericirea, ca definiție, e starea de deplină mulțumire sufletească, deoarece fiecare vârstă are părerea lui despre fericire.

În asemenea vremuri, când puțini îndrăznesc să pronunțe cuvântul fericire, în prag de primăvară, anotimpul dat ca o favoare a naturii, posibilitatea de a o lua de la capăt, o înviorare puternică, o mobilizare a forțelor, este ca o intrare periodică în viață. Ne înviorează, ne bine dispune, când vedem cum își desfac mugurii solzii de protecție și descătușează frunzele sau florile care își etalează frumusețea în razele soarelui. Ce sentimente ne pătrund când alina abia ieșită din stup, amețită, zboară către o floare abia desfăcută din boboc pentru hrană – nectar și polen!

Codrul își revine, animalele ieșite din hibernare umblă bezmetic după hrană. Privitorul stă mirat câteva minute la minunile naturii.

Pentru mulți oameni nu există o idee clară despre fericire. Mulți o caută, alții o construiesc. Dacă nu e capătul unui drum, este totuși drumul, modul cum îl parcurgi. Deci fiecare om are formula lui de fericire. Exemplu:

Să stabilim un echilibru între dorințe și posibilitățile de realizat; să te cunoști, să-ți descoperi și să-ți valorifici aptitudinile, priceperile, să le practici. Așa te vei bucura, vei avea o satisfacție – mulțumirea și bucuria lucrului făcut personal îți întărește încrederea și uiți de multe ori când te încearcă o suferință. Să ne bucurăm de lucrurile și gesturile simple. Să stabilim relații cordiale cu prietenii, vecinii și mai ales rudele!?

Fericirea nu e zgomotoasă, se ascunde și să nu ne întrebăm dacă suntem fericiți. Să petrecem cât mai mult

timp în aer liber, gândindu-ne că natura e Raiul - așa să hrănim sufletul. Specialiștii au studiat mai mulți subiecți și au tras concluzia că relațiile sociale, preocupări care ne îndepărtează de gândurile negative, constituie cea mai importantă sursă individuală a fericirii. Dacă ești sănătos ești un om bogat, dacă ești zâmbitor când primești soarele în fiecare zi, înseamnă că ești fericit, chiar dacă se spune că „cei răi au noroc, iar cei buni pot fi fericți”.

Fericirea o găsești în iubire, în sănătate, în momentul când respiri, când mănânci, vorbești, mergi, cânti, dansezi și parcă toată lumea e a ta. Pentru aceste lucruri trebuie să mulțumești cu ochii spre cer, care ne vindecă, ne dă energie vindecătoare de a continua viața. Știu din experiență cât ești de fericit când poți face pe cineva fericit.

Fie ca această primăvară să ne mobilizăm și să depășim evenimentele care ne știrbesc momentele de fericire. Și pentru că primăvara vine cu sărbătorirea celei mai fragile, puternice ființe, dătătoare de viață – FEMEIA – e bine să știe și cei care uită sau nu știu că orice femeie este fericită când primește o floare în zilele importante: de naștere, de nume sau alte ocazii din familie sau colectivul în care lucrăm, dar mai ales în luna martie, în zilele dedicate femeii.

Femeile se pregătesc foarte mult pentru întâmpinarea primăverii. Parcă întineresc, sunt mai blânde, mai tolerante. Lumina soarelui reface sufletul oamenilor și influențează cromatic.

Dacă florile nu-și ascund dorința de voluptate luminoasă, cu parfum amețitor, cu nectarul dulce din organele sale de reproducere, împărtășesc lumii vestea că e fertilă, disponibilă și vrednică să fie iubită, iar energia ei sexuală, vitalitatea și optimismul ni se transmit și nouă, făcându-ne să tângim după dragoste.

Pentru că sunt atât de importante florile la evenimentele din familie, e bine să știm că florile au un limbaj specific, au un cod secret, și după cum sunt oferite, exprimă anumite sentimente, respect, iubire, mulțumire.

Din dicționarul floral, am ales să exemplific codul celor mai folosite flori în gestul superb de a le dăruia cu diferite ocazii, arătând că sentimentul de fericire și tandrețe este asigurat.

Floarea de măr - Persoana e bună și foarte frumoasă;

Crizantema – Mi-am dat inima alteia;

Gardenia – Sunteți pură ca o floare;

Zambila mov – Mi-aș da viața pentru tine;

Zambila albă – Vă admir;

Camelia – Sunteți nespuse de frumoasă;

Vâsc – Vă trimit mii de sărutări;

Garoafa roz – Mulțumim pentru dovezile de dragoste;

Garoafa albă – Vă promit o iubire curată;

Garoafa roșie – Dragoste;

Orhideea – Vă pun lumea la picioare;

Trandafirul roș, alb, galben – Nu vă iubesc;

Lalea – Iubește cu patos.

Pentru mine toate florile sunt frumoase indiferent de culoare, dacă sunt date cu plăcere și nu din obligație.

Pot fi dăruite și flori din flora spontană, așa cum sunt ghioceii, viorelele, lăcrămioarele, vâscul, papucul

doamnei și lăleaua pestriță (se găsesc în pădurea Florești, din județul Vaslui). Fiecare floare are frumusețea ei.

Fiecare floare înflorește la o anumită oră din zi. Există un ceas floral la Paris. La ora 12 fix, în țara noastră înfloresc LĂPTUCII (salata sălbatică, rudă cu susaiul).

Laleaua are rolul de tămăduire a inimilor zdrobite din dragoste. O lalea dăruită pune capăt unui conflict.

În încheiere, n-aș dăruia un buchet de lalele de toate culorile pentru a pune capăt unui conflict. Cum nu am cu nimeni conflict, mi-l dăruiesc cu plăcere și cu multă sănătate. O margaretă dacă vă dăruiesc ar însemna să vă ofer un oracol. Rupând petală cu petală, una mă iubește, una nu, e o dilemă și nu o problemă. Dilema se rezolvă greu și în timp. Dacă e o problemă, ea are rezolvare!

Crinul, simbolul purității și sincerității, îndepărtează gândurile negative, și eu le dăruiesc „doamnelor și domnișoarelor” cu respect. Totuși, pentru o atmosferă bună în familie, pentru emoții și energii pozitive, vă dăruiesc un buchet de violete.

Încredințată că cele câteva rânduri scrise ne vor apropia, am transmis gândurile mele bune pentru fiecare cititor, am adus în actualitate gesturile simple pe care trebuie să le facem față de parteneri, prieteni, rude, cunoștințe - ajutor pentru vindecarea spirituală fără medicamente. Gesturile simple reprezintă bandaje la rănilile noastre.

M-am hotărât! Vă dăruiesc un buchet de „floarea soarelui” asigurându-vă de admirația mea. Și un buchet de ghiocei, dovada fidelității.

Bibliografie:

Ion T. Tarnavschi - Determinator floră spontană

„Zâmbind printre-ale primăverii ruguri,

În taină, liliacul timpuriu

Întredeschide buzele din muguri.

Dar cerul s-a schimbat în plumburiu.

Zăpada, ploaia, uite, și-au dat mâna,

Alături bat cu pașii uzi țărâna

De parcă primăvara n-a venit.”

Nicolae Labiș – Liliacul timpuriu

54 de RUBAIATE (Despre femei)

Petruș ANDREI

***Eu am iubit, de când mă știu, cuvântul
Și-l voi iubi cât lumea și pământul
Dar voi iubi cu-asupra de măsură:
Femeia, vinul, aurul și cântul.***

*

Țiganca, dintre fuste-a scos ghiocul
Ca să-mi ghicească partea și norocul
Și-n ochii ei, privind ca într-o apă,
Eu am simțit cum mă cuprinde focul.

*

Era un timp când mă țineam de fete
Și-n ochi aflu tot vinul să mă-mbete.
Azi mă îmbăt mai mult cu apă rece
Și pe iubita mea o cheamă Lethe.

*

Din vinul vechi nu iau decât o gură
Știind că lui îi trebuie măsură
Dar când iubita gura ei mi-a dat-o,
Eu am simțit că fac temperatură.

*

Privirea ta ca râu de vin mă-mbată
Și-s beat ca de-o beție-adevărată
Dar dacă într-un râu de vin m-aruncă
Devine-un râu cu albia secată.

*

Să cânt femeia și cu băutura
Nu mă mai țin curelele nici gura
De-aș vrea ca să le prind pe amândouă
Mă tem că e degeaba-alergătura.

*

Fusesem mort de beat, din fericire
C-am fost la slujba ei de pomenire
Crezând că dragostea e îngropată
Dar m-a sculat din morți cu o privire.

*

Tu-mi ești mereu „lcoană și privaz”
Și bucurie însă și necaz
Dar nu îți cad vreodată în genunchi
Fiindcă-mi pui piciorul pe grumaz.

*

Ce poate face-o biată aluniță
Și în obraji un zâmbet cu gropiță
O știu și tinerii cu caș la gură
Și oamenii de cea mai naltă spiță.

*

C-o aluniță, o femeie poate
Să-ți fure ochii mai întâi de toate
Și inima pe urmă mi ți-o fură
Iar mai apoi și sufletul ți-l scoate.

*

Tot ce îmbracă-atât de bine-i vine
Ea însă-ntreabă dacă-i vine bine
Iar de-o sărut ușor pe aluniță
Ea își sfârșește vorba în suspine.

*

Cu-ai ei zulufi mă cumpără și vinde
Și pasărea iubirii-n laț o prinde
Iar de se zbate, biata, ca să scape
Cu mult mai strâns pe-aceasta o cuprinde.

*

Un pumn de aur de mi-ar da oricine
Nu te-ar putea lua de lângă mine
Și-aș vrea să te păstrez o viață-ntreagă
Atâta timp cât nu te vinzi pe tine.

*

M-ai încântat cu-a ochilor splendoare
Și cu privirea ta mângâietoare
Dar cu-alunița asta m-ai dat gata
Și m-am gândit pe loc la-nsurătoare.

*

Atâta timp cât gura mi-i uscată
Înalt în slăvi licoarea cea curată
Chiar dacă, în curând, mă amețește
A ta privire mult mai mult mă-mbată.

*

Cu glas de-argint și părul tău de aur
Îl faci gelos pe furtunosul maur
Dar, dacă ar fi vorba despre mine,
Eu jur că m-aș preface în balaur.

*

Soție, fiică, mamă-ngrijorată –
Femeia e iubită și-admirată
Fiindcă-i de origine divină:
Ea-i aur, vin și cântec totodată.

*

Cu tine în deplină armonie
Puneam iubirii noastre temelie
Erai, în primăvara vieții mele,
Un simplu cântec, azi ești simfonie.

*

Exist-o floare care nu îngheață
Căldura inimii o ține-n viață.
Iubirea noastră veșnic va rămâne
Precum luceafărul de dimineață.

*

Ce dulce-i sărutarea gurii tale,
Mai dulce decât mierea-ntre petale
Iar sânii tăi, sfioase porumbițe,
Amețitori ca vinul din pocale.

*

Erai un vis și-ai devenit o fată
Cu ochi senini și gura fermecată
Acum, de vreau să te cuprind în brațe,
În vis tu iarăși te prefaci îndată.

*

Privirea ta în suflet se-oglindește
Și sufletul curat ea mi-l citește
În ochi ți se răsfrânge bucuria
Când al tău suflet simți că înflorește.

*

Pentru iubirea mea îmi ești datoră
Așa cum e răsăd în răzoare.
Sub ochii tăi uimiți mereu trăiește
Înmugurind și înflorind ca floare.

*

Când stau ades sub cer spuzit de stele,
Tu ești desigur una dintre ele
Și te răsfrângi în ochiul din fântână,
Izvor curat al cântecelor mele.

*

Cu trupul tău ca lujerul de floare
Și cu privirea ta mângâietoare
Simt ale tale șoapte cum m-alină
Ca mătșori de salcă plângătoare.

*

De câte ori îmi amintesc de tine
În gând un câmp de maci aprinși îmi vine,
Dar alteori îmi tulbură gândirea
O mare frământată de suspine.

*

Din cerul nalt se mai desprinde-o stea
Și-așa se stinge și iubirea mea,
A fost de-ajuns să văd portretul tău
Și-n ceruri ea din nou se aprindea.

*

N-ai fost aievea ci o amăgire
Și tot ca-ntr-o poveste de iubire,
Când am scăpat de vraja povestirii
Tu ai rămas o simplă nălucire.

*

Ai ochii verzi, albaștri, mi-i totuna,
Oricum, în lumea-ntreagă, tu ești una.
Privirea ta mi-a spus că mă iubește
Pentru un timp, eu pentru totdeauna.

*

Când bunul Dumnezeu ți-a dat drept zestre
Candoarea din întinderile-agreste,
Tu ai venit în noaptea fermecată
Să-mi dai aripa păsării măiestre.

*

Sub mângâierea-mi ești claviatură
Și-un cântec ești cu-ntreaga ta făptură
Din melodie n-am uitat o notă
Deși de-atunci amar de ani trecură.

*

Samson cel puternic rămas-a-n urmași,
Mă rog de făptura cu ochii ucigași:
„De vrei, fii Dalila, cu pași furișai,
Puterea să-mi iei, dar iubirea să-mi lași!”

*

Tu, de ești noapte, eu sunt zori de zi
Din somnu-ți dulce mai că te-aș trezi
Că urcă-n mine cântec buclucaș,
De l-aș cânta mai că te-aș asurzi.

*

Ești pentru mine pasărea iubirii
Ce-și face cuib pe creanga nemuririi,
Nu poate nici un vânt ca să mi-l strice
Și-n el ne creștem puii amintirii.

*

Ai trupu-atât de alb ca din lumină
Și-aproape-ntotdeauna după cină
Mi-aprinzi în suflet câte-o lumânare
La care și-un păgân i se închină.

*

Trudesc acum ca să-ți cioplesc statuie
În timp ce noaptea luna pe cer suie
Și sufletulu-i dau înfățișare
Cu-așa un chip nici Venus parcă nu e.

*

Mai lasă-mă să-ți mângâi tandru sânii,
Să ți-i ating cu catifeaua mâinii
Din creștet până-n tălpi să mă-nfioare
Divinul cer și tainele țărâii.

*

Ai fost întâi de toate-o presimțire,
Emoție, miraj și ispitire
Și într-o clipă binecuvântată
Ai devenit frumoasa mea iubire.

*

Din câte sunt pe lume, n-ai idee
Cât poate face-o mână de femeie.
Eu, dac-o văd că toarnă în pahare,
La Sfântul Rai parc-am găsit o cheie.

*

De-ți vezi femeia mai mereu posacă,
Atunci întreaga viață ți-i săracă
Și las-o mai domol cu băutura
Că n-ai habar ce ar putea să-ți facă.

*

Ca Venus ai ieșit din valu-n spume
Că mie-mi pari minunea de pe lume
Iar Dumnezeu, în marea-l bunătate,
Doar pentru mine te-a făcut anume.

*

Ai fost mereu oglinda frumuseții,
În ochii mei – lumina dimineții –
Și-n tainica poveste de iubire,
Izvorul din fântâna tinereții.

*

În viață – atât de mult ai fost iubită
Încât ai supărat-o pe ursită
Și un blestem te-a prefăcut în stâncă:
Pe-un mal de râu – o spaimă împietrită.

*

Cu ochi senini și arcuite gene,
Cu glas suav și unduiri viclene,
Rămâi mereu frumoasa din poveste:
Un vis frumos c-un tremurat de gene.

*

Femeile să fie admirate
De-atenții și iubire-nconjurate
Să nu le-atingă nimeni nici c-o floare
Dar doar prin somn să fie sărutate.

*

Femeie, adorabilă ființă,
Aș vrea să-ți împlinesc orice dorință.
Să-ți fac din noapte zi de bucurie
Și iadul să-l fac templu de credință.

*

Ești cântec, floare, patimă și rază
Și-n toată viața mea înger de pază,
Atâta farmec risipești în juru-ți
Ca în pustiul inimii o oază.

*

Femeie, tu izvor de bucurie,
De-aș cântări tot ceea ce-mi dai mie
Eu cred că mi s-ar defecta cântarul
Și am stârni a Domnului mânie.

*

Eram doar o femeie-obișnuită
Până în clipa când am fost iubită
Pentru o vreme m-am simțit regină
Iar, după altă vreme, surghiunită.

*

Tu ești precum o tainică lumină
Pe-un chip dintr-o icoană bizantină,
Eu sunt supus iar tu ești suverană,
Desigur de origine divină.

*

De-ar fi ca să-ți măsoar afecțiunea,
Femeie, tu atingi perfecțiunea,
Iar Dumnezeu mi te-a creat anume
Ca noi să-i înălțăm în slăvi, minunea.

*

Nu vreau să te mai cânt în versuri șchioape
Dar e de-ajuns să bați puțin din pleoape,
S-aud o dulce șoaptă și suspinul
Și muza iarăși să mi-o simt aproape.

*

Ai fost ca o icoană bizantină,
În plină noapte-o geană de lumină,
Izvor curat de sfântă poezie
Și un mister adânc pe lună plină.

*

**Nu am nici un motiv ca să fiu trist,
Pe drumurile vieții sunt turist
Și toate câte mă-nconjur admir:
Trăiesc, iubesc și cuget deci exist.**

LIRICĂ FEMININĂ

Volumul *101 prozopoeme*, apărut la Editura Sfera din Bârlad, autorul fiind Serghei Coloșenco, cuprinde texte alcătuite din titlurile sau din câte un vers din creațiile a 60 de scriitori români, pe care i-a lecturat.

Prezentăm din lirica celor șase autoare câte o poezie.

Selecție de **Cosmin Emil Mihai**

Veronica Micle

Nu plânge că te dau uitării

Privindu-ți fața de farmec plină
Din valurile vremii apari să dai lumină.
Nu-ți mai tulbura gândirea cu nimicurile-aceste...
Și cum s-a stins fără de veste
Ar fi destul ca un cuvânt
În dorul meu de răzbunare:
Știu c-amorul tău e mare.

Vârful nalt al piramidei ochiul meu abia-l atinge...
Încetează de-a mai plânge!

Iulia Hasdeu

Înșir'te, mărgărite

De este-n lume adevărat,
Se zice că inima femeii este ceva ciudat.

O, vremuri vechi, de cavaleri, vremi când
Adesea-n seri de iarnă călătoresc visând.

Tu, ce vezi cum jalea ce-ascund mă încinge
Nu mă-mpiedeca de-a plânge.

Odinioară, tu în brațe mă strângeai și plângeai
Când pe cărți de rugăciune, genele ți le plecai.

Tu lac întinzi năframe vii de ape,
Vreau, suflete, să-mi fii aproape.

O, zile din pruncie, zile de farmec pline!
Eu cred numai în tine, Stăpâne, doar în tine.

S-a dus! Și cine știe, în care țară oare
Îți place clopoțelul s-auzi în depărtare?

De m-ai asculta, vreodată,
Urgèle, zână atât de mult cântată altădată:
Câmpia ne zâmbește, de flori împiestrișată.

Elena Farago

Dorul meu din urmă

Din pustiu de zări mocnite
Se sfarmă pământul sub săpile-ascuțite.

Străin îți pare până și plânsul tău acum,
O, lasă-ți obiceiul de-a răscoli în scrum.

Se stinge ziua-n umbră și nici nu s-a zărit;
Un cântec trist... l-am auzit.

Să-ți cânt și-n seara asta, lumina mea,
Pe-o lungă și aspră și ștearsă șosea.

În noaptea asta ploaia se zbate
În trei sălcii uscate.

Maria Banuș

Ce e mai greu de spus

Umblu după tristețea mea;
Poate că asta e clipa și ora.
Stai acasă, i-am spus.
Ușa se-ntredeschide,
Voi duce cu mine în noaptea cea mare
Plină de superstiție,
Sub dud, departe aproape în zare,
Un clopot, un clopoțel.

Poate că e destul, îmi spun;
Nu mai mi-e frică, spun;
Doamne, îți spun. . .

Primăvara

Ca florile ne-am supus;
Nicio frunză nu se clatină sus.
În diminețile clare cânt
Imnuri pentru pământ,
Imn pentru soare.
Peste câmpiile viitoare:
Flori, ploaia, pădurea,
Casa, Dumnezeu, iubirea...

Necuprinsele

Îți scriu cu litere rănite.
Pe cât scriam, pe-atât eram de viu
Că eu trebuia un mare rug să fiu
Mărit prin ochii mărilor muncite.

De multe ori, când totul sună bine
Nimeni nu se va mai sfii de mine,
Deși încet a adiat un vânt
Parcă se cerne cerul pe pământ.

Aseară,
Pulsul fără brățară
În loc de aer, respiram o fiară...

Av. Carmen FRĂȚIMAN

Poveste

Toată lumea știa că după orele 14 Adormita din Pădurea Frumoasă își făcea somnul de frumusețe. Până și balaurul cu șapte capete respecta asta și nici una dintre personalitățile sale multiple nu deschidea gura. Erau conștienți că ar fi trebuit să doarmă mai mult, ar fi avut nevoie dar, cum programul ei era foarte aglomerat, lăsa frumusețea mai pe la jumătate în beneficiul vieții sociale. Adormita făcea parte din multe comitete și asociații, dădea sfaturi vestimentare și morale - notă: sfaturile morale erau mai mult vestimentare - și nu în ultimul rând făcea politică. Era femeia-mamă, femeia-tată, femeia-femeie și femeia-bărbat, contabil, casier, femeia-director și femeia-subaltern - nota: alterna pozițiile pentru că nu-i plăcea să se spună despre ea că e prea dominatoare, asistentă, turnătoare - notă: vânzătoare nu putea fi, prea era la vedere - influencer și speaker motivațional. Era femeia-zidar, faianțar, fierar-betonist, femeia-brutar, femeia-sondor, cofetar, croitor, alpinist, speolog. Era femeia care se duce, femeia care vine.... Putea fi orice, dar acum dormea, făcea somnul de frumusețe.

Vasile CHELARU

RĂMAS BUN !

Școala era așezată în mijlocul cartierului de case, care încă mai poartă amprenta personalităților ce s-au născut și au trăit acolo cu secole în urmă. Deși puțin cunoscute pentru mare parte a oamenilor simpli, sunt evocate cu ocazia unor manifestări culturale, organizate de o mână de intelectuali, temerari în slujirea valorilor naționale. Decizia amplasamentului unității școlare în acel colț de oraș a fost luată cu peste cincizeci de ani în urmă, după inundațiile ce au distrus jumătate de cartier. Există posibilitatea să se fi avut în vedere și numărul mare de copii, de atunci, proveniți din familii de condiție modestă și medie și, aproape sigur, a existat o gândire de perspectivă a autorităților referitoare la asigurarea armoniei instructive prin construirea de unități de învățământ în toate zonele orașului, care să aducă satisfacția absolvirii cel puțin a gimnaziului, pentru cât mai mulți școlari.

Paula Voiculescu terminase o facultate de matematică – informatică și ajunsese profesoară în această școală. Pe lângă multe și imprevizibile schimbări în activitatea didactică, decizia înființării "laboratoarelor", pentru ca elevii să studieze informatica, s-a numărat printre cele mai utile. Moștenise o sală mare, în care, de-a lungul timpului a fost atelier de tâmplărie, sală de sport și magazie. Fără a ignora urmele nevăzute ale trecutului rămase în amintirea colegilor mai în vârstă, a trecut la îndepărtarea obiectelor nefolositoare, refacerea instalației electrice, curățenia, aranjarea mobilierului și instalarea calculatoarelor, achiziționate în cadrul unui proiect cu finanțare europeană.

După săptămâni de muncă și o parte din vacanța de vară irosită pentru finalizarea lucrărilor, Paula era pregătită să-și instruiască elevii în cabinetul de informatică. Neglijase mult treburile de acasă și abia reușise să ofere celor doi fii o scurtă drumeție în nordul Moldovei. Gândise să profite de ocazie pentru a se opri o zi la Fălticeni, cu scopul de a-și vizita părinții, pe care nu-i mai văzuse de la sărbătorile de iarnă. Nu era singura pe care iubirea pentru bărbatul întâlnit în anii studenției, ce i-a fost hărăzit să-i devină soț, a dus-o în alte zone ale patriei. Nu regreta, căci oameni buni și harnici există peste tot, dacă știi să-i recunoști și să-i prețuiești.

Cu privire la profesia pe care o alesese, Paula căpatase reputația că manifestă exigență accentuată. O utiliza ca instrument eficace în instruirea copiilor, pe care îi obișnuise să se exprime într-un perimetru bine conturat al regulilor, al respectului reciproc, al cultului pentru valori, așezate pe un suport la o înălțime accesibilă, ca să poată fi atinse de fiecare dintre ei.

În viața de familie exprima o iradiere tălmăduitoare,

căutând măsura potrivită cu care să ofere educație copiilor, timp pentru treburile gospodărești și grijă pentru soțul, care era mai tot timpul la lucru, la firma de construcții pe care o înființase la scurt timp după ce s-au căsătorit. Era pasionată de arta culinară, fiind neîntrecută la gătit bucate, din produse garantate în ceea ce privește proveniența, procurate de la cea mai sigură și respectată precupeață.

Drumul către școală trecea prin piața agroalimentară, unde de câțiva ani o cunoscuse pe "bunica Tania". Aceasta era apreciată și îndrăgită de o mulțime de localnici, de personalul administrativ al pieței, de producătorii și comercianții de legume, fructe și zarzavaturi. Vindea la aceeași tarabă de aproape douăzeci de ani, nu întârziase niciodată cu plata taxelor, se ținuse departe de harța zilnică specifică locului, era lipsită de plăcerea scandalului, bârfelor și insultelor. Considera că există lucruri mai importante decât satisfacția de a-ți răni ori calomnia aproapele și nu cădea în capcana răutăților plecate din suflete neprietenoase. Era harnică, cu judecată echilibrată, îngăduitoare cu măsură, capabilă să tempereze spontaneități deplasate ale unor colegi de breaslă.

Nu vorbea despre viața sa, chiar nu se știa cum reușește să cultive zarzavaturi, să procure produse proaspete, după pretențiile clienților, al căror număr era greu de spus. Era un interlocutor plăcut și inteligent și avea un talent înăscut pentru comerț.

Scundă, uscățivă, ținea trupul drept și emana o energie inepuizabilă, prin felul în care își mișca corpul, prin siguranța cu care-și folosea mâinile pentru a așeza marfa. Ochii rotunzi și ageri, albaștri, cu sprâncene subțiri și arcuite, erau într-o mișcare continuă, parcă pentru a monitoriza cu atenție tot ce mișcă în jur. Radia blândețe iertătoare, iar pielea feței era deosebit de albă. Părul se observa cărunțit și des, acoperit cu o basma neagră. Nasul mic, gura cu buze frumoase, ilustrau o frumusețe trecută, dar nu pierdută în totalitate.

– Bună dimineața, bunică Tania! a salutat Paula Voiculescu. Tot cu taraba plină de marfă?! Tot cu prețurile mai mici?!

Intenționat a lăudat-o pe precupeață, ca să-i facă ziua bună.

– Bună dimineața, doamna profesoară! a răspuns bătrâna. Nu mă lasă concurența să măresc prețul! Cât mă mai țin puterile, nu am să le fac pe plac hoțomanilor, care cumpără dintr-un loc cu preț mic și vând la tarabă, cu preț mare. Bineînțeles, sunt și mulți oameni serioși printre comercianți! Nu mă fac de rușine în fața clienților mei! V-am mai spus! Eu îi văd pe oamenii care cumpără de la mine, ca

și cum ar fi prieteni sau rude. Deși sunt născută la Orhei, peste Prut, aici am trăit și aici îmi este casa. Dacă îți respecti neamurile, nu-ți bați joc și nu le dai marfă proastă! Dar gata cu lauda! Vă trebuie ceva?

– Da. Poate găsiți vreo douăzeci de ouă proaspete și doi litri de borș, făcut la puțină. Din găina care mi-ați dat-o zilele trecute, am de gând să fac ciorbă la băieți! Termin cursurile după patru ore.

– Asta-i floare la ureche! Am borșul colea, sub tarabă! Ouă știu de unde să iau. Când vă întoarceți către acasă, le găsiți pregătite!

– Mulțumesc! Vânzare multă!

Cam așa colabora "bunica Tania" cu profesoara și cu clienții pe care-i îndrăgise; recomanda cele mai bune mărfuri, cunoștea sursele de aprovizionare ale comercianților, avea cunoștințe printre producătorii de zarzavaturi, legume și fructe, știa unde găsește ouă, carne, păsări vii, garanta pentru calitatea produselor din lapte și igiena preparării acestora, ori atenționa cu privire la cei care nu erau de încredere.

Un nou an școlar se prevestea greu. Reformele anunțate de minister conturau schimbări ale unei normalități abia așezată. Nu întotdeauna schimbările aduc beneficii. La urma urmei, societatea are nevoie de stabilitate. Cetățeanul de rând dorește ca acolo unde muncește să-și vadă de treabă, fiind concentrat pe responsabilitățile sale. Răfuieli de partid ori schimbarea lucrului ce nu convine, căci a fost construit de altul, poate constitui o dovadă că nu mai focalizăm pe adevăratele nevoi ale societății. Tâmbălăul exterior, poate afecta educația copiilor.

Paula nu dorea să se implice în dispute periclitare ale interesului didactic. A intrat în clasă cu gândul la contradicțiile interminabile din cancelarie, suspendate de orele de curs și reluate în fiecare pauză. Era prima întâlnire cu elevii clasei a VII-a. Era punctuală și ținea la punctualitate. Se supăra pe cei care întârziu și era foarte aspră cu cei care lipseau numai de la ora sa. Copiii s-au ridicat. Era liniște deplină. Chipuri inocente o priveau cu mirare. Probabil au zădărnici că este exigentă. I-a invitat să se așeze, apoi s-a prezentat și le-a relatat ce presupune studiul unui domeniu nou de instruire – informatică.

– Acum urmează să vă cunosc și eu! Voi striga pe fiecare, după catalog. Vă rog să vă ridicați și să spuneți ce părere aveți despre această disciplină. Dacă ați avut ocazia să lucrați pe calculator, dacă aveți acasă... Puteți să exprimați orice părere referitoare la acest subiect! Lipsește cineva?

– Evelina! a răspuns o fetiță din clasă.

– De multe ori întârzie! a completat o voce de băiat.

– Care este numele ei de familie? a întrebat profesoara, răsfoind catalogul.

– Holban. Evelina Holban! au răspuns în cor copiii.

Profesoara rostea numele scrise cu carioca neagră, cu litere mari, de tipar. Pe rând, micuții se ridicau și spuneau ce gândesc, ce speră și ce au de gând să facă. La un moment dat s-au auzit bătăi ușoare în ușă. După câteva clipe a pășit pragul o copilă, respirând repede, probabil după ce a alergat ca să evite o confruntare cu profesoara. Chipul ei frumos a transmis instant un efect dezarmant, pentru profesoara care se pregătea să o chestioneze. La aproape paisprezece

ani era destul de firavă, dar părea ageră. Avea părul blond, bogat, pieptănat cu cărare pe mijlocul capului. Ochii aveau un albastru rar întâlnit, nasul mic, ușor turtit, iar gura era dreaptă, cu buza superioară subțire și cea inferioară mai groasă. Chiar dacă se afla într-o situație neconfortabilă, a scăpat un surâs nevinovat, care a evidențiat gropițele din obraji. Avea o aură de puritate, ce te făcea să o îndrăgești.

– Vă rog să mă scuzați și să-mi permiteți să iau loc în bancă! a spus cu o dârzenie neașteptată, cumpătată, care nu se asemăna cu obrăznicia.

A rămas în ușă, ca să primească răspuns. Purta haine uzate, dar curate. Pantofii erau vechi, dar bine lustruiți. Profesoara a apreciat atitudinea și exprimarea fetei, mai ales că nu a recurs la motive evident inventate pentru a-și scuza întârzierea.

– Mergi la locul tău, dar te rog să fii punctuală! Obişnuiesc să nu-i primesc la ore pe cei care întârzie repetat, ba mai mult, le solicit să prezinte temele și lecția în fața clasei.

– Mulțumesc! a spus fetița cu aceeași dârzenie echilibrată.

De la o săptămână la alta, Paula Voiculescu o descoperea pe Evelina, câte puțin la fiecare întâlnire, căci nu era ușor accesibilă. Era înzestrată cu o inteligență nativă, având abilități bune de comunicare. Nu era timidă, dar nu trecea hotarul bunei cuviințe. Avea o claritate în gândire și exprimare, care evidenția o maturizare grabnică, spre care a mers traversând repede etapa mirifică a copilăriei, din care se părea că nu a lipsit tristețea. Nu era atrasă de lumea fanteziei, asemeni altor copii de vârsta ei, gura sa nu a fost obișnuită numai să râdă, iar din ochii frumoși probabil că au curs lacrimi. Era atentă și acumula foarte repede informațiile. De câteva ori profesoara a observat-o îngândurată, alteori era obosită, căci pleoapele erau grele și îi acopereau privirea.

Timpul zbura. După vacanța de iarnă, școala a primit finanțare pentru cincizeci tablete, ce au fost oferite gratuit copiilor din toate clasele, cu rezultate bune la informatică. Printre ei s-a aflat și Evelina Holban.

– Vă rog să le păstrați, folosiți-le și lucrați în timpul liber, fără să neglijați celelalte teme. După câteva luni de zile, probabil după vacanța de Paște, câțiva dintre voi vor participa la un concurs, într-o zonă minunată, de munte.

Paula Voiculescu mergea către casă, cu gânduri multe și fără sfârșit. Avusese câteva ore grele. Traversând piața agro-alimentară, s-a oprit la "bunica Tania". Nu o văzuse de ceva timp. A inspectat cu atenție mărfurile expuse pe tarabă. Privirea i s-a oprit pe un borcan cu dulceață, de gutui. Simțea mai curând nevoia unor vorbe cu efect revigorant, cum se pricepea bătrâna să le dăruiască.

– Sigur o să placă copiilor dumneavoastră! Am făcut-o după o rețetă preluată de la mama, iar ea o știa de la bunica ei. După ce am spălat, curățat și tăiat gutuile, am pus în apa rece câteva felii de lămâie, ca să nu oxideze. Nepoata mea este înnebunită după asemenea bunătate. Mă ajută să o prepar. Numai la nevoie mare vând dulceața de gutui. Cred că, dacă în paradis există miros, acela este de gutui. Cu

gândul acesta nu mă tem de moarte.

Bunica Tania nu era în apele ei. Părea neliniștită și obosită de frământări despre care se ferea să vorbească.

– Se pare că nu vă simțiți bine! Pot să vă ajut cu ceva?

– Mulțumesc pentru intențiile bune, doamnă profesoară! Nu cunosc planurile Bunului Dumnezeu, dar nu cred că mă lasă de izbeliște.

– Are grijă de oamenii buni!

– Așa o fi! M-am întrebat adesea de ce, totuși, a fost aspru cu mine, când a permis să-mi pierd băiatul și nora într-un accident rutier! Apoi i-am mulțumit că fiica lor a scăpat nevătămată și că am putut avea grija ei. Copila mi-a dat puterea de a trăi cu această nesfârșită suferință! Dar să lăsăm în urmă supărările și să privim cu încredere înainte! Când mai treceți, să-mi spuneți dacă băieților le-a plăcut dulceața!

– Negreșit! Multă sănătate, vă doresc! Aveți grijă de dumneavoastră!

– Sigur că o să am! Mereu am avut! Am ținut cont de câteva lucruri, pentru a face față încercărilor date de viață. Le recomand cu plăcere celor care vor să mă asculte.

– Sunt curioasă. Spuneți-le și mie!

– Optimismul. Am trecut peste dificultăți cu speranța de mai bine. Am știut că după ploaie, iese soarele!

– Adică vorbiți de gândirea pozitivă!

– Da. Apoi, activitatea fizică și intelectuală. Am trudit mult, dar am și citit cu o poftă nesfârșită! Soțul meu a fost învățător și a adunat o mulțime de cărți. Erau zile când nu vorbeam unul cu altul. După ce terminam treburile ne retrăgeam în câte o cameră și citeam, ori stăteam în aceeași cameră și citeam ore în sir.

– Ați avut o căsnicie frumoasă!

– Era un bărbat excepțional. De la el am deprins alimentația sănătoasă. Nu am mâncat mult, dar am consumat legume cu frunza verde. Din acest motiv le recomand oamenilor și le ofer mereu proaspete.

– O lecție ce trebuie ținută minte! Mulțumesc încă o dată!

Ceva se întâmpla cu bătrâna. Folosise un alt fel de a se exprima, ca și cum ar fi lăsat să se observe un zbucium lăuntric, fără a se plânge.

După un timp, strecurându-se printre tarabe, Paula a constatat că "bunica Tania" nu este la datorie. A gândit că o fi plecat mai devreme ori o fi ocupată cu treburi importante, deși rar se întâmpla ca ceva să o rețină pe bătrână, ca să nu poată fi prezentă la piață.

La jumătatea lunii ianuarie au fost reluate cursurile, după vacanța obișnuită a sărbătorilor de iarnă. Paula Voiculescu citea gândurile copiilor, încă conectați, probabil, la tradițiile de iarnă. De aceea a considerat că-i poate stimula cu o propunere care să-i trezească din reverie.

– Vă propun un proiect ce se va derula de acum și până la sfârșitul lunii martie. Facem trei grupe de câte opt elevi. În fiecare grupă vor fi cel puțin doi elevi care au primit tabletă. Fiecare grupă va redacta un material folosind programul de scris "Microsoft Office Word". Tema este liberă. Puteți

să alegeți, de exemplu, tradițiile și obiceiurile românești la sărbătorile de iarnă, caracterizarea unui personaj literar, istoric, descrierea unei zone geografice. Voi urmări ca la orele de informatică să lucrați toți, stabilind timp egal pentru fiecare. Dintre voi. La finalul proiectului, vom selecta cea mai bună lucrare pe care o vom posta pe pagina de internet a școlii. Ce spuneți?

– De acord, a răspuns o mare parte dintre ei, convingși că întrebarea era doar formală. Oricum profesoara a decis.

Evelina Holban întârzia din ce în ce mai des la primele ore de curs. Au fost și zile în care a lipsit toată ziua ori a plecat mai devreme de la cursuri. Situația școlară s-a înrăutățit, iar copila arăta epuizată. Ochii albaștri își pierduseră strălucirea, părul blond era neîngrijit, iar fața era albă ca varul. În cancelarie se discuta des de situația elevei și se căutau principalii responsabili. Atunci au realizat că nu i se cunoștea familia. Venise în școală în clasa a VI-a, la recomandarea profesorului de sport. Acesta știa că părinții lucrează în străinătate și că ar fi în grija bunicilor, care au solicitat mutarea la această școală.

Elevii așteptau în liniște venirea profesoarei. Gălăgia supărătoare de după sunetul soneriei, ce anunța sfârșitul pauzei, dispăruse instantaneu. Evaluarea parțială a activităților desfășurate în cadrul proiectului, stârnise un neașteptat simț al datoriei în rândul școlarilor. Paula Voiculescu nu și-a ascuns surprinderea în clipa când a pășit în sala de clasă.

– Eram gata să cred că am greșit ușa!

A prospectat încăperea cu privirea, apoi a spus:

– Facem prezența și vom cunoaște îndemânarea voastră în redactarea documentelor pe calculator. Vom acorda și note. Mai întâi, însă, spuneți dacă lipsește ceva!

– Evelina lipsește! au spus copiii.

Dezamăgirea nu are totdeauna măsură vizibilă, însă atunci a degajat pe chipul profesoarei o indispoziție spontană, pe care cu greu a stăpânit-o. Sobrietatea Evelinei, dată de simplitatea, dar și de gingășia ei, colorate de inteligența și demnitatea cu care înfrunta greutățile nedeazăluite, dar evidente, au dezvoltat în timp, în sufletul profesoarei, sentimente de simpatie, cimentate armonios de hărnicia școlară a copilei.

– Mai vrem să spunem ceva! a intervenit un elev.

– Ce s-a întâmplat?

– Grupa noastră nu poate prezenta tema pregătită pentru proiect. Am lucrat și am salvat ce am scris pe tableta Evelina și ieri ne-a spus că a pierdut-o.

Paula Voiculescu a rămas tăcută, după ce copiii au dat în vileag isprava Evelinei. Oscila între a acorda fetei încrederea și șansa de a justifica derapajele din ultima vreme, ori de a admite că sub gingășia chipului se ascunde un comportament nescuzabil.

– Știe cineva unde locuiește Evelina? a întrebat profesoara vădit supărată.

– Da. Alexandra și Ciprian locuiesc în apropiere.

– Bine! Atunci după ore vă rog să mă însoțiți! Vreau să vorbim cu ea!

Primăvara se făcea simțită. Soarele se îndârjea să biruie vântul, ostenit să mai sufle, nemilos și rece. Străduța pe care mergea Paula însoțită de copii era îngustă, pietruită, fără

trotuare. Aproape toate casele aveau curte generoasă, iar din stradă se observa că erau atent îngrijite, ca și cum vecinii se supuneau unui regulament strict privind întreținerea gospodăriilor. Era evident că în colțul acela de cartier locuiau oameni harnici.

Căsuța în fața căreia s-au oprit era împrejmuată cu gard din scândură, vopsită cu verde crud. Poarta metalică, era data cu maron închis. Era încuiată. O alee din beton, de vreo treizeci metri lungime, ducea către ușa casei mici, cu pereții văruiți în verde. Ferestrele înguste ieșeau în evidență datorită unui roșu-cărămiziu îndrăzneț, dar nesupărător. Casa părea din povești. În față erau mulți pomi. De o parte și cealaltă a aleii betonate, numeroși erau gutuii bătrâni, cu tulpina groasă, cu ramuri strâmbe ca brațele unei vrăjitoare.

După casă se zărea teren mult, cât puteai cuprinde cu privirea. În interior nu se observa mișcare.

– Căutați pe cineva?

O femeie între două vârste, cu câte o sacoșă în mâini, se oprise în dreptul lor, în semn că nu pleacă până nu primește răspuns.

– Sunt profesoara Evelinei, iar ei sunt colegii fetei. Nu a venit la școală, așa că vrem să vorbim cu ea.

– Ehe, sărăcuța! Cum să mai vină la școală! Numai inimioara ei știe cât a suferit!

– La ce vă referiți?

– Bag de seamă că nu știți! După ce a murit bunică-sa,, care locuia în casa din fața voastră, a venit o familie să o ia la ei, parcă la Galați. Cică ar fi o verișoară dinspre mamă-sa, dar nu cred. Mamă-sa era o femeie tare delicată, în timp ce asta era de departe o scorpie. Arătau ca niște oameni cu bani mulți! Și ce mașină aveau! Au venit taman în ziua înmormântării, ca să-i rupă inima-n două Evelinei! Este ca fiica noastră, aici în mahala! Harnică, cuminte și deșteaptă! Cine știe unde o fi ajuns, dacă spuneți că nu a fost la școală!

– Dar de ce nu au luat-o părinții ei? Nu au venit la înmormântare?

– Care părinți, doamnă dragă? Au murit când Evelina avea trei ani. A crescut-o bunică-sa.

Paula Voiculescu și copiii au amuțit. Au plecat fără a rosti un cuvânt.

Pășea agale. Era înfrigurată, desi începutul lunii martie anuța oficial anotimpul de primăvară. Paula Voiculescu își adresa blânde dojene pentru modul defectuos de gestionare a atimpului. Se apropia de piața agro-alimentară, pe care a ocolit-o de câțva timp, căci folosisese mașina. Chiar dacă nu-i plăcea să conducă, recunoștea că era necesară, când se grăbea sau când avea de dus caiete, cărți, laptopul sau alte materiale didactice.

Se strecura printre tarabe, pe traseul obișnuit. De departe a sesizat că "bunica Tania" lipsește din nou de la taraba ei. Când s-a apropiat, a muțit. Un fior rece i-a trecut prin tot corpul.

„Nu se poate!” a spus cu voce tare profesoara. „Nu pot să cred că s-a întâmplat!”

Taraba era plină de candeluțe aprinse, roșii și albe, de diferite dimensiuni, care înconjurau portretul bătrânei, cu ramă subțire, din lemn, negru. A rămas locului, privind

chipul prietenos al bătrânei, care ani la rând o întâmpina cu vorbe simple, pline de înțelepciune. Abia când si-a simțit umedă bărbia a realizat că plângea.

– Bună ziua, doamnă profesoară! a salutat o femeie cu sorțul pus peste un pulovăr gros, din lână. Mă iertați! Am taraba la câțiva pași mai încolo. Pot să vă vorbesc?

– Bună ziua! Vă cunosc! Când s-a întâmplat?

– Săptămâna trecută! Nu s-a simțit bine de câteva luni de zile, dar nu a spus. Când ne-am dat seama că este bolnavă, am mers acasă la ea. Eu am fost mai des. M-am bucurat că m-a lăsat să o ajut cu unele treburi. Toți care am cunoscut-o ne-am implicat. După puterea fiecăruia.

– Am înțeles! Ce voiați să-mi spuneți?

– Mi-a dat ceva pentru dumneavoastră. A spus că sigur veți trece pe aici. Dar să nu mai pierd timpul....

Femeia s-a întors cu o cutie din carton, care părea destul de grea, după cum o ținea cu mâinile amândouă din partea de jos. A așezat-o pe un colt al tarabei, sprijinind-o cu o mână, în timp ce cu mâna cealaltă împingea candeluțele, ca să facă mai mult loc. În partea de sus, capacul era bine sigilat, cu bandă adezivă, transparentă.

Paula nu-și putea înfrâna curiozitatea. Ajutată de inimoasa femeie a tăiat banda adezivă și a desfăcut aripioarele de carton. În interior se găseau patru borcane, peste care era așezat un plic închis, maron, cu bule antișoc, ca cele folosite la firmele de curierat.

Un alt plic, de dimensiuni mici, de culoare albă, deschis, lăsa să se vadă în interior o foaie scrisă. Cu tulburătoare emoții a scos foaia de hârtie. Scrisul îngrijit, cu litere mari, egale, i-a atras îndată atenția.

„Doamnă profesoară,

Mai întâi vă cer iertare că folosesc această modalitate de a mă adresa dumneavoastră, dar simt că nu mai am timp să vă aștept, în drumul către școală sau casă, cum am făcut-o ani la rând.

Am avut șansa să vă cunosc și să vă îndrăgesc. Dar mai mult decât mine v-a îndrăgit nepoata mea, Evelina. Am crescut-o cum am știut, după moartea fiului și nurorii mele. Am căutat să nu las destinul dramatic să producă răni nevindecabile în sufletul ei curat. În mare parte am reușit. Evelina este tonică, discretă, sensibilă, iertătoare și, mai ales, responsabilă.

Multe zile și nopți a stat alături de mine, m-a îngrijit, mi-a alinat suferința. Nu a fost drept, căci eu ar fi trebuit să-i fiu sprijin. Mereu m-a ajutat la treburi și știu că a neglijat școala. Mi-a spus că a lipsit mult de la cursuri și mi-a mărturisit că a amanetat tableta, ca să-mi cumpere medicamente. Dar Dumnezeu are propria judecată și nu m-a lăsat cu rușinea în suflet.. Cu banii pe care mi i-au donat oamenii din piață, alături de care am muncit toată viața, am răscumpărat tableta. O găsiți în plicul acela mare, cum l-am primit de la casa de amanet..

Și vă mai adresez o rugămintă. V-am spus că Evelina mă ajuta la dulceața de gutui și a insistat foarte mult să vă ofere ultimile borcane, pentru copiii dumneavoastră. Dorința ei este importantă pentru mine și cred că dacă veți accepta, își va găsi liniștea. Iar eu simt deja un plăcut miros de gutui. Dinspre paradis. Rămas-bun!

Tatiana Holban”

POSTUL - întâlnirea cu Dumnezeu

Preot Răzvan-Andrei ACOSTIOAEI

Îmi amintesc cu drag un cuvânt frumos al starețului Tadei de la Vitovnița „*Dacă cineva va fi cu bunăvoință, Dumnezeu îl va întâlni undeva!*”. Postul poate fi interpretat ca o bunăvoință a omului de a se întâlni cu Dumnezeu, și în mijlocul adevăratei postiri, omul își poate începe povestea de dragoste cu însuși Dumnezeu.

Fără îndoială, pentru viața spirituală, postul are o importanță covârșitoare. El este caracterizat drept poruncă a vieții, „*de-o-vârstă*” cu firea omenească (Sf. Grigorie Palama, Omilia 13). În scrierea Didahia celor doisprezece Apostoli este numit și „*temelia virtuților*” lucru lesne de înțeles dacă luăm în considerare faptul că postul cultivă smerenia, baza tuturor virtuților. Postul în adevăratul său sens nu se reduce doar la abținerea de la anumite feluri de

conștientiza limite și neputințe, vom avea ispite... dar cu siguranță, în post, nu ai cum să te plictisești niciodată! Cred că nu ar trebui niciodată să pierdem din vedere faptul că postul nostru nu este despre ceva, ci pentru Cineva. Orice facem trebuie să facem pentru Hristos și ca să ajungem la Hristos.

Postul - medicament duhovnicesc

Neglijarea cu rea voință a postului, destul de des întâlnită astăzi, mărturisesc în mod cert o periculoasă slăbire a vieții spirituale. Fără post, posibilitățile revigorării unei vieți duhovnicești autentice și folositoare sunt mult

limitate. Dar slăbire sau chiar împietrire a vieții spirituale dovedește și abordarea postului ca un simplu lucru formal, fără conținut profund și esențial. Există o ispită subtilă a veacului nostru de a răstălmăci sensul adevărat al postului și de al transforma într-un scop în sine. Suntem părtași din ce în ce mai mult la o „laicizare” nefirească, dăunătoare și păguboasă a postului: ne abținem de la produse din carne și lactate pentru a ne curăța trupul de toxine, eventual pentru a slăbi, sau pentru a putea trâmbița pretutindeni că „am ținut post”. Este o distorsionare foarte populară a postului care merge mână în mână cu nevoia de a verifica obsedant etichetele produselor să nu conțină urme de carne sau lactate în ideea de „a face totul bine” și cu abilitatea creării unor rețete sofisticate și noi de post. Apoi, ne mândrim pretutindeni cu abilitatea noastră de a renunța la câteva plăceri,

unii chiar numai în prima și ultima săptămână din post. Și vechiul „EU” de dinainte de post rămâne același! Pretinsa și mult numita noastră jertfă se transformă mult prea des într-o egoistă îndreptățire și iubire de sine, și mult prea rar, spre deloc, într-o dumnezeiască dăruire de sine. Păstrăm aceleași vechi răutăți, aceleași neglijențe față de anonimii năpăstuiți de lângă noi, nutrim aceleași răzbunări sinistre. Cu cuvintele Sfântului Vasile cel Mare, nu mâncăm carne dar ne devorăm aproapele. Ba mai mult, parcă mai intens lucrăm aceleași patimi care ne despart de Dumnezeu, care

mâncare ci înseamnă și nevoia duhovnicească, săvârșită prin rugăciune, luptă împotriva patimilor și milostenie.

Prin post omul este ajutat să conștientizeze dependența lui de lume, dar și să își regăsească locul lui de stăpân asupra ei. Este șansa de a ne reevalua viața, pregătind sau deja făcând schimbări lăuntrice altoite pe voia lui Dumnezeu. Și bineînțeles, un post ținut doar de dragul lui Dumnezeu ne va deschide negreșit noi orizonturi. Vom descoperi în noi energii nebănuite, vom învăța lucruri noi, vom experimenta stări și senzații, vom

nu sunt altceva decât moduri prin care noi ne manifestăm dorința nesănătoasă de a ne îndrepta către neființă.

Și unde a dispărut postul cel adevărat, plăcut lui Dumnezeu ? Pentru mulți, perioada aceasta de înfrânare este asociată cu întristarea sau crisparea, cu o izolare de toate bucuriile. Mulți se uită curios la tine atunci când îndrăznești să zâmbești în post. Dar postul nu este nici doliu și nici cămașă de forță! El cere doar reducerea a tot ceea ce împiedică pocăința, este o vreme de rugăciune intensă, de muștrare de sine pentru păcate, când toate puterile se îndreaptă către Dumnezeu, este o vreme de săvârșire a faptelor bune. Odată cu Hristos a venit pentru noi și postul cel luminos, cel plin de bucurie că faci ceva pentru a-i mulțumi lui Dumnezeu, postul cel discret și minunat: *„Când postiți, nu fiți triști ca fățarnicii; că ei își smolesc fețele, ca să arate oamenilor că postesc.(...)Tu însă, când postești, unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti Ție”* (Matei 6, 16-18). Îmi amintesc cu drag, din Jurnalul Fericirii al inegalabilului Nicolae Steinhardt cum odinioară compozitorul Haydn întrebat fiind de ce odele sale închinare lui Dumnezeu au un ritm așa de „sprintar” când ar fi trebuit să fie solemne, ceremonioase și serioase a spus: „Pentru că atunci când mă gândesc la Dumnezeu mi se umple sufletul de bucurie!”. De am înțelege pe deplin că Domnul este adevărata noastră bucurie și postul tot o bucurie ar fi.

Departate de a fi o competiție, postul este o lucrare personală, o realizare intimă care ne ajută în cele din urmă să redescoperim cine suntem și cum ne raportăm la noi înșine și la întreaga lume materială. El este, dacă vrei, o călătorie spre o întâlnire intimă cu Dumnezeu care are loc nu departe, ci în inima ființei noastre. Este o reîntoarcere la identitatea noastră firească, este o căutare ce are ca scop recâștigarea slavei pe care am pierdut-o prin păcat și egoism dar pe care o recâștigăm prin milă și virtuți obținute prin comuniunea cu Hristos.

Greutatea unui post este percepută în funcție de cum se raportează omul la sine însuși de-a lungul întregului an. Atunci când cineva este necruțător cu patimile sale, când își înfrânează mai mult mintea, simțurile, stomacul, postul i se va părea ușor. Maxima îngăduință, atunci când nu ne refuzăm nimic, va transforma postul nostru într-o corvoadă.

Ascetismul postului nu este ceva excepțional, asumat din cauza unor tradiții sau din cauza unor obligații. Ascetismul postului este o invitație, o chemare la ceva mai mult, mai frumos și mai în măsură să ne aducă împlinire. Este o chemare adresată nouă de însuși Dumnezeu, de a realiza că numai El este obiectul oricărei noastre doriri autentice.

Postul – început folositor pocăinței

Parcă mai ușor vorbești la început de Post despre pocăință! Mă doare să văd că deși se vorbește atât de mult în biserică despre pocăință nu știu dacă există vreo altă noțiune mai ignorată, mai disprețuită, mai prost înțeleasă

Viața noastră

și mai perversită. Pocăința este, înainte de toate, supremul act de sinceritate a ființei, este o lucrare lăuntrică de reorientare din temelii a vieții.

Pocăința nu se reduce la un simplu act de recunoaștere a unor păcate, nu este nici măcar regretul pentru niște fapte rele săvârșite, ci este o transformare a întregii perspective din care privim viața, este o recentrare a vieții noastre pe Hristos-Dumnezeu. Nu ni se cere doar să ne recunoaștem niște greșeli, nici numai să renunțăm la a mai săvârși niște păcate, ci suntem chemați să ne asumăm ceva mult mai important; să începem un proces de înnoire a minții noastre, a inimii noastre.

Părintele Rafail Noica spunea că *„pocăința este dinamica vieții veșnice”*. Adică este întreaga noastră luptă, de fiecare clipă, de omorâre în noi a ceea ce este ticălos și urât moral, și de cerere stăruitoare ca Dumnezeu să ne dăruiască haina cea nouă a Duhului Sfânt. Pocăința este angajarea radicală a omului de a muri pentru Satana și a trăi pentru Hristos, așa cum am făgăduit la Botez.

Este nevoie să ne reamintim și să ne reasumăm mereu făgăduința de atunci: *„Mă unesc cu Hristos și cred Lui ca unui Împărat și Dumnezeu”*. Dumnezeu este Împăratul, Domnul și Stăpânul vieții noastre, El este Centrul și Sensul ei. Când vom înțelege cu adevărat lucrul acesta, vom ști ce este pocăința și postul cel adevărat.

Nici postul și nici pocăința sau reîntoarcerea la Dumnezeu nu înseamnă depersonalizare sau semne de decrepitudine. Ele sunt semne vădite ale maturității duhovnicești și ale adevăratei înțelegeri a vieții.

În loc de concluzii

Spuneam că postul și pocăința sunt medicamente duhovnicești orientate spre lupta cu păcatul. La fel ca medicamentele și metodele bisericești de tratament au indicațiile și contraindicațiile lor. Medicamentele duhovnicești ne vor fi nefolositoare dacă le vom aplica mecanic, fără credință și nădejde. Nu trebuie să îl considerăm pe Dumnezeu datornicul nostru doar pentru că ne-am dat puțin osteneala pentru mântuirea noastră. Nu avem dreptul sau posibilitatea să-l smulgem ceva! Dar îi putem îndupleca marea și nesfârșita milostivire postind și punând început bun pocăinței noastre.

Rețete de post, sănătoase și gustoase

Elena ACOSTIOAEI

„Dacă postim înfrânându-ne numai de la mâncare, după trecerea Părăsemilor, va trece și postul, iar dacă ne înfrânăm și de la păcate postul nostru va continua și vom avea mereu folos din el.”

Sfântul Ioan Gură de Aur

Chifteluțe de post cu dovlecel

Ingrediente:

1 dovlecel
240 grame năut fiert și scurs bine
3 căței usturoi
1/2 linguriță sare
50 grame fulgi de ovăz
1 linguriță pudră verdețuri uscate
1/2 linguriță fulgi drojdie inactivă (opțional – conferă o aromă asemănătoare brânzei – telemea)
zeama de la 1/2 lămâie
puțin ulei de măsline

Mod de preparare:

Dovlecelul se rade pe răzătoarea

mare, se sarează puțin și se lasă în sită câteva minute să se scurgă zeama. În vasul robotului, se așează toate ingredientele, cu excepția dovlecelului. Se mixează totul până se obține consistența dorită (eu n-am lăsat-o să se facă pastă fină-fină). Se adaugă dovlecelul ras și scurs foarte bine și se mai continuă mixarea câteva secunde. Cu mâinile umede se modelează chifteluțele rotunde, ca niște perișoare mai mari, care se așează în tava tapetată cu hârtie de copt.

Se introduce tava în cuptorul preîncălzit și se coc circa 20 minute la 180 grade sau se prăjesc în ulei. După coacere, se pulverizează puțin ulei de măsline peste chifteluțe. Chifteluțele de post cu dovlecei se servesc cu sos de roșii și paste fierte al dente.

Salată rusească de post

Ingrediente:

1 kg cartofi
2 morcovi
100 g mazăre fiartă (din conservă)
3-4 castraveciori cornichon (murați)
1 lingură capere
maioneză de post

sare și piper, după gust

Mod de preparare:

Se decojesc cartofii și morcovii și se taie în bucăți mari. Legumele se fierb în apă cu sare (dacă aveți mazăre congelată, puneți-o și pe ea la fiert), după care se strecoară și se taie în bucăți potrivite, morcovii în rondele iar cartofii în cuburi mici. Se adaugă apoi caperele, scurse, și castraveciorii tăiați mărunt. Când legumele se

răcesc, se amestecă cu maioneza de post, se sarează și piperează după gust, și se lasă la frigider câteva ore bune, pentru ca gusturile să se „împrietenească”.

Maioneză de post

Ingrediente:

1 căpățână de țelină,
1 ceașcă ulei,
zeama de la o lămâie,
2 linguri muștar,
2 liguri apă rece.

Mod de preparare:

Se curăță țelina, se fierbe în apă cu sare. După ce se răcorește, se pasează într-un castron și, amestecându-se cu mixerul sau cu lingura de lemn, se adaugă puțin câte puțin uleiul, zeama de lămâie și muștarul. Spre final se adaugă apa foarte rece.

Cartofi umpluți cu zarzavat călit

Ingrediente:

8-10 cartofi mijlocii
3-4 roșii
o jumătate de varză,
2 morcovi
1 rădăcină de pătrunjel
4 linguri de ulei
mărar și pătrunjel frunze,
busuioc, sare

Mod de preparare:

Se curăță, se spală, se toacă varza, morcovii și pătrunjelul se dau pe răzătoarea mare, se călesc împreună 10 minute în ulei fierbinte. Când s-au înmuiat se adaugă două roșii decojite și tăiate subțiri și se lasă

vasul pe foc până legumele nu mai au sos. Cartofii se spală, se fierb în coajă 20 de minute, se scot calzi și se golesc de miez. Miezul bine fărâmițat se amestecă omogen cu legumele călite. Amestecul se sarează și se piperează, apoi se umplu cartofii cu acesta. Se așează pe o hârtie de copt unsă cu ulei, și cu roșii felii printre ei și cu restul de umplutură. Se adaugă busuiocul peste cartofi și se introduce la cuptor pentru 3/4 oră. Se servesc calzi, cu verdeață tocată deasupra și cu salată de sezon.

Prăjitură pufoasă cu cremă de cocos și blat însiropat de cacao

Ingrediente:

200 de grame de făină
1 linguriță de praf de copt
3 linguri de cacao
60 ml de ulei
250 ml de lapte de soia
200 grame de zahăr
1 praf de sare
1 lingură de oțet sau de zeamă de lămâie
1 lingură extract de vanilie

Pentru cremă este nevoie de: 300 ml lapte de soia cu aromă de vanilie, o lingură cu vârf de făină și o lingură cu vârf de amidon din porumb, 100

de grame de zahăr, 100 de grame de margarină sau unt de cocos, o linguriță extract de vanilie, zahăr pudră pentru finisarea prăjiturii.

Mod de preparare

Cuptorul trebuie pornit și setat la 180 de grade Celsius.

Pentru baza cremei, se omogenizează 300 ml de lapte de soia cu 100 grame de zahăr, 1 lingură cu vârf de făină și una de amidon din porumb. Se pune crăticioara pe foc și se fierbe până se îngroașă, amestecând cu telul în formă de pară. Când compoziția s-a îngroșat, se adaugă extractul de vanilie, se amestecă bine și se pune separat. Crăticioara cu crema fiartă se pune într-un vas cu apă rece, pentru a putea prepara crema pentru care se incorporează cu mixerul margarina pentru prăjituri sau untul de cocos în compoziția fiartă și răcită.

Într-un alt castron, se bat cu telul laptele rece de soia pentru blat (250 ml), uleiul, 200 grame de zahăr și oțetul sau zeama de lămâie. Făina, sarea, praful de copt și cacao se omogenizează bine, separat. Apoi, ingredientele uscate se adaugă peste cele lichide și se omogenizează amestecând cu telul, cât să se obțină un aluat cu o consistență tipică de blat de tort.

Aluatul pentru prăjitură se toarnă într-o tavă căptușită cu hârtie de copt și se nivelează. Blatul se coace în cuptorul preîncins la 180 de grade, nu mai mult de 12-15 minute. Se pune blatul copt pe un grătar pentru prăjituri, pentru a se răci mai rapid. După ce s-a răcit, se desprinde hârtia de copt și blatul se taie în 3 fâșii egale, care se suprapun cu crema.

„Dacă mă hrănesc bine pentru ca trupul meu să fie puternic, acesta se răzvrătește și pretențiile lui cresc: nu are chef de rugăciune. Dacă-mi smeresc trupul prin post fără de măsură, în suferința înfrânării ia naștere pentru o vreme un teren prielnic pentru rugăciune, dar după aceea trupul devine neputincios și nu vrea să urmeze duhului.”

Arhimandritul Sofronie

Prof. Alina Mihaela ENE

Iertarea te face liber

„Libertate! Libertate!”

Acest strigăt disperat se auzea în Piața Revoluției din București și nu numai. Se auzea în toată țara. Pentru libertate au căzut români pe fronturi, au murit în lagăre și închisori. Dar oare acum ne simțim pe deplin liberi? După atâția ani de luptă, ne simțim cu adevărat liberi?

Unii ar spune nu, alții ar spune da. Depinde cum privește fiecare libertatea.

Poate pare ciudat, dar adevărata libertate stă în două lucruri primordiale: în ascultare și în iertare.

Să le luăm pe fiecare în parte.

Ascultarea nu constă în a muta un lucru din punctul A în punctul B la porunca unui om. Ascultarea ascunde un sens mai profund. Prin ascultare reușim să reparăm în noi trufia și revolta pe care le simțim atunci când ni se cere să ascultăm. De ce? Pentru că, prin neascultare, ne-am despărțit practic de Ziditorul nostru și cutremurător este faptul că am făcut-o liberi! Liberi am făcut-o, dar care sunt roadele acestei așa-numite libertăți? Ceea ce avem acum este infinit mai prejos decât ceea ce am avut dintru început de la Ziditorul nostru.

Prin ascultare, prin puterea de a asculta, noi restabilim relația cu Dumnezeu. Iisus Hristos cât a stat pe pământ S-a făcut ascultător până la moarte, și încă moarte pe cruce. *Iisus S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, și încă moarte pe cruce.* (Filipeni 2,8)

Ne supunem prin ascultare celui pe care îl iubim ca el să lucreze prin noi, să se răsfângă în noi, să fie una cu noi, și astfel să existăm unii prin ceilalți. Aceasta ne învață Mântuitorul Însuși. Noi fiind chip al lui Hristos și urmându-l, încercăm prin exerciții de ascultare, de tăieri a voii noastre să ne asemănăm cu El. Ascultarea nu constă în a îndeplini o serie de porunci, ci trebuie percepută ca un mod de comunicare.

Iertarea este o lucrare permanentă. Ea implică un real efort mintal și sufletesc. Este o reală luptă. Nu putem ierta de la început. Dar, dacă avem această lucrare, Dumnezeu prin harul Său, ne ajută.

Pare poate ciudat, dar cu adevărat iertăm și devenim liberi în momentul în care luăm vina asupra noastră. Iertarea este o osteneală permanentă. Zi de zi, ceas de ceas, oră de oră să uităm de relele pe care le-am primit amintindu-ne de lucrurile bune pe care le-am fi putut face și nu le-am făcut.

Nu putem ierta! Poi nu putem! Unde e problema? Care este cauza? În iertare se taie multe rădăcini rele. Deci de ce nu putem ierta? Pentru că încă nu ne-am tăiat voia proprie. Încă suntem mândri. Mândria nu ne lasă. E cel mai greu sac. Îl cărăm în spate. Aruncăm din sac mii de pietricele, dar de bolovanul acesta greoi nu ne lepădăm. Mândria se ascunde până și în virtuți. E așa de greu de luptat! Dar nu și imposibil! Tăiem mândria iertând și atunci ne vom simți cu adevărat liberi!

Păsările zboară pentru că au aripi. Rândunelele zboară. Dar găina de ce nu zboară, doar are aripi și ea? Nu e suficient să ai aripi pentru a zbura. Trebuie să fii și ușor. Oasele rândunelelor, așa cum ne învață biologia, sunt goale, fără măduvă.

Să fim precum rândunelele și porumbeii: și cu aripi și ușori! Aripi avem și noi; dar și multă măduvă. Aripile reprezintă finețea sufletului nostru, iar măduva reprezintă acele pietricele, acei bolovani care se cheamă patimi, păcatul cel mai mare fiind mândria. Cum se ajunge ușor la despătimire? Prin smerenie, prin iubire, prin iertare.

Iertarea ne face liberi. Iertarea naște iubire, naște dragoste, iar dragostea ne unește pe vecie cu Dumnezeu.

Să iertăm și vom fi liberi!

Adevărata libertate stă în iertare!

Cuvânt la Învierea Domnului: Întoarcerea la Hristos

Recenzie a cărții (Sfântului) Ioan Ianolide,
„Întoarcerea la Hristos – document pentru o lume nouă”¹

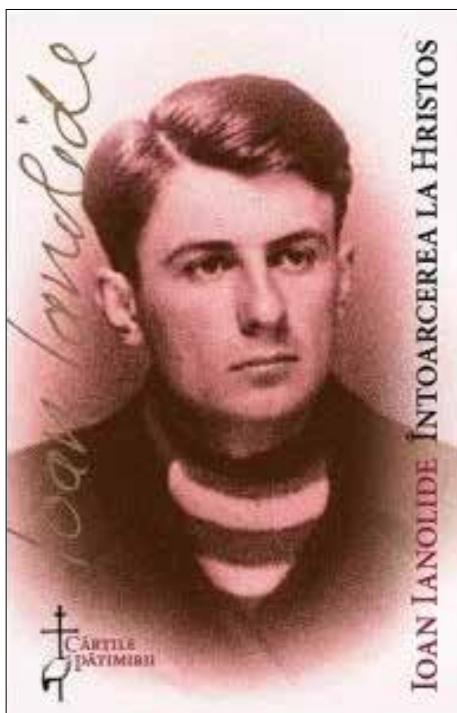
Andrei-Nicolaie MIHAI

Motto: „Nu facem literatură, ci trezire de conștiințe!” (Ioan Ianolide)

Ioan Ianolide (1919 - 1986), deși necanonizat (încă), este fără doar și poate unul din cei mai mari Sfinți români și universal ai secolului al XX-lea, exponent de vază a Sfinților și Mărturisitorilor din temnițele comuniste, alături de frații întru credință și suferință (doar câțiva dintre ei), mirenii Valeriu Gafencu, Virgil Maxim, Constantin Oprișan, Rady Gyr, Mircea Vulcănescu sau preoții Arsenie Papacioc, Gherasim Iscu, Gheorghe Calciu-Dumitreasa, Iustin Pârvu, Dimitrie Bejan, Benedict Ghiuș, Dumitru Stăniloae, Ilie Lăcătușu, Nicolae Steindhardt, toți Sfinți Mucenici, Mărturisitori sau Cuvioși – legați întru veșnicie nu doar prin sfințenie, ci și prin tumultul nedescris al suferinței pe care l-au îndurat împreună, sprijinindu-se reciproc. Dacă rostești numele Ioan Ianolide, rostești în el deodată și celelalte nume citate – și chiar cu mult mai multe – și viceversa: orice alt nume rostit implica și amintirea lui Ioan Ianolide.

Cartea sa „Întoarcerea la Hristos”, care mai poartă și titlul de „predanie a Sfinților Români din închisori”, reprezintă testamentul tuturor Mărturisitorilor veritabili și ortodocși ai închisorilor comuniste. Această minunată titulatură a fost atribuită cărții-document chiar de supraviețuitorii temnițelor comuniste – chiar de cei mai aleși dintre dânsii – subliniind ideea că această carte a fost scrisă întru sfințenie, insuflată de Duhul Sfânt. Cartea, pe lângă valoarea incontestabilă de document istoric, reprezintă un adevărat buchet filocalic de învățături creștine pentru vrea de acum, dar și un mănunchi de cutremurătoare profeții și previziuni duhovnicești, care una câte una se împlinesc sub ochii noștri cu o viteză pe care n-am fi considerat-o ca fiind posibilă. Tocmai de aceea, aceasta carte scrisă cu foarte multă suferință (cu foarte mari eforturi, pe ascuns, cu mare emoție și teamă, dar cu fermitatea unei veritabile mărturisiri), reprezintă lucrarea și mireasma Sfântului Duh, încununarea suferinței pentru

Hristos, Mântuitorul nostru, nu doar a lui Ioan Ianolide, ci a tuturor dimpreună cu dânsul, cartea reprezentând un adevărat Pateric al Sfinților din închisorile comuniste. „Încercăm să-L vestim pe Hristos Cel răstignit în secolul XX. Aici s-au petrecut minuni, aici au renăscut sfințenia și martiriul, aici mărturisitorii și-au dăruit viața pentru credință. Aici holdele sunt.”²

Toți acești mari mărturisitori au suferit o mare mucenicie și nedreptate și încă o mai suferă. Ioan Ianolide a făcut închisoare 23 de ani; fără să aibă absolut nici o vină: la Aiud, în colonia de la Galda – ca rob al muncii, la Pitești – denumit și iadul studenților, apoi la Târgu Ocna – pe care a numit-o (câtă putere sufletească!) „lumina din răni”. Cartea reprezintă (alături de celelalte, precum „Deținutul profet”³ sau „Testamentul unui nebun”⁴) afară, bineînțeles, de o adâncă și tristă autobiografie, un veritabil document istoric, unic și foarte detaliat – o radiografie vastă și minuțioasă a întregului lagăr concentraționar comunist din România, conținând totodată elemente biografice deosebit de prețioase, unele unice – atât despre cei închiși (deținuți de drept comun, oameni de cultură,

oameni politici, simpli clerici, simpli țărani – oameni din toate păturile sociale, de orice religie, rasă sau orientare politică – căci până și vechii comuniști au ajuns să împartă hrubele temnițelor cu mărturisitorii lui Hristos, fiind aruncați acolo chiar de frații lor mai mici – noii comuniști) cât și despre torționari. Cu adevărat prețioase pentru istoria noastră bisericească însă, cea mai mare valoare o au însă biografiile cuvioșilor și mucenicilor care au trecut prin aceste acerbe chinuri și a căror personalitate a fost viu surprinsă și trasată de Ioan Ianolide în cartea sa.

Tocmai aceste personalități – în frunte cu Ioan Ianolide și Valeriu Gafencu (a cărui biografie este cel mai bine creionată în cartea de față) – sunt astăzi din nou

condamnate de puterea lumească și lepădate chiar și de unii frați în credință (inclusiv de unii clerici sau chiar ierarhi), motiv pentru care – înainte de a purcede la câteva istorisiri importante din viața autorului și descrierea cărții – ne simțim obligați întru frica lui Dumnezeu⁵ a a mărturisi adevărul despre toate acestea. Căci dacă nu o vom face noi, tocmai cei care suntem ucenici ai lui Hristos și drept credincioși (ortodocși), atunci cine ar putea-o face?! Iar pentru aceasta ne vom folosi chiar de un citat din „Întoarcerea lui Hristos”. Vorbim aici despre controversata lege 217/2015 care în titlu reglementează pompos „statutul organizațiilor și simbolurilor cu caracter fascist, rasist sau xenofob”, dar care în fapt restabilesc printr-o terminologie obscură toate sentințele nedrepte și satanice ale tribunalelor bolșevice din România, dar și mai grav, împiedică cinstirea Sfinților Închisorilor în mod public sau privat, deci și canonizarea lor – prin amenințarea cu amendă sau închisoare de la 6 luni la 3 ani. Dovada stau (căci au trecut 5 ani de atunci) presiunile și sezizările multiple și numeroase făcute de neocomuniști, seculariști și atei împotriva primăriilor și administrațiilor locale, a editurilor, clerului și Bisericii ș.a.m.d., pe care nu le vom aminti aici în parte, căci sunt de notorietate și oricine le poate conspecta ușor dacă îl interesează subiectul. E doar una din profețiile împlinite ale Sfinților Închisorilor și anume aceea că „nu ne vor lăsa în pace nici morți.”

Iar pentru a nu lăsa nici o urmă de controversă, Ioan Ianolide, intuind întru Duhul Sfânt această atitudine și asalt asupra credinței, scrie încă dintru începutul cărții:

„După cum am mai spus, noi eram tineri, visători și fără experiență politică, dar ne iubeam neamul în valorile sale mărețe și țara în hotarele sale naturale și prin urmare eram în conflict cu toți dușmanii din afară și din interior. La început am fost dezamăgiți de Anglia și Franța, care au abandonat Europa - deci și pe noi - în mâinile lui Mussolini, Hitler și Stalin. Pentru o vreme ne-am orientat speranțele spre Germania însă Hitler a fost o deziluzie. Niciodată nu am fost adepții ideologiei naziste dar când am simțit orgoliul rasei germane pe propria noastră piele, cu atât mai mult ne-am declarat dușmani lor. Germanii au venit la noi ca stăpâni și nu ca aliați. Hitler nu și-a dorit prieteni, ci supuși, iar noi nu aveam calități de robi. Și totuși, în fața pericolului comunist românii au intrat în război alături de nemți. Mareșalul Antonescu a spus că face un război sfânt și că din Basarabia și Bucovina va reveni în țară prin Ardeal. El întruchipa atunci idealul românesc, pe care îl contestau numai cele câteva sute de comuniști români. Românii nu au putut avea o alternativă în conjunctura de atunci. Un paradox: majoritatea absolută a românilor și a rușilor au fost anticomuniști și totuși Armata roșie rusească a cucerit Europa până la Berlin. Explicația constă în organizarea formidabilă a statului comunist, în faptul că americanii și englezii n-au intervenit, cât și în atitudinea provocatoare și disprețuitoare cu care Hitler a tratat popoarele din U.R.S.S..

Se puneă întrebarea: ce căutam noi în temniță la acea dată și ce rost avea lupta noastră? Analizând cu grijă năzuințele acelor tineri dintre care făceam și eu parte, am ajuns la concluzia că nu angajarea politică, ci ținta morală ne

călăuzea. Încărcați de vise și de idealuri, cavaleri ai unui ev apus, nebuni ai crucii, exponenți ai onoarei și demnității, noi înfruntam de fapt o lume întreagă. Am fost lipsiți de realism și de spirit de conservare, am fost neînțelepți și am intrat în gura lupului, dar ce puteam face altceva? Căci nu am putut să ne pângărim sufletele. Intrați în această bătaie nu am avut simțul proporțiilor, dar am acceptat martiriul.

S-au mâniat pe noi comuniștii dar și burghezii. Ne-au lovit americanii dar și nemții. Toți ne-au spus că suntem nebuni, adesea ne-au înfierat până și frații noștri creștini, ca să nu mai vorbesc de ura dezlănțuită contra noastră de evrei, care au mizat pe cartea comunistă. Da, suntem vinovați că am înțeles, ca și Dostoievski, ce este ateismul și că am identificat comunismul cu antihrist, cu care nu am acceptat nici o megieșie. Da, suntem vinovați că am fost anticomuniști, antiburghezi și antinaziști. Suntem acuzați că am fost și antisemiți, dar noi îi iubim în Hristos pe evrei. Numai El a insuflat atâta amar de nebulie sfântă în sufletele noastre și în afară de aceasta nu știm a avea o altă vinovăție. Naționalismul nostru nu a fost rasial și imperialist. Deși am fost în conflict cu ungurii și bulgarii, vecinii noștri, disputând între noi granițele, niciodată nu am râvnit ce nu este al nostru. În fond noi am dorit pacea cu toți oamenii dar mulți nu ne-au suferit alături de ei, egali cu ei, asemenea lor și așa a început conflictul.

Suferințele pe care le-am îndurat ulterior ne-au maturizat, am găsit răspunsurile cuvenite, ne-am definit conștiința creștină, dar chiar atunci, în tinerețea aceea tumultuoasă, am fost animați de cele mai frumoase idealuri. Târziu vom înțelege și fenomenul politic dar îl vom părăsi, întrucât ne vom dedica religiosului. Un dram de nebulie sfântă a rămas în noi și astăzi, căci Hristos este în continuare prigonit, batjocorit, discreditat și rău înțeles. Forțele anticeștine din lume sunt colosale iar un Hristos deplin, așa cum ni s-a descoperit nouă, nici creștinii nu sunt pregătiți să primească.”

Câteva date despre autor⁶ corelate cu contextul cărții

S-a născut la 27 ianuarie 1919, Comuna Dobrotești, județul Teleorman. Ca orice copil crescut la țară în vremea aceea, s-a format și a crescut duhovnicește în atmosfera religioasă a satului: slujbele bisericești, colindele, pomenile, deniile, rusaliile, toate înfiripând în sufletul lui convingerea că Hristos este prezent pretutindeni și „că El

plutește în văzduh cu toți îngerii Lui, ajutându-ne să ne sfințim și să ne mântuim.”⁷

Copilăria i-a fost liniștită dar născându-se și trăind la răscrucea unor vremuri pline de tensiuni și de transformări sociale, între dictatura lui Hitler și cea a lui Stalin, nu va rămâne indiferent față de provocările veacului. Astfel, în anul 1937,

ca majoritatea tinerilor cu idealuri înalte din perioada interbelică, intră în Frățiile de Cruce, organizație naționalistă de educație moral-religioasă. Deși lipsit de experiență, era visător, sperând într-o Românie izbăvită de păcatele politicianismului burghez și de ateismul bolșevic. Așadar, s-a angajat în această luptă care îi va schimba definitiv tot cursul vieții.

După absolvirea liceului, pentru că părinții aveau o situație materială bună, merge să studieze Dreptul la București. În anul I de Facultate, când România intrase efectiv în Cel de-al II-lea Război Mondial pentru recuperarea teritoriilor răpite de URSS, în ziua de 19 octombrie 1941 un numeros grup de tineri condus de Ioan se adună într-o pădure din marginea Bucureștiului în vederea unei acțiuni educative corelate cu evenimentele istorice prin care trecea țara, însă se dovedește a fi fost parte dintr-o înscenare a autorităților. Eugen Cristescu, director general al Siguranței Statului, avea nevoie de un complot împotriva vieții mareșalului Antonescu pentru a declanșa un scandal care să îl pună în conflict cu Mișcarea Legionară. Acțiunea autorităților este deosebit de violentă: „Ioan a fost adus „cu mâinile legate, lovit și bruscat de agenți. În ciuda tratamentului brutal, se ținea drept și cu fruntea sus. Era un exemplu de dârzenie și îmbărbătare pentru ceilalți”⁸. Urmează un proces.

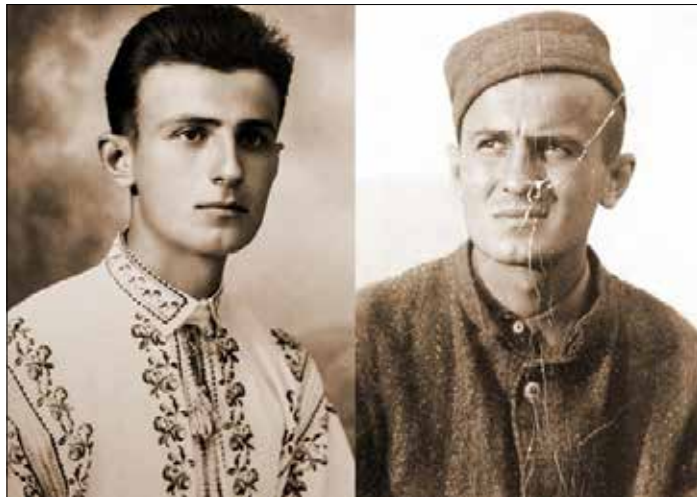
La sfârșitul procesului autoritățile vor condamna pe opt dintre frații de cruce arestați iar prin sentința nr. 2208 din 21.11.1941, Curtea Marțială îl condamnă pe Ioan la 25 de ani muncă silnică „pentru crima de participare la organizație interzisă de lege”⁹. Totuși, în ciuda nedreptății strigătoare la cer care i se face, Ioan nu se tulbură: „La ultimul cuvânt, **Ionel Ianolide a fost singurul care, fără a implica pe altcineva, a declarat că acceptă cu bucurie să fie condamnat pentru credința pe care o are și lupta pe care o poartă spre apărarea neamului românesc.** Ca urmare, a fost condamnat la maximum de pedeapsă: 25 de ani muncă silnică. **În momentul când i s-a comunicat condamnarea, a luat poziție de drepti, a privit spre cer și figura i s-a luminat de o bucurie interioară revarsată în zâmbet pe întreaga figură. Oamenii autorității de stat erau uluiți. Nu mai văzuseră așa ceva până atunci.**”¹⁰ Așa se face că la 21 de ani Ioan a intrat în temniță.

În iarna geroasă a lunii ianuarie 1942, într-un grup de tineri legați cu lanțuri la mâini și la picioare, Ioan este adus la Aiud ca să pătimească pentru Hristos și neam. Odată ajunși, vor întâmpina un regim penitenciar dur, cu mâncare mizerabilă și frig insuportabil. Peste toate acestea, directorul penitenciarului Aurel Munteanu îi teroriza neîncetat, făcându-le viața un calvar.

Perioada aceasta a anilor 1942-1944 este una de frământări și căutări sufletești căci credința lui, și a celorlalți frați de cruce își căuta încă albia spirituală, însă de la bun început Ioan a considerat temnița ca prilej de martiriu¹¹: „Se puneau întrebarea: ce căutam noi în temniță la acea dată și ce rost avea lupta noastră? Analizând cu grijă năzuințele acelor tineri dintre care făceam și eu parte, am ajuns la concluzia că nu angajarea politică, ci țința morală ne călăuzea. Încărcați de vise și de idealuri, cavaleri ai unui ev

apus, nebuni ai crucii, exponenți ai onoarei și demnității, noi înfruntam de fapt o lume întreagă. Am fost lipsiți de realism și de spirit de conservare, am fost neînțelepți și am intrat în gura lupului, dar ce puteam face altceva? Căci nu am putut să ne pângărim sufletele. Intrați în această bătălie nu am avut simțul proporțiilor, dar am acceptat martiriul.”¹²

În aceste condiții va studia mult, în special dreptul, filozofia, politica, sociologia și pedagogia, dar preocuparea de căpătâi îi va fi cea sufletească: se roagă ore întregi pe zi, face rugăciuni de noapte, privegheri și citește zilnic Sfânta Scriptură.

Totuși, în ciuda eforturilor duhovnicești intense, Ioan încă nu ajunsese la o viață lăuntrică căci nu reușise să-și înfrângă orgoliul pentru a câștiga umilința duhului. Mai mult, avea conștiința unor păcate generale omenești, dar nici pe acelea nu îndrăznea să le spovedească din cauza aceluiași amor propriu amestecat cu rușinea. Peste toate acestea, lipsa îndrumării unui duhovnic își spunea cuvântul. Dar nici Dumnezeu nu a întârziat să găsească prilej pentru desăvârșirea lui Ioan, așa încât îi va rândui o pricină de smerenie. Drept urmare, într-o zi, un om ticălos din administrația închisorii îl va chinui ca să recunoască public că este un bandit, iar acela un om de onoare. Din cauza suferințelor Ioan va fi înfrânt dar acel moment, deși umilitor, va fi unul de răscruce în viața sa căci îl va ajuta să-și reconsidere întreaga viațuire creștină: „Atunci am căzut cu fața la pământ și pentru prima oară în viață mi-am spus cu putere: „Sunt un ticălos!”¹³

Acum, prin înfrângerea suferită, îi fusese în sfârșit dărmat orgoliul dar din pricina căderii se desființase cu totul în ochii săi, astfel încât își era sieși insuportabil. În această deznădejde și dezorientare află de la un preot despre rugăciunea isihastă pe care o va practica vreme de câteva luni. Acum, la această primenire în duh, i-a hotărârea să-și închine toată viața lui Hristos. Cu toate acestea, va mărturisi Ioan mai târziu, „aveam mare nevoie de un duhovnic căruia să-i încredințez toată intimitatea simțămintelor mele și să-i cer să-mi fie călăuză. Știam că preotul are har și credeam că el poate să-mi transmită puterea și lumina dumnezeiască de care aveam nevoie și după care râvneam cu atâta nesaț.”¹⁴

În scurt timp, prin rânduiala lui Dumnezeu, duhovnic

îi va deveni chiar unul din prietenii săi, **Părintele Arsenie Papacioc**. Dealtfel, Ioan îl va considera pe părintele Arsenie „ctitorul” sufletului său.¹⁵

Începutul ordonării vieții nu a fost ușor dar cu multă râvnă pusă sub ascultarea părintelui Arsenie, Ioan va spori mult pe calea desăvârșirii. Zilnic poartă discuții duhovnicești și citește cărți precum Patericul, Urmarea lui Hristos sau Filocalia. Zi de zi va muri omului cel vechi pentru ca Hristos să se nască în el: „*procesul de ruptură față de conceptele vechi, de vechii prieteni și de preocupările vechi era dureros, dar redescoperirea noilor perspective mă umplea de atâta bucurie, încât drumul era ireversibil.*”¹⁶

Într-un final, după o cercetare temeinică, se va și spovedi și va primi canon, apoi, sub imboldul bucuriei de a fi primit iertarea dumnezeiască, va face încă un gest care îi va influența tot viitorul. Se îndreaptă spre celula în care locuiau Valeriu Gafencu și Marin Naidim, mărturisindu-și cu bărbăție și smerenie toate păcatele de pe lista făcută pentru spovedanie: „Vreau ca voi să mă cunoașteți pe dinăuntru, gol în goliciunea din mine și de puteți, să mă ajutați!”

Cei doi prieteni au fost atât de impresionați de sinceritatea lui Ioan încât drept răspuns s-au mărturisit și ei lui. Astfel, au luat hotărârea să conviețuiască cu toții în aceeași celulă, căci lucrul acesta era permis la vremea aceea, iar atmosfera devine una de trăire intensă. Se roagă ziua și noaptea împreună, citesc și comentează lecturi sfinte și se țin în deplină încredere sufletească unul față de altul. Tot în această perioadă Ioan se deprinde cu arta sculpturii în lemn, confecționând cruciulițe și iconițe de tot felul, deprindere duhovnicească care îl va însoți până la sfârșitul vieții.

Pentru că participarea României în Cel de-al II-lea Război Mondial determinase consumarea tuturor rezervelor de hrană, penitenciarele au primit în iarna anului 1945 o dispoziție ministerială prin care erau determinate să se autoîntrețină din munca deținuților, căci statul nu mai putea acorda subvenții. Astfel, Ioan este transferat la colonia de muncă **Galda de Jos**, împreună cu Valeriu Gafencu, Virgil Maxim, Marin Naidim, Costică Dumitru și alți nevoitori, pentru a munci pe proprietatea unui moșier.

Deși purta deja 7 ani de temniță grea pe umeri, în vara anului 1949 Ioan este transferat la Pitești, căci încă figura ca student în evidențele Securității. Dealtfel toți studenții arestați în timpul guvernării antonesciene erau în aceeași situație. Odată sosit, va prinde faza premergătoare reeducării, cu înfometare, frig și umilințe de tot felul. Acesta era doar începutul durerilor, căci prin acest regim se urmărea slăbirea fizică și demoralizarea tuturor studenților, pentru a nu putea avea tăria de a reacționa împotriva torturilor fără oprire care urmau să se aplice tuturor „bandiților”, și cu atât mai mult celor „mistici”.

La Târgu Ocna, deși îngrijirea medicală era minimă, condițiile erau mult mai blânde decât la Pitești. Mâncarea era relativ îndestulătoare, iar plimbarea în aer liber și comunicarea cu familia erau permise. Astfel, Ioan deși „foarte slăbit la început, s-a refăcut repede și s-a dedicat îngrijirii lui Valeriu și altor bolnavi.” Tot aici Ioan va veghea

la căpătâiul muribunzilor, petrecându-i cu rugăciuni la ieșirea sufletului din trup. Așa a venit și ziua de 18 februarie 1952 când, sfâșiat de durere, a trebuit să se despartă de Valeriu, care era chemat la veșnica odihnă.

După moartea lui Valeriu, pastorul Wurmbbrand, impresionat de viața de sfințenie a celui dintâi, insistă pe lângă Ioan să fie botezat ortodox. Ioan îl va amâna până în vară, punându-l în temă de consecințele profunde ale acestui act. Apoi, în mare secret, botezul va fi săvârșit de un preot.

La Târgu Ocna Ioan va sta până în luna februarie 1953 după care este transferat la Caransebeș, apoi la Jilava și din nou adus la Aiud.

În luna decembrie 1954, Ioan este internat la secția de TBC-osos. Doctor curant în această secție era profesorul universitar Gheorghiu, deținut la rândul său. Pentru că era un om cu suflet mare doctorul le pune bolnavilor la dispoziție petice de hârtie rămase de la medicamente și cu care deținuții scriau cu ajutorul unui bețișor ascuțit. Astfel, secția TBC a devenit un fel de facultate în care se învăța filozofie, psihologie, pedagogie, matematici, chimie, limbi străine și multe altele, de la ale cărei „cursuri” nu a lipsit nici Ioan.

Într-o seară din toamna anului 1958 Ioan este luat din Aiud și depus la București pentru anchete. Acum avea să treacă din nou prin calvarul torturilor și al amarelor umilințe. Capetele de acuzare erau în principal două: că ar fi organizat o bandă de legionari la Târgu Ocna și că a dispus ca cei ce se eliberează să mențină organizația și să realizeze o contrarevoluție împotriva „clasei muncitoare”. Acuzele erau derizorii. Cele mai firești fapte creștine pe care le săvârșise împreună cu ceilalți mărturisitori de la Târgu Ocna erau politizate de Securitate drept „activitate legionară” pentru a masca prigoana religioasă. Astfel, în timpul anchetelor Ioan află cu stupefație că „o nuntă poate fi considerată „adunare legionară contrarevoluționară”, un cadou făcut la botez ar putea fi „ajutor legionar” organizat în scopuri antistatale; un pelerinaj la mănăstire este „marș legionar de antrenament” în scopul cuceririi puterii politice” și multe astfel de interpretări absurde.

În luna aprilie 1960 Ioan este transferat la Jilava, în infernul temutului Maromet. Pe foaia de transfer, la rubrica „grad de pericolozitate”, se precizează în roșu, încadrat în chenar: „atenție f. periculos legionar”.

În anul 1962 începe ultima reeducare a deținuților politici, căci la presiunile forurilor internaționale, Partidul unic era constrâns să elibereze deținuții condamnați pe considerente politice.

De data aceasta metodele aveau să fie mult mai rafinate decât la Pitești, dar în fapt vizând același scop. Astfel, în loc să se recurgă la violență regimul devine din ce în ce mai lejer, se fac promisiuni de eliberare în cazul colaborării, iar în caz de opoziție se recurge la înfometare, la izolare și la șantaj. Pentru desfășurarea cât mai eficientă a reeducării se realizează cluburi cultural-educative, în fapt educația „culturală” fiind educație de reeducare în spirit marxist-comunist.

Ioan avea să fie și el introdus în reeducare, dar și la

acest ultim asalt diabolic rămâne „nereeducabil”. Dovadă stă și o caracterizare făcută chiar de colonelul Crăciun în iulie 1963: „În general este un element recalcitrant și fanatic. Începând cu anul 1962 a fost antrenat în munca cultural-educativă, unde de la început s-a postat pe o poziție net dușmănoasă muncii culturale. Și în prezent se menține pe aceeași poziție de rezervă și refractară, cu influențe negative în rândul deținuților. Nu este folosit la munci”.¹⁷

În sfârșit, în anul 1964 se emite decretul general de amnistiere a tuturor deținuți politici. Astfel, după 23 de ani de cumplite pătămări, anchilozat de reumatism și TBC, Ioan părăsește ultima temniță pentru a intra în marea temniță a României comuniste.

Odată ajuns la Gara de Nord o caută pe logodnica sa, dar nici ea și nimeni din familia lui nu îl așteptau. Era un nimeni printre străini.

Într-un târziu, însoțit de un frate de suferință, ajunge la acea mătușă. Este întâmpinat cu multe lacrimi și emoții dar bucuria revederii va fi scurtă căci acum avea să primească ultima lovitură care să umple până la refuz paharul suferințelor. Astfel, află că mama i-a murit în urmă cu trei ani iar logodnica, Valentina, se căsătorise cu un an în urmă, întrucât optsprezece ani îl așteptase fără să știe dacă mai trăiește sau nu. La auzul acestei vești, inima lui Ioan este sfâșiată: „m-am încovoiat și am izbucnit într-un plâns înfundat, care nu se va sfârși niciodată din sufletul meu. Totul era un dezastru, o ruină, o paragină iar eu o nălcă, o arătare, o himeră. M-am lăsat în voia rudelor mele. De mâna cu doi bătrâni am pornit într-o lume nouă, ostilă, pustiită.”¹⁸

La scurt timp, se înternează într-un spital pentru recuperare iar Valentina îl vizitează și îi spune că va divorța de actualul soț pentru a se întoarce la el. Ioan refuză, motivând că taina cununii este mai mare decât logodna. Refuzul său era încă o dovadă de renunțare la tot ce avusese mai frumos în viață, pentru Hristos.

A fost continuu urmarit și șicanat de autorități.

Încetul cu încetul se reface fizic și va încerca să intre în mănăstire, dar autoritățile represive, care controlau și viața monahală, nu i-au permis acest lucru.

Se căsătorește cu o femeie jertfelnică, cu suflet creștin și nobil, care îl va îngriji cu devotament până la moarte.

Pentru a-și câștiga existența, muncește mai întâi ca angajat într-un laborator al Institutului de Științe Geologice, apoi în cadrul unei cooperative de produse artistice cu munca la domiciliu.

Cuvinte de sfârșit

O mare parte din manuscrisele pe care Ioan le-a scris sub imperiul teroarei, ajung în occident, în speranța că vor putea fi publicate acolo. În cele din urmă, după revoluția din '89, au fost readuse în țară prin grija părintelui Constantin Voicescu iar apoi, prin rânduiala lui Dumnezeu, ajung la mănăstirea Diaconești. Aici, manuscrisele vor fi aranjate și diortosite cu multă migală vreme de doi ani. Ceea ce s-a scos la iveală sunt adevărate file de Pateric, de Filocalie și

de Viețile Sfinților, toate închegate sub titlul „Întoarcerea la Hristos. Document pentru o lume nouă”. Fiecare frază a cărții este o adevărată comoară, ignorată (cu bună știință, oare) de cei mai mulți creștini contemporani. Ceea ce a profetisit și a înțeles mucenicul și cuviosul Ioan Ianolide încă de mai bine 30-40 de ani că se întâmplă în lume, forțele care o mișcă și deznodământul final, noi nici acum nu le acceptăm, nici le credem...

„Oamenii sunt pe cale să piară înghițiți de știința și de tehnicalor și nu le vor putea stăpâni decât dacă, situându-se în perspectiva creștină, vor vedea limitele materiei, sensul lucrurilor, rostul vieții - și așa să le stăpânească și să le coordoneze. Acum oamenii sunt orbi și robi, orbiți de lumina falsă din ei, robiți de materia în care au crezut. Nu-i nimeni stăpân, nimeni nu mai este la cârmă corabiei civilizației secolului nostru. Trăim vremuri apocaliptice. Fiara e omul și mașina e unealta nimicirii omului. Nici pacea nu va fi pace, nici războiul nu va rezolva nimic, căci criza este religioasă și numai Dumnezeu redevenit Stăpân în oameni va putea găti o orânduire și un sens bun omenirii întregi. Ne trebuie forța lăuntrică de a gândi materia și mașina iscodită din ea și de a le stăpâni în limitele folositoare vieții. Dar nu vom putea face acest lucru decât dacă vom vedea lumea însăși în limitele ei și-n normele ei divine. În fine, niciodată nu vom izbândi dacă nu ne pocăim, dacă nu ne supunem lui Dumnezeu, dacă nu-L primim în noi, dacă nu ne îndumnezeim!

Există un aspect tehnico-economic al lumii moderne care a cucerit masele populare dar le-a și obosit și acum oamenii revin spre peșteri și pustii în căutarea rugătorilor celor sfinți. Dar mai este și un aspect satanic-ateu, care se propagă cu putere mare și a pustiit sufletele, și acesta cere o ripostă a Duhului Sfânt. Este vremea marilor mărturisitori. Trebuie să știm ce vrea Dumnezeu cu noi, căci oamenii ne întrebă ce este materia, ce este clasa socială, ce este lupta de clasă, ce este proprietatea și toate câte se leagă de viață iar noi nu putem să le vorbim despre războiul nevăzut al duhurilor și despre treptele Scărarului, deși acestea rămân mereu valabile, căci de fapt din ele ne tragem înțelepciunea, din ele trebuie să desprindem chipul și înfățișarea lumii creștine. Noi trebuie să avem răspunsuri la toate problemele. Creștinii s-au preocupat de răspunsurile fundamentale ale existenței, în vreme ce fiii întunericii au dat ideile lor în problemele actuale ale lumii. Ori, oamenii trăiesc „acum” și numai după ce află pace „acum” vor năzui și spre cele veșnice. Sufletul se înfrumusețează cu dumnezeieștile virtuți pentru ca „acum” să trăiască creștinește și așa să se angajeze pe drumul veșniciei. Nu este nici o dogmă, nici o virtute, nici o idee oricât de înaltă care să nu se reflecte „acum” în viața noastră. Noi nu putem de exemplu să renunțăm la dogma Sfintei Treimi, pentru că totul s-ar destrăma și am rămâne orfani și păcătoși ca și ateii. Dar problema problemelor este să dovedim oamenilor că numai Dumnezeu cel nevăzut și imaterial este Adevărul și că fără El nu numai noi, ci însăși materia nu mai este nimic. Nu putem noi oamenii să anulăm materia prin ideile noastre dar prin modul pătimăș de a o privi, adică prin materialism, ne mutilăm sufletește, ne dezorientăm mintal și viața devine un coșmar. Deci Dumnezeu e necesar azi, acum, aici – altfel suntem pierduți. Nu e vremea să mai căutăm argumente

despre existența lui Dumnezeu. El este atât de necesar, S-a făcut pe Sineși atât de evident prin puterea ateistă, încât nu trebuie decât să-L trăim sincer și să-L mărturisim cu putere."

Note:

1. Editura: Bonifaciu, Bacău, 2013, nr. Pagini: 540. Ediție îngrijită la Mănăstirea Diaconești.
2. Ioan Ianolide, „Întoarcerea la Hristos – document pentru o lume nouă”, Editura: Bonifaciu, Bacău, 2013, pag. 3.
3. Editura: Bonifaciu, Bacău, 2009. Ediție îngrijită la Mănăstirea Diaconești.
4. Idem.
5. „Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri” (Matei 10, 32-33), “Căci de cel ce se va rușina de Mine și de cuvintele Mele, în neamul acesta desfrânat și păcătos, și Fiul Omului Se va rușina de el, când va veni întru slava Tatălui său cu sfinții îngeri.” (Marcu 8, 38)

6. După o bibliografie alcătuită de Dan Tudorache, <http://www.marturisitorii.ro/2015/02/05/viata-lui-ioan-ianolide-detinutul-profet-23-de-ani-inchis-pentru-hristos/>. Pasajul conține parafrază sau chiar citate parțiale sau integrale din biografie menționată.
7. Ioan Ianolide, Întoarcerea la Hristos. Document pentru o lume nouă, Ed. Bonifaciu, Bacău, 2012, p. 28
8. Ioan Ianolide, op. cit., p. 525
9. ACNSAS, fond Penal privind sentința nr. 2208 din 21.11.1941
10. Ioan Ianolide, Op. cit., p. 525
11. Idem, p. 442
12. Idem, p. 38
13. Ibidem
14. Idem, p. 122
15. Idem, p. 140
16. Idem, pp. 130-131
17. ACNSAS, dosar 327, vol. 12, fila 173, document publicat parțial în “Sfântul închisorilor”, p. 221, n. 156
18. Ioan Ianolide, op. cit. I, p. 220

Iisus a înviat

Pentru oameni și credință
Viața și-a sacrificat,
A murit în suferință
Dar Hristos a înviat!

Într-o armonie sfântă
S-a unit întregul sat...
La biserică se cântă
Azi, Hristos a înviat!

Lumânări s-aprind în noapte,
Sufletu-i purificat.
Pretutindeni s-aud șoapte
De „Hristos a înviat!”

În văzduh plutesc petale,
Ouăle s-au colorat.
Spui oricui găsești pe cale
Că Hristos a înviat.

Toți copii sunt pe stradă
Jucăușii și frumoșii,
Se-ntâlnesc ca să se vadă,
Să ciocnească ouă roșii.

Nimeni nu mai stă în casă –
Toată lumea e afară...
Astăzi e o zi frumoasă
Cu acorduri de fanfară.

Hora satului se face
Ca în fiecare an
Cum săteanului îi place
La străvechiul nostru Han.

Ce frumos cântă fanfare
În acorduri românești!
Ca să afle toată țara
De Toflea și Brăhășești.

Duhul lui Iisus se lasă
Peste oameni, peste sat
Și se-aude-n orice casă
Doar „Hristos a înviat!”

Vinerea Mare

Lumea-i adunată-n piață
Și Pilat la ea se duce:
Îl vor pe Baraba-n viață,
Pe Iisus îl vor pe cruce.

Inima îmi bate tare
Să se-audă-n ceruri sus:
Azi, în Vinerea cea Mare
Vor ucide pe Iisus!

Dacă aș putea, m-aș duce
Să le spun cuvinte calme...
Dar îl vor urca pe cruce
Și-i vor bate cuie-n palme.

Mă gândesc așa și eu
Ca să nu stau chiar degeaba:
Cum, ucidem Dumnezeu
Și-l ocrotim pe Baraba?

A murit Iisus pe cruce...
Ce speranțe poți să naști?
Veste cerul ne aduce:
Va învia în zi de Paști.

Mi-e dor de tine, mamă

Sub stele trece apa
Cu lacrima de-o samă,
Mi-e dor de-a ta privire,
Mi-e dor de tine, mamă.

Măicuța mea: grădină
Cu flori, cu nuci și mere,
A ochilor lumină,
Văzduhul gurii mele!

Măicuțo, tu: vecie,
Nemuritoare carte
De dor și omenie
Și cântec fără moarte!

Vânt hulpav pom cuprinde
Și frunză o destramă.
Mi-e dor de-a tale brațe,
Mi-e dor de tine, mamă.

Tot cască leul iernii
Cu vifore în coamă.
Mi-e dor de vorba-ți caldă,
Mi-e dor de tine, mamă.

O stea mi-atinge fața
Ori poate-a ta năframă.
Sunt alb, bătrân aproape,
Mi-e dor de tine, mamă.

Nicolae CHIȘCARU

Grigore VIERU

„FACEM O TRANSFUZIE DE VIAȚĂ PRIN ÎNVIEREA LUI HRISTOS”

Mihaela Raluca TĂNĂSEANU

Avem șansa, în acest interviu, să călătorim împreună cu Preasfințitul Ignatie al Hușilor de la moartea la care ne atrage lumea aceasta la învierea la care ne cheamă Hristos. Suntem creați pentru viață, spune Preasfințitul Ignatie, de aceea și frica morții a pus stăpânire pe lumea de azi, atât de îndepărtată de Dumnezeu, preferând cultura păcatului și a morții. În cuvintele ce urmează aflăm însă multă nădejde, căci Hristos a înviat, iar prin Învierea Lui a biruit moartea pentru toți cei care Îl primesc în inimă pe El, Cel ce, smerit, „stă la ușă și bate” cf. Apoc. 3:20.

Preasfinția Voastră, există persoane vii, dar care duhovnicește sunt moarte?

– Legat de întrebarea dumneavoastră, aș îndrăzni să întreb și eu, la rândul-mi: cine este cel care stabilește că cineva este în moarte duhovnicească? Evident că, din punct de vedere obiectiv, noi putem să afirmăm că, atâta timp cât ne lăsăm cotropiți, năpustiți de chingile păcatului, singuri luăm decizia de-a ne arunca în brațele acestei morți duhovnicești. Păcatul este agentul, prin excelență, al morții duhovnicești. Păcatul este realitatea care ne desparte de Dumnezeu. Cred că ar fi foarte bine să ne debarasăm de această înțelegere mai mult juridică a ceea ce înseamnă păcatul, și anume o formă de încălca poruncile lui Dumnezeu. Realitatea păcatului este mult mai profundă și cu consecințe mult mai grave în viața duhovnicească a unui om, în sensul că prin păcat noi nu facem altceva decât să ne semnăm propriul „divorț” de Dumnezeu, iar în momentul în care „divorțăm” de Dumnezeu, de Cel care este Viața prin excelență, noi, practic, singuri decidem să mergem înspre zona a ceea ce numim moarte duhovnicească.

Revenind acum la ceea ce v-am spus la început, adică la cine stabilește moartea duhovnicească a cuiva, cred că, în primul rând, constăți că ești în moarte duhovnicească în momentul în care vezi că se instalează păcatul în viața ta, și, inevitabil, te duce în direcția unei slăbiri a intensității relației tale cu Dumnezeu. Prin urmare, conștiința fiecăruia este un martor nemincinos al propriei morți duhovnicești. Apoi, cel care poate constata moartea

aceasta duhovnicească este și duhovnicul – dacă avem o viață duhovnicească, dacă suntem angrenați în ceea ce generic noi numim viața în Hristos.

Eu, personal, aș prefera o viziune puțin mai delicată asupra ceea ce înseamnă constatarea morții duhovnicești a celor din jurul nostru. Nu că aș încerca să am o atitudine laxă, de nerealism duhovnicesc, ci, pe undeva, aș vrea să pun accentul nu atât pe faptul că cineva este într-o stare de comă duhovnicească sau într-o „moarte clinică” din punct de vedere duhovnicesc, cât pe capacitatea și pe

șansele ca acel om să învieze. Adică, aș pune accentul pe faptul că există această șansă de a se smulge din chingile morții duhovnicești, din tot ceea ce îl poate anula pe el ca subiect în relație cu Dumnezeu.

De ce spun aceste lucruri? Pentru că este foarte simplu să constăți un lucru, să-l diagnostichezi, dar mai important este să ne axăm pe atitudinea pe care o are un medic în fața unui pacient care este pe buza prăpastiei. El nu va încerca să peroreze, să-și elaboreze un discurs

alambicat despre starea pe care o are pacientul aflat în ghearele morții. Prioritatea lui esențială este să-l salveze din această iminență a unei morți biologice, și se gândește la toate strategiile, cu toată pregătirea profesională pe care o are, ca să-l smulgă din moarte. Pe undeva, cred că și noi ar trebui să avem aceeași atitudine față de cei despre care constatăm c-ar putea să fie pe buza unei prăpastii, a unei morți duhovnicești. Să ne întrebăm: care ar putea fi resursele ca ei să învie?

„Descoperirea lui Dumnezeu devine propria ta carne”

– Privind la polul opus, care sunt semnele unui suflet viu duhovnicește?

– Un om viu, un suflet viu nu poate fi decât numai proaspăt, spontan și foarte gingaș, un suflet care „risipește” foarte multă noblete interioară. Un suflet viu este cel care nu se dispersează foarte mult în cuvinte, în discursuri despre viața spirituală. El însuși este o stare, transmite o stare, un anume farmec al vieții în care e cufundat, și anume viața aceasta în Hristos.

Și, ca să fiu puțin mai concret, cred că un suflet viu are o harismă deosebită în a-ți descrie, ca interlocutor, niște realități pe care tu nu le-ai văzut, nu ai fost părtaș la ele. Aceste realități sunt descrise cu o putere, cu o efervescență, cu un flux extraordinar, încât tu, cel care stai și asculți și ai acest prim contact cu ele, parcă nu mai ești absorbit de descrierea propriu-zisă, ci de harul care stă în spatele acelor realități pe care le descrie. Undeva, în viața duhovnicească, nu mai ai nevoie de cuvinte.

Eu cred că, pe măsură ce înaintăm în viața duhovnicească, Îl trăim pe Hristos ca pe Cel care este înlăuntrul nostru, ca pe una dintre realitățile cele mai adânci ale ființei noastre – și nu mai avem nevoie de cuvinte. Starea mea, inclusiv gestică mea, o simplă ridicare a mâinii este cea care deja inaugurează locul în care se poate descoperi Dumnezeu celui din fața mea. Eu cred că asta înseamnă a fi un suflet viu. Este ca în pilda aceea foarte frumoasă cu Avva Antonie, din Pateric: au mers trei ucenici ca să primească cuvânt. Unul dintre ei niciodată nu întreba nimic, și atunci Avva Antonie îl interpelează: „De ce nu mă întrebi nimic?”, iar el răspunde: „Îmi este suficient numai să te văd, Părinte. N-am nevoie de altceva!”

Eu cred că adevăratele schimbări ale oamenilor, schimbările radicale – evident că noi așa ar trebui să ne schimbăm, radical, nu secvențial sau „în rate”! – sunt cele în care simți că harul lui Dumnezeu (care vine printr-o rugăciune, vine printr-o carte citită, vine printr-o persoană, printr-un suflet viu), harul acesta vine cu o impetuositate în tine încât tu nu poți contesta realitatea lui în nici un fel. Este ceva similar cu experiența pe care a avut-o Sfântul Apostol Pavel pe drumul Damascului: arătarea lui Hristos a fost atât de evidentă, Lumina aceea a fost atât de clară, încât Saul din Tars nu a putut să o conteste. De aceea și Hristos îi spune: „Saule, Saule, de ce mă prigonești? Îți este greu să dai cu piciorul în țepușă” Fapte 9:5. Adică realitatea aceasta a descoperirii lui Hristos, a Luminii lui Hristos este atât de evidentă, încât oricât ai fi de sceptic, oricât ai avea o minte strălucită, care interoghează tot ceea ce este în jur, vin niște evidențe în fața ta pe care tu nu poți decât să ți le asumi exact așa, în maniera în care ele ți se înfățișează. Și această descoperire a lui Dumnezeu, aceste evidențe, le încorporezi atât de bine în tine, le asimilezi, le metabolizezi, încât devin propria ta carne, propriul tău sânge, propria ta gândire, propriu tău mod de a ființa.

„Moartea a gustat din Viață”

– *Preasfinția Voastră, știm că au fost mari Părinți în istoria Bisericii care aveau permanent gândul la moarte, iar pe chip aveau o mare bucurie...*

– Este un mare paradox în viața duhovnicească. Mulți oameni au o raportare, să spunem, foarte sumbră asupra ceea ce înseamnă experiența morții, în sensul că, de fapt, sunt foarte mulți cărora le este frică de moarte. Și eu intuiesc – deși trăiesc la rândul meu această experiență a fricii de moarte – că nouă ne este frică de moarte pentru că undeva, în partea ascunsă a ființei noastre, este instalată o frică de viață, dar de Viața cea adevărată.

De unde intuiesc aceste lucruri? Din experiența Apostolilor. Apostolii, în momentul în care L-au văzut răstignit pe Hristos, au văzut realitatea covârșitoare a morții lui Hristos – nu o putea contesta nimeni. Era atât de prezentă în sufletele Apostolilor, încât ei, atunci când au auzit vestea Învierii, erau fricoși, se ascundeau într-un foișor. Și, până să-L întâlnească pe Hristos cel Înviat, Apostolii erau dominați de această stare de frică. Era prezentă această moarte a lui Hristos care, desigur, are o altă conotație decât moartea noastră. Și așa face o paranteză. Este un cuvânt al Sfântului Ioan Damaschin, foarte frumos, legat de modul cum Hristos convertește această moarte. El spune că, în momentul în care moartea a gustat trupul lui Hristos cel de viață dătător, atunci a gustat, de fapt, din Viață. Și astfel s-a abolit această moarte, căci însăși moartea lui Hristos a fost o „momeală” pentru moartea care a survenit în omenire ca o consecință a păcatului. De aceea spunem noi: „Cu moartea pe moarte călcând”. Adică îi dau celui rău „momeala”, moartea și, prin această moarte care gustă Viața veșnică, Viața ființială a lui Dumnezeu-Omul, moartea dispare. În felul acesta spunem noi că „moartea a fost biruită” – sau, cum spune Sfântul Nicolae Velimirovici că „dacă până la Hristos după moarte era punct, odată cu Învierea lui Hristos se pune virgulă”. Foarte sugestiv!

Cum poate gândul la moarte să devină o realitate de care noi să ne bucurăm? Dacă eu am o intensitate a comuniunii cu Dumnezeu încă din această viață, dacă sunt inundat de ceea ce numim noi viață, veșnicie, eu încă de pe acum trăiesc o anumită bucurie a venirii momentului în care eu mă întâlnesc cu Dumnezeu. Sfântul Apostol Pavel spune că pentru el moartea este un câștig cf. Filipeni 1:21 – e un câștig pentru că se întâlnește plenar cu Dumnezeu. Dar această întâlnire plenară cu Dumnezeu tu deja o preguști, îi simți aroma, îi simți savoarea, dacă pot spune așa, încă din această viață. Și, simțind această savoare a vieții celei veșnice, este evident că moartea este deja biruită în viața ta.

– *Ni-l amintim, desigur, pe Sfântul Serafim din Sarov, care spunea tuturor: „Bucuria mea!”*

– Sfântul Serafim de Sarov îi întâmpina pe toți cei care veneau la el cu salutul „Hristos a înviat, bucuria mea!”, pentru că, sigur, Învierea este o bucurie. Este o bucurie să-l întâlnești pe cel de lângă tine – dar undeva, în spatele acestui salut pascal, Sfântul Serafim ascundea o trăire adâncă a faptului că această realitate a morții, prin harul lui Dumnezeu, era „înghițită” de viața duhovnicească în Hristos pe care o trăia.

– *Dar cum se face că noi astăzi uităm să ne bucurăm?*

– Sigur că lucrurile sunt foarte complicate, mai ales în lumea aceasta care, din păcate, promovează o cultură a morții pe toate planurile: murim din punct de vedere spiritual, murim din punct de vedere cultural, murim din punct de vedere al raportării noastre la neamul acesta, la valorile lui, la identitatea noastră de creștin-ortodocși. Suntem practic ademeniți, asaltați, să ne asumăm un fel de cultură a morții. Nu am în vedere cultura aceasta a morții dusă la extrem – prin promovarea avortului, prin

promovarea teoriilor transgender, care este o moarte a omului așa cum l-a creat Dumnezeu, așa cum Genetica dă mărturie despre ceea ce înseamnă bărbat, despre ceea ce înseamnă femeie. Aceasta este iarăși tot un fel de moarte, o promovare a unei culturi a morții omului în identitatea lui biologică. Și sunt atâtea forme, atâtea chipuri pe care le poate lua această cultură a morții, care este promovată cu foarte mult aplomb în lumea de astăzi.

Prin urmare, suntem într-un fel prizonieri ai unei mentalități foarte sumbre despre moarte, o mentalitate de Ev Mediu, în sensul că ne-o închipuim ca pe un personaj îmbrăcat în negru, cu o coasă cu care retează viețile oamenilor. Este o înțelegere limitată asupra morții, foarte îngustă, foarte săracă, dacă aș putea spune. Adică, moartea este văzută ca o realitate mai degrabă dureroasă decât o realitate care îți deschide o anumită perspectivă asupra unei alte vieți sau a unei alte dimensiuni a vieții spirituale.

„Da, aici sunt lucrurile adevărate!”

– *Întâlnim adesea astăzi oameni care se distrează cât pot, fug de orice amintire a morții, dar sunt foarte triști și deprimați în afara minutelor de distracție, ajungând adesea chiar la deznădejde. Care este explicația?*

– Noi ar trebui să ne concentrăm asupra unei strategii în ceea ce privește această atitudine a tinerilor care încercă să „fenteze” întâlnirea cu marile probleme ale vieții lor, cu problemele existențiale, cu problemele care îi împotmolesc în a avea un urcuș, un ascendent spiritual. Mai mult, am în vedere faptul că noi – și când spun noi, spun Biserica sau cei care ne asumăm o viață conștientă în Hristos – ar trebui să ne concentrăm pe oferirea unor alternative în fața acestor eschive ale tinerilor față de problemele esențiale ale vieții lor: de a se pregăti pentru viața de familie, de a se pregăti inclusiv pentru moarte, deși sună foarte sumbru să-i vorbești unui tânăr despre moarte. Este foarte greu să-l convingi pe un tânăr care nu citește nimic și este prins în vârtoarea vieții virtuale, a vieții din social media, este foarte greu să-l convingi să citească o carte, pentru că el nu a avut gustul experienței unei cărți citite. Nu a avut șansa să-i descopere cineva sau să-i facă o mică „spărtură” în conștiința lui și să-i spună că este o diferență colosală între a-ți pierde vremea pe rețelele de socializare și a te apleca asupra unei cărți. Cred că cea mai dificilă misiune a noastră este de a face o breșă în modul lui de a-și trăi viața sau de a se raporta la propria lui existență, de a găsi o breșă în care să reușești să strecuri acest gust, această savoare, această putere de a zice: „Da, este mult mai frumos ceea ce-mi propui, este mult mai adevărat, mult mai adânc, și simt că mă pune pe o anume traiectorie care poate să aibă o finalitate foarte frumoasă pentru viața mea”.

Prin urmare, nu cred că este bine să mutăm accentul pe faptul că ei fug de lucrurile esențiale ale vieții, ci pe incapacitatea noastră, a celor care-L iubim pe Hristos, de a le deschide o perspectivă în care ei să simtă că „Da, aici sunt lucrurile adevărate, aici sunt lucrurile profunde!”.

– *Cum ar trebui să ne pregătim pentru moarte?*

– Ca să ne pregătim pentru moarte cred că în primul rând ar trebui înțelegem mai bine viața, iar adevărata viață este viața în Hristos. O viață trăită frumos – și aici am în vedere nu atât componenta etică, că poți trăi frumos fără să-l deranjezi pe cel de lângă tine: ești extrem de politicos, cu bună cuviință, nu-l agresezi în nici un fel prin vreo vorbă sau printr-o privire nelalocul ei... A trăi frumos înseamnă a trăi frumusețea lui Dumnezeu, pe care o putem descoperi în Evanghelie, de care ne putem împărtăși prin slujbele Bisericii și, mai presus de toate, o descoperim prin Împărtășanie, prin cuminecarea cu Trupul și Sângele Mântuitorului Iisus Hristos.

Este, de fapt, ceea ce propovăduiește Ortodoxia. Ortodoxia propovăduiește această putere a noastră de a gusta încă din această viață tot ceea ce noi ne vom împărtăși la modul deplin după moarte: Lumina necreată, comuniunea cu Hristos, vederea lui Hristos.

„Omul a fost creat pentru viață, nu pentru moarte”

– *Preasfinția Voastră, ați întâlnit persoane pe care nu le sperie gândul la moarte?*

– Cred că este o certitudine faptul că sunt mult mai mulți cei cărora le este frică de moarte decât cei care au o raportare extrem de senină asupra acestui moment cutremurător din viața fiecărui om. Am întâlnit o singură persoană cu o trăire deosebită, o persoană bolnavă de cancer într-o fază terminală, care, de fiecare dată când mergeam s-o împărtășesc – și am împărtășit-o cam doi ani de zile – îmi spunea un singur lucru: „Părinte, îmi mulțumesc lui Dumnezeu că mi-a dat acest har de a-mi cunoaște păcatele. Mie nu-mi este frică de moarte!”. Aproape că mi s-ar fi părut o atitudine firească faptul de a-mi spune: „Mi-e greu, nu vreau să mă întâlnesc cu momentul acesta al morții! Aș vrea să amân, să-l cer lui Dumnezeu să-mi prelungească viața!”. Niciodată nu mi-a spus acest lucru. Sigur că, din discreție, n-am scotocit ce anume ar putea să stea în spatele acestei atitudini extraordinare. Am zis că este de bună-cuviință să păstrez o anumită discreție, o anumită taină față de o atitudine atât de frumoasă în fața morții.

Aș avea și o altă perspectivă asupra fricii pe care o avem față de moarte: cred că este una legitimă, nu cred că ar trebui atât de mult stigmatizată, în sensul că, pe undeva, frica de moarte ascunde de fapt o realitate dumnezeiască, anume că noi am fost creați pentru viață și, în momentele foarte grele ale vieții, se amplifică în noi acest dor după viață pe care Dumnezeu l-a așezat în noi. Pe mine mă ajută să conștientizez faptul că oamenii, când se află în situații limită ale vieții, când sunt în pragul morții, sunt cei care îmi dau mărturia cea mai frumoasă a faptului că Dumnezeu ne-a creat pentru viață, și că moartea este un intrus, este o realitate care nu face parte din gândul lui Dumnezeu, este o realitate pe care noi am atras-o în urma păcatului. Și cred că, în asemenea momente-limită ale vieții, omul dă o mărturie extraordinară despre gândul

pe care L-a avut Dumnezeu pentru el, și anume că el a fost creat numai pentru viață, nu pentru moarte.

Noi putem să transformăm moartea într-un prieten, dacă Hristos, Cel care este Viața, Dumnezeu-Omul devine prietenul nostru, devine Cel care face parte intrinsecă din viața noastră, devine un subiect al adâncului inimii noastre, devine o realitate covârșitoare a vieții noastre. Numai în felul acesta ne putem schimba atitudinea față de moarte.

„Am devenit, dintr-un mormânt, un spațiu în care Dumnezeu se așază ca Viață”

– *Vă rugăm să ne dați câteva sfaturi despre cum să trăim această mare sărbătoare, Învierea.*

– Pentru a ne raporta și a avea o înțelegere dreaptă a ceea ce presupune această sărbătoare, aş recurge la scena Învierii Mântuitorului nostru Iisus Hristos din Catedrala Chora din Constantinopol. Este una dintre scenele iconografice foarte des întâlnite în registrul iconografic ortodox. Hristos stă deasupra iadului, cu hainele fluturând – desigur, trimițând la dinamismul a ceea ce înseamnă Învierea – și cu mâinile întinse înspre Adam și Eva, smulgându-i din tărâmul întinericului și al morții. Această prindere de mână, atât a lui Adam, cât și a Evei, este reprezentată într-o manieră foarte sugestivă, și anume Hristos îi ia pe Adam și pe Eva de încheieturile mâinilor. Nu-i ia nici de degete, nici de palma propriu-zisă, cum poate am avea noi tendința de a-l ajuta pe cineva să iasă dintr-o prăpastie, dintr-o mocirlă: îl prinzi de mână ca să poți să-l smulgi de acolo. Hristos nu face așa în această reprezentare iconografică, ci-l prinde pe Adam de locul unde se ia pulsul. Și m-am gândit că Învierea înseamnă, prin excelență, acest dar pe care ni-l dă Dumnezeu-Omul, Iisus Hristos, și anume ne redă într-un fel pulsul pe care l-am pierdut, pulsul spiritual, această vibrație a inimii noastre pe care am pierdut-o din pricina păcatului. Dacă

noi reușim să trăim Învierea ca pe un puls, ca pe o vibrație, ca pe o stare de fervoare a vieții noastre în Hristos, cred că am înțelege foarte mult.

Și ar mai fi încă ceva. Aș prelua de data aceasta o imagine biblică. Femeile mironosițe s-au dus înspre mormânt și erau preocupate de gândul: cine le va prăvăli lor piatra de pe ușa mormântului? cf. Marcu 16:3 Nu se gândeau nici la cum să-L îmbălsămeze pe Hristos, nici la faptul că au încă o ocazie de a se întâlni cu Hristos înfășurat în giulgiuri, ci erau preocupate de cine le va da lor piatra de la ușa mormântului. Când ajung la mormânt constată, spre marea lor nedumerire, că piatra de la ușa mormântului era rostogolită. Plecând de aici, eu înțeleg Învierea și ca pe Hristos Care ia piatra de pe ușa mormântului sufletului meu, pentru a Se așeza El acolo și a-mi aduce Lumină. Facem, astfel, o transfuzie de viață prin Învierea Lui.

Noi avem și o expresie în vorbirea noastră curentă: „Mi s-a luat o piatră de pe inimă!” – când rezolvi ceva, când ești într-o situație de răscruce, într-o situație de mare încălceală existențială. Dacă noi reușim să înviem, putem cu adevărat să spunem că ni s-a luat de pe inimă această piatră a păcatului, piatră care obtura Lumina lui Dumnezeu, harul lui Dumnezeu. Și eu am devenit, dintr-un mormânt, un spațiu în care Dumnezeu se așază ca Viață, ca Lumină, ca bucurie, ca smerenie.

– *Vă rugăm să adresați o urare familiei noastre ortodoxe...*

– Hristos cel înviat să devină pentru fiecare familie reperul fundamental al vieții acesteia, în sensul că și atunci când hrănești un prunc și-l alăptezi, și când îți duci copilul, ca mamă sau ca tată, la biserică, și atunci când te bucuri de momentele de sărbătoare în familie, toate acestea să poarte mireasma lui Hristos celui înviat, Care înseamnă, prin excelență, Lumină. Acesta este gândul pe care-l doresc fiecărei familii ortodoxe: să devină o lumină!

Articol publicat în numărul din aprilie 2018 al revistei „Familia Ortodoxă”.

Învierea Domnului - Închisoarea Aiud, anul 1980

Pr. Gheorghe CALCIU DUMITREASA

...Mă întorc acum la întâmplarea mea de Paști. Mă pregăteam pentru sărbătoare. Îmi purificam sufletul pe cât puteam, eram surd la insulte, insensibil la lovituri, blindat împotriva foamei, încălzit de o rugăciune interioară. În noaptea în care știam că este noaptea de Paști, la ora 12 noaptea, am auzit clopotele din Aiud bătând.

Vuietul lor pătrundea foarte... spiritual. Adică nu era un vuiet ca și când ai fi lângă el, cipătrundea prin ziduri. Era ca un mesaj pe care lumea de afară îl trimitea, lumea aceea care sărbătorea Învierea Domnului.

Și am cântat „Hristos a înviat!”. La început în gând, pe urma am simțit nevoia să-l cânt nu cu voce tare, dar să mă aud eu însumi. Era o liniște mormântală și orice mișcare din celule era reflectată în afară, pe culoar și, sigur, gardianul m-a auzit cântând și a venit la mine și m-a insultat. Și am hotărât să încetez să mai cânt ca să nu tulbur noaptea aceea Sfântă a Învierii. Mi-am adus aminte de tot ceea ce se întâmpla în copilăria mea... Cele mai dragi amintiri în perioada aceasta de izolare au fost relația mea cu elevii de la Seminarul Teologic și amintirile copilăriei. Era vorba de inocență – inocența copilăriei și inocența acelor tineri care mă susținuseră în timpul predicilor mele.

A doua zi dimineața garda se schimba la ora 7. Pe secție la noi – era o secție specială de sancțiuni, de pedepse -, erau șase gardieni (era o secție mult mai mare). Ei veneau înșiruiți unul după altul. Gardianul care era de serviciu intra în rândul celorlalți și cel care rămânea pe secție deschidea ușa. Noi trebuia să stăm cu fața la perete. El intra și se uita să vadă dacă totul este în ordine. Și n-aveam voie să ne întoarcem cu fața din nou la ușă decât în momentul în care auzeam ușa încuindu-se.

În dimineața aceea de Paști, nu m-am întors, n-am stat cu fața la perete. Era un gardian... Dacă dumneavoastră ați văzut un drac frumos, omul acesta era într-adevăr un drac frumos. Sigur că era un tânăr de țară, un băiat subțirel, înalt, cu ochi albaștri, absolut angelici, cu o figură foarte frumoasă, totdeauna îmbrăcat elegant, cu costumul pe el. Ceilalți veneau mai murdari. Era totdeauna foarte curat, foarte elegant. Însă avea o cruzime de neexplicat. Este greu de înțeles cum poate cineva care are o frumusețe așa de angelică să fie așa de crud? Dacă omul acesta nu bătea 5-6 deținuți în serviciul lui, probabil nu se simțea bine. Și în general, în închisoare, sub teroare, sub spaime, este mai ușor să suporti propria ta tortură decât să auzi pe altul torturat. Când auzai strigătele...

Majoritatea celor bătuți erau deținuți de drept

comun, pentru că erau puțini deținuți politici. Oamenii aceștia strigau când îi băteau. Noi tăceam, niciodată nu strigam. Dar ei strigau și imaginația ta începea să lucreze. Și-ți închipuiai lucruri oribile. Era o strângere sufletească așa de mare, încât ai fi preferat să vină să te bată pe tine, numai să nu mai auzi strigătele celorlalți. Și acesta era unul din oamenii care găsea o plăcere din a-i tortura pe ceilalți. În dimineața aceea când a deschis el ușa, eu mă rugasem toată noaptea la Dumnezeu. Poate am spus de sute, de mii de ori „Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le”. De mii de ori poate. Ca să intre în mintea și în inima mea adânc adevărul Învierii. Am stat cu fața spre ușă când a intrat el, i-am spus „Hristos a înviat!”. Gardianul s-a uitat la mine, a întors capul și s-a uitat la cei care erau în spatele lui. S-a întors din nou la mine și-a spus „Adevărat a înviat!”.

A fost pentru mine ca o lovitură în creștetul capului. Și am înțeles atunci că nu el mi-a spus „Adevărat a înviat!”, ci că a fost îngerul Domnului. Acela, care stând la mormânt, a spus femeilor mironosițe: „Pentru ce căutați pe cel viu între cei morți? Iată a înviat. Veniți să vedeți locul unde-l puseseră”. Prin gura lui îngerul mi-a confirmat Învierea, pentru că aveam nevoie de această confirmare și pentru că Dumnezeu a vrut să-mi confirme prin gura vrăjmașului meu adevărul acestei Învieri. Celula mea s-a umplut de lumină. Și bucuria mea a fost așa de mare, încât cele 5-6 ore până la prânz, când venea mâncarea, au fost în lumină și bucurie spirituală.

Eram încredințat unui colonel politic al închisorii care dădea ordine speciale pentru mine, în sensul rău al cuvântului, nu în sensul bun. Colonelul nu era un om rău atunci când era beat. Atunci când era treaz era foarte rău. Spre norocul nostru, al meu mai mult, era mai mult beat decât treaz. Așa că l-am auzit venind la ora 12 pe culoar.

Culoarele aveau o rezonanță extraordinară. Auzeam pașii de pe culoar și știam, îi recunoșteam pasul, pentru că urechea se ascute și spiritul urmărește fiecare mișcare, așa încât știai cine vine și știai cu ce intenții vine.

Și m-am gândit ca într-o piesă de teatru. Am să stau cu spatele la perete. Am să întorc fața spre el, am să-l privesc în ochi și am să-i spun „Hristos a înviat!”. Nu mai era ce fusese prima dată. Nu mai era un impuls interior. Era ca într-o piesă de teatru. Adică eu știam ce-o să-mi spună el, el știa ce o să-i spun eu, ne cunoșteam reciproc. El știa încăpățânarea mea, eu știam capacitatea lui, puțina lui imaginație în care trebuia să reacționezi exact așa cum

îl știam. E destul. Și i-am spus „Hristos a înviat!”. El s-a uitat la mine și a spus: „L-ai văzut tu?”. Zic: „Domnule colonel, eu nu L-am văzut când a înviat, dar cred în adevărul Învierii pentru autoritatea celor care l-au văzut, pentru apostoli, pentru ucenici, pentru martiri, pentru milioane de creștini care au murit slăvind pe Hristos fie prin chinuri, fie prin moarte naturală, dar care constituie garanția că Hristos a înviat. Dumneavoastră, știți, ați văzut Polul Nord? Dar credeți în el pentru autoritatea atâtor oameni de știință. Nici pe Stalin sau pe Marx nu i-ați văzut decât în poză, dar credeți în ei pentru autoritatea comuniștilor care vorbesc de ei”.

Cu cât vorbeam, cu cât argumentam logic, cu atât inima mea se întrista. Cu atât lumina din celulă dispărea. Pentru că încercam să argumentez logic, cu logica umană, un adevăr care nu trebuie argumentat. Simpla pronunțare a lui „Hristos a înviat!” era suficient ca să-l convingă pe el sau să-l piardă. Și am înțeles că am făcut un păcat și Dumnezeu m-a părăsit. Îngerul care spusese „Adevărat a înviat”, care

adusesse lumina în celulă plecase...

Vă mai spun câteva lucruri. În perioada instalării comunismului în Rusia începuse activitatea brigăzilor științifice. Au ajuns într-un sat, au adunat sătenii și le-au vorbit despre imposibilitatea învierii lui Hristos. Și la sfârșit au întrebat: „Are cineva de spus ceva?” Și s-a ridicat un preot de acolo, un rus. Era ca un țăran. Și a spus: „Domnilor, eu aș avea ceva de spus”. „Poftim la masa aceasta roșie”. „Eu sunt un om prost, ca și un țăran. Nu știu prea multe lucruri Dumneavoastră sunteți oameni deștepți (la masa era chiar și un filozof). Dar un lucru tot am să spun oamenilor aceștia care sunt în sală. S-a sprijinit în masa roșie și a strigat „Hristos a înviat!” și toată sala a răspuns „Adevărat a înviat!”. Aceasta este cea mai mare demonstrație privind învierea lui Hristos. Și eu lovisem în adevărul credinței.

Fragment din cartea *Suferința ca binecuvântare*, autor Pr. Gheorghe Calciu Dumitreasa, Editura Cathisma, 2007.

“Să-l simți pe semenul tău alături de tine, mereu prezent și să nu te întrebi niciodată: "Cine este omul acesta?" ci să-ți spui: "Nu este un străin. Este fratele meu. Este Biserica lui Hristos, ca și mine.”

Sfintele Paști în inima pământului - mina Baia Sprie, anul 1954

Pr. Nicolae GREBENEA

Se apropiau Sfintele Paști, Învierea Domnului nostru Iisus Hristos. Cugetam la acest mare și sfânt praznic. În iconomia mântuirii, Domnul a rânduit să-i premeargă Patima, chinurile, jertfa cea izbăvitoare Învierii. Trebuia și noi să trecem prin focul suferinței ca să ne curățim și apoi să așteptăm Învierea.

Deținuții noștri lăgăriști erau văzuți tot mai des în atitudini de meditație și rugăciune. Cu fumul lămpilor de carbid, în abataje sau pe stâncile de pe galerie, făceau pe pereti cruci, unele mai mari până la o jumătate de metru, altele mai mici.

- E semnul izbăvirii, părinte, și noi vrem să-l vedem peste tot, spuneau. Noi suntem creștini și credem că și de la Crucea Domnului putem primi un ajutor.

În săptămâna Patimilor, unii deținuți au zis:

- Ce-ar fi, părinte, ca la Sfintele Paști să facem o slujbă în mină? Să serbăm și noi Învierea!

- Nu e permis, dar, dacă doriți, să încercăm să o facem. Păstrați discreția, ca să nu audă agenții turnători.

De la om la om au fost anunțați cei ce trebuiau să participe la slujbă, căci de unii ne temeam să-i anunțăm. Cu o bucurie ascunsă se aștepta Ziua Învierii.

Veni Vinerea - ziua mării și Sfintei Patimi - și administrația ne-a dat după ciorbă cea mai bună mâncare. Dar deținuții au preferat să postească. Unii n-au vrut să primească friptura. Eu am primit-o și am păstrat-o pentru ziua Învierii. Niciodată nu s-a mai dat friptură. Dar de acum se va da și în viitor în Vinerea Patimilor la deținuți să se „spurce” cu mâncări de dulce.

La orizontul 12 unde lucram eu, la 560 de metri adâncime, mai lucra și preotul Valeriu Antal și diaconul Teodor Bej. Ne-am înțeles împreună cu bucurie și entuziasm. Am intrat seara în mină, în noaptea Paștilor. Cei anunțați știau ce va fi. Mai înainte de ora 12:00 noaptea s-au tras „clopotele”. Cum?

Niște sfredele legate unul de altul în poziție verticală erau ciocănite cu un alt sfredel și sunetul trecea de la unul la altul încât aveai impresia că sunt chiar niște clopote adevărate. Tragerea „clopotelor” era anunțul ca oamenii să coboare pe galerie la locul stabilit pentru sfânta slujire. Din toate părțile coborau oamenii cu lămpile de carbid aprinse și luau loc.

Noi, preoții, nu aveam nici sfintele odăjdii, nici sfintele vase, ci eram în salopete și opinci. Așa am început slujirea.

Am cerut tuturor să se stingă lămpile. Apoi s-a aprins lampa părintelui Antal care a strigat:

„Veniți de luați lumină!” toți și-au aprins lămpile. Slujba a continuat cu un avânt sublim.

Din toate piepturile răsună cântecul de slavă: „Hristos a înviat!” Slujba era ascultată în genunchi. Memoria excepțională a diaconului Bej ne-a înlesnit să cântăm mai toate cântările atât de frumoase ale utreniei Învierii.

Pe la mijlocul slujbei, veni spre noi șeful informatorilor,

căpitanul de jandarmi Petrescu, deținut ca și noi. El fusese prins de camarazii lui de cameră că făcea marea „crimă” că se roagă cu pătura trasă peste cap. A fost puțină tresărire când a fost văzut că vine. Colegii de slujire m-au întrebat:

- Ce facem?

- Continuăm, am răspuns.

Și Petrescu, văzând liniștea noastră, nu a îndrăznit să zică nimic și s-a așezat în liniște printre ceilalți ascultând până la capăt sfânta slujbă. Apoi toți s-au retras la locurile lor de muncă.

A fost ceva fantastic. Atmosfera de taină a minei la 560 metri sub pământ cu lămpile de carbid în mână a dat sfintei slujbe o notă atât de intimă, atât de profundă și de măreață încât toți am fost foarte mișcați. Misterul credinței le-a trezit tuturor o înfiorare sfântă și o mulțumire negrăită care le-au zguduit sufletele până în străfunduri. Au trăit câteva clipe uitând de condiția lor de deținuți. Efectul slujbei a fost cuceritor. Condor, maistru ungur care era cu noi în mină, fost șef comunist peste întreg Ardealul în timpul când comuniștii erau în prigoană și luptau subversiv, am aflat mai târziu că s-a retras la mică distanță să nu fie văzut și a ascultat slujba în genunchi.

La ieșirea din mină, în lift toți cântau „Hristos a Înviat”, deși ofițerii lagărului și paznicii ne așteptau afară și erau văzuți.

Bucuria era pe fetele lor și nimic nu i-a putut opri. Nu au avut neplăceri după aceea pentru slujba aceasta.

Un om de mare calitate și de mare omenie, Cojocar, fost inspector al Siguranței din Bucovina, care datorită greutății temniței a devenit schizofrenic cu manifestări când de bucurie când de tristețe și tăcere, mi-a imputat cu durere că nu l-am anunțat de această slujbă. Mi-a părut foarte rău. Aveam multă stimă pentru dânsul dar m-am temut să-l anunț. Ascultarea slujbei îi aducea multă mângâiere și poate chiar însănătoșirea.

Păcătuim uneori față de frații noștri din lipsă de îndrăzneală și asta din prea puțină credință, uitând că mai poate veni și Dumnezeu cu ajutorul său.

Fragment, Pr. Nicolae Grebenea, *Amintiri din întuneric*, Editura Blassco, 2018.

Rugăciunea pentru țară a părintelui Nicolae Grebenea

Apără, Doamne, poporul și neamul meu, ridică-l și înalță-l spre Lumină, spre Adevăr, spre cunoașterea Ta, să fie pe pământ un mărturisitor al Tău nedezmințit între celelalte neamuri, întărește-l și ține-l sub ocrotirea Ta! Amin.

SĂRBĂTOAREA PAȘTELUI ÎN ROMÂNIA

Av. Marius FLUTURAȘ

Sărbătoarea Paștelui în România și în lume este un motiv de bucurie și aduce mereu în sufletele oamenilor credincioși speranță și liniște.

Sărbătoarea Paștelui, sau cum este denumită de mulți români, Sărbătoarea Învierii, își are etimologia în cuvântul ebraic **pesah**, trecere. Paștele evreilor marca trecerea poporului ales prin Marea Roșie, din robia Egiptului în pământul făgăduinței, Canaan. Paștele creștinilor este, în primul rând, sărbătoarea Învierii Domnului, pentru că în această zi "Hristos a înviat din morți cu moartea pre moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le", iar pe cei vii răscumpărându-i de sub jugul păcatului și împăcându-i cu Dumnezeu. Românii așteaptă sărbătoarea aceasta, după un post îndelungat, cu mare dor și bucurie și caută în același timp ca locuințele lor să fie curate și cu toate pregătirile făcute în cea mai bună rânduială.

Această sărbătoare antrenează o serie întreagă de sărbători și evenimente, care fac să se individualizeze, clar, în calendarul românilor, momentul pascal. Acesta cuprinde mai multe sărbători, de la intrarea în Postul Mare până la Pogorârea Duhului Sfânt (Rusaliile), adică perioadele numite, în termeni bisericești, a Triodului și a Penticostarului.

Pentru prima dată, Paștele a fost sărbătorit în jurul anului 1400 înainte de Hristos. În această zi evreii au părăsit Egiptul cu ajutorul lui Dumnezeu. Scriptura, în cartea Exod (Ieșirea) din Vechiul Testament, ne oferă instrucțiunile date de Dumnezeu pentru sărbătorirea Paștelor în timpul lui Moise. Evreii din antichitate își aminteau de faptul că Dumnezeu i-a salvat din robia în care se aflau în Egipt.

În ceea ce privește creștinii, Dumnezeu a reînnoit legământul făcut cu israeliții, de data aceasta nu printr-un om, (Moise) ci prin Fiul Său, Iisus Mesia. Legământul cel nou nu mai este un legământ făcut doar cu evreii, ci cu toate popoarele, care vor să primească iertarea păcatelor prin jertfa lui Iisus Hristos.

Legământul cel vechi purta sigiliul sângelui unui miel care trebuia sacrificat de Paști după instrucțiunile date de Dumnezeu. Cu ocazia ieșirii din Egipt, când au sărbătorit pentru prima dată Paștele, toți evreii trebuiau să ia un miel și să îl sacrifice. Apoi, cu sângele mielului erau unse ramele de lemn ale ușilor de la casele în care locuiau aceștia. În noaptea aceea, Îngerul morții trimis de Dumnezeu a trecut prin Egipt și a omorât toți fiii întâi născuți ai egiptenilor, în casele care nu aveau pe ușă sângele mielului. În casele israeliților nu a murit nimeni, pentru că aceștia ascultaseră

porunca lui Dumnezeu și au pus sângele mielului pe ușile lor. Sângele mielului oferea o garanție, un semn vizibil prin care credincioșii dădeau de înțeles că au luat în serios avertismentul lui Dumnezeu.

În Noul Testament mielul a fost junghiat prin Mântuitorul Iisus, iar sângele lui care a curs pe cruce este sângele răscumpărător.

La Cina cea de taină, în noaptea când a fost trădat, înainte de a fi prins și arestat, Domnul Iisus a instituit sărbătoarea Paștelui nou testamental, după porunca ce i-a fost dată de Dumnezeu.

Ultima săptămână a postului care precede sărbătoarea este Săptămâna Mare, care începe cu Duminica Floriilor și se termină cu Duminica Pascală. Sărbătoarea începe de fapt cu Duminica Floriilor, când se sărbătorește intrarea lui Hristos în Ierusalim. Săptămâna Mare are menirea împărțirii chinurilor lui Iisus. În această săptămână se termină postul de 40 de zile și natura renaște. În ziua de joi a Săptămânii Mari clopotele încetează să mai bată, vor mai bate doar Sâmbăta Mare. Această zi este totodată și începutul chinurilor Mântuitorului.

Sărbătoarea Paștelui începe în după masa zilei de sâmbătă. Cel mai important moment al zilei este sfințirea apei botezătoare la biserică. Se spunea că prima persoană care urmează să fie botezată cu această apă „nouă” va avea noroc toată viața.

Apa prezintă un rol important și duminica. Creștinii mergeau la biserică ducând mâncarea și vinul pregătit pentru a fi sfințite. Postul se termina oficial prin consumarea acestor bucate. În unele regiuni această tradiție este vie și în zilele noastre. Se spunea că dacă găinile apucă să mănânce din rămășițele acestor mâncăruri vor oua mult. Se obișnuia ca oul sfințit să fie consumat în mijlocul familiei, pentru cazul în care careva s-ar rătăci să își amintească cu cine a mâncat și să își regăsească calea spre casă. Mâncarea tradițională este carnea de miel pregătită după mai multe rețete specifice. Mielul este simbolul lui Hristos...

În țara noastră sunt multe tradiții și obiceiuri ce țin de fiecare zonă istorică sau geografică chiar dacă ritualul sărbătorii de Paște are multe puncte comune pentru toți românii.

•În zona **Câmpulung Moldovenesc**, datina se deosebește prin complexitatea simbolurilor, a credinței în puterea miraculoasă a rugăciunii de binecuvântare a bucatelor. În zorii zilei de duminică, credincioșii ies

În curtea bisericii, se așează în formă de cerc, purtând lumânările aprinse în mână, în așteptarea preotului care să sfințească și să binecuvânteze bucatele din coșul pascal. În fața fiecărui gospodar este pregătit un astfel de coș, după orânduiala strămoșilor. În coșul acoperit cu un șervet țesut cu model specific zonei sunt așezate, pe o farfurie, simbolurile bucuriei pentru tot anul: semințe de mac (ce vor fi aruncate în râu pentru a alunga seceta), sare (ce va fi păstrată pentru a aduce belșug), zahăr (folosit de câte ori vitele vor fi bolnave), făină (pentru ca rodul grâului să fie bogat), ceapă și usturoi (cu rol de protecție împotriva insectelor). Deasupra acestei farfurii se așează pasca, șunca, brânza, ouăle roșii, dar și ouăle încondeiate, bani, flori, pește afumat, sfecă roșie cu hrean și prăjituri. După sfințirea acestui coș pascal, ritualul de Paști se continuă în familie.

În părțile Sibiului, există obiceiul ca de Paști să fie împodobit un pom (un arbust) asemănător cu cel de Crăciun. Singura deosebire constă în faptul că în locul globurilor se agață ouă vopsite (golite de conținutul lor). Pomul poate fi așezat într-o vază frumoasă și farmecul sărbătorii sporește cu o podoabă de acest fel.

• **În Bucovina**, fetele se duc în noaptea de Înviere în clopotniță și spală limba clopotului cu apă neîncepută. Cu această apă se spală pe față în zorii zilei de Paști, ca să fie frumoase tot anul și așa cum aleargă oamenii la Înviere când se trag clopotele la biserică, așa să alerge și feciorii la ele.

• O foarte frumoasă datină se păstrează **în Maramureș**, zona Lăpușului. Dimineață, în prima zi de Paști, copiii (până la vârsta de 9 ani) merg la prieteni și la vecini să le anunțe Învierea Domnului. Gazda dăruiește fiecărui urător un ou roșu. La plecare, copiii mulțumesc pentru dar și urează gospodarilor „Sărbători fericite”. La această sărbătoare, pragul casei trebuie trecut mai întâi de un băiat, pentru ca în acea gospodărie să nu fie discordie tot restul anului.

• **În Banat**, la micul dejun din prima zi de Paști, se practică tradiția tămâierii bucatelor. Apoi, fiecare mesean primește o linguriță de paști (vin+pâine sfințită). În meniul acestei mese festive se include ciolanul de porc fiert, ouă albe și mâncăruri tradiționale, după acestea se continuă masa cu friptură de miel.

• **La Călărași**, la slujba de Înviere, credincioșii aduc în coșul pascal, pentru binecuvântare, ouă roșii, cozonac și cocoși albi. Cocoșii sunt crescuși anume pentru împlinirea acestei tradiții. Ei vestesc miezul nopții: datina din străbuni spune că, atunci când cocoșii cântă, Hristos a înviat! Cel mai norocos este gospodarul al cărui cocoș cântă primul. Este un semn că, în anul respectiv, în casa lui va fi belșug. După slujbă, cocoșii sunt dăruiti oamenilor săraci. Pe lângă datina coșului pascal, se mai păstrează câteva obiceiuri deosebite: ele vestesc întâmpinarea Paștelui cu bucurie și dragoste pentru semenii.

Nu peste tot în lume însă, această sărbătoare respectă aceleași tradiții ca la noi și deși cei mai mulți dintre noi consideră că obiceiurile românești sunt cele mai frumoase, există tradiții frumoase și în alte țări.

Unul dintre cele mai îndrăgite simboluri ale sărbătorii

de Paște este „iepurașul”. Se știe că încă din cele mai străvechi timpuri, iepurașul era considerat cel mai fertil animal, simbolizând și noua viață ce apărea odată cu sosirea primăverii, când toată natura se trezea din amorțeala iernii. Se pare că originea renumitului iepuraș de Paște se găsește în Germania anilor 1500. Primii iepurași decorativi comestibili au fost făcuți tot în Germania, în anul 1800 și aveau în compoziție zahăr și foaie de plăcintă. Simbolul iepurașului de Paște, precum și poveștile potrivit cărora acesta aduce cadouri copiilor cuminiți au fost răspândite în întreaga lume de către germanii ce se stabileau în diferite colțuri ale lumii, purtând cu sine tradițiile țării de origine.

Deși mulți sărbătoresc și astăzi Paștele, mulți oameni (de obicei cei din marile aglomerări urbane) nu mai au în vedere semnificația acestei sărbători. Pentru mulți, Paștele nu mai are nimic de a face cu Dumnezeu, este doar un prilej de mâncare, băutură și distracție.

Cred că de multe ori, în timp ce erăți la biserică să luați lumină, ați observat mulți tineri care se joacă, fac glume nepotrivite momentului sau chiar deranjează masa de credincioși care asistă la slujba de Înviere. Se uită mult prea ușor că această sărbătoare trebuie tratată cu smerenie, cu recunoștință pentru sacrificiul lui Isus. Oamenii trebuie să fie liniștiți, cu sufletul curat și împăcat, această sărbătoare dând speranță pentru viitor.

Așteptăm cu toții, cu bucurie, venirea Sărbătorilor Pascale, cu vești mai bune, fie că vorbim de oprirea pandemiei, fie că ne gândim că nu vom mai fi împovărați de facturile la utilități, datorate iernii, fie că avem nevoie doar de speranța într-un viitor mai bun pentru noi și pentru familiile noastre.

Să nu uităm însă, că în primul rând, această sărbătoare aduce binele și frumosul în **SUFLETUL** nostru.

Paște nu-nseamnă ouă vopsite,
Cadou, iepuraș, noua haină,
Nici mese festive mult jinduite;
Paștele este Cina de taină.

.....
Paștele este sfântă-adorare
A Celui Veșnic și Adevărat,
Este cântarea biruitoare:
Isus Hristos a înviat!

Marinau Daniela, *Album: Profeții*.

Câteva aspecte din relația Stat și Biserică în vremea lui Cuza Vodă

Prof. **Simona CONSTANTINESCU**

În secolul al XIX-lea, Principatele Române se îndreptau spre o nouă epocă, una a dezvoltării, a modernizării și a înnoirii în toate domeniile, a constituirii României moderne. Astfel, se făcea simțită nevoia unui om de stat care să aibă capacitatea de a înțelege evoluția firească spre care se îndreptau Principatele române, dar, mai ales, de a avea dorința de a face lucruri mari pentru două țări așa de mici. Un om de stat care să pună interesele și nevoile țării și, implicit și ale Bisericii, mai presus de nevoile sale, căci la legi noi se impunea om nou. Acest om s-a dovedit a fi Alexandru Ioan Cuza, personalitate marcantă a istoriei noastre, născut la Bârlad la 20 martie 1820, despre care Nicolae Iorga afirmă că era *un om înzestrat cu înalte însușiri, hotărât, gata de jertfă, lipsit de patima banului, iar ceea ce îl ridica mai presus de cei mai mulți contemporani ai săi era popularitatea sa, iubirea sa pentru cei mulți și săraci.*

Unirea dintre Moldova și Țara Românească la 24 ianuarie 1859, sub domnitorul Al. I. Cuza (1859-1866), a avut urmări din cele mai fericite și din punct de vedere religios. Este cunoscut faptul că Domnitorul Unirii a avut o politică religioasă prin excelență, numeroasele sale reforme nu s-au limitat doar la probleme de ordin național și social-economic, ci s-au extins și la organizarea interioară a Bisericii Ortodoxe Române, căutând să aducă unele înnoiri și în acest domeniu și aproape că nu a existat sector bisericesc în care Cuza să nu fi încercat să aducă o înnoire. Chestiunile bisericești dezbătute în Adunările ad-hoc de la 1857 vor constitui un mijloc de orientare pentru legile de reorganizare bisericească elaborate sub Cuza Vodă.

Raportul dintre Stat și Biserică era unul de dependență, aceste două instituții organizându-se în paralel în trecut. Statul era organizat de către Domn împreună cu ierarhii țării, iar Biserica era organizată de ierarhi împreună cu Domnul și boierii, în cadrul soboarelor sau chiar în Divan. Există, așadar, atât o prezență a clerului în treburile statului, cât și o prezență a statului în chestiunile bisericești. Amestecul statului în domeniul bisericesc era o moștenire de origine bizantină ce a existat în toate Bisericile Ortodoxe tributare Bizanțului potrivit căreia Statul legifera pentru Biserică, lua măsuri pentru organizarea ei și se îngrija atât de chestiunile materiale cât și de cele spirituale ale Bisericii. Granițele până unde putea merge acest amestec nu erau fixate prin vreo lege și, adesea, limita lui o determinau numai respectul pentru Biserică și cler. În momentul venirii lui Al. I. Cuza la domnie, Bisericile celor două Principate Române,

Moldova și Țara Românească, erau autonome, iar în materie de dogmă și de disciplină recunoșteau supremația și jurisdicția canonică a Patriarhiei de la Constantinopol. Practic, însă, independența bisericească a Principatelor Române nu prea a fost respectată, Patriarhia Ecumenică, folosindu-se de puterea și de drepturile ei jurisdicționale, a intervenit în afacerile interne ale celor două Biserici Române mai mult pentru menținerea și întărirea clerului grecesc și apărarea intereselor elenismului decât pentru apărarea și propovăduirea cauzei credinței ortodoxe în Mitropolia Ungrovlahiei sau în cea din Moldova. În interior, episcopii depindeau de mitropolitul lor, dar fiecare eparhie se administra independent, iar în dicasteriile lor se judecau și procesele de divorț. Prin sate preoții erau destui căci pentru unii eparhioți hirotoniile nu aveau limită. Întreținerea lor era lăsată în seama proprietarilor de moșii, iar instrucția și-o făceau fie în școlile catehetice, fie în seminariile existente pe la eparhii. Faptul că starea culturală a clerului și mijloacele lui de instruire erau foarte restrânse, rezultă și dintr-un hrisov al lui Alexandru Moruzi din 1 septembrie 1803: *Pe cât au putut au învățat câte oareșce... prea puțin... încât, cei mulți, neștiind a legei dogmele, nu sunt îndeajuns nici pentru dânsii, nici pentru povățuirea norodului celui prost.* Printre preoții se găseau și care nu știau să citească sau nu știau să servească în Biserică, în special cei care intrau în cler prin simonie și care nu aveau nici cea mai mică pregătire. Prin unele biserici se slujea încă în grecește și, astfel, majoritatea credincioșilor nu înțelegeau slujbele religioase. Mare parte din mănăstiri erau închinatelor Locurilor Sfinte din Orient și, drept urmare, venitul lor se ducea către acele locuri cărora le erau închinatelor, lipsind țara de venituri însemnate. De asemenea, intrarea în monahism nu era reglementată prin nicio lege specială. În afară de aceasta, Biserica nu avea un organ central de conducere, nu era și de drept autocefală, iar în organizarea ei puteau fi observate unele lipsuri. Toate acestea au făcut ca spiritul reformator al lui Al. I. Cuza să intervină și în domeniu bisericesc.

În primii ani după unire, domnitorul Cuza și guvernul său nu au întreprins nicio acțiune definitivă pe tărâm bisericesc. S-au luat numai unele măsuri quasi-legale sau în contra practicii și tradiției bisericești, așa cum le caracterizează unii autori de istorie bisericească care afirmă că *noul guvern al Principatelor Unite e dispus să trateze Biserica în același chip ca orice serviciu de stat* (Nicolae Iorga, *Istoria Bisericii Române și a vieții religioase a românilor*).

În anul alegerii sale, Cuza Vodă și guvernul său de la Iași, pe motiv de rea administrare, a dispus luarea averilor bisericești a câtorva din mănăstirile chinovii moldovene (*Agapia, Adam, Neamț, Secu, Văratec, Vorona*) și trecerea acestora sub administrarea Ministerului de Culte. Aceste mănăstiri se bucurau de autonomie absolută. Egumenii erau aleși de comunitatea mănăstirii și administrau averile acesteia fără a fi supuși controlului guvernului sau al autorității episcopale. Neregularitățile la respectivele mănăstiri au ieșit la iveală în urma unor investigații făcute în lunile iulie și august 1859, de către o comisie special înființată pentru a cerceta mănăstirile chinovii și a le inventaria bunurile. Comisia fusese numită de guvern și era alcătuită din rectorii seminariilor eparhiale și din patru persoane civile. Constatările făcute fiind defavorabile conducerii mănăstirilor, li s-au luat unele din bunuri, percum și actele privitoare la administrarea bisericească a averilor, li s-au desființat atelierele, li s-au vândut vitele, stupii și alte asemenea, li s-a instituit pe lângă egumen câte un comitet administrativ, li s-au întocmit și li s-au trecut în buget, state în limitele strictului necesar.

De asemenea, prin ordonanța domnească din august 1860 se desființează mănăstirile *Doljești* de lângă Roman și *Zagavia* din Iași, precum și alte 31 de schituri moldovene. Bisericile din aceste mănăstiri și schituri au fost transformate în biserici de mir, iar încăperile în ospicii pentru cerșetori invalizi sau în școli sătești ori în alte asemenea așezăminte de folos obștesc. Călugării mănăstirilor respective, socotiți că fuseseră călugăriți în contra canoanelor și că aveau o purtare abătută de la morală, au fost duși în alte mănăstiri și se hotărăște ca, în viitor, călugăriri să se facă doar în mănăstirile clasate și, până la reforma monahismului, cu speciala încuviințare a ministrului. Aceste măsuri restrictive împotriva mănăstirilor și călugărilor, au fost luate și în Țara Românească unde multe schituri au fost transformate în închisori și ospicii.

Mitropolitul Sofronie Miclescu a protestat foarte energic împotriva actului de secularizare a averilor mănăstirilor enumerate mai sus, act pe care-l considera arbitrar. Atunci când Ministrul Cultelor, îi aduce înapoi raportul pe care ierarhul îl înaintase domnului în semn de protest față de măsurile luate, îi precizează: *Măria Sa m-a trimis să-ți înapoiez raportul acesta și să-ți-l arunc în obraz, și dacă nu te vei mărgini la aceasta, te va trata ca pe un călugăr de rând*, relatează N. Dobrescu. Se pare că Mitropolitul a avut un răspuns pe măsură: *Va să zică Vodă a găsit că eu am obraz, dar Măria Sa n-a avut obraz să împlinescă cererea Bisericii. Să-i spui că Alexandru cel dintâi a înzestrat Biserica, iar Alexandru cel de-al doilea o pradă. Am să trag clopotele tuturor bisericilor și am să spun samavolnicile sale*. Protestele sale nu au avut urmările cele mai fericite pentru el. Mitropolitul a fost suspendat din funcțiile sale, dat în judecată și trimis în surghiun la mănăstirea Slatina. Decretul de suspendare a mitropolitului și de trimitere în surghiun emis de către Guvernul Mihail Kogălniceanu la 7 noiembrie 1860, a fost pus în aplicare chiar a doua zi, în ziua de prăznuire a Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil, când înconjurat de jandarmi, înaltul

ierarh a urcat în trăsură ce l-a purtat către Mănăstirea Slatina iar pentru îndeplinirea îndatoririlor de mitropolit a fost numit arhiereul Chesarie Sinadion. Sub acesta s-au respectat legile și canoanele, înaintarea la diferite grade bisericești, nu s-au mai luat bani de la hirotonii, nici de la „despărțenii”. El a recunoscut necesitatea unei culturi a clerului și, de aceea, la hirotonisire avea în vedere numai pe seminariști. Învățăământul bisericesc și criteriile după care se vor hirotonisi preoții se definitivează pentru ambele Principate, prin promulgarea Legii Instrucțiunii Publice din anul 1864, în care află un capitol întreg pentru învățăământul seminarial obligatoriu pentru toți cei care vor dori să intre în cler. Această lege a fost una din măsurile pozitive ale politicii bisericești a domnitorului Al. I. Cuza, ea aducându-și aportul la răspândirea culturii în rândul clerului și, prin ei, în rândul populației.

Primele legi din domeniul bisericesc vizau chestiuni care aveau o legătură directă cu problemele de Stat: secularizarea averilor mănăstirești (1863) despre care vom scrie mai mult cu altă ocazie, codul civil, legea comunală. Promulgată de către Cuza Vodă la 1 aprilie 1864, aceasta din urmă prevedea să i se ia Bisericii sarcina de a întocmi actele de stare civilă (naștere, căsătorie, deces) pe care o avusese până în acel an și să se treacă în seama primarilor comunali, care, astfel, au devenit și ofițeri ai stării civile.

O altă chestiune care a interesat deopotrivă Biserica și Statul, legea monahală, a fost soluționată potrivit nevoilor de atunci ale Bisericii și Statului. Interesul pe care-l avea Statul în această chestiune era legat de faptul că orice membru al Bisericii (monah, preot de mir, laic) era, în primul rând, cetățean al statului, calitate ce presupunea drepturi și obligații de ambele părți.

În urma Războiului Crimeei (1853-1856), prin Tratatul de la Paris (30 martie 1856) a urmat o modificare a întinderii jurisdicției Mitropoliei Moldovei, o modificare a întinderii în afara granițelor țării: trei județe din sudul Basarabiei, Cahul, Bolgrad și Ismail sunt înapoiate Moldovei și revin deci sub conducerea spirituală a Mitropoliei Moldovei. Aceste județe (fără Cahul care va trece la Episcopia de la Huși) vor fi integrate nou înființatei eparhii a Dunării de Jos din care vor mai face parte și ținuturile Covurlui și Brăila și care va avea sediul la Ismail. Prin înființarea Episcopiei Dunării de Jos (1864) unde episcop va fi eruditul ierarh Melchisedec Ștefănescu, se urmărea, probabil, înmulțirea episcopilor eparhioți, ceea ce dovedește intenția lui Cuza de a consolida ortodoxismul aici.

De asemenea, tot în timpul lui Cuza Vodă, a fost adoptată legea pentru obligativitatea limbii române în Biserica, asupra căreia dorim să ne oprim în articolul de față și care dovedește că domnitorul era însușit de patriotism. O măsură cu caracter pozitiv și demnă de toată lauda, a domnitorului și a guvernului său, a fost hotărârea luată prin ordonanță domnească, în primăvara anului 1863, potrivit căreia, începând din acel timp, limba de cult în Biserica Românească avea să fie numai cea vorbită și înțeleasă de popor, adică limba română.

După reinstalarea domniilor pământene (1822), limba română și-a redobândit din drepturile sale. Acest

lucru nu s-a întâmplat și în Biserică unde, prin îngăduința liderilor ei, limba greacă a continuat să fie limba folosită în cele mai multe lăcașuri divine lăsând, astfel, limba națională într-o poziție inferioară. Starea de inferioritate în care se găsea limba română față de cea grecească în ceea ce privește desăvârșirea slujbelor prin biserici, a fost înfățișată Consiliului de Miniștri printr-un raport din data de 12 martie 1863, de către ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice, generalul Christian Tell. În ședința din 15 martie 1863, prezidată chiar de domnitor, Consiliul de Miniștri a hotărât ca *de astăzi înainte, în toate mănăstirile și bisericile statului, cultul Celui atotputernic să se serbeze numai în limba română*. În ziua de 18 martie 1863, prin ordonanța domnească nr. 272/1863, Cuza Vodă a aprobat cele hotărâte de Consiliu. A doua zi, Mitropolitului i-a fost adusă la cunoștință hotărârea Consiliului de Miniștri și era îndemnat *a da de îndată ordin tuturor egumenilor mănăstirilor, fără osebire și superiorilor celorlalte biserici... ca cultul divin să se serbeze numai în limba română, iar protoereilor de districte să li se dea ordin ca această măsură să se aplice nestrămutat în toate monastirile și bisericile și să fie cu priveghere a se păzi întocmai*."

Egumenii mănăstirilor închinat (vechi mănăstiri pământene pe care fondatorii sau urmașii le închinaseră Locurilor Sfinte din Orient) au scris Mitropolitului, protestând pentru faptul că limba greacă a fost oprită de a fi folosită în săvârșirea slujbelor de la bisericile grecești deoarece, conform dispozițiilor legii, aceasta urma să fie aplicată la mănăstirile pământene, la cele închinat și la bisericile ce erau întreținute de către stat. Doar la bisericile întreținute de către enoriași se lăsa posibilitatea ca serviciul divin să se săvârșescă în limba pe care o doreau aceștia. Alături de egumenii greci a protestat și populația de origine greacă din capitală și din alte părți ale țării, cerând întoarcerea la vechiul obicei, de a fi primit și un psalt în limba greacă în bisericile unde ei mergeau, pentru a înțelege și ei serviciul divin. Astfel că, printr-un act de generozitate al domnitorului, s-a îngăduit ca, pentru grecii

din capitală, să se celebreze cultul divin în limba greacă în una din mănăstirile închinat din București și anume la *Mănăstirea Sf. Ioan cel Mare* din strada Mogoșoaiei. O asemenea îngăduință a arătat Al. I. Cuza și pentru populația greacă din orașele Brăila (unde grecii erau în număr destul de mare) și Iași. În Brăila, populației grecești i s-a pus la dispoziție *Biserica Sfinții Arhangheli*, numită catedrală, unde slujba se făcea atât în limba greacă, cât și în cea română, iar în Iași, *Mănăstirea Dancul*.

Uneori, Cuza Vodă nu a fost înțeles în intențiile sale și, drept urmare, au apărut opinii ce susțin că domnitorul a avut față de Biserică o politică greșită, bazată pe dorința lui de a schimba Biserica după interesele Statului. Politica lui bisericească trebuie pusă, în primul rând în legătură cu situația generală a țării. În șapte ani de domnie *a realizat în Biserică lucruri pe care alții nu le-au făcut în zeci de ani* (Magistrand C. Drăgușin, *Legile lui Cuza Vodă și lupta pentru canonicitate*). Fără îndoială că, în toate legiferările pe care le-a întreprins în domeniul religios, Cuza a ținut seama de interesele Statului și ale Bisericii, căutând, pe cât posibil, să mulțumească pe fiecare.

- Bria, Ion, *Dicționar de Teologie Ortodoxă A-Z*, București, 1994.
- Dobrescu, Nicolae, *Studii de istoria Bisericii contemporane, I, Istoria Bisericii din România, 1850-1859*, București, 1905.
- Magistrand Drăgușin, C. *Legile lui Cuza Vodă și lupta pentru canonicitate*, în „Studii Teologice”, an IX (1957), nr. 1-2.
- Iorga, Nicolae, *Istoria românilor pentru poporul românesc*.
- Idem, *Istoria Bisericii Române și a vieții religioase a românilor*, ediția all-a, vol. II, Ed. Ministerului de Culte, București, 1930.
- Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R., București, 1994.
- Pr. Prof. I. Rămureanu, *Legăturile Mitropoliei Ungrovlahiei cu Patriarhia de la Constantinopol și cu celelalte Biserici Ortodoxe de la 1800 până la recunoașterea autocefaliei noastre*, în rev. „Biserica Ortodoxă Română”, an LXXVII (1959), nr. 7-10.
- Pr. Prof. Șerbănescu, Nicolae, *150 de ani de la nașterea lui Al. I. Cuza*, în rev. „Biserica Ortodoxă Română”, an LXXXVIII (1970), nr. 3-4.
- Vicovan, Ioan, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. II, Ed. Trinitas, Iași, 2002.
- Xenopol, A. D., *Domnia lui Cuza-Vodă*, Ed. Elf, 2010.

Mitropolitul Sofronie Miclescu

Domnitorul Al. I. Cuza

Epistolă Domnului CUZA

Mărite Doamne CUZA,
A rugă mă plec Vouă,
Unește iar românii
Ca în cincizeci și nouă.

Tu, Doamne, fii iar vrednic
Ca Domn al țării-n floare,
Să săvârșim Unirea
Și pacea-n noi coboare.

Urechea iar ți-o pleacă
Pe-a țării grea povară,
Izvor adânc de lacrimi
Din marea cea amară.

De sfânta sărbătoare
Găti-se-vor românii,
Piei-vor de rușine
Hainii și păgânii.

Vor astăzi iarăși unii
Să-ți fure din nou țara,
S-aducă peste dânsa
Zavistia și-ocara.

Mai uneltesc dușmanii
Ardealul să-l smintească,
Mai îndrăznesc pribegii...
Să nu mai îndrăznească.

Rămâi, o, Doamne CUZA,
În noi, ca-ntotdeauna,
Dușmanii-s mulți, ca iarba,
Dar ROMÂNIA-i una.

În vechile hotare
Să săvârșim sărutul,
Și-n ROMÂNIA MARE
Să curgă iarăși, Prutul.

Prințul Unirii - Alexandru Ioan Cuza

Prin el s-a-nfăptuit atunci Unirea
Și s-a născut o Țară: România,
Strămoșii își făcură datoria
Și își sărbătoriră înfrățirea.

Avem și noi în suflet bucuria
Și, în același timp, îndatorirea
De-a duce mai departe moștenirea
Și-a apăra cu armele moșia.

Conducătorii noștri, din păcate,
Nu știu ce-nseamnă dragostea de frate
Și mai degrabă strâng la piept străinul.

Românilor le vine dor de ducă
Iar dragostea de mamă se usucă
Și în Grădina Raiului măslinul.

Când ești poet,

Când ești poet, ai sfânta-ndatorire
Să cânti în vers frumosul și iubirea,
Doar astfel propășește omenirea
Și-alege calea înspre mântuire.

Blagoslovită fie-n veci unirea
Făcută de cei doi cu-nsuflețire
Și el și ea, cu soarele-n privire,
Cunosc acum ce e-ndumnezeirea.

Copiii vin ca binecuvântare,
Că rețrăim prin fragede lăstare
Și-ntregul nostru neam se primenește.

Femeia-nseamnă dragoste de viață
Că numai ea dă traiului dulceată
Și chiar minuni ea face, când iubește.

Cum Dante...

Cum Dante o cânta pe Beatrice,
Așa-ncordez și eu sărmana-mi liră
Având modelul cât ei se iubiră,
Nu poți, fără femeie a fi ferice.

De-aceea peste veacuri dăinuiri
Ca ideal de viață, cum se zice,
Venind la noi din lumile antice,
Ei sute de poeți însuflețiră.

Și Eminescu și cu Veronica
Stârniră-ntr-alții patosul și pica
Trăind intens povestea de iubire.

Femeia este îngerul de pază,
Prin ea poți să ajungi un om de vază
Și, tot prin ea, părtaș la nemurire.

Petruș ANDREI

Ritm de dragoste

Pentru tine fac de gardă,
Lângă inima din piept.
Trupul tot să nu mi-l ardă,
Când te-aștept,
Eu, din bune și din rele,
Eu, din tot ce-i omenesc
Scot puterea vieții mele,
Eu, cu-ntregul și cu partea,
Eu, cu viața și cu moartea
Te iubesc.

Sunt bărbatul, ești femeia,
Mi-ești opusul omenesc,
Tu ești tu și de aceea
Te iubesc.

Ești făcută din lumină,
Sunt făcut din piatră grea,
Și aproape, și străină,
Dulcea mea.

Două puncte cardinale,
Eu sunt Nord și tu ești Sud,
Dar, pe fiecare cale,
Te aud.

Când iubirea nu devine
Simplu joc la două porți,
M-aș scula, de drag de tine
Și din morți.

Îți declar război, rebelo,
Ca să pot să te sărut,
Sunt și eu un biet Othello,
Renăscut.

Dacă ard cu focul verii,
Când cu pleoapele m-atingi,
Cheamă grabnic pompierii,
Să mă stingi.

Tu ești rostul meu în lume,
Fără tine n-am motiv
Și devin un biet pronume
Posesiv.

Toată pofta mea de muncă,
Fapta mea de zi cu zi
Sunt întregi, atât cât încă
Pot iubi.

Pe Golgota, de m-ar pune
Și suprem m-ar condamna,
Aș ruga să-mi fie cruce
Ființa ta.

Adrian PĂUNESCU

Veniți de luați lumină...!

Pr. Dan MEREUȚĂ

Răsună solemn în întunericul nopții de Paști, în timp ce un licăr de lumină zvâcnește din sfântul altar mângâind fețele pline de bucurie, dar și de emoție ale oamenilor. Sunt chipurile celor ce așteaptă învierea morților și viața veacului ce va să fie. Sunt martorii învierii Domnului care primesc lumina din casa întunericului, din casa morții, căci *din mormântu'ntunecat, azi Hristos a înviat*. Făclia aprinsă în întuneric sparge orice opreliște a acestuia așa cum Hristos Domnul a rupt orice opreliște a răului, a iadului și a morții, după cum cântăm și în imnul Învierii: *Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte, viață dăruindu-le*.

Lumina Învierii este o taină sensibilă pentru că se aprinde din smerenia de pe cruce și se hrănește din mila și iubirea față de oameni prin care Dumnezeu Bunul voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină. De aceea o primim cu multă evlavie și o împărțim celor de lângă noi, celor de acasă, dar și celor plecați dintre noi, având trăirea că prin ea dăruim o scântee din lumina Împărăției lui Dumnezeu. Și așa "toate s-au umplut de lumină și cerul și pământul și cele dedesubt" (Canonul Învierii).

Dar de unde își are temei lumina ca simbol al spiritualității? Ne răspunde Sf. Ev. Ioan în prima sa epistolă: „...că Dumnezeu este lumină și nici un întuneric nu este întru El. Dacă zicem că avem împărtășire cu El, și umblăm în întuneric, mințim, și nu săvârșim adevărul. Iar dacă

umblăm întru lumină, precum El este în lumină, atunci avem împărtășire unul cu altul și sângele lui Iisus, Fiul Lui, ne curățește pe noi de orice păcat" (1 Ioan 1. 5-7). Vedem așadar că Dumnezeu este lumină, fără a înțelege că lumina e Dumnezeu, ea e o stare a lui Dumnezeu, iar noi, încercăm să o reflectăm atât în exterior, prin lumina din flacără, cât și în interior, prin modul nostru de a fi.

Și ce mai adaugă apostolul? Că nici un întuneric nu este întru El.

Prin adăugarea acestei propoziții, se atrage atenția insistent asupra desăvârșirii lui Dumnezeu și a faptului că El nu are nicio legătură cu păcatul. El nu Se aseamănă cu zeii grecilor sau ai romanilor, în care virtuțile se amestecau cu viciile. Dumnezeu este curat și sfânt, întruchiparea bunătății și a neprihănirii. El este opus păcatului, tot așa cum lumina este opusă întunericului.

Menționarea de către Sf. Ioan a cuvântului „întuneric” introduce un element nou, care arată că oamenii, ca ființe căzute și afundate în păcat, pot aparține prin firea lor de sfera întunericului, și nu de cea a luminii. Dacă Dumnezeu este lumină și noi ne aflăm în întuneric, contrastul dintre noi și Dumnezeu, îndeosebi în ceea ce privește sfințenia și neprihănirea, este izbitor. De aceea chemarea este să ne împărtășim de lumină și să trăim în lumină.

Identificăm mai multe sensuri în care putem înțelege termenul de lumină: material, intelectual, moral, cultural și spiritual, toate având ca izvor lucrarea lui Dumnezeu în

lume și în fiecare situație constituindu-se ca fiind starea ce întreține pozitivul și însăși existența. Fără lumină, totul își pierde valoarea și sensul. Lumina a fost creată de către Dumnezeu. Întunericul se manifestă ca o absență a luminii și el se exprimă atât cât i se permite. De aici și responsabilitatea majoră a omului de a lucra la sporirea talanților și de a pozitiva toate activitățile sale.

Vorbim despre lumină încă de la începutul creației: „Și a zis Dumnezeu: „Să fie lumină!” Și a fost lumină” (Facere 1.3). A aprins Dumnezeu lumina și în lumină și prin lumină s-au creat toate, căci „toate prin El s-au făcut; și fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut. Întru El era viața și viața era lumina oamenilor. Și lumina luminează în întuneric și întunericul nu a cuprins-o” (Ioan 1.3-5). Dacă la început a fost Hristos, Cuvântul lui Dumnezeu, Lumina cea adevărată, după mărturia Sfântului Ioan, la sfârșit, aceeași lumină va fi răspândită pe tot cuprinsul creației. Hristos – Lumina este „începutul și sfârșitul, alfa și omega, Cel Ce era, Cel Ce este și Cel Ce vine” (Apocalipsa 1.8, 22.13), neasfințita lumină a lumii. Omul și întreg universul tind spre lumină, spune părintele Steinhart, astfel că lumina devine și început și cale și țintă.

În primele trei zile ale creației, Dumnezeu a săvârșit lucrarea în lumina divinității Sale, după care, în ziua a patra, dăruiește lumii luminătorii cerești, ce vor impune ritmul vieții de pe pământ. Înșiși oamenii, ca și celelalte viețuitoare, trudesc în timpul zilei, apoi se odihnesc noaptea, în așteptarea luminii de a doua zi.

Prin suflarea de viață primită de la Creator, omul, pe lângă lumina fizică, e pecetluit cu lumină în toată existența sa: rațiune, voință și sentimente: „Domnul este lumina mea și mântuirea mea; de cine mă voi teme? Domnul este apărătorul vieții mele; de cine mă voi înfricoșa” (Psalmul 26. 1-2)? Și iarăși spune Psalmistul David: „Că la Tine este izvorul vieții, întru lumina Ta vom vedea lumină” (Psalmul 35.9).

Prin întruparea Sa, Fiul lui Dumnezeu, vine să reazeze cursul vieții oamenilor spre ascendent, spre cer, spre lumină, după ce păcatul i-a aruncat în întuneric: „Poporul care stătea în întuneric a văzut lumină mare și celor ce ședea în latura și în umbra morții lumină le-a răsărit” (Matei 4.16). Iar la Evanghelistul Ioan găsim: „Deci iarăși le-a vorbit Iisus zicând: Eu sunt Lumina lumii; cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții” (Ioan 8.12). „Eu, Lumină

am venit în lume, ca tot cel ce crede în Mine să nu rămână în întuneric” (Ioan 12.46). Contemporanii Mântuitorului erau uimiți de faptele și înțelepciunea acestuia și chiar exclamă: „Niciodată n-a vorbit un om așa cum vorbește Acest Om” (Ioan 7.46)

De la Hristos și până la sfârșitul veacurilor, oamenii au două mari căi de urmat: să rămână fiecare în parte un Adam căzut înfășurat în păcat și neorânduială, sau să crească prin Hristos spre omul cel nou înnoit după chipul Ziditorului său: „Iar aceasta este judecata, că Lumina a venit în lume și oamenii au iubit întunericul mai mult decât Lumina. Căci faptele lor erau rele” (Ioan 3.19). Și iarăși: „Deci le-a zis Iisus: Încă puțină vreme Lumina este cu voi. Umblați cât aveți Lumina ca să nu vă prindă întunericul. Căci cel ce umblă în întuneric nu știe unde merge. Cât aveți Lumina, credeți în Lumină, ca să fiți fii ai Luminii” (Ioan 12.35-36)!

Roadele luminii se găsesc în „orice bunătate, dreptate și adevăr” (Efeseni 5.9), iar în lucrarea lor, omul nu e niciodată singur pentru că face parte din marea familie a fiilor lui Dumnezeu. Avem Biserica luptătoare aici pe pământ cu toți apropiatii și îndrumătorii noștri precum și Biserica biruitoare alături de noi cu sfinții îngeri, sfinții, Maica Domnului și Harul lui Dumnezeu ce ne sprijină în toată fapta cea bună: „Toată darea cea bună și tot darul desăvârșit de sus este, pogorându-se de la Părintele luminilor, la Care nu este schimbare sau umbră de mutare” (Iacov 1.16). De aceea, putem pune voința la treabă și să răspundem și noi la îndemnul adresat apostolilor: „Voi sunteți lumina lumii; ...să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, așa încât să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri” (Matei 5.14,16)! Constatăm că responsabilitatea se răsfrânge permanent în viață și asupra noastră și asupra celor de lângă noi.

Așadar, *Dumnezeu este Lumină*, esența ultimă a tuturor lucrurilor este lumina, iar Împărăția lui Dumnezeu este lumină.

În acest context înțelegem de ce orice rugăciune, de la cea particulară, la cele mai cuprinzătoare, din cadrul slujbelor oficiate în cultul divin public este însoțită de lumina lumânării sau a candeliei ce stralucește în ochii noștri și mai cu seamă în sufletul nostru ca o mângâiere ce ne dă liniște și curaj, lumina lui Hristos luminează tuturor!

Lăcrămioara GRIGORCIUC

Oul încondeiat - între fragilitate și veșnicie

Motto: *Sunt pysanka- o frumusețe,
Toată – liniuțe și flori.
Port frumusețea artiștilor,
Lăudându-i de veacuri.
(Oleksander Olesi)*

Nostalgia vremurilor de altădată

Îmi amintesc cu nostalgie de sărbătoarea Învierii Domnului așa cum am trăit-o în copilărie. Căci altfel erau trăirile legate de această sărbătoare pe atunci...

Sărbătoarea este precedată de postul de 40 de zile. Din prima zi a postului pentru creștinii de altădată începea pregătirea sufletească și trupească. Ultima săptămână din postul Sfințelor Paști este numită Săptămâna Mare sau Săptămâna Patimilor, fiecare zi fiind plină de semnificații. În biserici se citeau deniile. Când trăia bunica mea, Valeria, în Vinerea Mare sau Vinerea Neagră toată familia ținea post negru. Seara, când veneam de la Prohodul Domnului, mama ne aștepta cu o fiertură făcută din cocoloașe de aluat peste care puneam ceapă prăjită. Atât și nimic mai mult, deși s-au copt cuptoare întregi de pâine, plăcinte, pască, cozonaci... Tristețea acestei zile o trăia parcă și natura care se învâluia cu o liniște tăcută.

Sâmbăta se „îmbrăca” coșul. Nelipsite din el erau pasca și „ouăle roșii”/încondeiate (pysanke- în limba ucraineană). Acestea erau pregătite din Joia Mare. De dimineață se scoteau cutiile metalice cu ceară. Fiecare cutie avea câte o chisiță/ kistka (un instrument de scris/încondeiat ouă din lemn care are în vârf un tub foarte subțire din tablă fină pentru a permite filtrarea cerii).

Ouăle erau spălate, fierte, puse la răcit. Se încălzea ceara de albine pe plită și se păstra în stare lichidă. Capătul chisiței era scufundat în ceara topită, se scurgea puțin și începea scrierea oului cu diverse modele: geometrice, florale, cosmoforme etc., în funcție de preferințele, îndemânarea și imaginația celei care mânia

chisița. Vopsirea se făcea cu vopsea de ouă sau cu vopsea naturală; pentru galben se foloseau coji de mere, pentru roșu - coji de ceapă roșie, iar pentru negru se foloseau coji de nuci.

Oul-o formă geometrică perfectă

Din cele mai vechi timpuri oul a fost asemănat cu Universul și a inspirat numeroase basme și legende - o întreagă literatură. Astfel, perșii și chinezii credeau că apa, cerul și pământul se aseamănă cu un ou, pământul stând înăuntrul cerului precum gălbenușul în ou. Există și credința cum că în haosul de la începutul lumii, în care nu exista decât divinitatea, ar fi apărut întâi un ou, din care au ieșit apoi Soarele, Luna și Pământul. Fiind mai greu, Pământul s-a lăsat în jos, iar cei doi aștrii s-au ridicat pe cer. Conform credinței vechilor slavi, Oul-Univers s-a transformat astfel: dintr-o jumătate de coajă a apărut Cerul, iar din cealaltă jumătate - Pământul; din gălbenuș s-au ivit stelele și Soarele, iar din albuș- Luna. Vechii egipteni spuneau că din acest ou primordial a izvorât Ra - zeul Soarelui care s-a ridicat deasupra apelor și a început să dea naștere plantelor. După apariția creștinismului, oul a devenit simbol al Mântuitorului reîntors la viață precum puiul care iese din găoacea care i-a fost mormânt.

Fiind purtător de viață, oul a devenit în timp un simbol al regenerării și al veșniciei, al vieții și al fertilității. Din cele mai vechi timpuri, la început de primăvară, oamenii obișnuiau să-și dăruiască ouă colorate, ca simbol al echilibrului, creației și

Tradiție veche de mii de ani

Originea tradiției vopsirii ouălor nu este cunoscută cu siguranță, ea pierzându-se în negura epocii precreștine. Circulă însă foarte multe legende pe această temă. Una dintre acestea spune că după înmormântarea lui Iisus zarafii evrei au organizat un ospăț. În timpul discuțiilor, un mesean a spus că Iisus va învia atunci când va reveni la viață cocoșul din supă, iar ouăle se vor înroși. Nu după mult timp, cocoșul a început să cânte, iar ouăle s-au făcut roșii.

Potrivit altei legende străvechi, după Înviere, în piața din Ierusalim o precupeață stătea cu două coșuri de ouă. Un cumpărător, trecând pe lângă ea, a salutat-o cu „Christos a Înviat”. Ironic, precupeața i-a răspuns că asta se va întâmpla atunci când ouăle din coșuri vor deveni roșii. La scurt timp, ouăle s-au înroșit.

După o altă legendă, apostolul Simion, în timp ce mergea să-și are ogorul, se întâlnește cu Iisus care-și ducea, obosit, crucea. Simion l-a ajutat pe Mântuitor, ducându-i crucea până în dreptul ogorului său. Istovit de drum și flămând, își dezleagă traista cu merinde pentru a mânca. Uimit descoperă că pâinea și ouăle luate de acasă s-au preschimbato în pască și ouă roșii. Nu putea ține această minune pentru el, așa că a povestit-o cunoscuților. Toți au considerat cele întâmplate ca fiind semn ceresc. Se spune că începând de atunci, de sărbătoarea Sfintelor Paști, se face pască și se înroșesc ouăle.

Cea mai cunoscută legendă este însă aceea în care se povestește că Maica Domnului, pentru a-i îmbuna pe cei care-l chinuiau pe Fiul ei răstignit, le-a adus un coș de ouă, rugându-i să le fie milă de suferințele Lui. Aceștia însă au râs și l-au supus la cazne și mai mari. Neputincioasă, îndurerată și cu ochii plini de lacrimi, Maria a pus coșul lângă cruce, iar sângele care curgea din rănilor Fiului lui Dumnezeu a stropit ouăle și le-a înroșit. Cei prezenți la această întâmplare, au ascultat rugămintea lui Iisus de a face și ei ouă roșii de Paști, pentru a-și aminti de răstignirea Sa.

Cercetări etnografice descriu obiceiuri ale ouălor colorate în Ucraina asemănătoare cu cele din România.

Pysanka- o lume minusculă și fascinantă

Bătrânii spun că atâta timp cât oamenii vor scrie ouă de Paște, atâta vreme în lume va fi iubire. Și într-adevăr, numai marea iubire poate crea astfel de minuni de armonie și imaginație.

Mulți scriitori și poeți au comparat elementele cadrului natural cu un ou încondeiat. Ilustrez această afirmație cu un citat din „Oare rag boii, când ieslele sunt pline” de Panas Mirnyi: „După lungul somn al iernii, totul se trezește, mijeste ochii adormiți și, privind în jur, admiră pământul care, asemenea unei pysanka, își etalează frumusețea sub razele aurii ale soarelui; iar soarele privind la el, îi zâmbește”. Frumusețea satului la începutul primăverii, starea de liniște pe care o oferă acesta sufletului au fost surprinse și de poetul Taras Șevcenko: „Satul! Și inima odihni-se-va.../Satul din Ucraina noastră/e-asemenea oului de Paște: cu verzi păduri s-a îmbrăcat;/ livezile-nfloresc, casele în alb se-nveșmăntează.”

Să nu uităm însă că oul simbolizează și fragilitatea. Viața omului este prețioasă și delicată asemenea oului. Ați tremurat vreodată urmărind un ou rostogolindu-se pe marginea mesei?

Anii trec, unele tradiții dispar, însă oul încondeiat nu își pierde popularitatea. Ornamentul original al ouălor de Paște nu încântă doar cu rafinamentul modelelor și armonia culorilor; el poartă simboluri străvechi ale viziunii asupra lumii și naturii ale înaintașilor noștri. Sunt o bogăție singulară, care trebuie păstrată ca o comoară neprețuită și să fim mândri de ea în fața lumii întregi.

Mihai BATOG-BUJENIȚĂ

CONFESIUNI

Sfârșitul lunii aprilie a acestui an era călduros și plăcut mai ales că venea după un început de primăvară cam involburat cu ploi reci, ninsori, frig și un vânt care ne cam făcuse ceva mai reținuți în ceea ce privește obișnuitele noastre plimbări prin oraș. Trăiam cu mare bucurie și sărbătorile pascale, deși așa cum am mai spus-o, eram patru oameni aparținând de trei confesiuni. Oricum, sentimentul că suntem locuitorii temporari ai aceleiași lumi, cu bunele și relele ei, cu minunile și darurile de care ne putem bucura sunt pentru noi lucruri mult mai importante.

Așadar, invitația la masa de prânz primită de la conu' Alecu pentru a doua zi a Paștelui ortodox ne-a umplut de un entuziasm justificat întrucât știam că buna noastră Aurelia, cu aceste prilejuri, se întrecea pe sine în aranjarea meselor.

Prin urmare, la ora prânzului, deci fix la miezul zilei, ne aflam deja în jurul mesei aranjată în salon, iar ochii ne cam sclipeau de fericire, dar și de prezumtivele bucurii epicuriene stimulate de felurile aranjate cu gust și decorate cu un minunat aranjament floral aflat pe mijlocul mesei într-un splendid vas Meissen.

Se poate să fim considerați puțin mizantropi, însă bunele noastre consoarte, recunoscătoare că nu umplem casa cu finii, verii, cumnați, nepoți ori cuscari, ne lasă liberi când vine vorba de întâlnirile cu conu' Alecu. În primul rând pentru că noi ne pierdem vremea discutând tot felul de istorii absolut neinteresante, iar ele au, normal, o mulțime de treburi care de care mai importantă, începând cu coafatul sau cu micile și drăgălașele soarele unde se bârfește atât de delicios încât nici nu ai zice că au trecut secolele peste târgul nostru, atât de stabile i-au rămas obiceiurile și ighemoniurile.

Cel mai mult ne dăduseră bății de cap cadourile tradiționale pentru această sărbătoare. După multe aventuri prin tot felul de locuri, găsisem un splendid serviciu de ceai din porțelan chinezesc pentru doamna Crina, unul care părea făcut din aer solidificat și pictat manual cu tot felul de păuni, o temă consacrată a acestei arte. Pentru conu' Alecu un ceas de buzunar Paul Garnier cu capace din aur, dar asta mai puțin interesează, fiindcă era o piesă istorică, autentică, încă funcțională, iar pentru buna noastră Aurelia o eșarfă din mătase, o mică broșă cu turcoaze și o trusă de manichiură pusă elegant într-o cutie din lemn de santal deoarece ea ține foarte mult la aspectul mâinilor.

Cine a spus că a oferi un cadou este o bucurie în primul rând pentru cel care oferă a fost un om deștept! Toată lumea este fericită, așadar putem spune că ne-am atins

scopurile, ceea ce, pentru această sărbătoare, este exact ce ne-am dorit.

Ne așezăm la masă și începem, conform ritualului, cu ciocnirea unui ou roșu. Conu' Alecu este foarte conservator în această privință. Evită spectacolul ouălor multicolore! Doamna Crina ne face onoarea de a participa la acest gest simbolic încărcat de semnificații, iar urarea **Cristos a înviat** urmată de răspunsul **Adevărat a înviat** nu este ocolită de nimeni deși, așa cum v-am spus, suntem aici și doi ortodocși, un catolic, dar și un mozaic. Oul, fiert cu multă pricepere de Aurelia, este puțin cleios, ideal pentru a fi asortat cu puțin muștar sau hrean și merge perfect cu țuica de Văleni adusă de colonel de prin părțile lui natale. Ce să mai spunem!? Calea gloriei este luată de primul ciocănel din această licoare produsă de vrednicii munteni din zona subcarpatică de pe toată Valea Teleajenului încă de pe vremea dacilor, cum spun ei cu deplină și justificată mândrie. Chiar le dăm dreptate, fiindcă rar se poate întâmpla ca niște băutori ca noi, cu pretenții, să fie atât de încântați de gustul divin al prunei dulci și bine preparate, păstrate însă cel puțin cinci

ani la doagă de dud sau de salcâm pentru a i se rotunji corpul cum se spune, adică să îi ia asprimea și să-i dea culoarea și parfumul taninurilor din lemn.

Doamna Crina, cu eleganță, se scuză, deoarece este așteptată la o întâlnire cu alte doamne care vor petrece această zi în felul lor specific. Adică mai mult cu dulciuri și un pahar de șampanie. Mde, fiecare cu gusturile lui! Mai ales că, dacă stau să mă gândesc, nici noi nu suntem prea ușor de suportat cu poveștile noastre din vremuri de mult trecute...

Gustăm și o bucăică din cașul proaspăt la care merge de minune firul de ceapă verde, crocant. Normal, însoțit de un alt păhărel de țuică! Tot acest început are darul de a deschide calea celorlalte bunătăți pe care, înfloritoare precum un trandafir sub sărutul divin al zorilor, Aurelia ni le prezintă plină de mândrie.

Primul pe listă este drobul de miel împănăt cu ouă de prepeliță ale căror gălbenușuri lucesc precum un soare mic pe fondul gri al drobului. Gustul? Conform așteptărilor, demn de a fi reținut!

Urmează o specialitate a casei, una tradițională aici la mesele pascale, șunca preparată cu semințe de dovleac și servită cu hrean ras proaspăt. O gratulăm pe Aurelia doar cu priviri admirative fiindcă nu se face să vorbești cu gura plină.

Trebuie să recunosc, am încercat și eu să prepar această minunăție, dar rezultatul a fost, ca să fiu elegant cu mine, mediocru. Cred că, deși rețeta pare simplă, îți mai trebuie și știința combinării ingredientelor, iar asta se obține prin exercițiu. Mde, eu voiam să o prepar repede, iar ce ieșea... Prin urmare, mai iau o feliuță doar așa ca să mă umplu de păcatul lăcomiei care acum nici nu mi se pare unul prea grav.

Urmează castronașele cu borș de miel, cele care răspândesc în aerul sufrageriei un miros de ierburi primăvăratece. Mda, făcut din bucăți de carne fragedă, coaste, cap și intestine, acrit cu borș de puțină, aromat cu lobodă și leuștean la care merge de minune un ardei roșu sau verde, dar nu prea iute ca să nu-i strice gustul, este prilejul perfect pentru încă un ciocănel de țuică, fiindcă aceasta de pe masa noastră are și calitatea de a nu fi prea tare, cam treizeci grade, deci nu există motive de îngrijorare, nici chiar la vârsta noastră. Ba, mai mult, doctorul Rudeanu, unul dintre acei doctori care nu se încrețesc de scârbă fățarnică atunci când aud cuvântul alcool, ne-a asigurat de multe ori că efectele benefice ale consumului sunt confirmate de știință cu un singur amendament: excesul. Ceea ce ducea de regulă la o replică fermă a colonelului:

- Lasă că nici excesul de prescură ori agheasmă nu cred că ar putea fi doar benefic. Nu că așa fi încercat, dar am această convingere!

Facem o pauză pentru ca să putem primi cu toată încântarea felurile care urmează, iar eu întreb doar așa, ca să dau un prilej de conversație:

- Știu că sărbătorile creștine, în general, își au originile în tradițiile iudaice, însă în cazul Paștelor lucrurile sunt puțin diferite. De ce oare?

- Pentru că, în primul rând, aceste sărbători au semnificații diferite și trimeri către evenimente istorice

diferite.

Desigur există și un punct comun: faptul că evenimentele la care face referire Paștele creștin s-au petrecut acum aproximativ două mii de ani pe timpul Paștelui iudaic cel care se numește **Pesach** și înseamnă trecere. Evenimentul biblic sărbătorit cu acest prilej, al Pesach-ului, comemorează trecerea poporului evreu peste Marea Roșie atunci când are loc și miracolul despărțirii apelor. Simbolic ne putem gândi la o adevărată eliberare dintr-o așa numită sclavie, de fapt o foarte posibilă adaptare a evreilor la modul de viață al egiptenilor, ceea ce ar fi dus la pierderea identității poporului evreu. Este vorba de o adevărată eliberare spirituală, care va fi urmată timp de patruzeci de ani de calvarul unor cumplite experiențe pe drumul către Țara Promisă, timp în care poporul de regăsește, se fortifică și va intra purificat, dar și întărit, în teritoriile strămoșești. Este de fapt modalitatea prin care Moise, într-un fel vizionar, i-a pregătit pentru viitor. Un viitor deloc liniștit sau lipsit de grele și de multe ori tragice încercări.

- Despre acest eveniment se spune că nu ar fi fost dovedit arheologic. Personal nu cred așa ceva, dat fiind că în urmă cu vreo zece ani a fost publicat un material amplu, bine documentat imagistic în care se arată că sub apele Mării Roșii ar exista unele dovezi ale lui. Dar nu asta are importanță, oricum dovezile arheologilor sunt mai mult ipoteze și prilej de controverse științifice decât confirmări ale unor evenimente istorice. Mult mai important mi se pare faptul că Exodul a servit în istoria modernă ca sursă de inspirație și model pentru mai multe grupuri non-evreiești, de la primii coloniști protestanți care au fugit de persecuție din Europa până la afro-americanii care au luptat pentru libertate și drepturi civile. Ori o asemenea memorie afectivă a comunităților nu cred că se poate baza doar pe o scriere de tip ficțional. Ar fi împotriva firii noastre omenești. Nici nu mai spun că lecția dură a deșertului prin care poporul evreu a trecut timp de patruzeci de ani este, dincolo de orice ficțiune, un act de mare voință, cu rezultate care se vor vedea în mileniile următoare ale existenței sale.

Colonelul, cu stilul lui mai năvalnic, avea totuși dreptate! O lecție de viață dată unui popor care va dovedi că nu a uitat-o niciodată. Mare om trebuie să fi fost totuși Moise! Că, fie vorba între noi, nici ușor nu i-a fost!

- Îmi aduc aminte că în urmă cu câțiva ani eram la Ierusalim exact în timpul sărbătoririi Pesach-ului. Am avut șansa în acest sejur să văd ceremonia de comemorare a trecerii prin Marea Roșie. Mă aflu pe o înălțime și putem privi întreg spectacolul. Grupuri de evrei de cam două sute de oameni, având în frunte un mic sobor de rabini, sfințele daruri și pe cei care sunau șofarul, intrau pe poarta lui David, străbăteau apoi o distanță de cam cinci sute de metri până la Zidul Plângerii, iar acolo se ținea o slujbă. Sutele de costume ale rabinilor, diferite funcție de criterii pe care nu le cunosc, cântecele, dar și modul în care mulțimile treceau de la un fel de tristețe la bucurie era de natură să impresioneze orice privitor sau participant la această ceremonie.

Această amintire m-a făcut să devin oarecum nostalgic, fiindcă trecuseră totuși niște ani, însă am revenit imediat la realitate când am auzit-o din bucătărie pe draga noastră

Aurelia spunând:

- Vine fripturica, boieri dumneavoastră!

Cheful de discuții sau polemici s-a risipit ca un fum, iar în fața noastră, îmbujorată și fericită a apărut, cu tava în mâini, îngerul papilelor gustative. Întreaga figură îi era luminată de bucuria unui foarte previzibil succes. Deși eu unul, mai răutăcios cum sunt, nu am exclus nici faptul că Aurelia dăduse o bună apreciere și unui ciocănel de țuică. De altfel ar fi fost și păcat să nu o facă! Că doar se știe, un bun bucătar știe să folosească în mod complex ingredientele și mirodeniile folosite, aseasonându-le, firesc, băuturii însoțitoare...

Pe masă, sub ochii noștri pofticioși se răsfața platoul cu friptura de miel. O capodoperă de culoare arămie cu miresme de paradis. Mă rog, un paradis al păcătoșilor gurmanzi!

Conu' Alecu ne face cinstea de a ne servi pe fiecare cu o porție generoasă de carne, numai pulpa din spate, iar noi asortăm garnitura: din piure de spanac, salată verde și legume trase la tavă ori unișor amestecat cu leurdă, măr și roșii mici, cherry trase și ele în tigaie, un minut, cu un cățel de usturoi și două picături de ulei. Este evitat cartoful care, chiar dacă este din noua recoltă vulgarizează puțin friptura, iar adaosul de carbohidrați este de natură să ne cam sperie. Mde, vârsta, însă și faptul că avem un doctor prieten...

Evident apare la masă și vinul potrivit, adus într-o carafă specială, una amintind de forma unei lebede, care ne încântă deocamdată vizual. Însă conu' Alecu nu ne lasă pradă disperării ci, cu gesturi de artist aflat la un concurs de angajare, ne toarnă în paharele înalte cu picior subțire, grațioase precum o balerină de la Teatrul Balșoi. Știm că este un vin adus de doctor de prin părțile lui de baștină, de la Nicorești, prin urmare, după ce savurăm câteva înghițituri ascultăm și povestea doctorului:

- Am adus o Băbească Neagră din două motive: primul că merge de minune cu friptura de miel, apoi pentru că simțeam o nevoie firească să introduc în discuție și alte soiuri de vin, din afara zonei noastre. Mai ales că, la noi, ignoranța este cea care ne face să devenim lăudaroși fără nici un temei. Mulțime de gămani sunt convinși că dacă spun: am băut un vin de la Cotnari, nu poți decât să cazi în admirație pentru ei, deși e clar că habar nu au despre virtuțile și calitățile vinurilor.

Acest vin este produs dintr-un soi vechi, autohton care a rezistat eroic, dar și cu succes, concurenței soiurilor roșii aduse din afară. Strugurii ajung la maturitate în a doua parte a lunii septembrie și dau un vin cu o frumoasă culoare roșie, un roșu aristocratic, strălucitor, cu o perfectă fructuositate, echilibrat și catifelat.

Podgoria de la Nicorești are chiar o istorie seculară, fiind menționată în scrierile lui Neculce, dar și în lucrarea lui Dimitrie Cantemir, Descrierea Moldovei. Sunt și unele dovezi arheologice, din cele care nu-i plac domnului colonel, dar care pun în lumină faptul că istoria plantațiilor de vie în această zonă are rădăcini care merg până în perioada geto-dacică. Iar faptul în sine nu mă miră deoarece, precum bine știm, și Herodot face unele referiri, nu tocmai laudative, la adresa obiceiurilor bahice ale dacilor.

Există și o frumoasă legendă despre aceste locuri.

Se spune că Marele Ștefan, după câștigarea unei bătălii cu turcii, a trimis un hatman, Nicoară pe numele său, să-i aducă niște vin pentru a sărbători acolo victoria, cinstindu-i pe oștenii săi.

Numai că vinul a plăcut foarte mult tuturor, însă și domnului care s-a gândit să-i dea un nume. Aflând că hatmanul cumpărase vinul de la o bătrână, i-a spus Băbească, nume luat și de vița din care se făcuse vinul cel bun, iar locul se va numi Nicorești, după numele hatmanului. Cel mai probabil, dacă există un sâmbure de adevăr în toată povestea, moșia i-a fost dată bravului oștean pentru vrednicia sa în luptă, dar ca să fim foarte sinceri, faptul nu este prea important prin comparație cu frumusețea legendei...

În timp ce ascultăm povestea doctorului, ne regalăm cu vinul cel rubiniu, admirând simplitatea și naturalețea sa cu o puternică notă de originalitate. Reflexele violacee, mirosul de fân proaspăt cosit și cimbrisor care păstrează puritatea aromelor și gustul strugurelui, merg de minune cu friptura de miel și ne fac parcă puțin nostalgici, fiindcă iată, avem cu ce ne lăuda în materie de vinuri, dar nu prea știm să o facem...

- Bine, dar Paștele Creștin prin ce se deosebește față de cel iudaic și oare de ce ar trebui să fie așa? Ne deslușește oare Noul Testament această derogare de la tradiția mozaică?

Întrebarea colonelului ne smulge din visare, iar conu' Alecu simte provocarea, drept care intră în arenă cu acel inimitabil aplomb al său:

- Oricât ar părea de curios între cele două abordări, deși nu există similitudini, sunt unele apropieri frapante. Dacă Pesach-ul iudaic simbolizează o renaștere spirituală, o eliberare de sub un jug nevăzut, dar foarte puternic, Paștele creștin are ca temă fundamentală, dincolo de evenimente, renașterea ca o eternă victorie a vieții în fața morții. Mai bine spus este simbolul renașterii prin ciclul natural al morții și al vieții. Sigur, eu iau de bune toate scrierile din scripturi, măcar pentru faptul că oamenii din acele vremuri nu scriau precum noi astăzi, toate năzbâțiile, deoarece scrisul în sine era o activitate destul de costisitoare și lucrul acesta nu-l puteau face decât niște oameni foarte instruiți, cu maximum de economie și acribie, fiindcă ei scriau având convingerea fermă că se adresează în primul rând celor ce vor veni după ei. Prin urmare, cu multă responsabilitate!

Numai că, în sine, creștinismul nu se naște pe un teren virgin din punct de vedere religios, ci dimpotrivă pe un loc foarte aglomerat de tot felul de credințe, religii și tradiții. Așadar, atunci când creștinismul, sub influența lui Saul din Tars, cunoscut mai ales ca apostolul Pavel, va deveni religie prin adoptarea unui fundament teoretic, respectiv Biblia iudaică, iar mai târziu sub domnia lui Constantin cel Mare va deveni religie de stat, va disloca o altă religie mai veche, bine ancorată în mentalul colectiv, respectiv mitrhaismul.

Aici se cuvine să facem câteva precizări! Cultul lui Mitrha, o religie exclusiv masculină cunoscută și sub denumirea de Sol Invictus, fusese impusă în Imperiul roman de Co-mmodus, un inițiat în acest cult al cărui zeu, Mitrha, sărbătorit de regulă pe data de douăzeci și cinci decembrie, conform calendarului actual, când se considera că este ziua sa de naștere. Foarte interesant, ni se spune

că zeul se născuse dintr-o fecioară, iar păstorii ținutului au venit să i se închine. El va captura taurul divin pe care îl va sacrifica pentru a sărbători alături de soare, iar din sângele taurului, în luna martie, se vor naște toate plantele și animalele folositoare omului. Este înarmat cu o măciucă din lemn cu care alungă demonii (un simbol pentru nori) de pe cer. Aceste tulburătoare similitudini cu religia zalmoxiană ar trebui să ne ducă cu gândul că de fapt mitul mitrhaic nu este importat din Iran unde funcționa doar de prin secolul cinci înainte de Hristos, ci din vecinătatea imperiului, adică din Dacia cu care romanii aveau de fapt legături nu numai de rudenie ci și comerciale sau politice extrem de vechi. Doar că, în prezent, nimeni nu abordează cu mai multă atenție aceste aspecte ale intersecțiilor culturale, deși ambele religii sunt de tip solar, cea zamolxiană și cea numită mitrhaică și este destul de limpede că au cel puțin o rădăcină comună. Nici nu mai spun că reprezentarea lui Mitrha nu este de loc una de tip iranian, să nu uităm că imperiul persan la acea vreme avea o anumită reprezentare specifică a personajelor, ci seamănă izbitor cu dacii de pe mai noua columnă a lui Traian, inclusiv numita bonetă frigiană care este de fapt căciula dacică, aceea purtată de nobilii daci, numiți de romani tarabostes.

În fine, nu insist pentru că sunt destul de mâhnit de atitudinea mult prea servilă a istoricilor noștri, niște „timizi” irecuperabili, ca să nu spun ploconiți față de interesele altora.

Așadar, creștinismul va disloca mitrhaismul însă așa cum se întâmplă întotdeauna îi va prelua moștenirea inițiatică devenind la rândul său o religie solară. De fapt Isus va fi denumit și Domn al Luminii, iar ceremoniile dedicate Lui vor respecta vechile norme ale ciclurilor solare, cele ce simbolizează relația simbiotică între moarte și viață ca două fețe ale aceleiași medalii. Ar trebui să ținem minte că nimic nu se pierde, iar istoria are și ea ciclurile sale în care rămâne întotdeauna fondul chiar dacă formele se schimbă funcție de unele aspectele culturale ale societății omenești...

- Dar eu unul nu prea înțeleg care este simbolistica taurului ucis de Mitrha?

- De asta spun că religiile solare nu-și pierd sensurile ascunse! Simbolul vine din adâncul istoriei cunoscute, mai precis de la vechii egipteni și caldeeni, simbolizând trecerea de la o eră cosmică la alta, așa cum înțelegem zodiile acum. Să ne amintim că la un moment dat Egiptul antic va venera taurul și ar fi bine să înțelegem corect existența unui sanctuar precum Serapeumul din Saqqara, locul de înhumare al taurilor sacri, cei care erau considerați încarnările lui Ptah, zeul suprem al acelor timpuri.

- Bine, dar egiptenii mai au și alte animale pe care le considerau sacre precum pisica sau berbecul! Cum legăm toate aceste reprezentări de cultul solar, unul despre care știm că a fost fundamental pe toată perioada vechii culturi egiptene, cea de referință?

- Este simplu dacă ne gândim că acei oameni își legau existența de ciclurile solare. Ar fi bine să ne gândim la proiecția discului solar pe firmamentul constelațiilor și vom găsi un răspuns cât se poate de satisfăcător.

Și ca să mă refer mai concret la mitrhaism voi imagina un mic scenariu. Să reflectăm la cele afirmate în mit. Zeul

Mitrha omoară taurul divin din al cărui sânge iau naștere flora și fauna. Putem deduce din aceste informații că pe timpul când soarele se afla în Zodia Taurului ceva s-a schimbat în mod dramatic în existența planetei, iar această schimbare înclină să cred că este legată de încălzirea post glaciațiune când, cel puțin în emisfera nordică, au început marile transformări ale scoarței și unele porțiuni din uscat au devenit funduri de ocean sau mare și invers. Fără îndoială, au apărut plante și animale în zone cu totul noi. Simbolul morții taurului este după mine, sfârșitul acestor fenomene dramatice odată cu ieșirea soarelui de pe firmamentul acestei constelații. De altfel, dacă vom privi cea mai cunoscută reprezentare a zeului vom observa lângă taur un câine și un șarpe. Personal cred că reprezintă în mod alegoric viitoarele constelații pe firmamentul cărora se va proiecta discul solar, respectiv constelația Câinelui și apoi cea a Dragonului, așa cum le cunoaștem noi astăzi.

- Mmm, toate bune și frumoase, numai că dacă acceptăm acest scenariu ajungem în orizonturi de timp greu de considerat ca fiind istorice, timpuri în care ne cam îndoim și de faptul că ar fi existat ceea ce am putea numi civilizații umane.

Cartezianul doctor pare a avea dreptate...

- Da, mi-am pus și eu întrebări despre acest aspect cam dificil de admis, timpul mult prea îndepărtat pentru a crede că ar fi existat civilizații capabile de observații științifice care să fie transmise apoi, ritualic, prin mituri. Numai că avem unele informații precum că și în perioade pe care noi preferăm să le situăm în afara istoriei, existau civilizații foarte avansate din punct de vedere al cunoștințelor științifice. Prima ar fi povestea Atlantidei prezentată de Platon în Dialogurile sale. Platon, pentru cei care au citit ceva din opera sa, nu este deloc un individ care ar putea fi bănuț de ficțiune literare. Apoi ar mai fi și Aegiptica lui Manethon folosită de egiptologi ca dovadă a cronologiei dinastiilor egiptene și care merge spre un orizont de timp situat cam cu trei zeci de mii de ani înainte de Hristos.

Nici nu mai vorbesc de unele hărți precum cea numită a lui Piri Reis care prezintă Antarctica neacoperită de gheață și multe alte artefacte surprinzător de vechi, unele mergând până spre un milion de ani în urmă. Iar dacă ne gândim și la ciudatele orașe din India, precum Harrapa sau Mohenjo Daro, unde găsim urme de-a dreptul stranii ale unei civilizații tehnologice foarte avansate, ori la pietrele din Ica, la vechimea unor scrieri precum Mahabharata sau Ramayana, avem destule motive să cădem pe gânduri cu privire la vechimea civilizațiilor care au s-au succedat ori au coexistat pe această planetă.

Desigur, nu exclud greșelile de date, minciunile sau farsele, dar în ansamblu sunt atât de multe dovezi că înaintea acestei civilizații au fost altele foarte dezvoltate încât devine absolut prosteste să nu le luăm în seamă. Mă mai gândesc însă și la informațiile prezente în Biblie precum că nu întotdeauna omul a arătat așa cum îl știm acum.

Recunosc, sunt un visător, însă a nega dovezile care nu se încadrează în scenariul didactic conceput pentru istoria pe care o învățăm la școală este ca și cum am lua de bună datarea nașterii primului om acum vreo patru mii de ani, așa cum a calculat un călugăr în urmă cu aproape o mie

de ani. Și asta nu ar fi fost nimic, mde, omul a făcut el o socoteală și i-a ieșit cifra asta, numai că, scolastica preluase această prostie, o transformase în dogmă și nimeni nu se putea abate de la ea.

Istoria ar trebui să fie o știință prin care să treci cu mintea mereu deschisă spre cunoaștere, spre schimbare, deși evenimentele studiate fac parte din trecut și credem că sunt imuabile, că ele se încadrează strict documentelor pe care le citim la un moment dat, deși, sincer vorbind, mare lucru nu înțelegem din ele, în primul rând datorită modului de gândire actual. Nu! Totul este într-o continuă schimbare, măcar pentru faptul că vom găsi mai mereu noi documente, dar și pentru că inclusiv modul nostru de gândire se schimbă sau ar trebui să facă asta funcție de abordarea evenimentelor, de la emoțional la rațional.

- Coane Alecule, eu unul cred că ar fi foarte bine dacă ai așterne în scris toate aceste povești despre orașul nostru sau altele pe care le știi, apoi să le publici, pentru că, uite, nepuse pe hârtie, ele se vor pierde într-o bună zi, și-i păcat!

De multă vreme așteptam un prilej să-i fac această propunere conului Alecu și iată că prilejul apăruse odată cu desertul. O minunată pască fără aluat, o altă specialitate a casei, întrucât conu' Alecu nu se dă în vânt după cozonacul tradițional pe care-l consideră cam prea popular. Așa spune el, ca să nu ne arate că-l consideră de fapt vulgar. În fine, eu îi cam dau dreptate, că la câți cozonaci prost făcuți am gustat, îndemnat aprig de vreo gospodină, de multă vreme nici nu mai pun gura pe acest gen de desert, mai ales acum când trebuie să fiu foarte atent cu silueta.

- Eee, m-a încercat de multe ori acest gând pe care-l și consider cam trufaș, însă am renunțat și cred că bine am făcut!

- De ce? Ar fi chiar păcat ca aceste informații despre oameni și fapte din trecutul nostru, unul nici măcar prea îndepărtat să se piardă, să intre în uitare sau și mai rău, dar foarte posibil, să fie folosite de alții în nume propriu.

- Este adevărat ce spui Dinule, însă eu unul chiar mi-aș dori ca aceste povești ale mele să fie folosite de vreun epigon mai talentat ori cel puțin mai harnic decât mine. Asta și pentru că eu am două motive să nu pun pe hârtie cele ce vi le tot povestesc, deși, ca să fiți liniștiți, le am pe toate rânduite în calculator, o minune a zilelor noastre, trebuie să recunosc, în tot felul de fișiere.

Dar nu le voi pune în pagină, deoarece eu am un fel particular de a vedea istoria, iar scriitorii, cei care mai și citesc, ar considera o asemenea carte mult prea plină de date, citate sau extrase documentare, prin urmare, din punctul lor de vedere, absolut corect, ar fi o scriere neliterară.

Pe de altă parte, istoricii de profesie ar considera această scriere, în primul rând datorită felului meu de a vedea evenimentele mai mult prin prisma imaginației, o simplă aiureală nedemnă de a fi privită ca o sursă de informare ori ca o lectură științifică având un anumit grad de credibilitate. Poate și ei au dreptate! Eu iau desigur documentele istorice ca sursă de informare, însă mi se pare mult mai important să folosesc mijloacele așa-zisei istorii imaginative. Cred că este important ca dincolo de documente, ele vorbind numai despre evenimente importante, de cele mai multe

ori scrise cu o anumită tendință, la ordinul celui care comandă consemnarea, devenind astfel înșelătoare, să ne imaginăm cam cum trăiau, cum vorbeau sau chiar cum gândeau oamenii de atunci. Am obține astfel o imagine a societății din vremea la care ne referim și, în consecință, un fel de intrare în spiritul ei. Greu, dar nu imposibil și, recunosc, m-am inspirat dintr-un serial cam tâmpițel pe care l-am urmărit cu gura căscată, în tinerețe, unde doi indivizi cu moace de culturiști erau translați în timp, prin diferite epoci.

Bine, până la urmă ei, fiind americani, salvau omenirea de la o catastrofă și astfel se bucurau de grațiile vreunei matracuci, obligatoriu prințesă sau fiică de împărat. Normal, treceam peste idioțeniile specifice și încercam să disting cam cât din ce se petrecea pe ecran putea fi credibil. Ei bine, nu era prea mult, filmele de atunci cădeau în ridicol punându-i pe toți actorii să fie îmbrăcați curat, elegant, erau tunși în conformitate cu standardele modei timpului, deci cu oarecare pleată, bronzăți și cu mușchi lucrați la sală. Numai că, iată, chiar și serialele de televiziune pot avea uneori efecte benefice!

Mdaa... Văzuserăm toți acel serial și uite că, fără să ne dăm seama, ceva-ceva se întâmplase cu noi. Poate doar faptul că acum eram interesați de istorie...

- Și ar mai fi un lucru! Documentele fac referiri, normal, doar la evenimentele majore ale timpului respectiv: războaie, crime, trădări, amantlăcurile regilor sau nunțile princiare cu impact major pentru politica vremurilor. Sigur, toate acestea au importanța lor, însă noi ar trebui să învățăm încă din școală cum funcționau economiile acelor societăți, cine și ce producea, cum se împărțeau bunurile materiale, cine producea mâncare și cine unelte sau cine și cui vindea mărfurile indiferent cum se numeau acestea, fiindcă aici este cheia înțelegerii unei societăți, ba chiar și a motivelor de război, revoltă, revoluție sau schimbarea capetelor încoronate. Economia este cea care oferă înțelegerea organizărilor sociale și a evenimentelor ei.

Ori noi ce facem!? Împuiem capul copiilor cu tot felul de prostii, cu date și informații inutile dacă nu se află în context, apoi ne mirăm că ei, sărmanii, au o atitudine perfect indi-ferentă față de o știință care poate fi pasionantă.

Prin urmare, având în vedere toate aceste apucături ale mele, credeți că aș putea fi liniștit scriind o carte cu povești din istoria orașului nostru? Vă răspund că nu, deoarece nici eu nu aș avea cum să prind în narațiune datele economice ale epocilor prezentate. Ar semăna cu un fel de tratat de economie politică și ar avea soarta firească a unui asemenea demers. Adică, foarte simplu și profund omenesc, ignorarea!

Ceva, ca un fel de nor, se lasă deasupra noastră...

Din visare ne scoate însă tot buna noastră Aurelia, care anunță pe un ton triumfal:

- Cafeluțaaa, boieri, dumneavoastră!

Sufrageria se umple de miresme exotice, perfect corelate cu micile noastre nostalgii...

Ion MORARU

HORA SPARTĂ

Motto: Dacă nu recunoaștem întotdeauna adevărul, nu o să știm niciodată de ce să ne ferim!

Deși primăvara se arătase pe dealuri de câteva săptămâni și mulți copaci erau înfloriți prin grădini, nici o zi nu a fost parcă mai frumoasă ca acea duminică. Era prima sărbătoare mare după Paști și în sat umbla zvon că vin muzicanții și o să fie horă! După miezul zilei lumea umbla primenită, care la deal, care la vale – în lungul străzii iar tinerii se adunaseră în marginea unei ulițe ce dădea în șosea! Acesta era locul de unde vedeau cel mai bine cum se apropiau fetele spre Căminul Cultural, în urmă fiind mamele lor, ce aveau mereu ce discuta între ele. Unele se lăudau cu straturile din grădinița caselor, unde sub umbra la câte o tufă de liliac înflorit se deschideau și bobocii de lalele... Altele vorbeau de-ale lor odrasle, cum nu mai era nimeni ca ele în sat... de fetele hărnicuțe, fără să facă mofturi la mâncare ori la treabă... Ce mai, fiecare avea de spus câte ceva, lucru ce-i amuza pe flăcăii care trăgeau cu urechea la trecerea acestor femei... Ele le-au lăsat pe femeile în vârstă ca să le depășească, spunând că așteaptă acolo în drum pe o fată întârziată la horă! Ce-i drept, nu era târziu, soarele își arunca sulițele razelor spre culmea dealului, la apus iar bătrânii, care au stat și ei la sfat, se gândeau să se retragă spre casele lor de acum.

Satul era răsfirat în lungul unei șosele, „căzută ca într-o căldare” între două – trei dealuri. Din câte o parte a șoselei, în liniștea dimineților ori a serilor târzii se auzea cursul zgomotos al văii, destul de mare la vedere, dar trecută pe hărți ca un simplu pârâu! De mare ajutor era această vale limpede oamenilor care locuiau în sat, ei aducându-și aici vitele să se adape, pe prund găseau nisip și prundiș pentru a mai scăpa de noroaiele din curți și de pe ulițe. „Vara e și locul unde poți pescui boișteni, mreie, zgârțe – ai căror ochi te înțeapă ca un ac... dacă nu vrei ca să privești cum spală femeile covoarele la râu, cum bat cu <<maiul> toate lucrurile aduse la spălat, pentru a-și recăpăta strălucirea” – zise, mai mult glumind un băiat din marginea uliței ce dădea în șosea! Fetele – „cochetele”, erau cam la două aruncături de băț mai încolo și râsetele zgomotoase, din când în când, ale flăcăilor opreau în loc femeile ce erau într-o continuă mișcare „la deal și la vale”. Doar cu privirea ele „întrebau”: „cine a râs așa? ce educație are?” în timp ce de la „cercul fetelor” nu se auzea nimic! Trecând pe aproape de ele și privind pe furiș puteai vedea că aveau puțin machiaj în jurul ochilor, sprâncenele smulse, date cu un creion – dermatograf (parcă așa-i spune!) Excelau la nuanțele de ruj, de la strălucitor la o culoare pală și privind mereu în jur, abia de schițau un mic zâmbet cu

buzele lor moi!

Soarele mai scăpătase cu o părere spre culmea aprinsă a apusului când iată și-au făcut apariția și lăutarii! Deși erau și în sat muzicanți vestiți, ce puteau ține „rânduri de sârbe și hore” până când „storcaia cămașa de pe tine”, aceștia au venit de la oraș și au dat binețe celor adunați la o așa distracție! „Vorba ceea” – „ai noștri ca brazii” spre alte hotare, în satele alăturate, că niciodată cred „nu a putut românul să fie ca împărat în satul lui”... iar alții ce vin din altă parte sunt buni, doar pentru a face un lucru – plătindu-i fără „a crâcni!”

De cum au intrat în Căminul Cultural muzicanții și-au acordat cât de cât instrumentele muzicale în timp ce lumea s-a apropiat din ce în ce mai mult în jurul acestei clădiri! Soarele își arunca ultimele raze ale serii pe chipurile îmbujorate ale fetelor iar băieții – nerăbdători – dădeau din mână pocnind cu degetele... În această „așteptare” ce „te topea” câte un copil „o zbughea” din mâna mamei-sii alergând printre flăcăi și fete, bucurându-se că poartă hainele îmbrăcate pentru prima dată la Paști! Dacă la această mare sărbătoare religioasă a plouat două zile în șir iată că acum, în lăsarea serii celei mai frumoase zile a primăverii s-a adunat întreg satul, ca să petreacă odată cu tinerii! Muzicanții „au prins firul” acestui lucru și zâmbind tuturor au spus că primul rând de jocuri populare va fi în fața Căminului Cultural! Ce bucurie a fost în rândul fetelor să afle acest lucru, unele dintre ele așteptând de săptămâni întregi momentul acesta, de a intra pentru prima oară la hora satului! Băieții și-au ridicat parcă fruntea mai sus, pândind privirile cu care „sunt ochiți” din toate părțile! Iar despre mamele fetelor prezente la horă se pot spune cele mai multe lucruri, ele fiind „ochi și urechi” la tot ce se întâmplă în jur! Pentru că vor avea ce spune și ce povesti și altora... poate chiar nepoatelor și nepoților lor!

Cu trei – patru chiuituri la rând, una după alta, au format un mic cerc cei mai buni dansatori ai satului, de la început ritmul alert al sârbei făcând să se înalțe praful! Dar nimeni nu s-a dat deoparte! În mâinile lor s-au prins fetele ce știau că în vară ori în toamnă vor fi mirese... Alte chiuituri au înveselit atmosfera și cercul dansatorilor s-a făcut mai mare... și mai mare, de a ajuns în marginea uliței care dă în șoseaua principală! Peste sat se așternuse liniștea dar aici curajul tinerilor era din ce în ce mai mare... Au început ca să joace perechi, băiat și fată și în iuțimea mișcărilor, aproape că nu mai zăreai cine și cum joacă – fetele „zburau” parcă din mână în mână...

Ion – cu nume frumos și (ne) iubit de fete! – era retras mai lângă gard, unde la Paști fusese scrânciobul la care se îngrămădeau copiii „să prindă înălțime” în timp ce erau sleiți de puteri cei care învăteau întregul ansamblu de lemne... El privea acum frumoasa desfășurare a jocului, care „prinsese scânteii” prin bucuria flăcăilor ce făcuse cercul mare dar și prin câteva chiuături ale fetelor, ce erau învărtite cu foc! Fusese și în alte localități la horă, de unde s-a întors dezamăgit... Undeva, peste deal, în lungul drum al Brașovului erau atât de multe fete care veneau la horă, că era plină de tinerețe ulița Căminului Cultural, din curtea căruia auzai parcă susur de apă! Și de când începeau muzicanții să cânte, ele - două câte două - porneau cu avânt să danseze! Cum să mai alegi o fată ca să o inviți la joc, când în horă erau doar trei – patru perechi de însurăței și în rest „o hărmălaie” zgomotoasă feminină, care dansa în toate felurile, în mijlocul frumosului cămin, unde băncile fusese date la o parte pentru a avea mai mult spațiu! Dar de sus, ca de la înălțimea unui cerdac, puteai privi, ca „de la balcon” întreaga descătușare a elanului în dans! Acolo, la Oituz, era de admirat cu câtă frumusețe dansau tinerii însurăței, cum se lăsau ei purtați de „jumătatea” vieții lor! Nu era nimeni mai sigur pe mișcările dansului popular ca aceste tinere femei, care aveau înnodată o broboadă frumos înflorată, de sub care strălucea o privire calmă și senină. Ele nici nu băgau în seamă „zbenguiala” din jur, în care fete adolescente se trăgeau de mâini ori se prindeau în brațe, pentru a se simți și mai aproape una de alta, în timp ce cânta muzica!

În altă localitate mai apropiată de satul său „Ionul speranței” a îndrăznit să invite o fată la dans, ea stând nostalgică pe un scaun lângă perete... Părea că este nerăbdătoare să vină cineva să o invite, să fie alături cu celelalte perechi, în vârtoarea dansului... Dar... doar apropierea lui Ion, aflat în fața sa, a făcut-o să spună: „Nuu, poate îl aștept pe Făt Frumos!” Muzicanții au văzut atunci ezitarea nefericitului aspirant de a intra în horă, care nu a mai insistat deloc, întorcându-se spre ușă! Ei erau gata de a opri pentru câteva minute întreaga petrecere, să cânte „marșul” - o cunoscută melodie cu care erau întâmpinați, la venire, nuntașii la nuntă dar care la hora satului de aici răsună și în momentul în care o fată refuza pe cineva la dans... Însă trist și îngândurat Ion a plecat, auzind în suflet „o sfâșietoare melodie”, de care nu auzise – „cu Făt Frumos!” În adierea serii și a brazilor „întunecați” de pe marginea strazii simțea cum încă îl mistuie cuvintele acelei necunoscute... Le-a păstrat în suflet mereu!

Mai avea Ion în suflet „o cicatrice”, cu aromă de sărbători de iarnă... Urcase un deal cuprins de petece de zăpadă pentru a ajunge la „Hora de Crăciun”... Din vârful aceluia deal în depărtare se vedea Oneștiul, orașul cu miile sale de lumini, de la blocuri dar și de la platforma industrială din jur... Cerul strălucea iar tulumbele de abur – cum nu le mai vezi de aproape 25 de ani, de când s-au oprit uzinele! – încărcau atmosfera, le aducea parcă norilor o simfonie...

La Buciumi, la Căminul cultural, așezat în marginea unei întinse livezi, era toată suflarea satului la horă! „Echipa mare”, a colectivităților se afla într-un colț și „nu puteai arunca un ac” de câți copii erau, deopotrivă și oameni bătrâni, neveste tinere... Majoritatea stăteau lângă pereți, pe mai multe rânduri, spre mijlocul căminului fiind fetele de scos la joc și flăcăii, organizatori ai petrecerii! După o horă lungă lăutarii tocmai își trăgeau sufletul, unul dintre ei strigând „pauză - pauză” și întreaga sală de dans era cuprinsă de un zumzet nedeslușit. După doar câteva minute s-a auzit din nou sunetul taragotului și Ion nu își putea găsi locul în fața atâtor privitori, ce stăteau atât de înghesuiți, toți dorind ca să vadă cât mai bine ringul de dans!

Străin și necunoscut, din cele auzite pe acolo a zărit-o pe „domnița cea frumoasă” - o tânără domnișoară de care se vorbea că este farmacistă, venită la horă cu încă două prietene ale sale! Doamne, cum o fi chemat-o pe această distinsă domnișoară („nu era de ici – colea” în vremurile comuniste să ajungi farmacistă, având rădăcinile într-un sat!), care doar la o simpla bătaie pe umăr s-a arătat dispusă ca să danseze, Ion fiind foarte bucuros de un asemenea lucru... Cert este că fiecare clipă în trecerea ei lasă o urmă, ce într-un târziu, se cuibărește în suflet ca o amintire foarte scumpă, pe care o porți mereu oriunde ai merge! Totul a fost „la fracțiune de secundă”, căci bătrânele femei din spatele acestui „străin” (cum murmurau ele), pornind de la faptul că nu văd cine dansează, au început să-l ironizeze! „Cum de stă ca o statuie în fața lor!” Ba mai mult, o femeie mai sugubeață, găsind lângă ea mătura cu care se făcea curățenie în acea sală a căminului, o luase întinzând-o spre Ion, pentru a avea parteneră de dans! Un hohot de râs din spatele său s-a oprit instantaneu când acesta doar a atins-o pe umăr pe domnișoara farmacistă (aflată cu prietenele ei în fața sa) și ea i-a dat paltonul pentru a-l duce la cuier, fiind gata de a călca în horă! Cum Dumnezeu te ajută în orice moment Ion a reușit să pună paltonul în cuier... cu ajutorul cozii măturii cu care fusese „onorat” cu câteva secunde mai înainte! Că altfel, nu știm dacă ar fi reușit, cuierul fiind la o înălțime în jur de doi metri și nu numai atât, era înconjurat de mulți privitori la horă, chiar de copiii ce aveau jucării de pluș în mână!

Dansul era năvalnic, cu treceri repezi de la un ritm la altul! În vârtoarea jocului tot ce putea Ion să facă era să tempereze mișcările iuți ale „partenerei”, care avea o mare dispoziție de a dansa! „Juca să-i iasă și sufletul!” și-a zis Ion, el neștiind „cum va scoate cămașa!” Privind din acea vârtoare în jur parcă își dădea seama că nici o fată din întreaga sală nu juca mai frumos și mai iute decât ea! Și el sălta și aștepta să se încheie acest rând de sârbe, pentru a respira mai ușor în ritmul unei hore liniștite, dar tropăiturile podelei care se auzeau îi îndârjea pe lăutari să cânte în continuare! În mijlocul sălii de dans nu mai vedeai nimic, doar zâmbete și chipuri îmbujorate, pline de transpirație, care parcă își doreau să se mențină acest ritm „accelerat”! Nu puteai trece pe lângă nici o pereche de dansatori căci fiecare „își câștigase partea sa de loc”, pentru a sări în sus și a se învărti în ritmul muzicii! Începea

să fie zadarnică și „domolirea” pe care și-o dorea Ion, că fata cu care dansa era „un adevărat argint viu”! Acum domnișoara farmacistă voia să-i impună „tempo”-ul de dans! Amândoi se găseau „în arena leilor”, căci milimetric pe lângă ei se învâneau amețitor celelalte perechi! „Baiul mare” era că pe mijlocul sălii de dans un rând de stâlpi sprijineau acoperișul acesteia și trebuia ferit fiecare dintre „impozanții” piloni - în realitate ei fiind amânari din brazi subțiri, aduși din pădure! Muzicanții nu aveau nici un gând să domolească „ritmul îndrăcit” de acum al dansului, ba, cu un mic artificiu, pornind o sârbă în două părți, doreau altceva! Să învârtă fata când pe o parte când pe alta! O fracțiune de secundă dura clipa când îi dădeai drumul din mână, pentru a o prinde din nou! Fetele erau și mai surâzătoare la acest lucru, lumea din sală parcă terminase tot ce avea de spus, pentru că ochii fiecăruia urmărea cât de iscusit era fiecare dansator! De patru - cinci ori a mers „mișcarea”, deși degetele butucănoase ale lui Ion abia de atingeau și prindeau pentru un scurt moment mâna fină a fetei cu care dansa! Și era în culmea fericirii, atrăgând toate privirile asupra ei! Și muzicanții aveau ochii ațintiți doar spre ea și „parcă au mai pus la cale ceva”: să cânte și mai repede, pământul „să geamă” de mai multe bătăi! În ritmul „înzecit” al sârbei („Ruseasca”? „A studenților”, cine știe a cui!), un dansator l-a izbit pe Ion cât pentru „o îndreptare a gulerului la haină” ... dar destul pentru acesta să nu-i mai poată prinde mâna partenerei de dans, aflată când în stânga, când în dreapta sa! Ce a urmat? Rumoare! Căzută jos, ea s-a ridicat cât a putut de repede și, printre toate perechile de dansatori, s-a îndreptat către cuier și apoi spre ușă! Cei care au văzut-o mai bine, cu haina pe mână se mirau de această neașteptată întâmplare! „Cum, a și plecat?” Și-n urma ei se mai auzea o întrebare: „oare plângea?”

Străinul a fost compătimit de câțiva „tomnateci” de-ai locului (cărora Ion nu a dorit nicio clipă să li se alăture, ca doar să privească tot ce se întâmplă în jur), ei repetând „nu trebuia să intri în mijlocul sârbei!” Așa a pățimit Ion la hora Sărbătorilor de iarnă a buciumenilor, retrăgându-se în satul său, pe culmea dealului „pictată cu petece de zăpadă” ce străluceau și mai mult în luminile ce au cuprins cerul!

Pe drumul întins ca o bandă gălbuie, mărginită de pete de zăpadă, date de o parte și de alta el se gândea cât de triste erau întâmplările sale de la hore... Simțea prăvălindu-se parcă de sub gene o lacrimă fierbinte, căci aceste întâmplări îi înfășurase sufletul într-o tristețe grea dar îl și pecetluiseră într-o aspră singurătate. „Mergem mai departe, Ioane! Nu se poate să ne oprim!” Sufletul lui s-a consolât după ce a trecut de un șir de măceși, care ascundeau butucii de vie ai unui gospodar mărginaș drumului... Buciumenii aveau în întinderea câmpului și odăi mici, ridicate din lut, pentru a se adăposti în caz de vreme rea, pe timpul verii...

Coborând tăcut pe drumul spre satul său, strălucind cu alte lumini ca acelea ce împodobeau cerul dar și casele întinse - asemenea unor lucitoare mărgele - de-a lungul

șoselei, pe care o știa în depărtare, el se afunda parcă într-un trecut al altor timpuri! Acum se vedea și mai singur, umbra sa străjuind nu numai drumul de întoarcere dar și hotarele bucăților mărginașe de pământ, de unde vara se aud încă din zorii dimineții chiotele celor veniți la prășit ori la coasă. Bătrânii aveau „un rost” al lor de a face treabă dar și de a se bucura, de a pune toate lucrurile vieții pe talgerele balanței fiecărei clipe... Și mai aveau un dar - de a judeca orice gând, privire și faptă cu măsura - mereu provocatoare, neiertătoare - numai de ei știută! Uneori această judecată aducea împăcarea căreia nu i te puteai împotrivi sau cădea asemeni unui blestem, ce te prăvălea în vreo răpă, de unde îndată trebuia să te ridici... Parcă pe aici, mai la vale, în toamnă a venit la cules porumbul Moș Bândar cu căruța cu boii, însoțit de noră-sa și de nepoți... Și de - abia ce se luase roua de pe coceni și razele soarelui palide se sprijineau de-un nor când moșul și-a luat un sac de iută și s-a culcat sub coșul căruței! Copiii alergau de ici - colo, când pe un rând de porumb când pe altul și boii pășteau prin mohorul încă verde când singură, un suflet de femeie se chinuia să umple coșul de nuiele de lângă ea cu știuleți... Dar când a observat că socrul său s-a întins în umbra scoarțelor de căruță, pentru a prinde „un pui de somn” îndată a trimis copiii să se joace în fața sa, la vreo 20 - 30 de metri și să nu mai facă gălăgie! Așa a stat și a dormit Moș Bândar cât e ziua de toamnă de scurtă...

Ceva neînțeles ori știut doar de careva s-a întâmplat și mai demult, la o horă în sat! Ion a auzit această întâmplare povestită într-o seară, pe marginea văii de un om! Să fi avut 75, să fi avut 80 de ani, dar nu-i dădeai această vârstă, el fiind la fel de sprinten ca oițele ce le aducea mereu la păscut... Glumea de la gândul că „e făcut din flori!” și o clipă de-l ascultai simțea magia cuvintelor sale - rămase în urma faptelor - cu care te copleșea!

Dar câte întâmplări avea în minte, prin câte trecuse acest om! Vânjos nu prea părea dar spunea că e în stare să meargă pe jos până la București și se întreba: „totuși, de ce medicul de la cardiologie mi-a spus să am grijă la toate lucrurile?”

Cu un șagalnic surâs a început ca să povestească: „Era în toi hora și se ținea cam tot în locul unde se adună acum tineretul! La Căminul Cultural era ușa deschisă mereu, fiind o vânzoleală continuă! Cântau lăutarii satului Cașin, Traian, Gicu Filip și un toboșar, erau tineri, plini de viață, zâmbitori, că privind spre ei deseori se găsea câte o femeie să joace singură, cu o mână sus și cealaltă, la spate. Alte femei sporovăiau câte și mai câte, de-ale muncii la câmp ori ce au mai auzit la biserică... Deși nu pierdeau nimic din ce se mai zvonea prin sat, nu putea nici ele să le știe pe toate! Flăcăii - și ei lăudăroși, își făceau probleme ce se întâmplă cu dunga la pantaloni atunci când se așează pe iarbă! Dincolo de acest tertip apăreau în discuție multe nume de fete - de câte una vorbindu-se într-un fel, de altele altfel... Și de aici, între privirile lor zburau parcă nevăzute săgeți, fiecare văzându-se mai viteaz! Asta în timp ce alții nu spuneau nici mîlc, deși văzând astfel de lucruri, pe oricine-l ducea gândul că <<ei sunt ăia care

tac și fac!>>

După <<șpriț - pauza>> obișnuită muzica a răsunat din nou, moment în care mai mulți bujori s-au aprins în obraji fetelor, în așteptarea celor care să le invite la dans!

Simțind că e ascultat cu și mai mare drag, bătrânul cu sufletul „ferice de tână”, a mărturisit: „Privirile lor spuneau mai mult decât săgețile care zburau, din partea uneia către altele... Fiecare purta într-o tainică ascunsă gândul că cel care o va învăța cu plăcere, în armoniile horelor și a sârbelor moldovenești, poate fi alesul inimii! Cu cele mai frumoase calități, vorbe dar și priviri, cu cuvintele cele mai îmbietoare de respect și de prețuire... Iar peste un an – doi ori peste cinci – șase ani, vor trece și ele în partea femeilor sfătoase, ce „cufundate în discuții”, privesc acum „hora satului”, de pe scaunele așezate pe lângă pereții Căminului Cultural. Zămbitor, din marginea scenei Gicu Filip „îi trage un acord” dintr-un îndrăgit cântec ciobănesc întinzând burduful acordeonului... În clipa următoare și Nea Traian, prin trompeta sa a trezit atenția celor prezenți deși fetele de scos la horă erau în dreptul ferestrei iar flăcări încă glumeau – de una, de alta! – în mijlocul sălii! Când doi – trei dansatori au ieșit din acest cerc îndreptându-se spre fetele pe care le purtau în gând și prin vis, muzicanții s-au văzut încurcați și au „șchiopătat” frumusețea melodiei începute! Nimeni nu pricepea ce s-a întâmplat! O undă de tulburare a venit de la intrarea

principală a Căminului Cultural, unde o tânără arțăgoasă și plină de năduf a intrat nervoasă, cu un bebeluș înfășat în brațe. Rotindu-și privirea pentru câteva clipe, în mijlocul sălii l-a zărit pe cel care-și dorea și el să intre în horă! Doar toboșarul privind la talgerul tobei sale, a mai bătut de două – trei ori, fiind și el copleșit de tot ceea ce se întâmpla! Lumea era mirată, toți au rămas fără nici un cuvânt când tânăra năbădăioasă i-a pus copilașul în brațe tânărului ce și-l fixase în privire încă de la intrarea în mijlocul dansatorilor! După ultimul sunet cu rezonanță al tobei s-au auzit cuvintele: „Este și al tău, nu numai al meu!” Făptura aceea „năvalnică” le-a rostit cu mult năduf, supărată la culme, că acum el își căuta în sat mândră ca să se însoare! După ce tânăra a plecat în două secunde, luat cu totul prin surprindere, el a rămas mut, cu copilașul în brațe – ca toți ceilalți din jur, care au părăsit în grabă sala Căminului Cultural. „Rușine” – scrâșneau femeile printre dinți, aruncându-i cele mai batjocoritoare priviri... „Uite cum s-a spart hora!”, se auzea în înghesuiala de la ușa sălii de dans, în timp ce și muzicanții au fost nevoiți să își strângă tot ce aveau pe scenă!” O privire senină – a pruncului înfășat - lumina într-un gândurit dulce tot ceea ce se întâmplase acolo... Iar din curtea Căminului Cultural, privind în urmă la tânăra rămasă cu copilul în brațe, câteva femei „pecetluiau” sentința: „are și el gusturi!”

Veronica Micle – inspiratoarea

Veronica Micle s-a născut în același an cu Mihai Eminescu (1850), iar destinul lor a fost că tot în același an (1889) să se întâlnească în emisfera poetică a eternității.

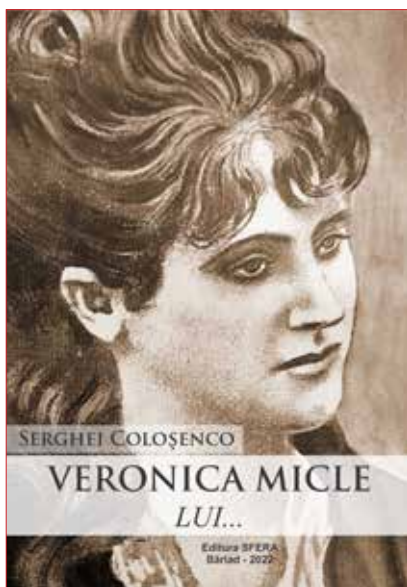
S-au cunoscut, s-au iubit pătimaș și au scris frumoase versuri de dragoste.

Veronica Micle a fost muza și cântăreața „Luceafărului” poeziei noastre.

Una din poeziile Veronicăi Micle, intitulată „Lui”, publicată postum, și dedicată Poetului Nepereche, începe cu versul: „Din valurile vremii apari să dai lumină” și se încheie astfel: „În cartea Nemuririi se va mai trece-un nume!” Câtă dreptate a avut!

Acest titlu l-a inspirat pe Serghei Coloșenco și l-a dat cărții pe care i-a dedicat-o Veronicăi Micle, tipărită la Editura Sfera din Bârlad, la 15 ianuarie 2022.

Volumul cuprinde poeziile de dragoste ale Veronicăi Micle închinat Lui EMINESCU, incluse în ediția alcătuită de Augustin Z.N. Pop, în

1969. Maniera de tratare este insolită, proprie autorului, care ne-a delectat până în prezent și cu alte titluri din creația lirică a lui Mihai Eminescu: *Sonetele*, „*Luceafărul*”, „*Codrule, Măria-Ta!*”, „*Scrisorile*”, *Eminescu și „Familia”*, cât și serialul „*Eminescu 39*”, ajuns la volumul 7. Careurile și enigmele – inspirat realizate – îl trimite pe cititorul-dezlegător direct la sursă ca

să-și amintească și să rememoreze frumoasele gânduri ale autoarei. Iar pentru unii – la prima lectură.

În altă poezie, *Lui X...*, Veronica Micle scrie: „Geniul tău, planează-n lume!”, poezie datată: 28 august 1885. „Citind” cartea lui Serghei Coloșenco cu creionul și cu guma alături, pătrundem în universul poetic al Veronicăi Micle cu sfială, dar și cu multă iubire pentru cei DOI.

Florian PRICOP

Ion Creangă - dramaturgul deghizat în povestitor

Prof. Cristina PĂVĂLESCU

La 1 martie 1837 se naște întâiul dintre cei opt copii ai lui Ștefan a Petrii Ciubotariu și ai Smarandei Creangă, „răzeși fără pământuri” din satul Humulești, „târg drept peste apa Neamțului”, Ion Creangă. Însă, data nașterii lui Ion Creangă după cum reiese din actul de mitrică (condica nou-născuților) a satului Humulești, moșia mănăstirii Neamțului, Ocolul de sus, ținutul Neamțului, partea I este 1 iunie 1839.

Ion Creangă este scriitorul cult care s-a remarcat prin stilul propriu, fiind numit de George Călinescu „un dramaturg deghizat în prozator” care gândește mitic și epic, o conștiință artistică rațională și spontană. Numit de George Călinescu „fratele genial al povestitorilor populari”, a fost și este un autor clasic, moralist și livresc, acesta remarcându-se prin tehnica ironiei marcate prin disimulare, prin rafinament al artei spunerii, prin jovialitate cuceritoare și atotcuprinzătoare și prin umor spumos specific stilului său original în literatura română. Titulatura de „scriitor genial” a fost consacrată în critica literară de G. Călinescu, opera sa reprezentând „expresia unui suflet elementar și un spectacol natural, dar mereu surprinzător al unei lumi arhetipale ce trăiește mai ales prin limbaj, prin plăcerea spunerii”. (George Călinescu)

În creațiile lui Creangă trăiesc credințele, eresurile, datinile, obiceiurile, limba, poezia, morala, filozofia poporului, cum s-au format în miile de ani care s-au scurs. Opera sa este „o operă rapsodică reprezentativă ca sens al vieții și al valorilor artistice românești durabile”. (George Călinescu) Prin aceasta, autorul se înscrie în rândul scriitorilor populari, dar care au o viziune realistă asupra existenței umane, prin care sunt valorificate la înalta lor valoare spiritul creator al limbii și ficțiunii populare, a substanței sufletului național, prin simbioza organică a umanismului și optimismului structural al culturii poporului român.

Basmul și povestea valorează cât personalitatea și talentul celui care povestește: poveștile sunt bucăți rupte din viața neamului moldovenesc. Soacra cu trei nurori, Stan Pățitul, Badea Ipate sunt oameni adevărați, reali, care au trăit în Humulești. Binecunoscutele personaje Ochilă, Setilă, Flămânzilă, Gerilă, Păsări-Lăți-Lungilă sunt flăcăi șugubeți, ca și dascălii Mogorogea, Trăsnea și ceilalți din „Amintiri din copilărie”.

Procesul creației este unul foarte complex, ca și arta scriitorului, căci, în majoritatea scrierilor sale, Ion Creangă

toarnă într-o formă nouă, inimitabilă, originală, un fond preexistent de motive și de idei universale, caracteristice tuturor basmelor. Ion Creangă nu este „un simplu povestitor”, așa cum afirma Vladimir Streinu, care, în narațiune, se lasă condus de simpla succesiune de motive, simboluri și funcții ale narării acțiunii, ci este un creator autentic, care integrează în universul imaginat numai acele elemente ce slujesc mesajului moral al operei. Creația sa nu operează numai cu narațiunea, cu miticul pur, ci presupune elaborare, precizie a expresiei, o funcționalitate perfectă în ansamblul textului.

Diferența scrierilor sale față de creațiile populare constă în disponibilitățile creatoare, care dau preponderența descrierilor, comparabile cu marile viziuni ale poeziei, prin arta narațiunii, alături de adundența și strălucirea dialogului, creator de tipuri și de atmosferă. Proiecția în fabulos a unor întâmplări aparent banale, desprinse de lumea satului, granița dintre real și fantastic, incertă și mereu oscilantă sunt doar două dintre trăsăturile operei lui Ion Creangă.

Autorul face apel, în dese rânduri la timpul primordial, la extracția din mit a unor funcții sau acțiuni constante, a unor motive și personaje, pe care le pune în coerență, într-o operă literară cu tentă puternică de originalitate.

Originalitatea operei lui Creangă rezidă în limbajul expresiv, tipic țaranului român, plin de proverbe și zicători, vorbe de duh care amuză și incită mintea cititorului, defectele omului simplu sunt atât de bine ironizate și conturate că până și capra era „femeie văduvă cu o casă de copii” după care lupul se uita chiorâș, dar ea „nu era ca altele, de cele săritoare peste garduri”.

Limbajul acesta simplu, dar cu atât de multe semnificații se regăsește și în abecedarul lui, carte pentru care a muncit zile și nopți, tăind și corectând, întrebând prietenii cum e corect să spună, dacă micii discipoli ar înțelege, dacă acest manual va fi de folos generațiilor, și, în sfârșit, dacă munca lui nu ar fi în zadar. Zilele și nopțile petrecute în cerdacul casei din Țicău, bojdeuca, așa cum a numit-o scriitorul, o casă mică în ulița Sărării, terfeloagele aranjate, corectate și puse în ordine au fost de bun augur, fiindcă abecedarul lui Creangă a fost o carte de temelie a pedagogiei românești și mai stârnește și astăzi amintiri frumoase în sufletul celor care, în prima zi de școală, făceau cunoștință cu povestea „Capra cu trei iezi”.

Cornelia URSU

Conf. univ. dr.

Aerul condiționat - o necesitate ?

„Bărbații nu pricep decât foarte rar că femeia este o ființă curioasă. Nu-i place să fie sclavă decât dacă își leagă singură lanțurile. Dacă altcineva vrea s-o lege cu de-a sila, se revoltă, suferă sau se ofilește.”

Octavian Paler

Calitatea aerului din clădiri a câștigat importanță ca problemă de sănătate publică la nivel mondial având în vedere faptul că societatea urbană petrece din ce în ce mai mult timp în interior. Problemele analizate din această perspectivă abordează o arie geografică extinsă în diferite zone climatice și rămâne o prioritate în sfera preocupărilor clinicienilor. Factorii implicați în calitatea aerului de interior (temperatură, umiditate, mod de aerisire, poluanți organici sau anorganici de interior, curenți de aer, factori psihosociali sau legați de munca propriu-zisă) se află într-o complexă interdependență. Schimbările în condițiile de muncă în mediul interior creat în birouri, cabinete, laboratoare etc. în ultimii ani se acompaniază de o dinamică susținută a factorului uman. Această mișcare alertă duce în mod inevitabil la o creștere a expunerii la diferitele condiții oferite de acest mediu.

Un exemplu bine cunoscut îl reprezintă aerul condiționat, folosit pe scară largă atât în locuințe, birouri cât și în mijloacele de transport. Pe lângă beneficiile legate de confortul pe care îl asigură, aerul condiționat poate afecta sănătatea umană deoarece modifică profund mediul în care individul este plasat.

Unul dintre studiile derulate în această idee și-a propus o evaluare a efectelor aerului condiționat asupra funcției pulmonare pe un lot de tineri nefumători care au utilizat propriul automobil dotat cu aer condiționat cel puțin o oră pe zi în ultimele șase luni, comparativ cu un lot martor care nu dispunea de această facilități. Investigațiile spirometrice ale funcției pulmonare au arătat că există o predispoziție a utilizatorilor de aer condiționat în condițiile menționate de a contracta afecțiuni pulmonare de tip restrictiv în formă moderată.

Concentrația agenților microbieni din aerul condiționat poate constitui un factor de risc pentru apariția unor îmbolnăviri. Cercetători de la Universitatea Politehnică din Hong Kong au propus un model matematic pentru a corela concentrația bacteriană din mediul interior din birouri cu temperatura și umiditatea relativă. S-a dovedit a fi o metoda utilă în evaluarea preliminară a riscurilor legate de acest parametru în contrapartidă cu măsurile de conservare a energiei. Autorii oferă soluția adaptării acestui model pentru spații din alte areale geografice.

Rolul aerului condiționat în modificarea concentrației bacteriene în mediul de lucru a fost analizat și într-un alt studiu efectuat în piețele din Hong Kong. Valorile acestui

parametru au fost mai mari decât standardul pentru raionul de păsări și a avut valori duble în aerul din interior față de exterior pentru standurile de legume, pește și carne de vită. De asemenea s-a constatat faptul că aerul condiționat nu reduce în mod semnificativ concentrația particulelor poluante ce au un diametru mai mic de 10 microni.

Un alt studiu și-a propus aprecierea rolului pe care îl dețin unii parametri ai aerului condiționat (temperatură, umiditate relativă, flux aerian) în depunerea de praf și implicit în multiplicarea microbiană (bacterii, fungi) la nivelul conductelor de alimentare. Rezultatele au arătat că scăderea fluxului aerian favorizează depunerea prafului la baza conductei, iar numărul de microorganisme este direct proporțional cu această cantitate de praf. Pentru intervalul de temperatură de 22-32°C și umiditatea relativă de 40-90% s-a demonstrat că proliferarea microbiană este semnificativ mai accelerată cu cât temperatura este mai ridicată, iar umiditatea mai mare. Deoarece și componentele organice ale prafului au un impact important asupra dezvoltării microbiene, controlul acestui fenomen se impune ca o necesitate pentru asigurarea calității aerului din mediul interior cu spații dotate cu aer condiționat.

Rinita indusă de aerul condiționat la pacienții alergici deși recunoscută epidemiologic are un mecanism fiziopatologic controversat și în prezent. S-a studiat efectul schimbărilor bruște de temperatură în condițiile utilizării aerului condiționat asupra mucoasei nazale comparativ la pacienți alergici și non-alergici. Cele două loturi de pacienți au fost plasate alternativ în două camere prevăzute cu aer condiționat dar aflate la o diferență de temperatură de 12°C, în trei reprize de expunere a câte 30 minute fiecare. S-a realizat un scor al simptomatologiei nazale și s-au recoltat probe din secreția nazală înainte, imediat după, la 24 și 48 ore de la expunere. Rezultatele au arătat în lotul cu rinită alergică un scor al simptomelor mult mai mare, dar și un procent mai ridicat de eozinofile și alte celule inflamatorii aparținând cascadei alergice față de lotul martor. Concluzia care s-a impus a fost aceea conform căreia schimbările bruște de temperatură determină un răspuns inflamator cu implicarea eozinofilelor mai pronunțat la pacienții cu rinită alergică. Implicațiile clinice ale acestui studiu sunt legate de faptul că rinita alergică (forma persistentă) se constituie într-un factor de risc pentru apariția rinitei induse de schimbările bruște de

temperatură chiar și în absența expunerii la un alergen.

Există și studii care au arătat că, fără a avea semnificație statistică, gradul de satisfacție al indivizilor ce lucrează în birouri cu ventilație mecanică este mai mare față de cei ce-și desfășoară activitatea în spații ventilate natural. În schimb, prevalența și intensitatea simptomelor specifice sindromului clădirii bolnave sunt mult mai scăzute în a doua situație.

Măsurile preventive de menținere durabilă a calității vieții în mediul cu aer condiționat trebuie să se adreseze prioritar factorului uman și presupun o atentă evaluare medicală a celor implicați înaintea angajării lor. Astfel se pot evita instalarea unor afecțiuni la cei predispuși prin antecedentele medicale personale sau heredo-colaterale ori decompensările unor suferințe deja existente.

Strategiile de ameliorare a condițiilor oferite de clădiri vizează o serie de măsuri adresate mediului interior al acestora dar și construcției în sine. În acest sens se consideră oportune următoarele măsuri:

A. măsuri de igienizare - curățarea cu meticulozitate a întregii clădiri, mai ales a zonelor cu praf, mucegaiuri sau microorganisme, aerisirea cât mai completă a tuturor spațiilor, instalarea unui sistem de aerisire central sau utilizarea unor aspiratoare portabile cu filtre standardizate, înlocuirea agenților chimici de curățire cu alte substanțe la fel de eficiente dar lipsite de miros și în general netoxice pentru om sau mediu;

B. măsuri adresate construcției propriu-zise - verificarea periodică a acoperișului și asigurarea etanșezării acestuia față de intemperii, reparații periodice vizând crăpăturile de la nivelul pereților, refacerea sistemelor de izolare în cazul apariției infiltrațiilor;

C. măsuri generale - renunțarea la mochete, prevenirea apariției condensului sau mucegaiului prin manșonarea conductelor reci, instalarea de umidificatoare cu asigurarea unui drenaj corespunzător care să evite proliferarea mucegaiurilor, resetarea termostatelor în funcție de necesități, realizarea unui mod corect de depozitare cu ferestre cu tiraj a diferitelor materiale.

Ca o concluzie: calitatea vieții, apreciată prin gradul în care necesitățile obiective umane sunt îndeplinite în relație cu percepțiile personale sau de grup, a antrenat de-a lungul timpului numeroase cercetări dar și metode sau tehnici pentru a determina criteriile și indicatorii cei mai performanți de obținere a unor spații corespunzătoare de locuit sau birouri.

Se poate afirma că o clădire "sănătoasă" recunoaște ca priorități respectarea criteriilor de sănătate și confort. Diferite organizații de pe întreg mapamondul consideră că mediul habitual social se caracterizează printr-o serie de parametri ce pot constitui o amenințare pentru sănătatea omului. Efectul asupra sănătății umane a timpului petrecut într-o clădire nu este pe deplin clarificat. Indicatorii de performanță utilizați astăzi nu sunt nici pe departe suficienți pentru o evaluare corectă și de multe ori apar mari discrepanțe între standardele curente și necesitățile reclamate de cei plasați în aceste spații.

De aceea au fost inițiate o serie de strategii de

ameliorare a condițiilor oferite de clădirile moderne ce vizează măsuri adresate atât mediului interior cât și construcției în sine. Mai mult decât atât, metodele preventive de menținere durabilă a calității vieții în mediul cu aer condiționat se adresează obligatoriu și factorului uman.

POSTULATE INUTILE

- Lipsa norocului este cea mai bună scuză pentru un leneș.
- Pe măsură ce obosești drumul devine tot mai lung.
- Nu orice om mare e capabil de fapte mari.
- Zâmbetul este cea mai frumoasă formă de salut între oameni.
- Un om educat se exprimă în puține cuvinte și ascultă mult.
- Profesiunea bine aleasă îți oferă libertate și demnitate.
- E o mare greșală să te sperii de moarte.
- Terapia prin muncă nu a prejudiciat pe nimeni.
- Adversarul te ajută la cunoașterea adevărului.
- Cea mai bună soluție pentru o problemă o găsești de unul singur.
- Dumnezeu pedepsește, dar și consolează.
- Pentru băieți fetele sunt niște ființe de neînțeles.
- Orice îndrăgostit e surd la avertismentele destinului.
- E mai important să rămâi pe calea cea bună decât să-ți atingi neapărat scopul.
- O conștiință curată suportă orice lovitură a sorții.
- Nu se poate doborî un stejar dintr-o singură lovitură de topor.
- O profesiune practică cu credință, nu înșeală niciodată.
- Bărbații tot copii rămân, dar în mod obligatoriu unici!
- Cei mai intransigenți oameni sunt cei preocupați de nefericirea lor.
- Iubirea înseamnă în primul rând curaj.
- Una dintre cele mai bune filozofii ale vieții este acțiunea.
- Într-un fel sau altul, inteligența are totdeauna câștig de cauză.
- De la admirație la invidie nu este decât un singur pas.
- Încrederea în sine este sursa acțiunii, dar și a erorilor.
- Lacrimile spală multe.
- Toate lemnele ard, dar nu cu aceeași flacăra.
- În lumea ce ne înconjoară fiecare dintre noi are lumea lui.
- Nu poți fi pregătit pentru luptă dacă nu crezi în victorie.
- Scopul nu scuză orice mijloc.
- În topul celor care spun prostii nu se plasează întotdeauna proștii.

Cornelia URSU

Mr. Metalurgie Amărăciuni din Epoca de Aur

Florentina Loredana DALIAN

Azi m-a sunat un bărbat, n-am înțeles prea bine de unde mă bунghise, dar nu vă gândiți la negândite, este că v-ați gândit? Lasă că vă știu eu! Corect ar fi fost să spun că m-a sunat un domn. Dar și mai corect ar fi fost pesemne - „un manager de vânzări” de pe piața noastră liberă, din ce în ce mai liberă și mai... aici completați dumneavoastră.

Domnului în cauză, pe care-l vom numi de acum încolo „Mister (atenție la accent!) Metalurgie”, veți vedea mai departe de ce, îi cam frigea buza după niște informații tehnice legate de produsul pe care îl fabrică firma noastră (nu dau nume, nu fac reclamă), mai *technically correct* - informații legate de materia primă folosită la fabricarea acestuia. Și eu zic, și el notează, ori bagă la cap, îi mai scapă și câte-o prostioară și, ca să se justifice în fața mea (de fapt, în urechea mea), îmi zice că el nu e chimist, ci a terminat Metalurgia, iar acum lucrează de multă vreme la comercial și, deci, la treburi tehnice e cam „praf”.

Eu îl contrazic, hai-hai!, nu ține, las' că știu eu că, voi, aștia de la Metalurgie, făceați destulă chimie la facultate, chiar îmi amintesc ce of și vai mai era pe voi și ne întrebați cum naiba om fi putând noi să înghițim atâtea chimicale. Și din vorbă în vorbă, constatăm că, fără să ne fi cunoscut, pașii ori măcar respirațiile ori vocile ni s-au împletit cândva prin același loc al Politehnicii bucureștene, Regia căminștilor, ce mi-e P1, ce mi-e P5, în cam aceeași perioadă din „timpul ce ni s-a dat” (Annie Bentoiiu), în ceața anilor '90.

Și deodată, nu știu cum, ceva s-a schimbat, în tonul meu, în respirația lui, în razele soarelui ce se întrezăreau prin jaluzelele biroului meu. Simțeam așa ca un nod în gât și, ca să-mi revin, am făcut pe dura: „A fost acum o sută de ani!” A râs, am râs, dar ceva a rămas suspendat în acel timp de demult și parcă s-a întors ca un bumerang înapoi. Anii noștri tineri

au plutit în eter, în câmpul electromagnetic, naiba știe, dar a fost, așa, ca o întoarcere în timp, care ne-a amintit Tinerețea. Nu că acum am fi bătrâni, nici vorbă, dar când scriu Tinerețea cu majusculă, să se știe că eu mă refer la tinerețea absolută (cum o fi aia, un fel de zero absolut, nici noțiunea asta n-am înțeles-o vreodată, cu toată ingineria mea), tinerețea aceea care crede, care nădăjduiește, care iubește, care nu invidiază, „nu se poartă cu necuviință, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândește răul, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr.” (I, Corinteni, 5,6).

M-am întors la ale mele, mă iluzionasem cu-o scurtă pauză de masă în care să-mi savurez supă cremă de ciuperci neapărat cu crutoane, doar desfăcusem jumătate din folia de deasupra, când Mister Metalurgie m-a sunat prima dată, acum am mai tras de ea un sfert, întrebându-mă pentru ce pana corbului îmi stric eu masa ca să-i dau ăluia niște informații de care doar el avea nevoie, eu nu eram obligată să... Telefonul de serviciu sună din nou, eu – musai – iar răspund, nu salvasem numărul, nu știam că e tot el, și am vrut să-i trag o-njurătură sau măcar să refuz politicos, dacă nu-mi venea înjurătura adecvată situației, când Mr. Meta m-a rugat să mă uit pe o fișă tehnică pe care mi-o trimisese pe e-mail și să-i „traduc” și lui ce zice pe-acolo, dar mi-a stat în gât, n-am putut nici să înjur, nici să refuz, oricât de politicos, când băiatul necunoscut de demult a adăugat: „Te rog, de dragul pașilor noștri de odinioară de-a lungul Dâmboviței...” de-atunci de demult, fiecare pe cărarea lui, dar sub același cer care aduna în sine bucuriile și amărăciunile Tinereții noastre și timpului ce ni s-a dat.

Nu știu ce-am vrut să spun, dar cred că ați înțeles prea bine.

CATRENE LA REPEZEALĂ

STOMATOLOGUL

Nu-i de pacienți căutat...
De ce oare? N-am aflat.
Mă întreb în sinea mea:
Fiindcă trage la măsea?

ALPINISTUL

Obiceiu nu și-l lasă,
Nu și-l poate șterge,
Așa că și-acasă
Tot pe vârfuri merge...

RURALĂ

Am grăbit în car urcatul
Să plecăm la strâns trifoi
Și-auteam, străbătând satul,
Exclamând: – Ce car cu boi!...

PUTEREA EXEMPLULUI

Cuiele, gândind profund,
Pe oameni i-au imitat:
Unele-s cu cap rotund,
Unele-s cu cap pătrat...

ÎMPROPRIETĂRIRE

Când s-a dat pământ an vară,
Eu eram în altă țară
Și fiindcă eram plecat,
În poartă mi l-au lăsat.

Gheorghe
ENĂCHESCU

SĂNĂTATEA PRIN KINETOTERAPIE

Daniela Tudorița TEODORU

Specialist în kinetoterapie și motricitate specială

„Bărbații nu pricep decât foarte rar că femeia este o ființă curioasă. Nu-i place să fie sclavă decât dacă își leagă singură lanțurile. Dacă altcineva vrea s-o lege cu de-a sila, se revoltă, suferă sau se ofilește.”

Octavian Paler

Bine ne-am regăsit, dragii mei!

Așacum mulți dintre dumneavoastră știu, kinetoterapia se traduce – terapia prin mișcare. Ca știință, kinetoterapia, este parte componentă a medicinei fizice, axată pe studiul mecanismelor articulare și neuromusculare.

Programele de kinetoterapie sunt realizate în funcție de vârsta, afecțiunile și constituția pacientului, alături de gradul său de sedentarism, stadiul bolii și existența altor afecțiuni. Beneficiile kinetoterapiei sunt nenumărate, atât în caz de boală, cât și fizice și psihice. Vă poate ajuta să ajungeți la o stare de relaxare deplină și să vă îmbunătățiți condiția fizică.

Auzim multe persoane spunând că nu au timp să meargă la sală, că exercițiile sunt prea ritmice, prea intensive pentru ele. Sunt persoane cărora nu le plac aparatele, alergatul, ș.a.m.d. Da! Trebuie să le credem, pentru că nu toți putem la fel. Nu mai zic de faptul că sunt instructori care efectiv te ceartă, îți fac observație, efectiv trag de tine de parcă ai merge la concursuri. Am întâlnit copii cărora, când vine ziua în care au și ora de sport, îi apucă frica, spaima, stresul. În loc să fie oră de plăcere, o oră de relaxare, de veselie, o oră în care copii să învețe să lucreze în echipă, să comunice între ei mai mult, mai degrabă îi dezbină. Ba unii dintre ei chiar sunt umiliți în fața colegilor. Nu toți avem abilități de sportivi, unii se mișcă mai încet, alții mai repede, unii sunt mai buni la matematică, alții nu, și tot așa...nu trebuie decât să găsim metodele în care toți copiii să intre în joc...atât!!!

Rezolvăm oare ceva impunându-ne o atitudine agresivă față de niște copii care sunt vulnerabili în fața dumneavoastră? Nu, nu rezolvăm nimic! Atâta doar, că cine procedează așa nu scoate la suprafață decât o mare frustrare.

La fel și în cazul doamnelor care vor să meargă la sală. Multe dintre ele renunță, gândindu-se la faptul că nu vor putea ține ritmul cu celelalte, riscând să se facă de rușine.

Sfatul pe care eu îl pot da este să nu renunțe. Putem face acasă 10 minute de exerciții ușoare, dar foarte benefice pentru sănătate. Exerciții cardio și exerciții pentru articulații. Exemplu: 20-30 genoflexiuni, exerciții cu brațele, alergat ușor pe loc cu exerciții de respirație, răsuciri ușoare de trunchi s.a.m.d.

Doamnelor, putem avea grijă de noi și făcând aceste lucruri, de altfel mult mai ușoare. De multe ori încercăm și căutăm scuze, invocând tot felul de motive, că acolo e așa, că dincolo nu mai știu cum e...

Nuu...vă amăgiți singurele! Câte un piculeț, dar faceți! Veți vedea în primul rând că psihic este senzațional. Nu mai zic de faptul că, veți observa că genunchii nu mai dor atât de tare, că parcă nu mai găfâți când urcați scările etc. Apa!!! Foarte importantă! Un pic de cremă pe față dimineața. Și...zâmbiți! Daa, știu! Veți zice că „la câte probleme am, de zâmbit îmi arde!”

Încercați și veți vedea schimbări în dumneavoastră. Nu dați vina pe nimeni, uitați-vă în Eul vostru. Sunt convinsă că știți expresia „dă și ai să primești”. Da! Chiar funcționează! Nu există să faci rău și să primești bine. Toate faptele se plătesc! Totul e să aveți răbdare. Și puteți porni prin a dăruia chiar zâmbetul vostru. Nu costă nimic! Aveți încredere în Voi, nu cedați în fața răutăților. Au și ele rolul lor pe pământ cum și Voi îl aveți pe al vostru!

La mulți ani!

Nu uitați să fiți buni!

Cu drag, Daniela!

P.S. Îmi cer scuze tuturor taților!

Acest articol trebuia dedicat Doamnelor. Nu am putut să nu-i includ și pe ei – Copiii. Dragostea sinceră și adevărată nu poate fi decât între mamă și copil. Cordonul ombilical nu are cum să dispară!!! E acolo, există!!!

Prof. Ghiță CRISTIAN

Octav Băncilă - pictorul țăranimii oropsite

Este recunoscut faptul că Moldova și, în special, Ținutul Botoșanilor a dat țării foarte mulți oameni de valoare: Mihai Eminescu, Nicolae Iorga, George Enescu, Ștefan Luchian, și între aceștia, pe Octav Băncilă, de la a cărui naștere se împlinesc 150 de ani.

Făcând parte din galeria artiștilor protestatari ca Nicolae N. Tonitza, Camil Ressu, Ștefan Dimitrescu, Iosif Iser, revoluționar de profesie, și-a pus talentul în slujba idealurilor de dreptate socială, opera sa exprimând lucid și patetic un protest împotriva tuturor nedreptăților.

Tablourile sale reflectă concepția estetică potrivit căreia arta și artiștii folosind mijloace specifice, trebuie să participe la marile probleme ale vremii față de care să ia atitudine în spiritul dreptății și adevărului.

Fiind o conștiință critică a vremii, prin temperament și gândire, a evocat plastic principalele teme ale vieții sociale reflectând tendințele progresiste ale epocii și aducând imagini noi în teme netrate până la el.

S-a născut la 4 februarie 1872 în comuna Corni, din județul Botoșani, într-o familie de țărani, din părinții Vasile Băncilă și Profira, născută Neculce, care au avut cinci copii: Sofia, Ecaterina, Elena, Ioan și Octav, după care familia s-a mutat la Botoșani, unde tatăl a deschis o prăvălie care n-a mers.

La 8 ani, Octav este luat la Iași de surorile sale Ecaterina, și Sofia, care erau căsătorite cu frații Gheorghe și, respectiv, Ioan Nădejde, profesor la Universitatea din Iași, publicist și traducător român, și fondator în 1891 al revistei științifice și literare *Contemporanul*.

Copilăria și-a petrecut-o împreună cu cei șase copii ai lui Ioan și Sofia Nădejde, pe strada Sărăriei. A urmat școala primară și două clase la Gimnaziul „Ștefan cel Mare” din Iași, având preocupări pentru desen, caietele sale fiind pline de schițe. Destinul său a fost marcat de Ion Nădejde care i-a apreciat talentul și l-a înscris la Școala de Belle Arte unde a urmat cu multă silință cursurile teoretice și practice de desen și pictură până la finele anului școlar 1892-1893, când a primit premiul întâi. A avut ca profesori pe Gheorghe Panaiteanu-Bardasare și Emanoil Bardasare

la pictură și Constantin Stahi, la gravură și xilografie, ei înșiși fiind artiști plastici. A urmat apoi cursuri de istoria artelor, anatomie, estetică și sculptură obținând medalia de bronz pentru un bust antic (1888-1889).

După absolvire, participă la concursul pentru bursă de studiu în străinătate cu lucrările: *Nud, Fată ieșind din baie, Secerișul, Nostalgie, Vrăjitoarea* și câteva portrete de familie, câștigă concursul și în toamna anului 1894 se

înscrie la Academia de Arte Frumoase din München, în Germania. Aici a lucrat intens și a trimis în țară o serie de tablouri, la expozițiile de la Iași și București. Și deși în această perioadă se manifestau o serie de curente avangardiste acestea nu l-au influențat, el rămânând credincios curentului realism reprezentat în pictură de Jean François Millet, Honoré Daumier, Gustave Courbet, în Franța și Ilia Repin în Rusia sau Honore de Balzac, Emile Zola, în literatura franceză iar, la noi, de I. L. Caragiale, Ioan Slavici și Liviu Rebreanu.

La München a vizitat pinacotecile și a expus alături de alți pictori români care studiau acolo: Nicolae Vermont, Ipolit Strâmbu, Ludovic Basarab

și sculptorii Oscar Spaethe și Frederic Storck. După o călătorie în Italia și la Paris, în 1898 se reîntoarce în țară unde își satisface stagiul militar (1898-1900).

Tematica tablourilor sale este inspirată și cuprinde aspecte din viața și preocupările țăranilor, a muncitorilor, a evreilor, a Țiganilor și din armată. Picturile cu tematică socială din viața țăranilor au fost începute în 1905 de Ștefan Luchian cu tabloul *La împărțitul porumbului* și vor fi continuate și mai profund de Octav Băncilă într-o serie dedicată evenimentelor din 1907.

În luna septembrie 1900 expune la Iași peste 100 de picturi în ulei, acuarele, guașe, pasteluri și desene realizate timp de șapte ani, după terminarea Școlii de Belle Arte, cuprinzând și studii din perioada muncheneză, are succes, intrând astfel în conștiința publică.

În 1901 deschide o nouă expoziție cu peisaje de la Bucium, flori, portrete ale personalităților ieșene. După 1901 este profesor la „Școala Normală Vasile Lupu”, apoi la Gimnaziul „Ștefan cel Mare”.

În vacanțe picta la Broșteni, unde sora sa, Elena, era căsătorită cu pedagogul Ioan Teodorescu, abordând tematici diferite, peisaje cu oameni muncind, ciobani, plutași sau hore. Tot aici a cunoscut-o și pe viitoarea soție, Ana Popovici, cu care s-a căsătorit în 1904 și au avut 10 copii din care unul a murit de mic.

Între 1902 și 1907 a mai pictat flori, portrete și diferite compoziții din viața militară, precum și scene din viața muncitorilor, reprezentative fiind *Muncitorul* și *Muncitor în repaus*.

Octav Băncilă a fost pictorul care a ilustrat Răscoala țărănească de la 1907, făcând parte din grupul de artiști plastici și scriitori care au reflectat în operele lor viața grea și plină de necazuri a țăranilor din acele vremuri. Amintim pe George Coșbuc cu poezia *Noi vrem pământ!*, Alexandru Vlahuță, 1907, *Socoteala*, I. L. Caragiale 1907 *din primăvară până în toamnă* și schița *Arendașul român*, Liviu Rebreanu *Răscoala*, Spiridon Popescu *Rătăcirea de la Stoborâni ș.a.*

Ciclul de picturi realizate între 1907 și 1909, cuprinde următoarele lucrări: *Înainte de 1907* sau *Robul pământului*, *Cap de țăran bătrân*, 1907, *Execuția*, *Recunoașterea*, *Înmormântarea*, *Sub exortă*, *După răskoale*, *Blestemul*, *Povestirea răscoalelor* *La sfat* *Historia*.

În 1908 a participat la București cu o serie de lucrări, la un concurs pentru ocuparea unui post de profesor la Școala de Belle Arte din Iași, post pentru care a participat și în 1909, fiind unicul candidat.

În 1914, la 2 februarie, deschide la București, în sala Ateneului Român o nouă expoziție cu 60 de lucrări reprezentând scene de familie, peisaje, tipologii umane și foarte multe flori. Expoziția a avut un succes deosebit, aproape toate lucrările fiind vândute.

La 1 noiembrie 1915, tot la București, organizează o nouă expoziție cu 100 de tablouri, mai multe cu tematică socială: *Pax*, *Grevistul*, *În zi de grevă*, *Muncitorul*, *Revoluția*,

Dreptate, *Plugarii*. Și aceasta a avut succes, deși în presă au apărut și opinii contradictorii.

În urma unui nou concurs, la 1 aprilie 1916, când avea 45 de ani, a fost numit profesor la Catedra de pictură a „Școlii de Arte Frumoase (Belle Arte)” din Iași, aducând un suflu înnoitor. I-au urmat Ștefan Dimitrescu și apoi Nicolae N. Tonitza.

Continuă să expună noi lucrări până în 1939 când a avut ultima expoziție. A fost elogiat în presă de Nicolae N. Tonitza, Victor Ion Popa, Paul Bujor, Gala Galaction ș.a.

A practicat și pictura de gen realizând autoportrete, portrete ale soției, copiilor săi din care se remarcă *Flămânda* și *Încurcat în socoteli*.

La 65 de ani și-a încheiat cariera pedagogică în care a avut numeroși discipoli: Aurel Băeșu, Corneliu Baba, Adam Bălțatu, Nicolae Popa, Mihai Cămăruț, Petre Hârtopeanu, Costache Agafiței.

A încetat din viață la 3 aprilie 1944 lăsând o moștenire plastică de peste 1500 de lucrări în ulei, guașe, desne în diferite genuri artistice, conservate la Galeria Națională – Muzeul de Artă al României și alte muzee, fiind expuse și la diferite expoziții internaționale.

Opera sa se înscrie, alături de alți artiști, în tradiția militantă a culturii românești pe care a ilustrat-o prin numeroasele lucrări realizate timp de peste 50 de ani de activitate artistică.

În memoria sa o Școală gimnazială și Liceul de Artă din Iași, precum și numeroase străzi din țară, îi poartă numele, iar criticii de artă i-au dedicat monografii, organizând și expoziții omagiale. În parcul Copou din Iași există și un bust al Pictorului.

La 150 de ani de la naștere, aducem un modest omagiu celui care a fost pictorul țăranilor oropsiți, al muncitorilor nevoiași și al altor amărâți.

Prof. Ion DOBRIN

George Topîrceanu - rapsodia și pandemia

George Topîrceanu, poetul rapsodiilor, s-a născut la 20 martie 1886 la București și, pe lângă poezii, a scris și proză și a fost un memorialist și publicist important, dar și un traducător și membru corespondent al Academiei Române din anul 1936.

Poeziile care au încântat copilăria multora dintre noi „Balada unui greier mic”, „Rapsodii de primăvară”, „Rapsodii de vară” și „Rapsodii de toamnă” scot în evidență un suflet al poetului plin de căldură și admirație pentru natură și micile viețuitoare, un suflet optimist stăpânit parcă doar de energii pozitive și înălțătoare însă, trebuie să știm, că, George Topîrceanu a avut și o parte mai tristă a vieții fiind mobilizat în Primul Război Mondial, a participat la Campania din Bulgaria, unde a căzut prizonier încă din primele zile, la Turtucaia, în 1916 și a stat în captivitate doi ani, experiență pe care o va evoca mai târziu în proza sa, „Amintiri de la Turtucaia”, „În gheara lor...Amintiri din Bulgaria și schițe ușoare” și „Prim-Planina, episoade tragice și comice din captivitate”.

Dar, ca să facem o paralelă între perioada trăită de Topîrceanu și cea de azi, în contextual pandemiei, poetul prezintă în câteva versuri caracterul românului de rând, apăsător de nevoi, de neajunsuri și de neîncredere:

„Când se ia câte-o măsură
Lumea-njură
Pe agentul sanitar
Și-l întreabă fără noimă
Ce-ai cu noi, mă,
Pentru ce să dăm cu var?”

Este evident că se referea la acea perioadă în care autoritățile erau copleșite de epidemii diverse și nu mai știau ce măsuri să ia cu privire la eradicarea acestora.

Memorabil rămâne discursul lui Topîrceanu de la Iași, de pe scena Teatrului Național, în cadrul unei conferințe științifice a Societății pentru Profilaxia Tuberculozei, unde găsește de cuviință să prezinte tuberculoza ca subiect într-o creație literară proprie, numită „Bacilul lui Koch” unde face o descriere atât de hazlie, dar și tehnică, trădând implicarea științifică a autorului cu privire la temă.

Atât de frumos îmbină Topîrceanu știința cu parodia, încât îi dă temutului bacil o aură copilărească, umană,

comică și tragică în același timp.

Ironia fină și felul unic de interpretare stârnesc ropote de aplauze în sală ce-l fac pe Demostene Botez să își amintească mai târziu:

„Dacă la vreo șezătoare literară apărea Topîrceanu, sala izbucnea spontan în aplauze. Dar nu în aplauze reci, care manifestă a admirație cerebrală, ci un joc zglobiu al mâinilor, mărturie de mulțumire și plăcere”.

Vă invit, dragi cititori ai revistei, să ne amuzăm împreună citind poezia discurs, Bacilul lui Koch și să aplaudăm zgomotos așa cum au făcut-o cei din sala Teatrului Național din Iași în 1928 și să ne aducem aminte cu plăcere de poetul George Topîrceanu, și, ca să ne vină mai ușor, îl aducem mai aproape de orașul Bârlad prin faptul că este născut în aceeași zi cu domnitorul Alexandru Ioan Cuza.

Bacilul lui Koch

Mult onorate doamne,
Distins auditor!
La festival când vine, tot omul e dator
S-asculte, înainte de partea amuzantă,
O conferință lungă și foarte importantă.
Conform acestei date sinistre, așadar
Avem între culise un conferențiar,
Un om cu greutate, un personaj mare...
Să nu luați aceasta drept o amenințare!
Dar ca să nu planeze asupra noastră vina
C-am neglijat programul, — persoana cu pricina
E gata să vă țină, un ceas și jumătate,
O conferință gravă de specialitate.
Cum, nu vă pare bine? De ce v-ați întristat?
Mai așteptați o clipă, că doar n-am terminat.
Pe de-altă parte, însă, găsind că-i anormal
Să vă chemăm la teatru... ca s-adormiți în stal;
Că somnul, în aceste condiții verticale
Ș-atât de izolate, nu face cinci parale;
Că nimene nu poate pretinde nimănui
Să-nghită festivalul cu conferința lui, —
Din spirit caritabil și din filantropie,
Știind mai dinainte ce toată lumea știe,

Cu voia dumneavoastră ne-abatem de la modă
Și-n loc de conferință, veți asculta o odă.

Prea onorate doamne,
Distins auditor!
Subiectul odei mele e-atât de-ngrozitor
Că biata-mi Muză, albă de spaimă și uimire,
Când i-am cerut concursul, în loc să mă inspire,
S-a dat pe lângă ușă, a pretextat ceva
Și-a dispărut... adio! M-a părăsit așa,
Cu călimara plină de noapte și de proză.
E vorba de bacterii și de tuberculoză,
E vorba de bacilul lui Koch.,
Precum vedeți,
Un subiect anume făcut pentru poezi!
O, nu vă fie teamă... și dracul este negru
Când stă să-l zugrăvească un iconar integru,
Dar... ici un pic de galben și dincolo puțin
Albastru... și pe gură o dungă de carmin, —
Cu toate c-adineaori părea insuportabil,
Din drac urât și negru devine acceptabil.
(Dar nu fac oare zilnic cucoanele — și ele —
Cam tot același lucru pe propria lor piele?
Ba fac așa chiar domnii — de genul femeiesc...)
Bacilul despre care aș vrea să vă vorbesc
Se află-aici în sală... știu bine că m-ascultă,
Dar nu vrea să-și trădeze prezența lui ocultă.
Intrarea n-a plătit-o fiindcă-i mititel,
Dar unde-i lume multă acolo e și el!
Incognito ca regii și nepoftit pătrunde
În orice fel de casă; îl întâlnești oriunde:
În berării, pe stradă, la cinematograf;
Îi place să se joace cu alți bacili în praf;
Se duce la plimbare cu trenul, cu tramvaiul,
Și peste tot se ține de bietul om ca scaiul,
În fabrică, la școală sau pe trotuar hai-hui, —
Dar peste tot își vede de-afacerile lui!
Își dă ades pe credit persoana lui culantă
Cu o scadență lungă, când nu e... galopantă,
Regia de tutunuri îi face mult rabat;
La băuturi spirtoase e cointerestat;
Din orice-abuz profită... La pândă, invizibil,
În lupta mare-a vieții e mic, dar e teribil —
Și chiar atunci când pare că doarme, e deștept,
La primării el este, „consilier de drept”
Și, tare-n atmosfera comunelor urbane,
E cel mai mare dușman al speciei umane...

Prea onorate doamne!
Când țin acest discurs,
Dac-ați vedea că intră în sală-aici un urs,
N-ați năvăli afară prin uși și prin ferestre
Utilizând cu toții resursele pedestre?
De ce? Fiindcă-i mare și foarte fioros...
Bacilul lui Koch însă e mai primejdios!
Dar fi'ndcă nu se vede și fi'ndcă e prea mic,
Nu sperie pe nimeni...
Să judecăm un pic.

De-ar fi cât Himalaia ori numai cât aluna,
Când știi că te omoară, mic-mare nu-i totuna?
Să-mi spuneți dumneavoastră: ce importanță are
Când un tâlhar te-mpușcă, dacă e mic sau mare?
O fi el mic, bacilul... da-i rău! Pe lângă el,
O biată matahală de urs e ca un miel.
Câți oameni mor, de pildă, în fiecare țară
Mâncăți de urși? Trei-patru...
Pe când această fiară,
Acest vrăjmaș de moarte al genului uman
Atacă și distruge pe fiecare an
Nu zece, nu o sută... ci mii și mii de vieți,
Ci zeci de mii și sute de mii de tinereți „
Că judecându-l după isprăvile lui crunte
Și după lăcomie, apare cât un munte!
Un monstru, un balaur încolăcit în spațiu
Ce-nghite fără milă, înghite cu nesațiu
Și tot nu-i mai ajunge, tot nu mai e sătul...

*

Cu voia dumneavoastră, l-am insultat destul.
Ar fi acum momentul să-l punem sub o lupă
Să știm: ce formă are și cu ce se ocupă?
După savanți și medici ca doctorul Argon,
Bacilul se prezintă sub formă de baston...
Dar bolnavii, săraicii, spun doctorului Ciucă,
Că lor li se prezintă sub formă de măciucă!
Ce-i el de fapt? Un zero, un fel de vârcolac
Nici cât un ou de muscă, nici cât un vârf de ac, —

Ceva așa, cilindric... Regret că nu găsesc
O cretă și-o tabelă ca să vi-l zugrăvesc. —
S-a zis că face parte din regnul vegetal,
Dar eu nu cred... fiindcă nu-mi pare natural
Să fie din aceeași familie cu floarea,
Să fie văr cu macul și rudă cu cicoarea,
Cu gingașa mimoză, cu palidul narcis...
Ar însemna că-și face familia de râs!
Nu, nu prea are alură de plantă — dimpotrivă:
Ați întâlnit vreodată o plantă agresivă?
Văzut-ați dumneavoastră o floare sau un pom
Să sară din grădină și să se dea la om?
Ori ați putea concepe vreun fel de ciupercuță
Ce stă să se răpeadă, când nimeni n-o asmuță?...
Dar, în sfârșit, s-admitem că scârba asta mică
Ar moșteni-n caracter ceva de la urzică, —
Nu prea importă regnul din care face parte
Cât mai cu seamă felul cum știe să se poarte.
Distruge-n organisme țesuturile vii;
Se instalează în trupuri firave de copii;
Îl poartă-n nas și-n gură aproape-orice persoană.
Dar el preferă pieptul de fată diafană
(Deși nu-i prea rezistă nici cei mai mari atleți).
Și — curios! — el are de mult pentru poezi
Un fel de slăbiciune... s-ar zice că anume
Îi place să distrugă ce-i mai de preț pe lume!...
De obicei, trăiește la umbră. Scos la soare,

Devine melancolic și, câteodată, moare.
 Dar nu întotdeauna. Uscat ca o mumie,
 Ades, de supărare, el cade-n letargie,
 Devine colb, se-nalță pe-un strat de aer moale,
 Plutește-n atmosferă... și dând mereu târcoale
 În jurul nostru, iarăși găsește un cotlon
 Și căpătând viață — devine iar baston!
 Savanți-l studiază făcând din el culturi, —
 Un fel de gelatină... un soi de răcături
 Pe care stau microbii ca-n sânul lui Avram
 Și se-nmulțesc acolo în voia lor...
 Uitam!

El dragoste nu face. Cu omul în contrast,
 Bacilul lui Koch este surprinzător de cast.
 Dar cum se înmulțește atunci? Prin ce minune?
 — Prin sciziparitate sau prin diviziune:
 Se rupe-ntâi în două... apoi se face-n patru...
 Și-n nouă luni e-n stare să-ți umple acest teatru
 Cu fii, nepoți, nepoate, și socri mari, și frați,
 Și veri, și verișoare, și cuscri, și cumnați,
 Că nici un fel de babă (de-a lor) n-ar fi în stare
 Să-ți spună a cui este și câte neamuri are!

*

Prea onorate doamne!
 Doar câteva cuvinte,
 Și-am isprăvit... (v-asigur că nu mi-am pus în minte
 Să vă servesc bacilul lui Koch o noapte-ntreagă).
 Cum toată lumea știe, microbul se propagă
 Prin aer, prin contactul cu un bolnav în casă,
 Prin lapte și prin carne de vacă ofticoasă, —
 Dar mai ales sărutul, când cade pe-un teren
 Prielnic, răspândește agentul patogen.
 Deci n-ar fi rău, fiindcă prudența e de aur,
 Să vă feriți din calea acestui mic balaur
 Și orice om cuminte să cugete mai des
 Că n-are nici o grabă și nici un iteres

Să moară de ftizie...
 Că poate să-și aleagă o altă maladie [1]
 Sau poate să-și dea singur în cap c-o cărămidă,
 În caz când existența îi pare insipidă;
 Dar dacă-i place viața și soarele, atunci
 E bine să respecte aceste vechi porunci,
 Pe care medicina de-un veac i le prescrie
 Și dumenalui se face mereu că nu le știe:
 Să nu stai toată ziua vârat cu nasu-n scripte,
 Iar laptele și carnea — să fie bine fripte.
 În orice alimente și-n orice băutură
 Să puneți acid fenic — nu mult: o picătură...
 Și cel puțin o dată la două săptămâni
 Tot omul să se spele pe față și pe mâini...
 La poștă sau la gară (și-n orice loc murdar)
 E obligat tot omul să scuipe-n buzunar,
 Că pe podea nu-i voie decât în caz de boală...
 Iar când te duci la teatru sau intri în vreo școală
 Și aerul de-acolo îți pare echivoc,
 E mai recomandabil să nu respiri de loc...
 Acei ce au bronșită sau tuse măgărească,
 De semenii lor teferi grozav să se ferească!
 Să nu-și mai piardă noaptea cu lucruri nepermise,
 Să țină toată iarna ferestrele deschise
 Iar vara să se ducă la aer, la Sinaia,
 Să steie-nchiși în casă, c-afară-i udă ploaia...
 Pe lângă asta-i bine, când suferi de-anemie,
 Cu propria ta viață să faci economie.
 De nu vrei ca la urmă să te trezești mofluz,
 Evită surmenajul și orice fel de-abuz,
 Rărește-o cu tutunul, mai lasă băutura!...
 Iar dacă, din păcate, vrei să-ți apropii gura
 De epiderma unei persoane din elită, —
 Oricât ar fi persoana aceea de grăbită,
 La locul ce urmează să fie sărutat
 Să dai întâi c-o cârpă muiată-n sublimat.
 Ori, ca să fiți mai siguri de viață, eu vă zic:
 Nu sărutați nici mână, nici gură, nici... nimic!

Prof. Ion DOBRIN

UMORISTICE

Păi de ce?

Frunză verde de cucută
Unii vor ca să ne bată,
Da' n-au decis pe care rută
Să ne invadeze-odată.

E posibil, fiindcă-i criză
Să gândească o mutare
Să ne facă o surpriză
Când suntem la izolare.

Păi, nu știm asta și noi
Că trăim în fum de ură
De doi ani într-un război,
Toți cu masca pe figură?

De ce zgomot de armate
Cu-avioane, tancuri, vase,
Când e clar că tot se poate
Cu mesajul: „Stați în case!”?

Ori nu ne batem cu parul,
Ci-n tulpini și-alte mutații,
Strănutând cu adversarul
Și tușind unii la alții?

Nu era mult mai onest,
Mai lejer și mult mai fain,
Ca armatele din Vest
Și cu cele de la Est,
Să facă-un război on-line?

Că participam și noi
Pe Facebook, Twitter, Tik-Tok
Și să vezi atunci război
De vrăjeală și „miștok”.

C-avem experți, în prostie!
În parole, chei și yale,
Virusuri și pandemie
Și războaie mondiale!

Ce să facem?

În țara asta tristă, plină de umor
Freamătă expertii prin televizor,
Să ghidească locul și să-l însemneze
Pe unde vin rușii să ne invadeze.

Unii zic de arme și de luat recruți
Altul ne îndeamnă: fiți mai precauți!
Învățați rusește, luați dicționar
Dacă vine rusul, să aveți habar.

Poate te întreabă:-Kak tebea zavut?
Să nu stai ca prostul, să te creadă mut.
Pune-ți un dulap, aproape de ușă
Cu volume multe din cultura rusă.

Spune-i c-ai avut mătușă rusoaică,
Că iarna te-mbraci numai în pufoaică,
Și seară de seară, când ești ostenit
Te-nchini la icoane, doar spre răsărit.

Iar dacă vă-ntreabă cât dați pe benzină,
Dacă vă mai arde de altă doctrină,
Dacă v-ați făcut cozonac, colivă,
Testul „pisier” sau cel de salivă.

Voi să dați dovadă de sinceritate
Răspundeți cu DA, c-altfel nu se poate,
Și vorba să curgă, pregătiți pahare
Și pe pragul ușii presurați cu sare.

Iar dacă n-aveți chef cu altă nație
Să schimbați idei într-o conversație
Vă îndemn pe toți: bătrân, tânăr, plod
Să v-ascundeți iute în beci sau în pod.

Iar de vreun Vasile, Ghiță sau Ion
Are-ntrânsul Delta, virus Omicron,
Când vine dușmanul ca să-l cucerească
Din toată ființa spre el să tușească.

Sigur domnul rus va da înapoi
Și-i va pierde gustul să facă război
Va pleca acasă, trist, dezamăgit
De postura asta-n care ne-a găsit.

Și în fuga mare spre vamă s-o țină
Să nu-i umble ăștia pe la motorină!

NOTA BENE!
Cine vrea rusește, să marcheze banu’
„Și di mâni” la lecții la doamna Crețanu!

ÎȚI AMINTEȘTI ?

Ți-amintești cum, fără coarne,
Îmi cântai din mute goarne
Cum că vrei să mă împungi
Cu-ale mele coarne lungi
Și-mi strigai cuvinte-n dungi
Vrând iubirea s-o disjungi,
Tot țipându-mi gânduri, sute,
Lovind cu vorbiri tăcute
Încercând să mă distrugi?

Ți-amintești cum, în palatul
Din coliba unei slugi,
Tu ai invitat tot natul,
Elegant, cu mulți rupți blugi?
Ții minte cum, fără minte,
Ziceai c-adevăru’l minte
Și-mi vorbeai, fără cuvinte,

Despre iadul plin de sfinte?

Ai uitat cum noi uitam
Să urâm când ne iubeam
Și deveneam, uneori
Prea utili devoratori?

Ți-amintești de timpul nostru,
Eliptic de infinit,
Cum m-am deșteptat, ca prostu,
Iar tu nu te-ai mai trezit?

Cred că nu-și mai are rostul
Să mă ierți că te-am iubit!

Gheorghe NICULESCU

VÂND TELEVIZOR

Doamne, cine e de vină
Că mereu am casa plină ?
În casa mea, vrei, nu vrei,
Au loc prea multe femei :
Trei fete, nevastă-mea,
Maică-mea cu soacră-mea,
Precum și bunica mea,
Dar nu-întârzie să vină,
Zi de zi, câte-o vecină,
Așa că, să nu te miri
De unde am multe știri.
Chiar de-închid televizorul,
Știu tot ce face poporul;
Nesecat mi-este izvorul.

Vreau să vând televizorul !

CĂDERI

Cad omături, iarna-i grea,
Căzui pe gheață, ca prostu;
Până când și soacră-mea,
A căzut... pe capul nostru.

TREABĂ BUNĂ

Pe la noi, bunelele,
Cam fac toate trebile,
Așa încât să poți spune
Că trebile sunt pe bune.

EVA ȘI ADAM

Eva, este mama noastră
Dar, câte-un Adam haihui,
Îi cam stă cu sula-n coastă,
Pretinzând că-i coasta lui.
(Când bea vin de la Vaslui).

ÎN FAMILIE

El muncea, ea risipea,
Iar soacra, îl ignora.
Pe soacr-o chema Scylla,
Iar pe soață, Charibda.

CADOURI

De Crăciun, un nătăflet,
I-a adus un făcăleț,
Cadou, lui nevastă-sa
Și-o clanță, lui soacră-sa.

SUPĂRARE

Soții porecliți Tăunu,
Sunt supărați amândoi:
Fiicei lor, din ciclul unu,
Nu i-a venit ciclul doi.

POSTIRE

Fiindcă postea, Nicolae,
Nu mânca pui, porc sau oaie
Dar, de la soața vioaie,
Mai mânca... câte-o bătaie.

FRIGURI

Sunt o victimă-a stihiei :
Frig și-n casă, frig și-afară...
Până și-n ochii soției
Văd o doză de răceală.

MARITIMĂ

S-ajungă-n loc neumbat,
Pe-o navă s-au imbarcat :
El, la pupa, cu o trupă,
Ea, cu-n matelot, la pupă.

DORUL ȘI DORU

Eu, i-am scris la mândra mea
Că m-apas-un dor de ea;
Ea, mi-a scris că Doru-i greu
Și o apasă mereu.

UNUI AFEMEIAȚ

Una, îi mânca averea,
Alta, îi mânca puterea,
Asta fiindcă îl mânca
Și pe dânsul... undeva.

UNUI MOȘ

Vederea îl lasă,
Durerea-l apasă,
Memoria n-are,
Dar vrea să se-nsoare.

CĂUTARE

Cică e adevărat:
Un pensionar bogat,
Nevastă și-a căutat.
Când găsi, i s-a-nmuiat.

DARURI

Soția îi aducea:
Câini, pisici și ce găsea...
Chiar și de ziua lui, ea,
A venit cu maică-sa.

APARIȚIE

Nimeni nu stătea degeaba;
Cu lopeți, își făceau treaba,
Când am apărut și eu
Cu roaba... lui Dumnezeu.

EVISME

- * Știi sau nu știi limbi străine, soția tot te traduce.
- * El, îi făcea ochi dulci, iar ea, îi făcea ochiuri sărate.
- * El trăgea la măsea, iar ea trăgea la mă-sa.
- * Vecina face politică de stânga, cu vecinul din dreapta.
- * Dacă n-aș avea o vecină frumoasă, ar fi liniște la noi în casă.
- * De teamă să nu ardă țara, baba nu se mai piaptănă :
- * Au plecat la mare: el la mamaia, iar ea; la mă-sa mare.
- * Una-i rea de muscă, iar alta-i rea de muncă.
- * Când am întrebat-o ce-i cu părul din ciorbă, mi-a răspuns în doi peri.
- * Cele botoxate, vor rămâne cu botul umflat.
- * Deși soțul îi dădea de furcă, ea nu se apuca de tors.
- * Du-te-n colo, i-a zis cea care-l avea pe vino-ncoace.
- * Ea și-a luat câmpii, iar el și-a luat de-o grijă.
- * Ea și-a luat inima-n dinți, iar el și-a luat proteza.
- * Când lui i s-a făcut pielea de găină, ei i s-a făcut de cocoș.

FEMEIA ȘI PRIMĂVARA ÎN VIZIUNEA EPIGRAMISTELOR

Selecție de Lelia VENUS

Martie

Mărțișoare-atunci se dau;
Deși fetele-s curtate,
Singurul moment când au
Babele întâietate.

Georgeta-Paula DIMITRIU

Femeia

Făptură binecuvântată,
Cu farmec și mister etern,
Purtând în sine, totodată,
Frânturi de Rai și de Infern.

Mihaela KERESTELY

Femeia

E cea mai pură creatură,
La griji, nevoi, ți-e un balsam,
Te scoate din încurcătură
La fel ca Eva pe Adam.

Florina DINESCU

Odă femeii

Femeia, știm prea bine,
Se zbate ca un val;
Se-neacă-n unde line
Și-adeșea chiar la mal.

Elena MÂNDRU

De câte feluri sunt femeile

Le-mpart amicii întrebați,
În tinerele și slăbuțe,
În tinere, dar mai plinuțe
Și-n... „Vai, ce bine arătați!”

Elena LEACH

Aditivi (La facerea Evei)

Domnul nostru, într-o doară,
Puse foc pe o scânteie
Și de-aceea o femeie
Mai mereu e foc și pară.

Any DRĂGOIANU

Eternul feminin în contemporaneitate

Femeia este, cum se știe,
O rază ruptă de la Soare,
Te înfierbântă, te îmbie,
Apoi... te arde-n buzunare.

Mirela GRIGORE

Amanta

E ca o cale din triaj,
În paralel e cu nevasta,
Dar poate fi ambuteiaj
De se-ntâlnește cu aceasta!

Viorica GĂINARIU

Tactul feminin

Femeia are, cum s-ar zice,
Un fler de diplomat sadea:
Că pe bărbat nu-l contrazice,
Dar face... tot cum știe ea!

Viorica VOICESCU

Răsturnare de valori

Într-o lume relativă
Stau în spate damele,
Fiindcă-n roluri mari de divă
Sunt alese... poamele!

Maria STURDZA-CLOPOTARU

Unei femei moderne

Cu rochii din mătase, din cotton,
Cu buze mari, nas cârn, ochi negri-adânci,
Frumoasă e, de-ți vine s-o mănânci,
Dar cred că are gust de silicon...

Cătălina ORȘIVSCHI

Din testamentul unei curtezane

Dragii mei, când voi muri,
Să fiu arsă mi-aș dori
De-un fochist mai priceput
Că și-n viață mi-a plăcut!

Stela ȘERBU-RĂDUCAN

Magazin cu îmbrăcăminte „Eva”

Ca siglă, să sperăm că se va
Modifica pe-al nostru plai:
De ce să se numească „Eva”,
Când Eva nu avea un strai?!

Rodica HANU-PAVEL

Zăduf, la școală

Îmi privesc pe hol eleva
Cu mirare îndelungă:
Chiar strămoașa noastră, Eva,
Frunza o purta mai lungă!

Maria CHIRTOACĂ

Statisticile și costumele de baie

Cu multă generozitate,
Detalii multe afișează
Și țin cu grijă, camuflate,
Exact ce te interesează.

Mariana DOBRIN

Momento! (Româncei din Italia)

Cu bustul fin și coapse fine,
Când traversează ea stradella,
Chiar și statuii bizantine
Îi reînvie... mortadella!

Alexandra DOGARU

De Paști cu gândul la Basarabia și Bucovina

Se toarnă-n suflet liniștea pascală,
Stropim din nou țărâna cu agheasmă,
Se-ntinde țara ca o catedrală,
Cu două lacrimi pe catapeteasmă.

Elis RÂPEANU

Unde paști tu, mielule...

Am un buget cam subțirel
Și totuși m-am decis, în fine,
De Paște să-mi aleg un miel...
Și-al naibii, mârâia la mine.

Ica UNGUREANU

Sfatul medicului

Un medic, bun creștin, m-a întâlnit
Când primăvara mai întoarce-o filă,
Mi-a spus zâmbindu-mi: „Paște fericit!
Dar să nu faci exces de... clorofilă.”

Valeria MOROȘAN

Primăvara

Merii-n floare-mi dau fiori
Cu alaiul lor de flori
Tot fiori dar altfel am
Stând sub „mărul lui Adam”!

Constanța APOSTOL

„Au înnebunit salcâmi...”

În parcuri, teii-au înverzit
Și peisajul e sublim,
Salcâmi au înnebunit...
De oameni, ce să mai vorbim!

Petronela Vali SLAVU

Unor tineri căsătoriți

Trecând-o pragu-n brațe, el ca mire,
Făcu-n bucătărie primul pas;
De-atunci a avansat cu strălucire...
Dar ea, și azi, acolo a rămas!

Angela CHIURU

Femeia fără vârstă

Se crede încă tinerică
Chiar de-i mioapă și obeză
Și-apoi, parol, la o adică
Are toți dinții... la proteză.

Ana ZEGREAN

Precizare

E de-ajuns doar o scânteie,
Gura lumii s-o încingi,
Dar aprinsă de-o femeie,
Nici cu Dunărea n-o stingi!

Cristina MESEA-ULMEANU

Epigrame...

Prof. Maximilian OPAIȚ

POVESTE CU FINAL FERICIT

Timpul nu l-a irosit
Tot umblând mereu hai-hui,
Fi-ndc-acuma a găsit
„CIUBOȚICA CUCULUI”!

ATENȚIE,... VIN „BERZELE”!

După prima ntâlnire,
VACCINATĂ într-un fel,
SIMPTOMATICĂ din fire,
Vine fata la... RAPEL!

SCHIMBARE DE PARADIGMĂ

Fata care azi visează
Bani, condusă la altar,
Crede că puțin contează
C-a ales... „pensionar”!

VIAȚA LA BLOC

Nefiind un misogin
Cu pretenții nu prea mari,
El preferă la vecin,
„GRASA” lui, de la... COTNARI!

POVESTE DE FAMILIE

Prețuindu-și mult nevasta,
Într-o zi aniversară,
A luat de data asta,
Doar „pastile” de... „gargară”!

DE 8 MARTIE

Luând amantei lui cercei,
Cuprins de-ai dragostei fiori,
Ca să nu intre la idei,
Soției, i-a luat... doar flori!

PROBLEME DE PROZODIE

Dacă scrii un MADRIGAL,
Pentr-o damă, fac prinsoare,
Că fiind luat de val,
Pierzi controlul la... PICIOARE!

GURA SATULUI

Se întâmplă lucruri stranii
Și surprins, fac semnul crucii,
Când observ cum EL dă banii,
Și EA-n schimb, i dă... „papucii”!

CADOURI NEAȘTEPTATE

La mare preț fiind nevasta,
Ca omu-n zi aniversară,
Luă mai nou, de data asta:
Pastile EL și LUI... „gargară”!

Una

Sorin DUMITRACHE

după ce că lucru-ntr-una
și-ncep dis... de dimineață...
s-a găsit acum una
care are chef de... viață...

„io” îi spun c-o iau la vale
și voi deveni bunic...
ea că vom găsi o cale
din genunchi să mă ridic,

„io” îi spun că n-am relații...
duc o viață... pe tăcute...
nu mă știu la ecuații
care au... necunoscute...

„io” că nu mai am destule
cunoștințe... le-am uitat...
ea că sunt acum formule
pentru calcul... prescurtat...

ea că de-mi doresc se poate
să ajung unde voi vrea,
că există „derivate”
și le știe... rezolva...

cică va găsi o cale
când am timp de un popas
să mă-nvețe... integrale...
să mă lase fără glas,

„io” nu vreau să fac abstracții,
și rămân... băiatul bun...
doamnă nu mă știu la fracții
fără... numitor comun...

vreau să scap de ea și gata,
să am sufletul curat
însă nu se lasă fata
și mă bagă... în păcat...

a luat pixul și-o hârtie
și privindu-mă încet
ea mă face poezie
și mă scrie pe caiet,

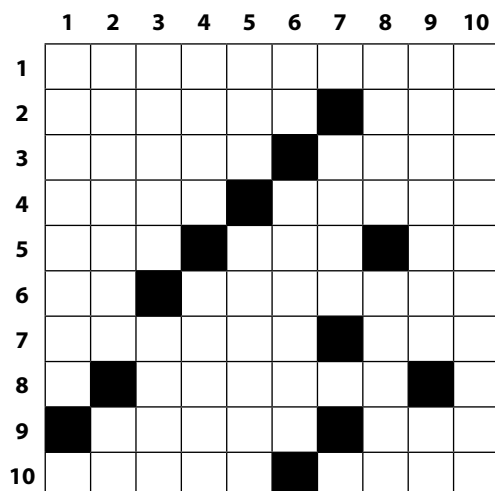
cică vrea clipe sublime
drept cadou din partea mea
și să o ajut la rime
ce se pot... încrucișa...

după ce că lucru-ntr-una
și-ncep dis... de dimineață
mă omoar-acuma una
care are chef de... viață...

FEMINA

Serghei COLOȘENCO

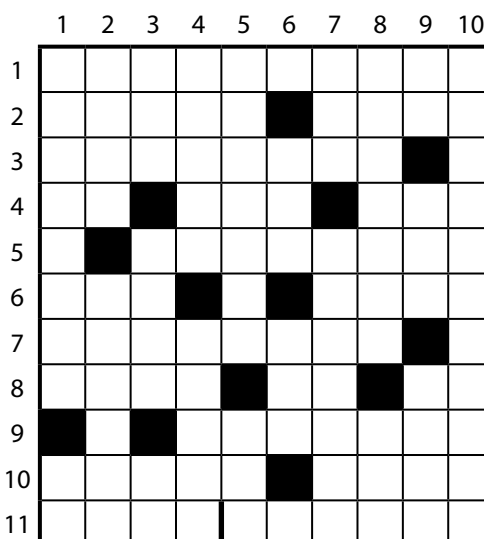

ORIZONTAL: **1)** Fiica părintelui Ioan de sub deal, „o zgâtie de copilă ageră la minte” din Humulești (Ion Creangă). **2)** O adolescentă – Broboadă. **3)** Frumoasa din opereta lui Offenbach – Blonda căutată mai mult vara. **4)** Copilă – Poetul transilvan care a scris o „Istorie despre Arghir cel frumos și Elena cea frumoasă”, în 1801 (Ioan). **5)** A iubi... pe Tamara! – Grație feminină – Nina Stoian. **6)** Nicoleta Enache – Madam Piscopescu, fiica Lucșița și mama Esmeraldei din schița „La Peleş”, de I.L. Caragiale. **7)** A merge cu o fată la plimbare – Fluviul din Germania care ne amintește de legenda frumoasei Lorelei. **8)** Stela, solista, interpreta melodiei „Mama”, de Aurel Giroveanu. **9)** Interpreta învățătoarei din filmul „Duios Anastasia trecea” (Anda) – La o tânără! **10)** Poezie de Mihai Eminescu în care „o fată pune ață-n ac” – Modista din comedia „Iașii în carnaval”, de Vasile Alecsandri.

VERTICAL: **1)** Nume feminin. **2)** Poeta Iolanda a debutat cu volumul „Starea de grație”, în 1971 – Mioara (pl.). **3)** „Șefa” familiei Duduleanu din „Gaițele” lui Al. Kirițescu – Fluviul ce străbate Parisul. **4)** Leziune – Pictor impresionist francez, autorul tabloului „Femeia în verde” (Claude). **5)** A brăzda pământul – Eroină din romanul „Război și pace”, de

L.N. Tolstoi. **6)** Apare Nadia! – Mama mamei mele. **7)** Poet național. **8)** Din pânzele acestui pictor român am reținut „Tătăroaică în albastru” (Iosif) – Zeița păcii la greci (mit.). **9)** Femeile din mediul rural – Ana Toma. **10)** Poetul care a descris-o pe Rodica și a prezentat-o pe Chirița în diferite ipostaze (Vasile).

Dicționar: AMA, NAR.

ORIZONTAL: **1, 3, 5, 7, 9, 11** – nume feminine din ciclul „Doine” de Vasile Alecsandri.

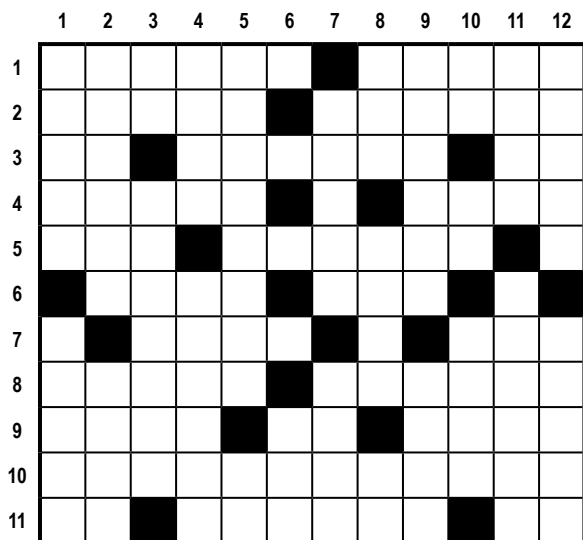
Celelalte definiții: **2)** Scuză editorială – Numele Mântuitorului. **4)** Caiete de aritmetică! – Material semiconductor pe care se formează componentele unui circuit integrat – Cubul de la table. **6)** Într-un mosor! – „Liga Tineretului Ortodox Român” (siglă). **8)** Din nou (var.) – Pe ele – Acum, la amiază! **10)** Cal de rasă din Egipt (pop.) – Adaos la un obiect de îmbrăcăminte.

VERTICAL: **1)** Sunt agresivi – Munte! **2)** Poziție a unui câine de vânătoare când simte sau vede vânatul – Opriri în trafic. **3)** Petrecere publică dansantă – Țesătură de mătase care face ape – Stâna din deal! **4)** Frumusețe desăvârșită – Nume feminin. **5)** Înclinat spre a critica defectele omenești – Sau. **6)** Cu sensul „deasupra” – Arbore înalt, cu coroana stufoasă și cu frunze zimțate. **7)** „Filtrat” (abr. med.) – Femei de la Băilești. **8)** Pusă într-un loc – Refren la unele cântece populare. **9)** Dumneata, pe scurt! – E la barou! – Boabă de strugure. **10)** Societate petrolieră fondată la 19 iulie 1910 (2 cuv.).

Dicționar: OSO.

DOMNIȘOARE

ORIZONTAL: 1) Cunoscuta domnișoară a lui Constantin Brâncuși – Cărți de valoare. 2) Eroina romanului omonim al lui G. Ibrăileanu, despre care ceasornicarul Haim Duvid afirmă că este: „Domnișoara cea mai frumoasă din Bălțătești” – Domnișoara Mărculescu dintr-un roman de G. Călinescu, o adevărată „enigmă”. 3) Pe ele – Reprezentantă a literaturii noastre feminine, autoarea prozei „Domnișoara Vanda” (Magda) – Cornelia Neacșu. 4) Pictor impresionist francez, îi aparține pânza „Domnișoara Victorine în costumul de toreador” (Edouard) – Liric clujean, autorul poeziei „Mărioara” (Emil). 5) Localitate în Finlanda – „Domnișoara...”, carte ce poartă semnătura lui I. Ludo. 6) Denumirea latinească a râului Montone, ce trece prin orașul Ravenna (Italia) – „Domnișoara...”, roman de Ion Agârbiceanu, din 1942. 7) Cunoscută regizoare de teatru din Iași (Nicoleta) – Râu în Elveția. 8) Tânăra din romanul „Într-un cămin de domnișoare”, de Anișoara Odeanu, studentă la medicină – „Darul domnișoarei...”, piesă radiofonică a lui Vasile Voiculescu. 9) Castel în Belgia – Negație – Localitate în Algeria. 10) Cunoscut prozator și gânditor român, autorul nuvelei „Domnișoara Christina” (2 cuv.). 11) Adriana Zamfirescu – Interpret în filmul lui Marc Allegret „Mam’zelle Nitouche” – Ana Toma.

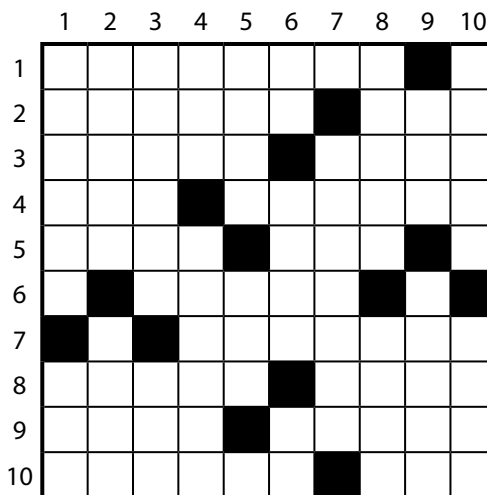
VERTICAL: 1) Partenerul Anitiei Bjork în filmul „Domnișoara Iulia”, ecranizare a piesei lui A. Strindberg (Ulf) – Pașnică. 2) Scriitoare româncă, autoarea romanului „Domnișoara Lou și trandafirul galben” (Anișoara) – Pădurar din „Valea Frumosei”, de Mihail Sadoveanu. 3) Apare Geta! – Pictor francez, autorul tabloului „Portretele domnișoarei de Lambesc” (1685-1766). 4) Usturoi macedonean – Vine de la Ioana. 5) „Domnișoara...”, dramă de G.M. Zamfirescu – Perechea ei. 6) Amantul domnișoarei Mița din

comedia „D-ale carnavalului”, de I.L. Caragiale. 7) Actriță celebră de teatru și film, cehă, a jucat în pelicula „Mam’zelle Nitouche” (Anny) – Actor american de origine rusă, distribuit în filmul „Valetul domnișoarei” (Mischa). 8) Motor central! – Permis de călătorie cu cai de poștă (od.) – Lucia Moraru. 9) Felina neagră din tabloul lui Edouard Monet „Olympia” – Melodie. 10) Ursu Liliana – Apare Sanda! – „Donna” descrisă de Gib I. Mihăescu. 11) Poezie de Miron Radu Paraschivescu în care bate „vânt ușor de primăvară,/cu parfum de domnișoară” – Cele trei grații! 12) Tatăl domnișoarei Ema din romanul „Oameni din lună”, de Mihail Sadoveanu (Bălțeanu) – „...domnișoarei”, film american în regia lui G. La Cava (nom.).

Dicționar: ENO, UTIS, ARV, LOEI, RBAL, ALIE, INAM.

FETELE, FRUMOASELE...

ORIZONTAL: Nume și diminutive ale unor fete frumoase.

VERTICAL: 1) Formă de relief – Curelușă de meșină. 2) Caracteristic Aticii antice – Măcar. 3) Conlocuitori de-ai noștri – Șade pe jos! 4) Turcul din Mangalia! – Mângâiat. 5) Epoca inferioară a jurasicului – Ceas. 6) Ioana Antoniu – Localitate în India – Afirmăție. 7) Erbacee cu flori albastre, plăcut mirositoare, numită și levănțică. 8) Compus organic derivat al amoniului – Localitate în Elveția. 9) Inițialele cu care a semnat autorul „Scrisorii pierdute” – Acidulați. 10) Barcă de sport – Siglă pentru „Association Adverting Agencies”, SUA.

Dicționar: ADE, TENI, UORS.

SPORTIVĂ

(Triverb reflexiv: 5-1, 8)

LA BUCĂTĂRIE

(Triverb metagramat:
X COXXXX SXXXXXX = 5, 2, 7)
DE L

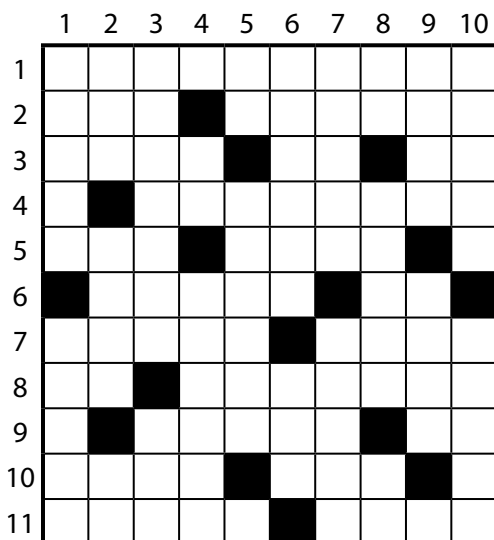
George Coșbuc

Un ... (1; pl.) în văi părea;
... (2; mom.) trup i-l încingea
Un ... (3-I) de-argint (3-II; simbol),
dar toată-n tot! (3-III)
... (4) cât eu nici nu pot
O mai ... (4) să-mi socot
Cu mintea mea.

Și ea mergând spre Viorel,
De mână când a prins-o el,
Roșind s-a zăpăcit de drag, –
Vătavul a dat semn din steag
Și atunci porniră ... (5) șireag
Încetinel.

Și-n vremea cât s-au cununat
S-a-ntins ... (6; nom.) adunat
Să joace-n drum după tilinci;
Feciori, la zece ... (7), cinci,
Cu zdrângăneii la opinci
Ca-n port de sat.

Trei pași la stânga ... (8)
Și alți trei pași la dreapta lor;
Se prind de ... (9; var.) și se desprind,
S-adună ... (10) și iar se-ntind,
Și bat pământul tropotind
În tact ușor.

Celelalte definiții: 2) Element de compunere, cu sensul „capră”. 5) Feciorul din Banat. 6) George Stanca. 7) Poet antic grec. 8) Coada calului! 9) Pe el, Grivei! 10) Document. 11) Galbenă – Imaculați.

VERTICAL: 1) Căptușeală a tălpii la încălțăminte – Mamă. 2) Frigătoare (reg.)

– Chemare – Subsemnatul. 3) Mănăstire în județul Botoșani – Imită mârâitul câinelui. 4) În șură! – Bețivi (fam.). 5) Marginile drumului! – Proiecte imaginare. 6) Sat în județul Sibiu – Dumnezeu, la boșimani. 7) Instrument muzical de suflat – Copilă. 8) Ioana Drăgan – Oraș în Grecia – Tel! 9) Localitate în Spania – Numele unui joc de cărți. 10) Ciupercă bună de mâncat și are pălăria alb-gălbuie – Greșeli.

Dicționar: AEG, RER, NNA, RIOS

Mitologie

	A					
1	5	6	1	8	1	
2	5	1	2	8	9	
3	10	6	3	10	9	
4	8	6	4	11	9	
5	2	9	5	3	1	
6	10	1	11	6	3	6
7	1	3	9	7	12	13
8	1	3	6	1	5	8

B

- 1) Zeiță italică, personificând Luna. Era protectoarea vânătoarei.
- 2) Nimfă iubită de Apollo, transformată în laur.
- 3) Vrăjitoarea din insula Aea, fiica Perseidei. L-a reținut pe Ulise la ea, timp de un an.
- 4) Fiica lui Tantal și soția lui Amfion. A fost crunt pedepsită de Hera.
- 5) Fiica reginei Pasifae, eroina tragediilor scrise de Euripide, Seneca, Jean Racine, Gabriele D'Annunzio ș.a.
- 6) Unul din epitetele atribuite zeiței Demetra.
- 7) Fiica nimfei Doris, nelipsită din suita zeiței Diana.
- 8) Soră cu Fedra, fiică a reginei Pasifae, l-a ajutat pe Teseu să iasă din Labirintul din insula Creta.

A-B: Zeița frumuseții, a iubirii, a voluptății și a fecundității, fiică a zeiței Diana.

LOCUINȚĂ

(Criptografie: 4, 9, 1-3, 6)

DEZLEGĂRI: FEMINA: SMARANDITA, TANARA, SAL, ELENA, BERE, FATA, BARAC, AMA, NUR, NS, NE, MANDICA, INSOTI, RIN, A, ENACHE, D, ONESA, NAR, VIATA, CATI. BABA SI FATA, ERATA, ISUS, LELITELE, T, IT, CIP, ZAR, C, MARIOARA, OSO, I, LTOR, STANCUTA, O, IARA, LE, AM, T, DOMNICA, MISIR, CLIN, TITA, ILEANA. DOMNIȘOARE: POGANY, OPURI, ADELA, OTILIA, LE, ISANOS, CN, MANET, D, ISAC, ENO, AFRICA, U, UTIS, ANA, T, C, TOIA, A, ARV, ALINA, AMALIA, LOEI, NU, RBAL, MIRCEA ELIADE, AZ, ALERME, AT. FETELE, FRUMOASELE: CATALINA, C, OTILIA, MIA, LIGIA, LILI, ICA, STANCA, NINA, EVA, C, A, ILONA, A, D, IRUNCA, IOANA, DORA, RADA, DARIA, ARETIA, SIA. Sportivă: ANIȚA-I SCRIMERĂ. La bucătărie: ADELA, DĂ LINGURA. NUNTA ZAMFIREI: TRANDAFIRI, AEG, MLADIU, BRAU, AG, OT, A, FRUMOASA, NAT, TOȚI, R, POPOR, GS, MENI, FETE, AL, LINISOR, I, MAIN, SO, CERC, ACT, R, AURIE, ALBI. CÂNTEC: SOARE, ABCES, TARA, FLOARE, URECHE, APA, RE, LUNTRE, A, L, CER, PELIN, UER, UIE, AMA, BLAJIN, L, IL, AIUD, DOAMNE, TAL, HARTIE, ID, GATA, RNA, CENUSA, TATA. MITOLOGIE: DIANA, DAFNE, CIRCE, NIOBE, FEDRA, CABIRIA, ARETUSA, ARIADNA; AFRODITA. Locuință: CASA CAȘANDREI N-ARE CHILER. FEMEIA ÎN ACUALITATE: FEMEIAAREDRE, ULTIDINDEPUP, MA, MICI, U, TT, IED, OINA, FAD, SUBIT, ARGATE, TC, MIT, MOTIV, OALA, RAIE, AO, TRIST, GE, ORT, EEP, UAR, LOVI, TM, INFASA, RN, SACNEIFASAEP, EPISTNEMALRA (Femeia are drept de vot, / În Parlament și peste tot/ Și mulți din deputați ar vrea/ Să fie-n Cameră cu ea). Epigramele: ELIS RÂPEANU, ELENA LEACH, DRĂGOIANU (două rângi), ICA UNGUREANU (Un U negru-i ca A).

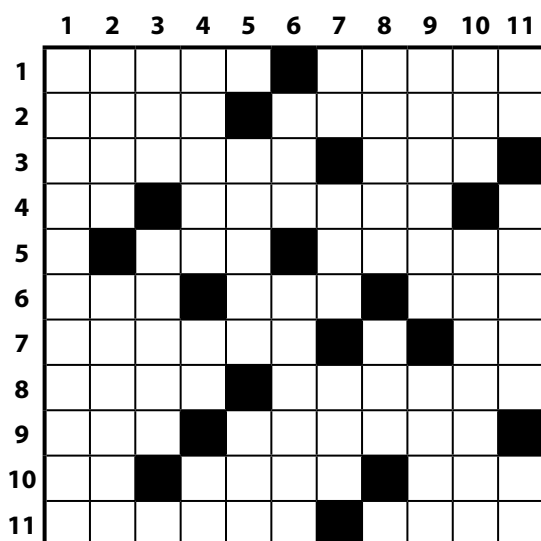
... (8), fă-i bordei în ... (1),
Într-un colț de ... (2-I) veche,
Nu mai nalt decât o ... (2-II)
Și îngust cât o ... (3-I).

Și-n pridvor ! (10-I), un ochi de ... (3-II)
Cu o ... (4) cât chibritul,
Ca-n crâmpieul ei să-ncapă
... (5-I; nom.) tău și nesfârșitul.

Dă-i un fluture ... (7)
Și o broască de zmarald.
Și-n pădurea de ... (5-II)
Fă să-i stea bordeiul cald.

Și mai dă-i, ... (8), vopsele
Și ... (9) chinezească,
Pentru ca, mângîind cu ele,
Slava ta s-o zmîngălească.

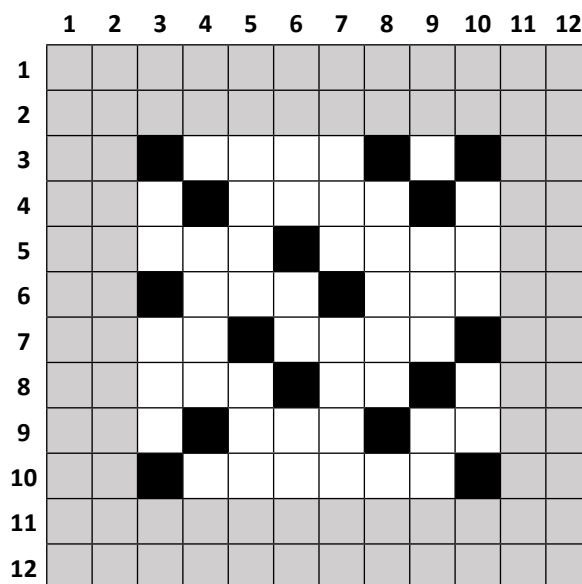
Și când totul va fi ... (10-I)
S-o muta la ea și ... (11).

Celelalte definiții: 1) Umflătură dureroasă. 4) Notă muzicală. 6) „Uniunea Europeană de Radiodifuziune” (siglă) – Șoricar – În hamac 7) 49 la romani. 8) Oraș în județul Alba. 9) Chelner (od.). 10) Acidul ribonucleic (abr.). 11) Rămâne după arsul lemnelor.

VERTICAL: 1) Copil neastâmpărat. 2) Păsări de curte (reg.) – Scriitor român, autorul romanului „Șarpele” (Mircea). 3) Înscrie în barem! – Stil de înot. 4) Lăzi mari ornamentate – Jean Dima – Cap de gușter! 5) A face un zgomot vorbind despre roțile căruțelor în mers – „Fântână”, în toponimia arabă. 6) Radical organic – Imediat. 7) În fals! – Numele egiptean al orașului Teba – Ceas. 8) Adiere ușoară de vânt – Întins la pământ. 9) Fanfară militară – Cătare la armă. 10) Perioadă mare de timp – Inevitabil. 11) Sesiune! – Publicații periodice – Aurelian Andreescu.

Dicționar: UIE, AMA, RNA, ARE, HAS, FEN, TPE.

ORIZONTAL: 1) ... 2) ... 3) Jumătatea mamei! – N-au crescut – Țețe! 4) Puilul caprei – Sportul nostru național – N-are gust. 5) Neprevăzut – Niște servitoare. 6) Troc gol! – Povestea de demult – Ideea unei opere. 7) Vas pentru ciorbă – Boală de piele – Puse-n naos! 8) Abătut – Trage pe dreapta! – Bani de la morți! 9) Energy Efficiency Plan (abr.) – Uniunea Armenilor din România (abr.) – A izbi. 10) Limitele oricărui țărâm! – A băga un copil în scutece – Malurile Rinului! 11) ... 12) ...

VERTICAL: 1) ... 2) ... 3) Mutat în părțile laterale! – Indicativ auto la Târgoviște – Strat de murdărie – Spus dimpotrivă. 4) European Institute for the Media (siglă) – Loc pentru pășunat – Unul din mulțime. 5) Unii fără minte – Zgomot atmosferic. 6) Locul nostru – Trac incipient! – Înruit în spirit. 7) A agăța – Prind părul femeilor. 8) Marginile rondului! – Vechea armată – Sortiment de damasc. 9) European Economic Union (siglă) – Domnul lui Caragiale – Lipsită de curaj. 10) Dulap gol! – Feciorul din popor – Rocada mică la șah – Găsite în cale! 11) ... 12) ...

Dicționar: ȘAM.

P.S.: Pornind din stânga sus în sensul acelor de ceasornic și urmând în spirală traseul rasterat, veți citi epigrama doamnei Elis Râpeanu cu același titlu ca al careului.

Lelia VENUS

EPIGRAMISTELE DE LA PAGINA 129

(Biverbe reflexive: 4, 7 și 5, 5)

AEELL

(Monoverb anagramat:

4, 5 = 9)

HE L^N

(Biverb anagramat:

2, 1, 5-1, 2, 1, = 3, 9)

UA

Loc de dat cu... EPIGRAMA *

„Viața Noastră” este o revistă care se declară a fi „de cultură și viață” și apare la Bârlad. Tema acestui număr (53/ decembrie 2021) o reprezintă prezentarea simbolistici sărbătorilor de iarnă din zona temporală a Anului Nou, prin reprezentările folclorice și creștine dintre Crăciun și Bobotează. „Hybernia Magica” ar fi sintagma potrivită cuprinsului și spun asta pentru că descopăr în textele propuse și încercări de tratare din perspectivă semiotică a sărbătoreșcului.

Din alt punct de vedere, fiind una a pensionarilor, revista își propune și reușește să alunge singurătatea acestei categorii prin puterea gândirii artistice.

Un rol important în economia valorică a revistei îl reprezintă și epigramaștii. Îl descopăr pe Maximilian Opaiț care citându-l pe Noica („Numai în cuvintele limbii tale se întâmplă să-ți amintești lucruri pe care nu le-ai învățat niciodată”) și pe Creangă („Nu știu alții cum sunt, dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele, la casa părintească...”), se oprește la două colinde și un plugușor care i-au marcat copilăria. Același autor adaugă și două grupaje de epigrame raportate la tematica revistei. Rețin Sugestie de sărbători – „Cu oarecare eleganță,/ I-a spus soției lui, discret:/ Iubito, stai mai la distanță/ ... de Cabernet!”.

Botoșăneanul Gheorghe Enăchescu înnobilează conținutul revistei cu schița psihologică „Visul” și cu două grupaje de catrene cu evidente trimiteri sociale: Iarnă în oraș – „Cad oamenii cu carul -/ Gheață-i pe pavaje;/ Cade și primarul/ În...sondaje.”; Hibernala – „Un glas cu disperare/ Învăluie nămetul:/ - Să vină ajutoare!/ S-a-nzăpezit... bufetul!

Mihai Batog-Bujeniță e prezent, nu cu epigrame, ci cu două texte ce pun în evidență istoria lașului cu referire la Miron Costin și la ultimul călău al Moldovei, Gavril Ciobanu.

Pana Alexandrinei Pascal ne aduce spre lectură un eseu despre „cei doi scriitori Teodoreanu, creatori de tipuri umane și mănuiitori ai cuvântului”. E vorba despre Ionel și Păstorel, frați cu feluri de a fi opuse: 1. „Ionel, potolit și sensibil, atașat precum Nică de locurile natale, mândru de obârșia neamului său și de omul simplu, cu suflet curat, va evoca Medelenii, precum Creangă Humuleștii, cu căldură și emoție”; 2. „Păstorel, cealaltă fațetă a vieții, entuziast incurabil, un îndrăgostit de viață (mai ales de plăcerile pe care i le poate oferi), ironic și zeflemist, mai ales cu sine, a „moștenit” umorul și ironia lui Creangă. Dar umorul lui este stilat, cizelat cu talent”.

Esul este panotat cu epigrame scrise de Păstorel însă eu voi reține o caracterizare șagălnică făcută marelui epigramist: „Paj al vechiului Cotnar/ Și-al domnițelor recente,/ Menestrel de complimente/ Păstorind peste pahar/ Păstorel umbla hoinar.”

Nelu Vasile propune o pagină intitulată „Vârsta a treia în viziunea epigramaștilor români”. Semnează Mihai Cosma, George Zarafu, Florina Dinescu, Nicolae Nicolae, Mircea C. Dinescu, Janet Nică, Eugen Albu și Nicolae Bunduri. Reținem epigramele selectate din creațiile epigramistului Nicolae Bunduri: Ratare, de Crăciun – „Cum noi speram la trai mai bun,/ (Desigur, nu de la Dăncilă)/ Îl așteptăm pe Moș Crăciun,/ Dar iarăși vine Moș Gerilă.”; De Crăciun – „Eu am trăit ca orice om,/ Surpriza de la soața mea:/ Un Moș Crăciun era în pom/ Și alții trei în debara.”; Noapte de Crăciun – „În serile cu nea, frumoase,/ Îl rog pe Moș, în iarna grea,/ Să nu ne-aducă frig în case.../ Că numai ăsta mai lipsea.”; În ajunul Crăciunului – „Acum, în seara de Ajun,/ Pe plaiul nostru cam sinistru,/ Îl așteptăm pe Moș Crăciun.../ Că poate-l facem Prim Ministru.”; Scrisoare către Moș Crăciun – „Aș vrea, dorind cadou mai bun,/ Scrisoarea mea să se grăbească,/ Dar cred mai mult în Moș Crăciun/ Decât în poșta românească”.

Multitudinea temelor abordate fac din „Viața noastră” o revistă cu adevărat pentru pensionari, un ajutor exemplar în diminuarea disconfortului creat de pensionare din cauza reacțiilor pesimiste.

prof. Georgică MANOLE

* Pentru voi, epigramaștii, Știri.Botoșani.Ro a inventat acest LOC DE DAT CU... EPIGRAMA. Așteptăm creațiile voastre pe adresa de mail manolegeorgica@yahoo.com până în fiecare zi de vineri a săptămânii.

Acest număr al revistei a apărut prin bunăvoința și cu sprijinul membrilor Asociației C.A.R. Pensionari „Elena Cuza”: Livia și Petruș Andrei, Claudia Comănescu, Ingrid Daniela Cozma, Daniel Drăgan, Dumitru Dima, Silvia Fitcal, Neculai Ghețău, Alina Eugenia Helgiu, Cristina Mihaela Hriscu, Vlad Andrei Hriscu, Ionel Irimia, Eugen Claudiu Micu, Andrei Nicolaie Mihai, Emil Cosmin Mihai, Nicolaie Mihai, Luminița Munteanu, Petru-Sorinel Neniță, Crina Olteanu, Virginica Petrea, Daniela-Elena Potîrniche, Virgil Potîrniche, Adriana Rîpan, Tincuța Siberescu, Veruța Tănase, Daniela-Tudorița Teodoru, Mihaela Loredana Tufaru.

***Lumina sfântă a Învierii lui Hristos
să vă lumineze viața, pacea sfântă să vă
pătrundă în case și în suflete,
lacrima lui să vă spele necazurile !***

Hristos a înviat !